

**รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน
โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รอบ 6 เดือน
(1 ตุลาคม 2566 – 25 มีนาคม 2567)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**

**ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

รายงานการติดตามผลการดำเนินงาน
โครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รอบ 6 เดือน
(1 ตุลาคม 2566 – 25 มีนาคม 2567)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

โดย

ศูนย์ประเมิน
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตรประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่ 1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย 3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ 4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป 5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ และ 6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 16 โครงการ สรุปผลการติดตามการดำเนินงานในรอบ 6 เดือน ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 ถึงวันที่ 25 มีนาคม 2567 ดังนี้

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 552.6100 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.63 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 1,864.8798 ล้านบาท

ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 83.25 เห็นว่าได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลา ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.75 ได้รับการจัดสรรงบประมาณช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ ทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผน ด้านความเพียงพอ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 68.22 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอ ส่วนที่เหลือร้อยละ 31.78 ยังมีความต้องการงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การศึกษาดูงาน และการลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำแก่เกษตรกร

ผลผลิต เป็นผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดังนี้

1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 3,438 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ 16 ราย รวม 3,454 ราย ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร 52 แห่ง และตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 121,989 เมตร คิดเป็นมูลค่า 265.0821 ล้านบาท

2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าให้กับบุคลากรเกษตรกร ผู้ประกอบการ ผู้ตรวจรับรอง และสถาบัน/กลุ่มเกษตรกร 19,321 ราย 50 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 90.50 และร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย ตามลำดับ ตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรและสถานประกอบการ 92 ราย 56,250 แห่ง 138,642 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.60 81.54 และ 39.03 ของเป้าหมายตามลำดับ โดยมีเกษตรกรได้รับการตรวจติดตาม และกำกับดูแล 7,963 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.09 ของเป้าหมาย

3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร 18,429 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.35 ของเป้าหมาย

4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีสถาบันเกษตรกร ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 179 แห่ง 2,248 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.50 และ 81.45 ของเป้าหมาย ตามลำดับ และมีผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรได้รับการพัฒนา 23 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 30.26 ของเป้าหมาย

5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีการส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ในการพัฒนาแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 1 แปลง คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพ

การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.33 ของเป้าหมาย มีการจัดการความรู้ และการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย 3,575 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.45 ของเป้าหมาย และจัดตั้ง เครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร 6 เครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของเป้าหมาย

6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร มีการจัดอบรมหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร 20,694 ราย 2,381 แปลง คิดเป็นร้อยละ 98.56 และ 81.26 ของเป้าหมาย ตามลำดับ สหกรณ์การเกษตร ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 206 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 103.00 ของเป้าหมาย พื้นที่เข้าร่วมโครงการได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม 1,190 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.86 ของเป้าหมาย มีการส่งเสริม นวัตกรรมใหม่ 313,564 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.42 ของเป้าหมาย และมีการจัดทำโครงการ (Project Idea)/ กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า 287 แผน คิดเป็นร้อยละ 32.69 ของเป้าหมาย โดยมีหมู่บ้านที่ทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านแล้ว 551 แผน คิดเป็นร้อยละ 62.76 ของเป้าหมาย

ผลลัพธ์ เป็นผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดังนี้

1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยร้อยละ 61.29 ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว ในส่วนของรายได้ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเหนียวชีวกลี๋ยงมีแผนจะปรับ ราคาจำหน่ายเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.00 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.83 เกษตรกรผู้ปลูกมะขามหวาน สามารถจำหน่ายมะขามหวานได้ราคาสูงขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมกิโลกรัมละ 16.88 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.11 ส่งผลให้หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 4,103.40 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.24 และเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไข่สามารถจำหน่ายกล้วยไข่ได้ราคาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.67 บาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 26.69 ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 3,816.95 บาทต่อปี หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.86

2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย เกษตรกรร้อยละ 96.48 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ กลุ่มเป้าหมาย ที่เดิมทำเกษตรทั่วไปร้อยละ 14.29 มีการพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ร้อยละ 13.79 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแล้ว เกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบเกษตรทฤษฎีใหม่มีมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น คิดเป็นอัตราการขยายตัว ของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยร้อยละ 26.77 และเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดี (GAP) ภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.80 เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพอากาศและปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงและแห้งแล้ง จึงส่งผลกระทบต่อการผลิตภาคการเกษตร

3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ เกษตรกรร้อยละ 88.40 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้ มีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้น 327.48 ต่อหน่วย หรือร้อยละ 68.09 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง 4,150 บาทต่อหน่วย หรือร้อยละ 30.90 สินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 36,395 บาท หรือ ร้อยละ 32.70 ทั้งนี้ เกษตรกรร้อยละ 72.22 มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตได้เฉลี่ยร้อยละ 26.56

4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป สถาบันเกษตรกรทุกแห่งมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยร้อยละ 33.33 นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้สถาบันเกษตรกรมีขีดความสามารถ ด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 มีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

แปรรูปสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 100.01 ทั้งนี้ สถาบันเกษตรกรร้อยละ 80.00 มีแผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม การเกษตรมาปรับใช้อย่างต่อเนื่องคิดเป็นร้อยละ 67.50 และมีการขยายผลแล้วคิดเป็นร้อยละ 62.14 ส่งผลให้ มูลค่าของสินค้าแปลงต้นแบบเพิ่มขึ้นมากกว่ามูลค่าของสินค้าในแปลงเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 34.27 และ ผลผลิตต่อหน่วยที่ได้รับจากแปลงต้นแบบเพิ่มมากกว่าแปลงเกษตรกรด้วยเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 34.51

6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิต สินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ร้อยละ 81.25 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้เกษตรกรที่ได้รับผลผลิตแล้วร้อยละ 83.33 มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกร เพิ่มขึ้นไร่ละ 903.56 บาท หรือร้อยละ 23.16 นอกจากนี้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่ ร้อยละ 92.06 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้เกษตรกรร้อยละ 45.03 มีค่าใช้จ่ายการผลิต ที่ลดลง และร้อยละ 47.82 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น

ความพึงพอใจ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.01 และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61

ข้อค้นพบ การโอนงบประมาณให้หน่วยงานในบางพื้นที่เพื่อดำเนินงานโครงการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต มีความล่าช้า ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผน เจ้าหน้าที่บางรายไม่มีความชำนาญในการนำ เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตรที่ส่งเสริมมาปรับใช้ในพื้นที่ เนื่องจากหน่วยงานส่วนกลางเป็นผู้กำหนด รูปแบบและองค์ความรู้ ประกอบกับข้อจำกัดและความไม่เสถียรของเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง มีน้ำไม่เพียงพอ ต่อการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการอย่างเต็มที่ นอกจากนี้เกษตรกรบางรายขาดแรงจูงใจในการยื่นขอต่ออายุใบรับรองมาตรฐาน เนื่องจากราคาสินค้าที่ได้รับรอง มาตรฐานไม่ต่างกับราคาสินค้าเกษตรที่ไม่ได้รับการรับรอง นอกจากนี้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุ ทำให้มีอุปสรรคต่อการเข้าใจเนื้อหาองค์ความรู้และการจดบันทึกบัญชี อีกทั้งยังมีความเคยชินกับ การทำเกษตรแบบใช้สารเคมี

ข้อเสนอแนะ ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถนำไปถ่ายทอด ให้กับเกษตรกรได้ ส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องการจัดทำแผนการผลิต และแผนการเพาะปลูกให้กับเกษตรกร ที่ประสบปัญหาในการผลิต เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศ ที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้หน่วยงานที่จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เนื่องจากบางหลักสูตรต้องมีภาพหรือวีดิทัศน์ประกอบ รวมทั้งพาเกษตรกรไปศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบหรือ แปลงสาธิตที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้เกษตรกรเข้าใจและมีแนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของ ตนเองได้ และหน่วยงานในระดับภูมิภาคที่รับผิดชอบโครงการควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเห็นถึงประโยชน์ ของการได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มหรือพัฒนาเกษตรกรระดับกลุ่มให้เป็น ผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองราคากับผู้รับซื้อ

คำนำ

การดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทประเด็นการเกษตรให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ในการผลิตและจัดการฟาร์ม และมีการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จึงได้ทำการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รอบ 6 เดือน (1 ตุลาคม 2566 – 25 มีนาคม 2567) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 16 โครงการ เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน และข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้ประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการ และวางแผนการดำเนินโครงการในระยะต่อไป

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สถาบันเกษตรกร และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้การติดตามในครั้งนี้มีความสมบูรณ์ จึงขอขอบคุณทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
พฤษภาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ค
คำนำ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ณ
ส่วนที่ 1 สาระสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร	1
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 เป้าหมาย	1
1.3 ตัวชี้วัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	1
1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน	1
1.5 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบ	2
ส่วนที่ 2 แนวทางการติดตามผลการดำเนินงานแผนแม่บทด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	7
2.1 ความสำคัญของการติดตาม	7
2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม	7
2.3 ขอบเขตการติดตาม	7
2.4 วิธีการติดตาม	9
2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2.6 แผนปฏิบัติงานการติดตาม	11
ส่วนที่ 3 ผลการติดตามการดำเนินงาน	13
3.1 การดำเนินงานภาพรวมโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	13
3.1.1 การเบิกจ่ายงบประมาณ	13
3.1.2 ผลการดำเนินงานภาพรวมโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	14
3.2 ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย	19
3.2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	19
3.2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	37
3.2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	86
3.2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	102
3.2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	132
3.2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	160

สารบัญ (ต่อ)

ส่วนที่ 4	อินโฟกราฟิกส์ (Infographics)	197
	4.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	197
	4.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	198
	4.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	204
	4.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	207
	4.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	213
	4.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	216
ส่วนที่ 5	หน่วยงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่รับผิดชอบในการติดตาม	221

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1.1	งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร	2
ตารางที่ 2.1	การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่	8
ตารางที่ 2.2	การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล	10
ตารางที่ 2.3	ตัวชี้วัด และเกณฑ์การให้คะแนน (ภาพรวม) ในการประเมินความคุ้มค่า	11
ตารางที่ 2.4	แผนปฏิบัติงานการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รอบ 6 เดือน	12
ตารางที่ 3.1-1	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	18
ตารางที่ 3.2.1-1	ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	21
ตารางที่ 3.2.1-2	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	22
ตารางที่ 3.2.1-3	ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	27
ตารางที่ 3.2.1-4	ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม	32
ตารางที่ 3.2.1-5	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	33
ตารางที่ 3.2.2-1	ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	38
ตารางที่ 3.2.2-2	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	40
ตารางที่ 3.2.2-3	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	42
ตารางที่ 3.2.2-4	การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	44
ตารางที่ 3.2.2-5	ลักษณะการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	44
ตารางที่ 3.2.2-6	มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	45
ตารางที่ 3.2.2-7	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	46
ตารางที่ 3.2.2-8	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	46
ตารางที่ 3.2.2-9	ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.2.2-10 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	50
ตารางที่ 3.2.2-11 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	51
ตารางที่ 3.2.2-12 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	52
ตารางที่ 3.2.2-13 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	53
ตารางที่ 3.2.2-14 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	54
ตารางที่ 3.2.2-15 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	57
ตารางที่ 3.2.2-16 ลักษณะการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	59
ตารางที่ 3.2.2-17 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินการโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	60
ตารางที่ 3.2.2-18 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	61
ตารางที่ 3.2.2-19 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	63
ตารางที่ 3.2.2-20 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	65
ตารางที่ 3.2.2-21 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	66
ตารางที่ 3.2.2-22 การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	69
ตารางที่ 3.2.2-23 สนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง	70
ตารางที่ 3.2.2-24 การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง	71
ตารางที่ 3.2.2-25 กิจกรรมติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	71
ตารางที่ 3.2.2-26 ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (IPM) เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.2.2-27 ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้	73
ตารางที่ 3.2.2-28 การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการจัดการศัตรูพืช	73
ตารางที่ 3.2.2-29 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	74
ตารางที่ 3.2.2-30 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	75
ตารางที่ 3.2.2-31 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	77
ตารางที่ 3.2.2-32 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	81
ตารางที่ 3.2.2-33 การขอรับรองมาตรฐานสินค้าของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	82
ตารางที่ 3.2.2-34 มูลค่าสินค้าในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ	83
ตารางที่ 3.2.2-35 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	84
ตารางที่ 3.2.2-36 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	84
ตารางที่ 3.2.3-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	87
ตารางที่ 3.2.3-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	88
ตารางที่ 3.2.3-3 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	91
ตารางที่ 3.2.3-4 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	94
ตารางที่ 3.2.3-5 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	95
ตารางที่ 3.2.3-6 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	96
ตารางที่ 3.2.3-7 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	100
ตารางที่ 3.2.3-8 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	100
ตารางที่ 3.2.4-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	103
ตารางที่ 3.2.4-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.2.4-3 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย เกษตรแปรรูป	105
ตารางที่ 3.2.4-4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	106
ตารางที่ 3.2.4-5 ความก้าวหน้าการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	107
ตารางที่ 3.2.4-6 ผลผลิตของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	108
ตารางที่ 3.2.4-7 การนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย เกษตรแปรรูป ไปใช้ประโยชน์	109
ตารางที่ 3.2.4-8 ระดับการนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย เกษตรแปรรูปไปใช้ประโยชน์	109
ตารางที่ 3.2.4-9 ชีตความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการ สนับสนุนจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	110
ตารางที่ 3.2.4-10 มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน จากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	111
ตารางที่ 3.2.4-11 แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	112
ตารางที่ 3.2.4-12 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	112
ตารางที่ 3.2.4-13 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	113
ตารางที่ 3.2.4-14 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)	114
ตารางที่ 3.2.4-15 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมการแปรรูป สินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)	115
ตารางที่ 3.2.4-16 ความก้าวหน้าการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)	116
ตารางที่ 3.2.4-17 การนำความรู้ที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์) ไปใช้ประโยชน์	117
ตารางที่ 3.2.4-18 ชีตความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)	118
ตารางที่ 3.2.4-19 มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)	118
ตารางที่ 3.2.4-20 แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)	119
ตารางที่ 3.2.4-21 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.2.4-22 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)	120
ตารางที่ 3.2.4-23 การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมการข้าว)	122
ตารางที่ 3.2.4-24 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)	122
ตารางที่ 3.2.4-25 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	123
ตารางที่ 3.2.4-26 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	124
ตารางที่ 3.2.4-27 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	125
ตารางที่ 3.2.4-28 ความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรมของโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	126
ตารางที่ 3.2.4-29 การนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร) ไปใช้ประโยชน์	127
ตารางที่ 3.2.4-30 ระดับการนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร) ไปใช้ประโยชน์	127
ตารางที่ 3.2.4-31 ชีตความสามารถด้านผลิตภัณฑ์รูปสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	128
ตารางที่ 3.2.4-32 มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	129
ตารางที่ 3.2.4-33 แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	129
ตารางที่ 3.2.4-34 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	130
ตารางที่ 3.2.4-35 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	130
ตารางที่ 3.2.4-36 การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าประมง (กรมประมง)	132
ตารางที่ 3.2.5-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	134
ตารางที่ 3.2.5-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	136
ตารางที่ 3.2.5-3 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.2.5-4	กิจกรรมการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	139
ตารางที่ 3.2.5-5	ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	141
ตารางที่ 3.2.5-6	ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ: การใช้อย่างต่อเนื่องและการขยายผล	143
ตารางที่ 3.2.5-7	มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	144
ตารางที่ 3.2.5-8	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	145
ตารางที่ 3.2.5-9	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	145
ตารางที่ 3.2.5-10	ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	146
ตารางที่ 3.2.5-11	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	147
ตารางที่ 3.2.5-12	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลง เกษตรอัจฉริยะ	148
ตารางที่ 3.2.5-13	กิจกรรมการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	149
ตารางที่ 3.2.5-14	ผลผลิตหรือผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	150
ตารางที่ 3.2.5-15	ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	151
ตารางที่ 3.2.5-16	มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	152
ตารางที่ 3.2.5-17	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	152
ตารางที่ 3.2.5-18	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	153
ตารางที่ 3.2.5-19	ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	153
ตารางที่ 3.2.5-20	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	154
ตารางที่ 3.2.5-21	ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการพัฒนาเทคโนโลยี เกษตรอัจฉริยะ	154
ตารางที่ 3.2.5-22	กิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	155
ตารางที่ 3.2.5-23	ผลผลิตหรือผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	156
ตารางที่ 3.2.5-24	ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	157
ตารางที่ 3.2.5-25	มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	157
ตารางที่ 3.2.5-26	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	158
ตารางที่ 3.2.5-27	ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	158
ตารางที่ 3.2.6-1	ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	163
ตารางที่ 3.2.6-2	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้ แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	164

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.2.6-3 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	166
ตารางที่ 3.2.6-4 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567	170
ตารางที่ 3.2.6-5 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการบริหารจัดการการผลิต สินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	172
ตารางที่ 3.2.6-6 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	174
ตารางที่ 3.2.6-7 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตร ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	175
ตารางที่ 3.2.6-8 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	182
ตารางที่ 3.2.6-9 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร แบบแปลงใหญ่	186
ตารางที่ 3.2.6-10 การส่งเสริมการดำเนินงานในแปลงใหญ่ปีงบประมาณ 2566	188
ตารางที่ 3.2.6-11 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	189
ตารางที่ 3.2.6-12 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	190
ตารางที่ 3.2.6-13 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	192
ตารางที่ 3.2.6-14 ผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตร มูลค่าสูง	193

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 3.2.2-1	ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร	58
ภาพที่ 3.2.2-2	การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	59
ภาพที่ 3.2.2-3	ความเพียงพอของงบประมาณโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	80
ภาพที่ 3.2.2-4	ความทันเวลาของงบประมาณโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	80

ส่วนที่ 1

สาระสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร

ส่วนที่ 1

สาระสำคัญของแผนแม่บทด้านการเกษตร

1.1 ความเป็นมา

ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและสร้างรายได้ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เป็นแหล่งรองรับแรงงานที่สำคัญ รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และผลักดันประเทศให้ก้าวพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว ดังนั้นแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (03) การเกษตร จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของภาคการเกษตรและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยเฉพาะการพัฒนาการผลิตและการแปรรูปให้เป็นไปตามมาตรฐาน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีระบบการตรวจสอบย้อนกลับฐานข้อมูลด้านการเกษตร การบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยมุ่งเน้นการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่ 1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย 3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ 4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป 5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ และ 6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

1.2 เป้าหมาย

1.2.1 ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น

1.2.2 ผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น

1.3 ตัวชี้วัดปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1.3.1 อัตราการขยายตัวของผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศสาขาเกษตรขยายตัวร้อยละ 3.0

1.3.2 อัตราผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0

1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน

1.4.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้รับประโยชน์

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- 2) สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร)
- 3) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ

1.4.2 พื้นที่ดำเนินการ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร จำนวน 16 โครงการ

1.5. งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า รวมทั้งสิ้น 49,895.6000 ล้านบาท

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) โดยศูนย์ประเมินผล (ศปผ.) ได้กำหนดแผนการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ซึ่งคัดเลือกโครงการที่มีความสำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า จำนวน 16 โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,864.8798 ล้านบาท แบ่งเป็น 1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 245.3425 ล้านบาท 2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย จำนวน 3 โครงการ งบประมาณ 812.3661 ล้านบาท 3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 42.5324 ล้านบาท 4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 14.1652 ล้านบาท 5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 4 โครงการ งบประมาณ 29.2882 ล้านบาท และ 6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร จำนวน 4 โครงการ งบประมาณ 721.1854 ล้านบาท (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 งบประมาณและหน่วยงานรับผิดชอบโครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น		245.3425
1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น		223.7049
	กรมการข้าว	6.6560
	กรมวิชาการเกษตร	3.8808
	กรมส่งเสริมการเกษตร	36.9110
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	3.1181
	กรมประมง	1.6830
	กรมปศุสัตว์	1.9200
	กรมหม่อนไหม	169.5360
1.2 โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ด้านหม่อนไหม	กรมหม่อนไหม	21.6376
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย		812.3661
2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน		131.1170
2.1.1 กิจกรรมเกษตรอินทรีย์		84.4626
	กรมพัฒนาที่ดิน	13.8500
	กรมการข้าว	27.1601
	กรมส่งเสริมการเกษตร	4.4738
	กรมปศุสัตว์	2.9886
	กรมประมง	2.4942

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย (ต่อ)		
	กรมหม่อนไหม	1.2333
	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ	1.4900
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	0.3232
	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	1.8344
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	28.6150
2.1.2 กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่		38.1644
	กรมการข้าว	1.7756
	กรมประมง	8.2508
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1.3760
	กรมปศุสัตว์	18.6828
	กรมหม่อนไหม	1.3330
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	6.7462
2.1.3 กิจกรรมเกษตรผสมผสาน		8.4900
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	0.4900
	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์	8.0000
2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติ ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร	30.1538
2.3 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร		651.0953
	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ	61.6424
	กรมส่งเสริมการเกษตร	47.7000
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	1.5003
	กรมการข้าว	33.5339
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	7.4906
	กรมประมง	72.6624
	กรมปศุสัตว์	426.5657

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ		45.5324
3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร		21.7598
	กรมการข้าว	1.6300
	กรมส่งเสริมการเกษตร	10.2544
	กรมวิชาการเกษตร	1.5225
	กรมปศุสัตว์	4.1530
	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	4.1999
3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ		20.7726
	กรมส่งเสริมการเกษตร	6.0725
	กรมวิชาการเกษตร	5.6886
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	9.0115
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป		14.1652
- โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร		14.1652
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	2.3012
	กรมการข้าว	1.7301
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1.9453
	กรมส่งเสริมการเกษตร	7.2856
	กรมประมง	0.9030
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ		29.2882
5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ		13.5255
	กรมส่งเสริมการเกษตร	6.6255
	กรมการข้าว	6.9000
5.2 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	กรมวิชาการเกษตร	8.3577
5.3 โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	กรมส่งเสริมการเกษตร	5.3570
5.4 โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร่วมกันของชุมชน	กรมส่งเสริมการเกษตร	2.0480
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร		721.1854
6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)		174.9216
	กรมพัฒนาที่ดิน	147.8312
	กรมส่งเสริมการเกษตร	13.5600
	กรมหม่อนไหม	2.4888
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1.0620

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร (ต่อ)		
	กรมวิชาการเกษตร	4.1701
	กรมปศุสัตว์	2.4762
	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	3.3333
6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่		541.3522
	กรมส่งเสริมการเกษตร	194.6677
	กรมการข้าว	65.5666
	กรมปศุสัตว์	5.7218
	กรมประมง	6.8545
	กรมหม่อนไหม	3.1439
	กรมวิชาการเกษตร	2.8538
	กรมส่งเสริมสหกรณ์	1.3317
	กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	10.9014
	กรมพัฒนาที่ดิน	36.0880
	สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรกรม	35.0562
	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ	8.5000
	การยางแห่งประเทศไทย	170.0000
	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	0.6666
6.3 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ เกษตร	กรมส่งเสริมสหกรณ์	1.5783
6.4 โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้า เกษตรมูลค่าสูง	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์	3.3333
รวมทั้งสิ้น		1,864.8798

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

ส่วนที่ 2

แนวทางการติดตามผลการดำเนินงานแผนแม่บทด้านการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ส่วนที่ 2

แนวทางการติดตามผลการดำเนินงาน

แผนแม่บทด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.1 ความสำคัญของการติดตาม

แผนแม่บทประเด็นการเกษตรให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ในการผลิตและจัดการฟาร์ม และมี การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่ 1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย 3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ 4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป 5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ และ 6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร โดย สศก. ได้คัดเลือกโครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรที่ติดตามในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร และสร้างความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร นำไปสู่การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 16 โครงการ

สศก. โดย ศปผ. เล็งเห็นถึงความสำคัญในการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนผลลัพธ์เบื้องต้น เพื่อนำมาประมวลผล วิเคราะห์ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานโครงการสามารถช่วยขับเคลื่อนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนฯ ที่ต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และบรรลุเป้าหมายของแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.3 ขอบเขตการติดตาม

2.3.1 พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร จำนวน 16 โครงการ

2.3.2 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
- 2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- 3) สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร)
- 4) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ

2.3.3 ช่วงระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูล การจัดทำรายงาน และประเด็นการติดตาม

1) ข้อมูลผลการดำเนินงานภาพรวม จัดเก็บผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้บันทึกผลการดำเนินงานโครงการ แบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 รอบ 6 เดือน เป็นผลการดำเนินงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – 25 มีนาคม 2567

ครั้งที่ 2 รอบ 12 เดือน เป็นผลการดำเนินงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – 25 กันยายน 2567

2) ข้อมูลผลการติดตามในพื้นที่ จัดเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่

ครั้งที่	จัดเก็บข้อมูล	จัดทำรายงาน	ประเด็นการติดตามประเมินผล
1	กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2567	มีนาคม – เมษายน 2567	เน้นติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ 1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผ่านช่องทางออนไลน์หรือการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล 2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล 3) ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล
2	พฤษภาคม – สิงหาคม 2567	กันยายน – ตุลาคม 2567	เน้นติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณ กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์เบื้องต้น ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ สถาบันเกษตรกร/เกษตรกร และผู้ผลิต/ผู้ประกอบการในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ที่มา: ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2.4 วิธีการติดตาม

การติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ระหว่างการดำเนินงานโครงการ เพื่อทราบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคเพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์

2.4.1 รูปแบบการติดตาม เน้นตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการที่ระบุไว้ในเป้าหมายกับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่

2.4.2 แผนแบบการติดตาม ติดตามผลการดำเนินงานระหว่างดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อใช้เปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมาย

2.4.3 การรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือ ซึ่งมีทั้งคำถามปลายปิด (Close - ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open - ended Question) รวมทั้งการบันทึกข้อมูลของแต่ละหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกสารโครงการ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) แหล่งข้อมูล มีดังนี้

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการสถาบันเกษตรกร/เกษตรกร และผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่เข้าร่วมโครงการ โดยสอบถาม/สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการ

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของแต่ละหน่วยงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายสิ่งที่ต้องการศึกษา ด้วยวิธีการทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าร้อยละ และผลรวม เพื่อนำเสนอผลการศึกษาคือคำอธิบายประกอบตาราง

2) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแต่ละโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร เพื่ออธิบายผลการติดตามว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 การกำหนดระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ระดับค่าคะแนน			ระดับค่าร้อยละ	
ค่าคะแนน	ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย	ค่าร้อยละ	ความหมาย
5	4.21 – 5.00	มากที่สุด	90.01 ขึ้นไป	มากที่สุด
4	3.41 – 4.20	มาก	80.01 – 90.00	มาก
3	2.61 – 3.40	ปานกลาง	70.01 – 80.00	ปานกลาง
2	1.81 – 2.60	น้อย	60.01 – 70.00	น้อย
1	1.00 – 1.80	น้อยมาก	น้อยกว่า 60.00	น้อยที่สุด

ที่มา: คู่มือการประเมินโครงการ ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2556

3) การประเมินความคุ้มค่า เป็นการประเมินผลการดำเนินงานว่าสามารถสร้างผลผลิตและผลลัพธ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด และมีผลประโยชน์ที่สมดุลกับทรัพยากรที่ใช้หรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับรายละเอียดโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในการติดตามครั้งนี้ ได้คัดเลือกตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1) การวัดประสิทธิภาพการดำเนินงาน เป็นการวัดดัชนีความสำเร็จเปรียบเทียบกับผลการเบิกจ่ายงบประมาณ โดยดัชนีความสำเร็จวัดจากผลงานที่ทำได้เปรียบเทียบกับเป้าหมาย และผลการเบิกจ่ายงบประมาณ วัดจากงบประมาณที่เบิกจ่ายเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับ แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้าผลการดำเนินงานมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีคิด ดังนี้

$$3.1.1) \text{ ดัชนีความสำเร็จ} = \frac{\text{ผลการดำเนินงานที่ทำได้}}{\text{เป้าหมายที่กำหนด}} \times 100$$

$$3.1.2) \text{ การเบิกจ่ายงบประมาณ} = \frac{\text{งบประมาณที่เบิกจ่ายจริง}}{\text{งบประมาณตามแผน}} \times 100$$

3.2) การวัดประสิทธิผล เป็นการวัดผลสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ แสดงผลเป็นค่าร้อยละ ถ้าผลสำเร็จมีค่าเข้าใกล้ 100 แสดงว่า ผลการดำเนินงานมีประสิทธิผลมาก โดยมีวิธีคิด ดังนี้

$$\text{ประสิทธิผล} = \frac{\text{จำนวนโครงการที่บรรลุเป้าหมาย}}{\text{จำนวนโครงการทั้งหมดภายใต้แผนแม่บทฯ}} \times 100$$

ตารางที่ 2.3 ตัวชี้วัด และเกณฑ์การให้คะแนน (ภาพรวม) ในการประเมินความคุ้มค่า

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การให้คะแนน				
		1	2	3	4	5
1. ประสิทธิภาพ	- ร้อยละของผลงานที่ทำได้จริง	ต่ำกว่า 60	60.01 – 70.01	70.01 – 80.01	80.01 – 90.01	สูงกว่า 90.01
	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง	ต่ำกว่า 80	80.01 – 85.01	85.01 – 90.01	90.01 – 95.01	สูงกว่า 95.01
2. ประสิทธิภาพ	- ร้อยละของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ	ต่ำกว่า 60	60.01 – 70.01	70.01 – 80.01	80.01 – 90.01	สูงกว่า 90.01
	- ระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการ	1 (น้อยที่สุด)	2 (น้อย)	3 (ปานกลาง)	4 (มาก)	5 (มากที่สุด)

หมายเหตุ: การวัดภาพรวมของโครงการในประเด็นประสิทธิภาพ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 50) จะพิจารณาจากตัวชี้วัดร้อยละของผลงานที่ทำได้จริง (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายจริง (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และในประเด็นประสิทธิภาพ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 50) จะพิจารณาจากตัวชี้วัดร้อยละของความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายโครงการ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25) และระดับความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อโครงการ (ค่าน้ำหนักร้อยละ 25)

2.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการติดตาม

2.5.1 ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร

2.5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการติดตาม ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงแก้ไขโครงการในส่วนที่รับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2.6 แผนปฏิบัติการติดตาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้กำหนดแผนปฏิบัติการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดังนี้

ตารางที่ 2.4 แผนปฏิบัติงานการติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
รอบ 6 เดือน

กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
1. ศึกษารายละเอียดโครงการ เตรียมการแนวทางการติดตาม และ ประเด็น/ตัวชี้วัดของโครงการ	ตุลาคม – ธันวาคม 2566	สศก.
2. บันทึกข้อมูลความก้าวหน้าผลการดำเนินงานผ่าน “ระบบประเมินผล และติดตามโครงการเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” ของศูนย์ประเมินผล (ตัดยอด ณ 25 มีนาคม 2567)	ภายในวันที่ 29 มีนาคม 2567	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานโครงการในแต่ละแผนแม่บทย่อย รอบ 6 เดือน	ภายในวันที่ 3 เมษายน 2567	สศก.
4. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานแต่ละแผนแม่บทย่อย รอบ 6 เดือน	ภายในวันที่ 9 เมษายน 2567	สศก.
5. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอผู้บริหาร	ภายในวันที่ 17 พฤษภาคม 2567	สศก.

ส่วนที่ 3
ผลการติดตามการดำเนินงาน

ส่วนที่ 3

ผลการติดตามการดำเนินงาน

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย 6 แผนย่อย จำนวน 16 โครงการ เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค พร้อมข้อเสนอแนะ สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานแผนแม่บทย่อย/โครงการภายใต้ แผนแม่บทย่อย ซึ่งเป็นการรายงานผลการดำเนินงานในรอบ 6 เดือน (ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – 31 มีนาคม 2567) โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการ เจริญนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และติดตามในพื้นที่จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเจ้าหน้าที่ของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การดำเนินงานภาพรวมโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.1.1 การเบิกจ่ายงบประมาณ

1) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 552.6100 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 29.63 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 1,864.8798 ล้านบาท โดยแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.77 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร รองลงมา คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะมีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 33.46 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพมีผลการเบิกจ่าย คิดเป็นร้อยละ 29.68 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรมีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 26.36 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 22.24 และแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีผลการเบิกจ่ายน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 21.73 เนื่องจากอยู่ระหว่างดำเนินการตามระเบียบจัดซื้อปัจจัยการผลิต สนับสนุนให้กับสถาบันเกษตรกรตามความต้องการ โดยคาดว่าหน่วยงานในระดับพื้นที่ส่วนใหญ่จะสามารถ ดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 3

2) ความทันเวลาในการเบิกจ่ายงบประมาณ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ร้อยละ 83.25 ได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลา ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.75 ได้รับจัดสรรไม่ทันเวลา เนื่องจากได้รับการจัดสรรงบประมาณช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ ทำให้ผลการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผน ได้แก่ โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และ แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

3) ความเพียงพอในการเบิกจ่ายงบประมาณ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ร้อยละ 68.22 ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพียงพอ ส่วนที่เหลือร้อยละ 31.78 ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ เนื่องจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

บางหน่วยงานจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดฝึกอบรมเกษตรกรเท่านั้น ซึ่งยังมีความต้องการงบประมาณสำหรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การศึกษาดูงาน และการลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ส่วนวิสาหกิจชุมชนต้องการงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมสำหรับปรับปรุงโครงสร้างหรืออาคารผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานอาหารและยา (อย.) รวมทั้งต้องการงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เพื่อมาร่วมถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสถาบันเกษตรกร โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ บางเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตรมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูง บางแห่งไม่มีเทคโนโลยีหรือเครื่องจักรในพื้นที่ ส่งผลให้ต้องมีการเคลื่อนย้ายจากพื้นที่อื่น ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสูง และโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อจำนวนเกษตรกรที่มีความประสงค์ เข้าร่วมโครงการ

3.1.2 ผลการดำเนินงานภาพรวมโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1) ผลการดำเนินงานภาพรวม

ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 45.12 ของเป้าหมาย โดยแผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรมีผลการดำเนินงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของเป้าหมาย รองลงมา คือ แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัยมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 50.65 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 44.45 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูปมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 35.37 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 33.94 และแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่นมีผลการดำเนินงานน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.29 เนื่องจากอยู่ระหว่างดำเนินการ ซึ่งแผนปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4

2) ผลผลิต จำแนกตามแผนแม่บทย่อย ดังนี้

2.1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 3,438 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ 16 ราย รวม 3,454 ราย ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ในสถาบันเกษตรกร จำนวน 52 แห่ง และตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) 121,989 เมตร คิดเป็นมูลค่า 265.0821 ล้านบาท

2.2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

2.2.1) เกษตรอินทรีย์ กลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ 6,657 ราย คิดเป็น ร้อยละ 64.10 ของเป้าหมาย พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ 12,856 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.83 ของเป้าหมาย และ ตลาดสีเขียวได้รับการพัฒนา 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย

2.2.2) เกษตรทฤษฎีใหม่ มีการถ่ายทอดความรู้ด้านประมง 5,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ด้านบัญชี 3,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.08 ของเป้าหมาย ด้านหม่อนไหม 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.00 ของเป้าหมาย และด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ให้เกษตรกรที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน 99 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.80

ของเป้าหมาย และมีเกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านปุ๋ยสัตว์ 554 รายการ คิดเป็นร้อยละ 55.40 ของเป้าหมาย 1,000 ราย

2.2.3) เกษตรผสมผสาน อยู่ระหว่างการชักชวนพัฒนาครอบครัว การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

2.2.4) การส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทน มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ 6,370 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.00 และมีการสนับสนุนปัจจัยสำหรับการป้องกันศัตรูพืช ได้แก่ จุลินทรีย์ 15,725 กิโลกรัม ไวรัสเอ็นพีวี 28 ลิตร แมลงศัตรูธรรมชาติ 1.43 ล้านตัว สารสกัดธรรมชาติ 929 ลิตร แตนเบียน 20,100 มัมมี่ หัวเชื้อจุลินทรีย์ 5,366 ขวด และแมลงวันผลไม้ 28.46 ล้านตัว โดยมีการพัฒนาแปลงเป็นต้นแบบ 8 แปลง พื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ 18,000 ไร่ และมีตัวอย่างผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง 10,270 ตัวอย่าง

2.2.5) การพัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานเกษตรปลอดภัย มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรให้กับบุคลากร เกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้ตรวจรับรอง 19,321 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.50 ของเป้าหมาย และสถาบันเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร 50 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย มีเกษตรกรและสถานประกอบการได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.60 ของเป้าหมาย 56,250 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.54 ของเป้าหมาย มีการตรวจติดตามกำกับดูแลให้กับกลุ่มเกษตรกร 7,963 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.09 ของเป้าหมาย ส่วนการรับรองมาตรฐานสินค้าข้าวอยู่ระหว่างดำเนินการสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้า

2.3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร 18,429 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.35 ของเป้าหมาย

2.4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป มีสถาบันเกษตรกร ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 179 แห่ง 2,248 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.50 และ 81.45 ของเป้าหมาย ตามลำดับ และมีผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรได้รับการพัฒนา 23 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 30.26 ของเป้าหมาย

2.5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ มีการส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ในการพัฒนาแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 1 แปลง คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.33 ของเป้าหมาย มีการจัดการความรู้และการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย 3,575 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.45 ของเป้าหมาย และจัดตั้งเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร 6 เครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของเป้าหมาย

2.6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนากระบวนการผลิต มีการจัดอบรมหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว 20,694 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.56 ของเป้าหมาย มีแปลงเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ 2,381 แปลง คิดเป็นร้อยละ 81.26 ของเป้าหมาย สหกรณ์การเกษตรได้รับการพัฒนาศักยภาพ 206 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 103.00 ของเป้าหมาย พื้นที่เข้าร่วมโครงการที่ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม 1,190 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.86 ของเป้าหมาย มีการส่งเสริมแปลงใหญ่ 313,564 ไร่

คิดเป็นร้อยละ 77.42 ของเป้าหมาย และมีการจัดทำโครงการ (Project Idea)/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า 287 แผน คิดเป็นร้อยละ 32.69 ของเป้าหมาย โดยมีหมู่บ้านที่ทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านแล้ว 551 แผน คิดเป็นร้อยละ 62.76 ของเป้าหมาย

3) ผลลัพธ์ จำแนกตามแผนแม่บทย่อย ดังนี้

3.1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่น การขอรับรองมาตรฐาน GI เพื่อส่งเสริมการตลาดและการจำหน่ายที่กว้างขึ้น การออกแบบลวดลายผ้าไหม/ผ้าฝ้าย เทคนิคการย้อมสี การตลาด การจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์ โดยเกษตรกรร้อยละ 61.29 ของเกษตรกรที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว ในส่วนของรายได้ พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม/ผ้าฝ้าย มีเพียงประธานกลุ่มที่ขอรับรองมาตรฐานตราสัญลักษณ์พระราชทานสีทอง และได้รับตราดังกล่าวในช่วงปลายปี 2566 แต่ยังไม่เริ่มจัดจำหน่าย จึงทำให้ยังไม่มีรายได้จากการจำหน่ายผ้าไหมที่ได้รับตราสัญลักษณ์พระราชทาน เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเหนียวชีวกลี๋ยง มีแผนจะดำเนินการปรับราคาจำหน่ายข้าวสาร (ข้าวเหนียวชีวกลี๋ยง) เพิ่มขึ้น ในปี 2568 โดยจากเดิมราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 48.00 บาท เป็นราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 70.00 บาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.00 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.83 เกษตรกรผู้ปลูกมะขามหวาน สามารถจำหน่ายมะขามหวานได้ราคาสูงขึ้น โดยราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 86.88 บาท เพิ่มขึ้นกิโลกรัมละ 16.88 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.11 เนื่องจากในปี 2566 ผลผลิตมะขามหวานมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด จึงทำให้ราคาจำหน่ายสูงขึ้น ส่งผลให้หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 4,103.40 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.24 และเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไข่ สามารถจำหน่ายกล้วยไข่ได้ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.17 บาท เพิ่มขึ้นกิโลกรัมละ 4.67 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.69 ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 3,816.95 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.86

3.2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย เกษตรกรร้อยละ 96.48 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ด้วยการประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม ส่วนเกษตรกรร้อยละ 3.52 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากทำการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมี กลุ่มเป้าหมายที่เดิมทำเกษตรทั่วไปร้อยละ 14.29 มีการพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย โดยเกษตรกรที่มีลักษณะการทำเกษตรของครัวเรือนแบบเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 13.79 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และร้อยละ 86.21 ไม่ได้ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการ และอยู่ในระยะปรับเปลี่ยนการผลิต จึงยังไม่ได้ยื่นขอการรับรอง ในส่วนของอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ มีมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น คิดเป็นอัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยร้อยละ 26.77 และเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.80 เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพอากาศและปรากฏการณ์เอลนีโญทำให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงและแห้งแล้ง จึงส่งผลกระทบต่อการผลิตภาคการเกษตร

3.3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ เกษตรกรร้อยละ 88.40 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้มีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้น 327.48 ต่อหน่วย หรือร้อยละ 68.09 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วย ลดลง 4,150 บาทต่อหน่วย หรือร้อยละ 30.90 สินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 36,395 บาท หรือร้อยละ 32.70 ทั้งนี้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ ร้อยละ 72.22 มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตได้เฉลี่ยร้อยละ 26.56

3.4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป สถาบันเกษตรกรทุกแห่งมีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยร้อยละ 33.33 มีการนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้สถาบันเกษตรกร มีขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 มีมูลค่า การจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 100.01 ทั้งนี้ สถาบันเกษตรกรร้อยละ 80.00 มีแผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

3.5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาปรับใช้อย่างต่อเนื่องคิดเป็นร้อยละ 67.50 และมีการขยายผลแล้วคิดเป็นร้อยละ 62.14 ส่งผลให้มูลค่าของสินค้าแปลงต้นแบบเพิ่มขึ้นมากกว่ามูลค่าของสินค้าในแปลงเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 34.27 (สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 4) รวมทั้งผลผลิตต่อหน่วยได้รับจากแปลงต้นแบบเพิ่มมากกว่า แปลงเกษตรกรด้วยเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 34.51 (สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 15)

3.6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ร้อยละ 81.25 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้เกษตรกรที่ได้รับผลผลิตแล้ว ร้อยละ 83.33 มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีมูลค่า ผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 903.56 บาท หรือร้อยละ 23.16 นอกจากนี้เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ร้อยละ 92.06 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ส่งผลให้ เกษตรกรร้อยละ 45.03 มีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ลดลง และร้อยละ 47.82 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น

4) ความพึงพอใจ

4.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการชี้แจงทำความเข้าใจ ขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง งบประมาณที่ได้รับจัดสรร หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ และการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.01

4.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ และการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61

ตารางที่ 3.1-1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตรของ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลการดำเนินงานเฉลี่ย (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	245.3425	54.5563	22.24	26.29
1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	223.7049	54.2099	24.23	34.06
1.1.1 กรมการข้าว	6.6560	1.7270	25.95	-
1.1.2 กรมวิชาการเกษตร	3.8808	0.8583	22.12	10.00
1.1.3 กรมส่งเสริมการเกษตร	36.9110	10.3288	27.98	61.19
1.1.4 กรมส่งเสริมสหกรณ์	3.1181	2.1089	67.63	52.77
1.1.5 กรมประมง	1.6830	0.5308	31.54	32.50
1.1.6 กรมปศุสัตว์	1.9200	0.9540	49.69	53.57
1.1.7 กรมหม่อนไหม	169.5360	37.7021	22.24	28.38
1.2 โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้า เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ด้านหม่อนไหม	21.6376	0.3464	1.60	18.51
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	812.3661	282.4339	34.77	50.65
2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	131.1170	29.8945	22.80	27.29
2.1.1 กิจกรรมเกษตรอินทรีย์	84.4626	14.2541	16.88	48.03
2.1.2 กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่	38.1644	15.6404	40.98	33.85
2.1.3 กิจกรรมเกษตรผสมผสาน	8.4900	0.0000	0.00	0.00
2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืช ธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร	30.1538	15.0704	49.98	82.07
2.3 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	651.0953	237.4690	36.47	42.60
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	42.5324	12.6235	29.68	33.94
3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ ทางการเกษตร	21.7598	7.3265	33.67	37.62
3.1.1 กรมการข้าว	1.6300	1.0292	63.14	-
3.1.2 กรมส่งเสริมการเกษตร	10.2544	3.2170	31.37	16.67
3.1.3 กรมวิชาการเกษตร	1.5225	0.2018	13.25	107.14
3.1.4 กรมปศุสัตว์	4.1530	1.0657	25.66	-
3.1.5 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	4.1999	1.8128	43.16	64.30
3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	20.7726	5.2970	25.50	30.25
3.2.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	6.0725	3.0184	49.71	33.33
3.2.2 กรมวิชาการเกษตร	5.6886	0.6810	11.97	50.00
3.2.3 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	9.0115	1.5976	17.73	7.42
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	14.1652	3.0776	21.73	35.37
- โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	14.1652	3.0776	21.73	35.37

ตารางที่ 3.1-1 (ต่อ)

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลการดำเนินงานเฉลี่ย
				(ร้อยละ)
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	29.2882	9.7998	33.46	44.45
5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	13.5255	4.8963	36.20	8.33
5.2 โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	5.3570	2.8282	52.79	94.45
5.3 โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน	2.0480	0.7458	36.42	75.00
5.4 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	8.3577	1.3295	15.91	-
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	721.1854	190.1229	26.36	80.00
6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)	174.9216	7.1903	4.11	37.39
6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	541.3522	180.8381	33.40	37.21
6.3 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	1.5783	0.5925	37.54	185.33
6.4 โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	3.3333	1.5020	45.06	60.06
รวมทั้งสิ้น	1,864.8798	552.6140	29.63	45.12

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

3.2 ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย

3.2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

1) สาระสำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ รวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

1.1.2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

1.1.3) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก

1.2) เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ขยายตัวร้อยละ 4

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 7 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ และกรมหม่อนไหม

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 245.3425 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 77 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2567 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ในการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นได้กำหนดประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรมการผลิต และผลลัพธ์ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 3.2.1-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อย
เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- การพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ - การคัดเลือกเกษตรกรเข้าอบรมพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ การตลาด ยุคใหม่/เทคโนโลยี/การขอขึ้นทะเบียน - การตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูง พระราชทาน) - การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	- 7 ผลิตภัณฑ์ - 5,874 ราย - 220,000 เมตร - 12,088 ราย
3. ผลผลิต	- จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา - จำนวนเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ - จำนวนผ้าไหมที่ได้รับการตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) - จำนวนเกษตรกรที่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต	- 7 ผลิตภัณฑ์ - 5,874 ราย - 220,000 เมตร - 12,088 ราย
4. ผลลัพธ์	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - มูลค่าเพิ่มของสินค้าผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม - มูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เพิ่มขึ้น	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - ไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 4
5. ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

ผลสำเร็จของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 37.12 ทั้งนี้ การดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น จำแนกตามประเด็น ตัวชี้วัด เกณฑ์การวัด 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 245.3425 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 54.5563 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.24 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็น โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 223.7049 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 54.2099 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.23 ของงบประมาณที่ได้รับ และโครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม ได้รับการจัดสรรงบประมาณ 21.6376 ล้านบาท มีผลการเบิกจ่าย 0.3464 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.60 ของงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายเงินของรัฐบาล

และการดำเนินงานบางส่วนอยู่ระหว่างการดำเนินงาน เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ของกรมการข้าวและกรมหม่อนไหม กิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมืองและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) อยู่ระหว่างดำเนินการขออนุมัติจัดอบรมหลักสูตรการตรวจรับรองมาตรฐาน GI ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนา สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (ข้าว) ปี 2567 (ออนไลน์) กิจกรรมพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์และ ใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบ สาธิตการปลูกข้าวพื้นเมือง และกิจกรรม คัดเลือกศูนย์ เพื่อดำเนินการทดสอบและจัดทำเป็นต้นแบบโรงเล็้งใหม่และห้องเย็นอัจฉริยะ (ตารางที่ 3.2.1-2)

ตารางที่ 3.2.1-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	223.7049	54.2099	24.23	34.06
1.1 กรมการข้าว	6.6560	1.7270	25.95	-
1.2 กรมวิชาการเกษตร	3.8808	0.8583	22.12	10.00
1.3 กรมส่งเสริมการเกษตร	36.9110	10.3288	27.98	61.19
1.4 กรมส่งเสริมสหกรณ์	3.1181	2.1089	67.63	52.77
1.5 กรมประมง	1.6830	0.5308	31.54	32.50
1.6 กรมปศุสัตว์	1.9200	0.9540	49.69	53.57
1.7 กรมหม่อนไหม	169.5360	37.7021	22.24	28.38
2. โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น สู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหม่อนไหม (กรมหม่อนไหม)	21.6376	0.3464	1.60	18.51
ภาพรวม	245.3425	54.5563	22.24	26.29

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 และจากการคำนวณ

3.2) กิจกรรม

แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเน้นการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าต่าง ๆ ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ปศุสัตว์ ประมง และผ้าไหม ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนยกระดับความสามารถของเกษตรกร และชุมชนในการพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 26.29 จำแนกเป็นโครงการได้ ดังนี้

3.2.1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 34.06 มีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร จำนวน 3,438 ราย และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ จำนวน 16 ราย รวม 3,454 ราย ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร จำนวน 52 แห่ง และตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) จำนวน 121,989 เมตร คิดเป็นมูลค่า 265.0821 ล้านบาท ทั้งนี้ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการโครงการฯ 7 หน่วยงาน (ตารางที่ 3.2.1-3) รายละเอียด ดังนี้

1) กรมการข้าว อยู่ระหว่างดำเนินกิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมืองและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มีเป้าหมาย 3 ผลิตภัณฑ์ และพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น เป้าหมาย 1,300 ไร่

2) กรมวิชาการเกษตร มีแผนดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรพื้นถิ่น ให้กลุ่มเกษตรกร 10 กลุ่ม

3) กรมส่งเสริมการเกษตร มีแผนดำเนินกิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 10 ครั้ง และมีเป้าหมายพัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร 1,550 ราย นอกจากนี้ มีแผนดำเนินกิจกรรมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้แก่ พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป้าหมาย 6 จุด และติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผลเป้าหมาย 6 จุด

4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีแผนส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มและพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดแก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เป้าหมาย 57 แห่ง จัดอบรมหลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม (กลุ่มผลิตภัณฑ์) ให้กับเกษตรกรเป้าหมาย 975 ราย และจัดอบรมหลักสูตรพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กลุ่มที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)) เป้าหมาย 450 ราย

5) กรมประมง ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลาหมอ ได้แก่ การพัฒนาระบบการเพาะและอนุบาลลูกปลาหมอ โดยปรับปรุงระบบการเพาะและอนุบาลปลาหมอ จัดหาพ่อแม่พันธุ์ปลาหมอ และพัฒนาเทคนิคการผลิตลูกพันธุ์ปลาหมอมีเป้าหมาย 1 ชนิด ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงปลาหมอ ซึ่งมีเป้าหมาย 20 ราย และมีเป้าหมายส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลาหมอด้านแบบ 1 ฟาร์มสำหรับการพัฒนาและสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอ มีแผนในการจัดทำองค์ความรู้และข้อมูลการพัฒนาการเพาะเลี้ยงปลาหมอ 1 ชนิด พร้อมทั้งขับเคลื่อนและสร้างเครือข่ายผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอ เพื่อพัฒนาการผลิต 1 เครือข่าย นอกจากนี้หน่วยงานมีแผนในการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลานวลจันทร์ทะเล โดยการสร้างพ่อแม่พันธุ์ปลานวลจันทร์ทะเล 1 ชนิด พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ 10 ราย อนุบาลและเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล จุดเรียนรู้การผลิตสัตว์น้ำอัตลักษณ์ และประชาสัมพันธ์สินค้าอัตลักษณ์ในจังหวัดเป้าหมาย 1 ครั้ง

6) กรมปศุสัตว์ มีเป้าหมายฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้เกษตรกร 44 ราย มีเป้าหมายในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยงให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ 4 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยงให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน 40 ราย สนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์ม 4 ราย สนับสนุนลูกไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน 40 ราย นอกจากนี้มีแผนดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้เกษตรกร 80 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร เพื่อผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ที่เป็นอัตลักษณ์ 2 ผลิตภัณฑ์/กลุ่ม

7) กรมหม่อนไหม มีแผนดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมอุตสาหกรรม 440 ราย ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม 545 ราย ส่งเสริมและพัฒนางานหม่อนไหมเชิงพื้นที่ โดยมีเป้าหมายในการชี้แจงแผนงาน/โครงการ และติดตามผลการดำเนินงาน 35 ครั้ง ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน 15 ราย และจัดฝึกอบรมให้เกษตรกร 26 หลักสูตร 575 ราย ขับเคลื่อนระบบอัจฉริยะหม่อนไหม Smart Thai Silk 1 แห่ง ส่งเสริมและติดตามงาน 1 ครั้ง ทั้งนี้ อยู่ระหว่างคัดเลือกศูนย์ 6 แห่ง เพื่อดำเนินการทดสอบและจัดทำเป็นต้นแบบโรงเลี้ยงไหมและห้องเย็นอัจฉริยะ และขับเคลื่อนหมู่บ้านนำร่องไหมอุตสาหกรรมรังเหลืองเพื่อความยั่งยืน นอกจากนี้จะจัดประชุมหารือ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินการตามแผน รวมทั้งพิจารณาคัดเลือกประเด็นปัญหา และพื้นที่ดำเนินการทั้งในภาคเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อทดสอบนวัตกรรม เทคโนโลยี ด้านหม่อนไหม

สำหรับกิจกรรมการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตไหม พันธุ์ดีแบบบูรณาการ มีเป้าหมายในการผลิตไหมพันธุ์ดีมีเป้าหมาย 2,100 แผ่น กิจกรรมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม มีเป้าหมายส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ที่ผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน 755 ราย บริหารจัดการโครงการ/ติดตามงาน 100 ครั้ง ดำเนินกิจกรรมยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) โดยมีเป้าหมายตรวจสอบรับรองมาตรฐานผ้าไหม 220,000 เมตร และจัดทำป้ายรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop) 70 ราย นอกจากนี้กรมหม่อนไหมมีแผนดำเนินการอบรมส่งเสริมการเลี้ยงไหมตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มไหมสำหรับไหมเหลืองเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์จากดักแด้และหนอนไหมรองรับโมเดลเศรษฐกิจ BCG และจัดอบรมหลักสูตรการแปรรูปและการสร้างผลิตภัณฑ์จากดักแด้และ/หรือหนอนไหมวัย 5 และดำเนินการโดยมีเป้าหมายผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม กิ่งชำหม่อน โดยมีเป้าหมายแจกจ่ายให้ผู้รับบริการ 12,000 ราย

3.3) ผลผลิต

3.3.1) กรมการข้าว อยู่ระหว่างดำเนินกิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมืองและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

3.3.2) กรมวิชาการเกษตร ดำเนินกิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรพื้นถิ่นเรียบร้อยแล้ว 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.00 ของเป้าหมาย 10 กลุ่ม

3.3.3) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาคู่มือและเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาลินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นแล้ว 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.00 ของเป้าหมาย 10 ครั้ง พัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร 1,506 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.16 ของเป้าหมาย 1,550 ราย และกิจกรรมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้แก่ พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 6 จุด ดำเนินการครบตามเป้าหมาย และติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผล 6 จุด ดำเนินการครบตามเป้าหมาย

3.3.4) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาลินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มและพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดแก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแล้ว 52 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.23 ของเป้าหมาย 57 แห่ง อบรมถ่ายทอดความรู้หลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาลินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม (กลุ่มผลิตภัณฑ์) 942 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.62 ของเป้าหมาย 975 ราย และหลักสูตรพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กลุ่มที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)) 390 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.67 ของเป้าหมาย 450 ราย

3.3.5) กรมประมง ส่งเสริมและพัฒนาลินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลาหมอ ได้แก่ การพัฒนาระบบการเพาะและอนุบาลลูกปลาหมอ โดยปรับปรุงระบบการเพาะและอนุบาลปลาหมอ จัดหาพ่อแม่พันธุ์ปลาหมอ และพัฒนาเทคนิคการผลิตลูกพันธุ์ปลาหมอมิเป้าหมาย 1 ชนิด ครบตามเป้าหมาย อยู่ระหว่างการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงปลาหมอ 20 ราย ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลาหมอตันแบบ 1 ฟาร์ม และพัฒนาและสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอ 1 เครือข่าย สำหรับการส่งเสริมและพัฒนาลินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่นปลานวลจันทร์ทะเล โดย การสร้างพ่อแม่พันธุ์ปลานวลจันทร์ทะเล 1 ชนิด ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย และพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ 10 ราย ครบตามเป้าหมาย อยู่ระหว่างการอนุบาลและเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล 1 ชนิด สร้างจุดเรียนรู้การผลิตสัตว์น้ำอัตลักษณ์ 1 ชนิด และประชาสัมพันธ์สินค้าอัตลักษณ์ในจังหวัดเป้าหมาย 1 ครั้ง

3.3.6) กรมปศุสัตว์ ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองตามอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้เกษตรกร 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของเป้าหมาย 44 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยงให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์แล้ว 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 4 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยงให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.00 ของเป้าหมาย 40 ราย สนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 4 ราย สนับสนุนลูกไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย 40 ราย อบรมถ่ายทอดความรู้หลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น 80 ราย ครบตามเป้าหมาย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ที่เป็นอัตลักษณ์ 1 ผลิตภัณฑ์/กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ผลิตภัณฑ์/กลุ่ม

3.3.7) กรมหม่อนไหม ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมอุตสาหกรรมให้กับเกษตรกร 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.18 ของเป้าหมาย 440 ราย ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม 130 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.85 ของเป้าหมาย 545 ราย ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมเชิงพื้นที่ โดยชี้แจงแผนงาน/โครงการ และติดตามผลการดำเนินงานแล้ว 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 57.14 ของเป้าหมาย 35 ครั้ง อบรมเชิงปฏิบัติการ เพิ่มประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน 15 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 26 หลักสูตร 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.74 ของเป้าหมาย 575 ราย ขับเคลื่อนระบบอัจฉริยะหม่อนไหม Smart Thai Silk ส่งเสริมและติดตามงาน 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ขณะนี้อยู่ระหว่างคัดเลือกศูนย์ 6 แห่ง เพื่อดำเนินการทดสอบและจัดทำเป็นต้นแบบโรงเลี้ยงไหมและห้องเย็นอัจฉริยะ และขับเคลื่อนหมู่บ้านนำร่องไหมอุตสาหกรรมรังเหลืองเพื่อความยั่งยืน จัดประชุมหารือเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินการตามแผนเรียบร้อยแล้ว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ทั้งนี้อยู่ระหว่างพิจารณาคัดเลือกประเด็นปัญหา และพื้นที่ดำเนินการ ทั้งในภาคเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อทดสอบนวัตกรรม เทคโนโลยี ด้านหม่อนไหม 2 เทคโนโลยี/นวัตกรรม

สำหรับกิจกรรมการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตไหมพันธุ์ดี แบบบูรณาการ หน่วยงานดำเนินการผลิตไหมพันธุ์ดี 2,234 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 106.38 ของเป้าหมาย 2,100 แผ่น สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม โดยส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ที่ผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.29 ของเป้าหมาย 755 ราย บริหารจัดการโครงการ/ติดตามงาน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.00 ของเป้าหมาย 100 ครั้ง และจัดจ้างเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 1 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ดำเนินการยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) โดยการตรวจสอบรับรองมาตรฐานผ้าไหม ดำเนินการได้ 121,989 เมตร คิดเป็นร้อยละ 55.45 ของเป้าหมาย 220,000 เมตร ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำป้ายรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop) 70 ราย นอกจากนี้ กรมหม่อนไหมดำเนินการอบรมส่งเสริมการเลี้ยงไหมตามมาตรฐาน GAP ฟ้าไหมสำหรับไหมเหลือง 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของเป้าหมาย 100 ราย สำหรับการยกระดับผลิตภัณฑ์จากดักแด้และหนอนไหมรองรับโมเดล เศรษฐกิจ BCG โดยจัดอบรมหลักสูตรการแปรรูปและการสร้างผลิตภัณฑ์จากดักแด้และ/หรือหนอนไหมวัย 5 ดำเนินการแล้ว 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.00 ของเป้าหมาย 50 ราย และผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม ผลิตกิ่งชำหม่อน 311,240 ต้น คิดเป็นร้อยละ 15.56 ของเป้าหมาย 2,000,000 ต้น ผลิตหม่อนชำถุง 46,918 ต้น คิดเป็นร้อยละ 18.77 ของเป้าหมาย 250,000 ต้น ผลิตไหมพันธุ์ดี 27,436 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 24.94 ของเป้าหมาย 110,000 แผ่น ผลิตไหมอีรี 517 ซอง คิดเป็นร้อยละ 47.00 ของเป้าหมาย 1,100 ซอง ผลิตไหมย้อมสี 840 ต้น คิดเป็นร้อยละ 42.00 ของเป้าหมาย 2,000 ต้น โดยได้แจกจ่ายให้ผู้รับบริการแล้ว 6,714 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.95 ของเป้าหมาย 12,000 ราย (ตารางที่ 3.2.1-3)

ตารางที่ 3.2.1-3 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมการข้าว)				-
1.1 กิจกรรมการยกระดับสินค้าข้าวพื้นเมืองและข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)	ผลิตภัณฑ์	3	-	-
1.2 กิจกรรมพัฒนาสายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น	ไร่	1,300	-	-
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมวิชาการเกษตร)				10.00
- กิจกรรมการอบรมถ่ายทอดความรู้การสร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรพื้นถิ่น	กลุ่ม	10	1	10.00
3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมส่งเสริมการเกษตร)				61.19
3.1 กิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น				
1) พัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ครั้ง	10	7	70.00
2) พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นเหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานสร้างความเข้มแข็งขององค์กร	ราย	1,550	1,506	97.16
3.2 กิจกรรมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น				
1) พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่นและเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 6 จุด	จุด	6	6	100.00
2) ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานผล	จุด	6	6	100.00
4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมส่งเสริมสหกรณ์)				52.77
4.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่มและพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดแก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	แห่ง	57	52	91.23
4.2 กิจกรรมจัดอบรมหลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม (กลุ่มผลิตภัณฑ์)	ราย	975	942	96.62

ตารางที่ 3.2.1-3 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.3 กิจกรรมจัดอบรมหลักสูตรพัฒนาศักยภาพด้าน การตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดสินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น (กลุ่มที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI))	ราย	450	390	86.67
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมประมง)				32.50
5.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์ พื้นถิ่นปลาหมอ				
1) พัฒนาระบบการเพาะและอนุบาลลูกปลาหมอ				
- ปรับปรุงระบบการเพาะและอนุบาลปลาหมอ	ชนิด	1	1	100.00
- จัดหาพ่อแม่พันธุ์ปลาหมอ	ชนิด	1	1	100.00
- พัฒนาเทคนิคการผลิตลูกพันธุ์ปลาหมอ	ชนิด	1	1	100.00
2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงปลาหมอ	ราย	20	-	-
3) ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลาหมอต้นแบบ	ฟาร์ม	1	-	-
4) พัฒนาและสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอ				
- จัดทำองค์ความรู้และข้อมูลการพัฒนาการ เพาะเลี้ยงปลาหมอ	ชนิด	1	-	-
- ขับเคลื่อนและสร้างเครือข่ายผู้เพาะเลี้ยงปลาหมอ เพื่อพัฒนาการผลิต	เครือข่าย	1	-	-
5.2 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสัตว์น้ำอัตลักษณ์พื้นถิ่น ปลานวลจันทร์ทะเล				
1) การสร้างพ่อแม่พันธุ์ปลานวลจันทร์ทะเล	ชนิด	1	1	100.00
2) การอนุบาลและเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล	ชนิด	1	-	-
3) จุดเรียนรู้การผลิตสัตว์น้ำอัตลักษณ์	ชนิด	1	-	-
4) พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ	ราย	10	10	100.00
5) ประชาสัมพันธ์สินค้าอัตลักษณ์ในจังหวัดเป้าหมาย	ครั้ง	1	-	-
6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมปศุสัตว์)				53.57
6.1 กิจกรรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ส่งเสริมอาชีพการเลี้ยง ไก่พื้นเมืองตามอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ราย	44	33	75.00
6.2 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยง ให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์	ราย	4	2	50.00
6.3 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตและอุปกรณ์การเลี้ยง ให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน	ราย	40	12	30.00

ตารางที่ 3.2.1-3 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6.4 กิจกรรมสนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์	ราย	4	2	50.00
6.5 กิจกรรมสนับสนุนลูกไก่พื้นเมืองอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้แก่ฟาร์มเครือข่ายเลี้ยงขุน	ราย	40	8	20.00
6.6 กิจกรรมฝึกอบรมหลักสูตรการขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และการพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ราย	80	80	100.00
6.7 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตพันธุ์ปศุสัตว์ที่เป็นอัตลักษณ์	ผลิตภัณฑ์/ กลุ่ม	2	1	50.00
7. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมหม่อนไหม)				28.38
7.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมอุตสาหกรรม	ราย	440	80	18.18
7.2 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม	ราย	545	130	23.85
7.3 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนางานหม่อนไหมเชิงพื้นที่				25.08
1) ชี้แจงแผนงาน/โครงการ และติดตามผลการดำเนินงาน				
- ชี้แจงแผน/ติดตาม สรุปผลการดำเนินงาน (สมข.1-5) ลงพื้นที่สำรวจ/ประชาพิจารณ์ เตรียมความพร้อม และทำความเข้าใจกับเกษตรกร (ศมม.เครือข่าย)	ครั้ง	35	20	57.14
2) การฟื้นฟูและพัฒนางานด้านหม่อนไหมเชิงพื้นที่				
- ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาบุคลากร สมข.1 พร (เจ้าหน้าที่)	ราย	15	16	106.67
- จัดฝึกอบรม จำนวน 26 หลักสูตร	ราย	575	33	5.74
7.4 กิจกรรมขับเคลื่อนระบบอัจฉริยะหม่อนไหม Smart Thai Silk				50.00
1) จัดทำระบบการให้น้ำแปลงหม่อนอัจฉริยะ	แห่ง	1	-	-
2) ส่งเสริมและติดตามงาน	ครั้ง	1	1	100.00
7.5 กิจกรรมโรงเลี้ยงไหมและระบบห้องเย็นอัจฉริยะ				-
1) คัดเลือกศูนย์ 6 แห่ง เพื่อดำเนินการทดสอบและจัดทำเป็นต้นแบบโรงเลี้ยงไหมและห้องเย็นอัจฉริยะ	ศูนย์	6	-	-
2) ประชุมติดตามผลการดำเนินงาน และรายงานผล	ครั้ง	2	-	-
3) สรุปผลการดำเนินงาน	ครั้ง	1	-	-

ตารางที่ 3.2.1-3 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7.6 กิจกรรมหมู่บ้านนำร่องไหมอุตสาหกรรมรังเหลืองเพื่อความยั่งยืน				50.00
1) ขับเคลื่อนหมู่บ้านนำร่องไหมอุตสาหกรรมรังเหลืองเพื่อความยั่งยืน	แห่ง	1	-	-
2) ส่งเสริมและติดตามงาน	ครั้ง	1	-	-
7.7 กิจกรรมเทคโนโลยีนวัตกรรมเพิ่มมูลค่าสินค้าหม่อนไหมตลอดห่วงโซ่อุปทาน				33.33
1) คัดเลือกประเด็นปัญหา และพื้นที่ดำเนินการทั้งในภาคเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อทดสอบนวัตกรรมเทคโนโลยี ด้านหม่อนไหม	เทคโนโลยี /นวัตกรรม	2	-	-
2) จัดประชุมหารือ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ และดำเนินการตามแผน	ครั้ง	1	1	100.00
3) การสร้างการรับรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร ในการขับเคลื่อนงานวิจัยไปสู่การปฏิบัติอาหาร และผลิตภัณฑ์ รวมทั้งทางการแพทย์	ครั้ง	1	-	-
7.8 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการผลิตไหมไหมพันธุ์ดีแบบบูรณาการ				53.19
1) การผลิตไหมไหมพันธุ์ดี	แผ่น	2,100	2,234	106.38
2) การแจกจ่าย/ร้อยละของไหมไหมพันธุ์ดีที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ	80	-	-
7.9 กิจกรรมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม				44.76
1) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายใหม่ที่ผลิตผ้าไหม ตรานกยูงพระราชทาน	ราย	755	123	16.29
2) บริหารจัดการโครงการ/ติดตามงาน	ครั้ง	100	18	18.00
3) การจัดจ้างเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	ราย	1	1	100.00
7.10 กิจกรรมยกระดับและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)				27.72
1) ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)	เมตร	220,000	121,989	55.45
2) ตรวจสอบรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop)				
- จัดทำป้ายรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้มาตรฐาน (Certified Thai Silk Shop)	ราย	70	-	-

ตารางที่ 3.2.1-3 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7.11 กิจกรรมยกระดับผลิตภัณฑ์จากผักแต่และหน่อหนม				35.00
รองรับโมเดลเศรษฐกิจ BCG				
1) จัดอบรมหลักสูตร การส่งเสริมการเลี้ยงไหม ตามมาตรฐาน GAP ฟาร์มไหมสำหรับไหมเหลือ	ราย	100	80	80.00
2) จัดอบรมหลักสูตรการแปรรูปและการสร้าง ผลิตภัณฑ์จากผักแต่และ/หรือหน่อหนมวัย 5	ราย	50	30	60.00
3) ตลาดออนไลน์มีอาชีพด้านหน่อหนม 2 วัน ด้วย ระบบออนไลน์	ราย	100	-	-
4) การจัดงานอาหารจากหน่อหนม	ราย	2	-	-
7.12 กิจกรรมผลิตและกระจายพันธุ์หน่อหนม				28.81
1) กิจกรรมการผลิต				
- กิ่งชำหน่อ	ต้น	2,000,000	311,240	15.56
- หน่อชำถุง	ต้น	250,000	46,918	18.77
- ไข่ไหมพันธุ์ดี	แผ่น	110,000	27,436	24.94
- ไข่ไหมอีรี	ซอง	1,100	517	47.00
- ไม้ย้อมสี	ต้น	2,000	840	42.00
2) กิจกรรมการแจกจ่าย				
- จำนวนผู้รับบริการ	ราย	12,000	6,714	55.95
- ร้อยละของพันธุ์หน่อและไข่ไหมที่ถูกลำไปใช้ ประโยชน์	ร้อยละ	85	-	-
7.13 กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านหน่อหนม				-
1) การพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้าน หน่อหนม	แห่ง	3	-	-
2) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้าน หน่อหนม (การผลิตสื่อบริการและวัสดุประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านหน่อหนม)	แห่ง	3	-	-
ภาพรวม				34.06

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

สำหรับกิจกรรมในการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหน่อหนม ดำเนินการส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหน่อหนมให้กับเกษตรกรแล้ว 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 6 ครั้ง โดยเกษตรกร/ผู้ประกอบการ สามารถจำหน่ายสินค้าภายใต้โครงการได้มีมูลค่า 0.5522 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.52 ของเป้าหมาย 10.000 ล้านบาท (ตารางที่ 3.2.1-4)

ตารางที่ 3.2.1-4 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
สู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหมอนไหม

โครงการ/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหมอนไหม				
1. เกษตรกร/ผู้ประกอบการผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหมอนไหม มีช่องทางจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหมอนไหม	ครั้ง	6	3	50.00
2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และส่งเสริมศักยภาพด้าน การตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ ด้านหมอนไหม	ราย	80	-	-
3. เกษตรกร/ผู้ประกอบการมีมูลค่าจำหน่ายสินค้าภายใต้โครงการ	ล้านบาท	10.0000	0.5522	5.52
ภาพรวม				18.51

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

3.3) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย เพชรบูรณ์ และกำแพงเพชร ระหว่างวันที่ 4 - 8 มีนาคม 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียด ดังนี้

3.3.1) ผลการติดตาม

(1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1) หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ 123,000 บาท เบิกจ่ายแล้ว 120,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.97 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร โดยเป็นการใช้จ่ายงบประมาณ ปี พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน การโอนงบประมาณให้หน่วยงานในพื้นที่เพื่อดำเนินงานโครงการและสนับสนุนปัจจัยการผลิตในบางพื้นที่ล่าช้า เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณ ปี พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผน (ตารางที่ 3.2.2-5)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ได้รับงบประมาณแล้ว ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีความเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ (ตารางที่ 3.2.1-5)

**ตารางที่ 3.2.1-5 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย
เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น**

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	50.00
1.2 ไม่ทันเวลา	50.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	100.00
2.2 ไม่เพียงพอ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เลย ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ และสินค้าบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้านหม่อนไหม มีแผนเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงเดือนมีนาคม 2567 เพื่ออบรม ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการผลิตผ้าไหมตราผูกพระราชทานและการพอกย้อมสีเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม/สีธรรมชาติ ในระหว่างวันที่ 28 – 29 มีนาคม 2567 เป้าหมาย 20 ราย

(2.2) ศูนย์วิจัยข้าวชุมแพ จังหวัดเลย มีแผนเบิกจ่ายช่วงเดือนพฤษภาคม 2567 เพื่อจัดอบรมการเพิ่มประสิทธิภาพที่ปรึกษาเกษตรกรและเกษตรกรสำหรับระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม เพื่อเตรียมความพร้อมในการขอการรับรองระบบการผลิตข้าว GAP ในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2567

(2.3) สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ มีแผนดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการขอรับรองตรา GI และการส่งเสริมการตลาด เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ยในแปลงมะขามเพื่อลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาและเพิ่มผลผลิตมะขามให้มีคุณภาพสูง การเพิ่มมูลค่าสินค้า การสร้างตราสินค้า และการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมทั้งมีการสนับสนุนบรรจุกัญชีให้เกษตรกร ให้กับเกษตรกรหลังการอบรม

(2.4) สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร มีแผนดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการแปลงทุเรียนอย่างมืออาชีพ และการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชในแปลงทุเรียน ให้กับเกษตรกรและพัฒนาจุดรวบรวมและบรรจุกัญชีเพื่อการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร

(3) ผลผลิต

สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการขอรับรองตรา GI และการส่งเสริมการตลาด เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ยในแปลงมะขามเพื่อลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาและเพิ่มผลผลิตมะขามให้มีคุณภาพสูง การเพิ่มมูลค่าสินค้า การสร้างตราสินค้า และการออกแบบผลิตภัณฑ์ เรียบร้อยแล้ว 30 ราย ครบตามเป้าหมาย สนับสนุนบรรจุกัญชีให้เกษตรกร ได้แก่ กลุ่มลูกฟูกหิ้วบรรจุ

มะขามขนาด 3 - 5 กิโลกรัม และจัดตั้งจุดรวบรวมสินค้าแปลงใหญ่มะขามตำบลตาดกลอย อำเภอหล่มเก่า จำนวน 1 จุด

สำหรับสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร อบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดการแปลงทุเรียนอย่างมืออาชีพ และการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชในแปลงทุเรียนให้กับเกษตรกรเรียบร้อยแล้ว 30 ราย ตามเป้าหมาย และดำเนินการพัฒนาจุดรวบรวมและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า จำนวน 1 สินค้า ได้แก่ ทุเรียน

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2566 รายละเอียดดังนี้

(4.1) การถ่ายทอดองค์ความรู้ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทานและการพอกย้อมสีเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม/สีธรรมชาติ (กรมหม่อนไหม) ระบบควบคุมภายในแบบกลุ่ม และการจัดทำแปลงแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) เทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น (กรมส่งเสริมการเกษตร) จากการสำรวจพบว่า หลังเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้ เกษตรกรทุกรายมีความรู้เพิ่มขึ้น โดยก่อนเข้ารับการอบรมมีความรู้ระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.71 และหลังอบรมมีความรู้ระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71

(4.2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรทุกรายมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยเกษตรกรร้อยละ 67.74 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด เช่น การขอรับรองมาตรฐาน GI เพื่อส่งเสริมการตลาดและการจำหน่ายที่กว้างขึ้น การออกแบบลวดลายผ้าไหม/ผ้าฝ้าย เทคนิคการย้อมสี อีกร้อยละ 32.26 นำความรู้ที่ได้รับบางส่วนไปประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม เช่น การตลาด การจำหน่ายผ่านระบบออนไลน์

(4.3) การได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 31 ราย ได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ผ้าไหม ข้าว มะขาม และกล้วยไข่แล้ว 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.29 ของเป้าหมาย อยู่ระหว่างการขอรับรองมาตรฐาน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.68 และไม่ได้ขอรับรองมาตรฐาน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.03 เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม/ผ้าฝ้าย ส่วนใหญ่ยังไม่มี ความสนใจในการขอรับรองมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานสีทอง เนื่องจากเกษตรกรจะทอผ้าเป็นอาชีพเสริม หากมีเวลาว่างจากการทำเกษตรจึงทอผ้า ดังนั้นกรมหม่อนไหมจึงควรณรงค์สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรในการขอรับรองมาตรฐานฯ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าผ้าไหมให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกรด้วย

(4.4) รายได้ของเกษตรกร

จากการสำรวจข้อมูลด้านปริมาณการผลิต ราคา และรายได้ ของเกษตรกร โดยเปรียบเทียบก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) กับหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2566) รายละเอียด ดังนี้

(4.4.1) เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม/ผ้าฝ้าย ส่วนใหญ่ทอผ้าเป็นอาชีพเสริม โดยจะใช้เวลาว่างหลังจากทำการเกษตรมาทอผ้า เฉลี่ยทอผ้าได้ร้อยละ 25 เมตรต่อปี ลักษณะการจำหน่ายจะจำหน่ายในชุมชน และจำหน่ายให้กับพ่อค้าที่มารับซื้อในชุมชน โดยจำหน่ายผ้าไหมราคาเฉลี่ยเมตรละ

1,050 บาท และผ้าฝ้ายเฉลี่ยเมตรละ 141 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ มีเพียงประธานกลุ่มที่ขอรับรองมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานสีทอง และได้รับตราดังกล่าวในช่วงปลายปี 2566 แต่ยังไม่เริ่มจัดจำหน่าย จึงทำให้ยังไม่มีรายได้จากการจำหน่ายผ้าไหมที่ได้รับตรานกยูงฯ

(4.4.2) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเหนียวชีวเกลี้ยง หลังเข้าร่วมโครงการสามารถผลิตข้าวสาร (ข้าวเหนียวชีวเกลี้ยง) ได้เฉลี่ยรายละ 340 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ยรายละ 90 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 20.93 เกษตรกรมีปริมาณผลผลิตลดลงเนื่องจากในปี 2566 เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง จึงทำให้มีน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก ถึงแม้ราคาข้าวสาร (ข้าวเหนียวชีวเกลี้ยง) ที่เกษตรกรจำหน่ายได้ จะสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ จากราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 36.67 บาท เป็นกิโลกรัมละ 43.33 บาท ก็ตาม หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรยังมีรายได้ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยปีละ 1,035.90 บาท หรือลดลงร้อยละ 6.57 รายได้หลังเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรลดลงเนื่องจากต้นทุนในการผลิตข้าวเหนียวชีวเกลี้ยง ค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) แล้ว มีแผนจะดำเนินการปรับราคาจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น ในปี 2568 โดยจากเดิมราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 48.00 บาท เป็นราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 70.00 บาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.00 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.83

(4.4.3) เกษตรกรผู้ปลูกมะขามหวาน หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีปริมาณการผลิตมะขามหวานเฉลี่ยรายละ 508.50 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยรายละ 64 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 11.18 ปริมาณการผลิตมะขามหวานของเกษตรกรลดลงเนื่องจากเกิดปัญหาภัยแล้งส่งผลให้ต้นมะขามไม่ออกดอก อย่างไรก็ตามเกษตรกรสามารถจำหน่ายมะขามหวานได้ราคาสูงขึ้น โดยราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 86.88 บาท เพิ่มขึ้นกิโลกรัมละ 16.88 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.11 เนื่องจากในปี 2566 ผลผลิตมะขามหวานมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด จึงทำให้ราคาจำหน่ายสูงขึ้นส่งผลให้หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 4,103.40 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.24

(4.4.4) เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไข่ หลังเข้าร่วมโครงการมีปริมาณการผลิตเฉลี่ยรายละ 1,330.83 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ลดลงเฉลี่ยรายละ 137.03 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี หรือลดลงร้อยละ 9.33 เกษตรกรมีปริมาณการผลิตลดลงเนื่องจาก ปี 2566 เกิดพายุฤดูร้อนส่งผลกระทบต่อต้นกล้วยที่กำลังออกเครือหักล้มจำนวนมาก จึงทำให้มีผลผลิตลดลง อย่างไรก็ตามหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรจำหน่ายกล้วยไข่ได้ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.17 บาท เพิ่มขึ้นกิโลกรัมละ 4.67 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.69 ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยรายละ 3,816.95 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.86

(5) ความพึงพอใจ

(5.1.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.92 โดยพึงพอใจต่อการได้รับประโยชน์ของเกษตรกร หลักสูตรที่จัดอบรม และหลักเกณฑ์ของโครงการในระดับมากที่สุด เนื่องจากการดำเนินโครงการสามารถแก้ปัญหาในพื้นที่ได้และเกษตรกรสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ และการชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง

(5.1.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.77 โดยเกษตรกรพึงพอใจต่อการติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ หลักสูตรการจัดอบรม และระยะเวลาในการจัดอบรมในระดับมากที่สุด เนื่องจากวิทยากรมีความรู้ความสามารถ ช่วยสอนเทคนิควิธีการต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จากการทำการเกษตร และเรียนรู้ด้านการตลาด

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

การโอนงบประมาณให้หน่วยงานในพื้นที่ เพื่อดำเนินงานโครงการ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในบางพื้นที่ล่าช้า เนื่องจากเป็นการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน จึงทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผน

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม/ผ้าฝ้าย ส่วนใหญ่ยังไม่มีความสนใจในการขอรับรองมาตรฐานตราสัญลักษณ์พระราชทานสีทอง เนื่องจากเกษตรกรจะทอผ้าเป็นอาชีพเสริม ใช้เวลาว่างจากการทำเกษตร

(6.2.2) เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการ อันเป็นผลจากการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ เกษตรกรที่ได้รับตรารับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) มีแผนจะกำหนดราคาสินค้าที่ได้รับการรับรองฯ ให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกรในอนาคต

(6.2.3) เกษตรกรผู้ผลิตมีผลผลิตลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้ง และเกิดพายุฤดูร้อน จึงทำให้มีน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก และส่งผลกระทบต่อผลผลิตอย่างมาก ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกโครงการฯ อย่างไรก็ตามการเข้าร่วมโครงการยังเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรในด้านของราคาที่สามารถจำหน่ายได้สูงขึ้นอันเนื่องมาจากผลผลิตได้ตรารับรองมาตรฐาน

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

ควรเร่งรัดการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้เสร็จสิ้น เพื่อให้ทันภายในงบประมาณปี พ.ศ. 2567

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) กรมหม่อนไหมควรรณรงค์สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการขอรับรองมาตรฐานที่จะช่วยเพิ่มมูลค่าผ้าไหมให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกรด้วย

(7.2.2) ควรมีการให้คำแนะนำเกษตรกรในการวางแผนการผลิต เพื่อให้มีแผนสำรอง หรือมีแผนรองรับความเสี่ยงที่จะสับปัญหาต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการดำเนินโครงการ เช่น ภัยแล้ง หรืออุทกภัย เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผลผลิตของเกษตรกร

3.2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

1) สารสำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งจากการลด ละ เลิก การใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน

1.1.2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.1.3) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

1.1.4) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสม และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

1.1.5) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ควบคู่กับการขยายเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

1.2) เป้าหมาย

1.2.1) สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.2.2) ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด

1.3.1) อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย ขยายตัวร้อยละ 3

1.3.2) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหารอยู่ในระดับดี

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 10 หน่วยงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 812.3661 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 77 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2567 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

ในการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัยได้กำหนดประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ รายละเอียด (ตารางที่ 3.2.2-1) ดังนี้

ตารางที่ 3.2.2-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ร้อยละ 100
	- ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
	- ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- จำนวนครั้งในการอบรมถ่ายทอดความรู้/จัดสัมมนาให้กลุ่มเป้าหมาย	- 20 ครั้ง
	- จำนวนครั้งในการติดตาม/รายงานผลการดำเนินงานโครงการ	- 9 ครั้ง
3. ผลผลิต		
3.1 การสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน		
1) เกษตรอินทรีย์	- จำนวนพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ	- 26,880 ไร่
	- จำนวนตลาดสีเขียวที่ได้รับการพัฒนา	- 10 แห่ง
	- จำนวนแหล่งผลิตที่ได้รับการยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์	- 3 แห่ง
	- จำนวนแหล่งจำหน่ายที่ได้รับการพัฒนาการตลาด	- 15 แห่ง

ตารางที่ 3.2.2-1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด	
2) เกษตรทฤษฎีใหม่	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	- 5,000 ราย	
	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	- 5,000 ราย	
3) เกษตรผสมผสาน	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	- 800 ราย	
	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	- 560 ราย	
	- จำนวนแปลงต้นแบบการทำเกษตร	- 4 แปลง	
4) ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทน	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน/การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	- 6,500 ราย	
	- จำนวนปัจจัยที่สนับสนุนสำหรับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	- จุลินทรีย์ 20,000 กก. - ไวรัสเอ็นพีวี 150 ลิตร - แมลงศัตรูธรรมชาติ 1,400,000 ตัว - สารสกัดธรรมชาติ 1,000 ลิตร - แตนเบียน 15,000 มัมมี่ - หัวเชื้อจุลินทรีย์ 6,500 ขวด - แมลงวันผลไม้ 30.00 ล้านตัว	
	- จำนวนแปลงที่ได้รับการพัฒนาเป็นต้นแบบ	- 9 แปลง	
	- จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้	- 18,000 ไร่	
	- จำนวนตัวอย่างผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง	- 6,500 ตัวอย่าง	
	3.2 การพัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานเกษตรปลอดภัย		
	- จำนวนบุคลากร เกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้ตรวจรับรองที่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร	- 21,300 ราย	
- จำนวนสถาบัน/กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร	- 50 แห่ง		
- จำนวนเกษตรกร สถานประกอบการที่ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	- 17,000 ราย - 162,280 แห่ง		
- จำนวนพื้นที่ข้าวที่ได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	- 500,000 ไร่		
- จำนวนกลุ่มเกษตรกรได้รับการตรวจติดตาม กำกับดูแล	- 15,000 ราย		
4. ผลลัพธ์	- ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	
	- ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	
	- ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าสู่/ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50	
	- อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (ถ้ามี)	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5	

ตารางที่ 3.2.2-1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
5. ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

ผลสำเร็จของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัยในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 41.12 ทั้งนี้ การดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย จำแนกตามประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ การดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567) มีผลการเบิกจ่าย 282.4339 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.77 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็นโครงการเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ มีผลการเบิกจ่าย 14.2541 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.88 ของงบประมาณที่ได้รับ กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ มีผลการเบิกจ่าย 15.6404 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.98 ของงบประมาณที่ได้รับ กิจกรรมเกษตรผสมผสาน ยังไม่มีการเบิกจ่าย เนื่องจากอยู่ระหว่างเตรียมการดำเนินการสร้างกระบวนการเรียนรู้ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร มีผลการเบิกจ่าย 15.0704 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.98 ของงบประมาณที่ได้รับ และโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร มีผลการเบิกจ่าย 237.4690 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.47 ของงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 3.2.2-2)

ตารางที่ 3.2.2-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน :	84.4626	14.2541	16.88	48.03
กิจกรรมเกษตรอินทรีย์				
1.1 กรมพัฒนาที่ดิน	13.8500	2.4531	17.71	181.93
1.2 กรมการข้าว	27.1601	3.4782	12.81	-
1.3 กรมส่งเสริมการเกษตร	4.4738	2.1526	48.12	80.11
1.4 กรมปศุสัตว์	2.9886	1.4077	47.10	61.25
1.5 กรมประมง	2.4942	0.6989	28.02	-
1.6 กรมหม่อนไหม	1.2333	0.3495	28.34	43.20
1.7 สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	1.4900	0.4549	30.53	-

ตารางที่ 3.2.2-2 (ต่อ)

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
1.8 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	0.3232	0.1518	46.97	58.59
1.9 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	1.8344	0.8504	46.36	50.00
1.10 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	28.6150	2.2570	7.89	5.21
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน :	38.1644	15.6404	40.98	33.85
กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่				
2.1 กรมการข้าว	1.7756	0.2237	12.60	0.00
2.2 กรมประมง	8.2508	5.2403	63.51	4.13
2.3 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1.3760	0.8411	61.13	60.80
2.4 กรมปศุสัตว์	18.6828	7.8277	41.90	45.71
2.5 กรมหม่อนไหม	1.3330	0.5212	39.10	24.49
2.6 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	6.7462	0.9864	14.62	17.80
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน :	8.4900	0.00	0.00	0.00
กิจกรรมเกษตรผสมผสาน				
3.1 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	0.4900	0.00	0.00	0.00
3.2 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	8.0000	0.00	0.00	0.00
4. โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลง	30.1538	15.0704	49.98	82.07
ศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร				
4.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	30.1538	15.0704	49.98	82.07
5. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	651.0953	237.4690	36.47	41.67
5.1 สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	61.6424	14.5016	23.53	28.28
5.2 กรมส่งเสริมการเกษตร	47.7000	19.3015	40.46	76.54
5.3 กรมส่งเสริมสหกรณ์	1.5003	1.2794	85.28	86.27
5.4 กรมการข้าว	33.5339	6.1210	18.25	0.00
5.5 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	7.4906	0.6177	8.25	2.30
5.6 กรมประมง	72.6624	43.2176	59.48	44.55
5.7 กรมปศุสัตว์	426.5657	152.4302	35.73	53.73
ภาพรวม	812.3661	282.4339	34.77	41.12

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน
ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567
และจากการคำนวณ

3.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการร้อยละ 76.15 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลา และร้อยละ 23.85 เห็นว่าไม่ทันเวลา เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่บางหน่วยงานยังไม่ได้ได้รับการจัดสรรงบประมาณ และบางหน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ ช่วงเดือนมกราคม 2567 (ตารางที่ 3.2.2-3)

3.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการร้อยละ 70.95 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 29.05 เห็นว่าได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ เนื่องจากบางหน่วยงานจัดสรรงบประมาณให้บางกิจกรรมเท่านั้น เช่น งบประมาณที่ใช้สำหรับการจัดฝึกอบรม ซึ่งยังขาดงบประมาณในส่วนของการสนับสนุนปัจจัยการผลิตหรือการศึกษาดูงาน (ตารางที่ 3.2.2-3)

ตารางที่ 3.2.2-3 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	76.15
1.2 ไม่ทันเวลา	23.85
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
1.1 เพียงพอ	70.95
1.2 ไม่เพียงพอ	29.05

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม

แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัยเน้นการส่งเสริมและพัฒนาตั้งแต่การถ่ายทอดความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาตลาดเพื่อสร้างแหล่งจำหน่ายผลผลิตให้แก่เกษตรกร โดยครอบคลุม 3 กลุ่มชนิดสินค้า ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ และประมง ดำเนินการการถ่ายทอดความรู้/จัดสัมมนาให้กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อเตรียมการให้เกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการตลาด รวมถึงการเชื่อมโยงการตลาดให้กับเกษตรกร เพื่อยกระดับพัฒนาคุณภาพการผลิตและการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3.3) ผลผลิต

3.3.1) เกษตรอินทรีย์ มีผลความสำเร็จร้อยละ 48.03 ของเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ 6,657 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.10 ของเป้าหมาย 10,385 ราย พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ 12,856 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.83 ของเป้าหมาย 26,880 ไร่ และตลาดสีเขียวได้รับการพัฒนา 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย 10 แห่ง ส่วนการยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ และการพัฒนาตลาดแหล่งจำหน่ายอยู่ระหว่างการดำเนินกิจกรรม

3.3.2) เกษตรทฤษฎีใหม่ มีผลความสำเร็จร้อยละ 33.85 ของเป้าหมาย มีการถ่ายทอดความรู้ด้านประมง 5,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ด้านบัญชี 3,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.08 ของเป้าหมาย 3,700 ราย ด้านหม่อนไหม 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.00 ของเป้าหมาย 100 ราย และด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ ให้เกษตรกรที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน 99 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.80 ของเป้าหมาย 500 ราย ซึ่งการถ่ายทอดองค์ความรู้มีการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานมีเป้าหมายเกษตรกรในการถ่ายทอดองค์ความรู้ 5,000 ราย และมีเกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ด้านปุ๋ย 554 รายการ คิดเป็นร้อยละ 55.40 ของเป้าหมาย 1,000 ราย

3.3.3) เกษตรผสมผสาน อยู่ระหว่างดำเนินงานโครงการ ซึ่งการพัฒนาศักยภาพการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ อยู่ระหว่างการชักชวนพัฒนาครอบครัว เพื่ออบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพให้แก่เกษตรกร และการจัดทำแปลงต้นแบบการทำเกษตรอยู่ระหว่างการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.3.4) การส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทน ภาพรวมมีผลสำเร็จร้อยละ 82.07 ของเป้าหมาย มีเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้การป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยใช้วิธีผสมผสาน/การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย 6,370 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.00 ของเป้าหมาย 6,500 ราย มีการสนับสนุนปัจจัยสำหรับการป้องกันศัตรูพืช ได้แก่ จุลินทรีย์ 15,725 กิโลกรัม ไวรัสเอ็นพีวี 28 ลิตร แมลงศัตรูธรรมชาติ 1.43 ล้านตัว สารสกัดธรรมชาติ 929 ลิตร แตนเบียน 20,100 มัมมีหัวเชื้อจุลินทรีย์ 5,366 ขวด แมลงวันผลไม้ 28.46 ล้านตัว มีการพัฒนาแปลงเป็นต้นแบบ 8 แปลง พื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ 18,000 ไร่ และมีตัวอย่างผลผลิตการเกษตรของเกษตรกรที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง 10,270 ตัวอย่าง

3.3.5) การพัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานเกษตรปลอดภัย ภาพรวมมีผลความสำเร็จร้อยละ 41.67 ของเป้าหมาย มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรให้กับบุคลากรเกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้ตรวจรับรอง 19,321 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.50 ของเป้าหมาย 21,350 ราย และสถาบันเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร 50 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย มีเกษตรกร และสถานประกอบการได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 92 ราย (ร้อยละ 4.60 ของเป้าหมาย 2,000 ราย) 56,250 แห่ง (ร้อยละ 81.54 ของเป้าหมาย 68,985 แห่ง) มีการตรวจติดตามกำกับดูแลให้กับกลุ่มเกษตรกร 7,963 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.09 ของเป้าหมาย 15,000 ราย ในส่วนของการรับรองมาตรฐานสินค้าข้าวอยู่ระหว่างดำเนินการสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้า

3.4) ผลลัพธ์

3.4.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่น การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP การลดการใช้สารเคมี และการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร โดยมีเกษตรกรร้อยละ 96.48 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ด้วยการประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม ส่วนเกษตรกรร้อยละ 3.52 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากทำการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมี (ตารางที่ 3.2.2-4)

ตารางที่ 3.2.2-4 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ
1. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	96.48
2. ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	3.52

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.2) การพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรร้อยละ 52.83 มีลักษณะการทำเกษตรแบบทั่วไป แบบใช้ปุ๋ย/สารเคมี ร้อยละ 47.17 ทำการเกษตรปลอดภัย หลังเข้าร่วมโครงการเกษตร ร้อยละ 45.28 ทำการเกษตรทั่วไป และร้อยละ 54.72 ทำเกษตรปลอดภัย ในภาพรวมกลุ่มเป้าหมายที่เดิมทำเกษตรทั่วไปพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 14.29 หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรมีการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรเป็นเกษตรปลอดภัย เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.00 โดยเกษตรกรที่ทำการเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 200 เป็นการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ และร้อยละ 8.33 ทำการเกษตรแบบใช้สารเคมีตามปริมาณที่กำหนด (ตารางที่ 3.2.2-5)

ตารางที่ 3.2.2-5 ลักษณะการทำเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่

หน่วย : ร้อยละ

ลักษณะการทำเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	การเปลี่ยนแปลง
1. ทำการเกษตรทั่วไปแบบใช้ปุ๋ย/สารเคมี	52.83	45.28	-14.29
2. ทำการเกษตรปลอดภัย	47.17	54.72	16.00
2.1 ทำการเกษตรใช้สารเคมีตามปริมาณที่กำหนด	45.28	49.06	8.33
2.2 ทำการเกษตรแบบอินทรีย์	1.89	5.66	200.00
ภาพรวม	100.00	100.00	

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.3) การเข้าสู่/การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรกรที่มีลักษณะการทำเกษตรของครัวเรือนแบบเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 13.79 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และร้อยละ 86.21 ไม่ได้ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการ และอยู่ในระยะปรับเปลี่ยนการผลิต จึงยังไม่ได้ยื่นขอการรับรอง

3.4.4) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตร

(1) เกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ มีมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น โดยก่อนเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าปีละ 292,900 บาท และหลังโครงการมีมูลค่าปีละ 371,300 บาท คิดเป็นอัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย ร้อยละ 26.77

(2) เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.80 เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพอากาศและปรากฏการณ์เอลนีโญ

ทำให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงและแห้งแล้ง จึงส่งผลกระทบต่อการผลิตภาคการเกษตร โดยจำแนกเป็นชนิดสินค้า (ตารางที่ 3.2.2-6) ดังนี้

(2.1) สินค้าพืช (ข้าว ผักใบ ทูเรียน มันสำปะหลัง) ภาพรวมหลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านพืชลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยปีละ 5,938.31 บาท หรือลดลงร้อยละ 0.39 ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะจำหน่ายสินค้าให้กับผู้รับซื้อเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ ส่วนเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนจะจำหน่ายสินค้าให้กับผู้รวบรวมสินค้าเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ

(2.2) สินค้าประมง (ปลานิล) หลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านประมงลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยปีละ 986,666.67 บาท หรือลดลงร้อยละ 5.46 เนื่องจากผลผลิตล้นตลาด ทำให้ราคาซื้อตกต่ำ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะจำหน่ายสินค้าให้กับผู้รับซื้อเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ

(2.3) สินค้าปศุสัตว์ (ไก่เนื้อ) หลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านปศุสัตว์เพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยปีละ 432,731.73 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.77 ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะจำหน่ายสินค้าให้กับผู้รับซื้อเพื่อจำหน่ายภายในประเทศและต่างประเทศ

ตารางที่ 3.2.2-6 มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ
หน่วย : บาทต่อปี

สินค้า	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	ส่วนต่าง	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
1. พืช (ข้าว ผักใบ ทูเรียน มันสำปะหลัง)	1,537,635.92	1,531,697.61	-5,938.31	- 0.39
2. ประมง (ปลานิล)	18,062,666.67	17,076,000.00	-986,666.67	- 5.46
3. ปศุสัตว์ (ไก่เนื้อ)	11,473,269.07	11,906,000.80	432,731.73	3.77
เฉลี่ย	4,410,864.41	4,243,443.54	-167,420.87	- 3.80

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.03 เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 รองลงมาพึงพอใจต่อประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ การถ่ายทอดความรู้ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีดำเนินโครงการจากส่วนกลาง และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 4.04 4.00 3.99 และ 3.66 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.2-7)

ตารางที่ 3.2.2-7 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.30	มากที่สุด
2. ประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	4.20	มาก
3. การถ่ายทอดความรู้	4.04	มาก
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.00	มาก
5. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	3.99	มาก
6. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.66	มาก
ภาพรวม	4.03	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.63 เมื่อจำแนกตามประเด็น พบว่า มีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.72 รองลงมาพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.65 เท่ากัน มีความพึงพอใจต่อการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.64 4.63 และ 4.49 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.2-8)

ตารางที่ 3.2.2-8 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การถ่ายทอดความรู้	4.72	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.65	มากที่สุด
3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.65	มากที่สุด
4. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.64	มากที่สุด
5. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.63	มากที่สุด
6. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.49	มากที่สุด
ภาพรวม	4.63	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ผลการดำเนินงานของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

4.1) โครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรกรอินทรีย์

4.1.1) ผลสำเร็จของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 48.03 การดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมีกิจกรรม อาทิ ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม กรมพัฒนาที่ดิน พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ (รายใหม่/รายเดิม

ปี 2566) กรมส่งเสริมการเกษตร ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (เกษตรกร/เจ้าหน้าที่) พัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านพันธุ์ปศุสัตว์อินทรีย์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์ กรมปศุสัตว์ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และเพิ่มทักษะด้านเกษตรอินทรีย์ให้กับเจ้าหน้าที่ กรมหม่อนไหม ชักชวนพัฒนาครูบัญชี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายสำหรับกิจกรรมของกรมการข้าว กรมประมง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อยู่ระหว่างดำเนินการ (ตารางที่ 3.2.2-9)

ตารางที่ 3.2.2-9 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมพัฒนาที่ดิน				
- กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม	ไร่	6,700	12,189	181.93
2. กรมการข้าว				
- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์	ไร่	10,000	-	-
3. กรมส่งเสริมการเกษตร				
3.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (รายใหม่/รายเดิม ปี 2566)	ราย	5,000	5,000	100.00
3.2 กิจกรรมติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินแปลงเบื้องต้น	แปลง	5,000	3,011	60.22
4. กรมปศุสัตว์				
4.1 กิจกรรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (เกษตรกร/เจ้าหน้าที่)	ราย	490	490	100.00
4.2 กิจกรรมปรับปรุงฐานข้อมูลการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ประจำปี	เขต	9	5	55.56
4.3 กิจกรรมเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ (DLD ORGANIC Thailand) และการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) (สนับสนุนปัจจัยการผลิต)	ราย	80	25	31.25
4.4 กิจกรรมพัฒนาตลาดสีเขียว	แห่ง	10	2	20.00
4.5 กิจกรรมประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ จัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	แห่ง	77	-	-
4.6 กิจกรรมพัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านพันธุ์สัตว์ปศุสัตว์อินทรีย์	แห่ง	3	3	100.00
4.7 กิจกรรมศูนย์ต้นแบบอาหารสัตว์อินทรีย์ (ศูนย์ต้นแบบฟาร์มปศุสัตว์อินทรีย์เพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีปศุสัตว์อินทรีย์สู่เกษตรกร)	แห่ง	30	28	93.33

ตารางที่ 3.2.2-9 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.8 กิจกรรมรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์				
(1) จำนวนเกษตรกรที่เข้าสู่กระบวนการตรวจสอบรับรองปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	36	18	50.00
(2) จำนวนพื้นที่	ไร่	180	94	52.22
4.9 กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์				
(1) คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	กลุ่ม	6	6	100.00
(2) ฝึกอบรม หลักสูตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	30	30	100.00
5. กรมประมง				
5.1 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรตามมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และนาข้าวอินทรีย์ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	400	-	-
5.2 กิจกรรมส่งเสริมด้านพัฒนาแหล่งผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำอินทรีย์ที่สอดคล้องตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	ราย	35	-	-
5.3 กิจกรรมส่งเสริมด้านการแปรรูปสัตว์น้ำตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	ราย	30	-	-
5.4 กิจกรรมรักษาระบบของหน่วยรับรองให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของมาตรฐานระบบคุณภาพ (ISO)	ระบบ	1	-	-
6. กรมหม่อนไหม				
6.1 กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และเพิ่มทักษะด้านเกษตรอินทรีย์ให้กับเจ้าหน้าที่ (ออนไลน์)	ครั้ง	1	1	100.00
6.2 กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร (รายใหม่) เพื่อเตรียมเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	ราย	51	41	80.39
6.3 กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรระยะปรับเปลี่ยน (รายเก่า) เพื่อยกระดับศักยภาพ	ราย	30	10	33.33
6.4 กิจกรรมส่งเสริมและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	แห่ง	11	5	45.45
6.5 กิจกรรมจัดทำสื่อสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการผลิต	หลักสูตร	3	-	-
6.6 กิจกรรมบริหารจัดการโครงการ	แห่ง	16	-	-

ตารางที่ 3.2.2-9 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ				
7.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการผลิตและการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์	ราย	40	-	-
7.2 กิจกรรมยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองเกษตรอินทรีย์	แห่ง	3	-	-
7.3 กิจกรรมพัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์	แห่ง	15	-	-
8. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				
8.1 กิจกรรมชักจูงพัฒนาครอบครัวบัญชี	ราย	23	23	100.00
8.2 กิจกรรมอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	900	662	73.56
8.3 กิจกรรมกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	630	14	2.22
9. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร				
- กิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 - 2570	ร้อยละ	100.00	50.00	50.00
10. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม				
10.1 กิจกรรมพัฒนากลไกผู้นำเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร	ราย	3,240	358	11.05
10.2 กิจกรรมพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์	ไร่	10,000	573	5.73
10.3 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ไร่	10,000	160	1.60
	ราย	3,240	80	2.47
ภาพรวม				48.03

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ ระหว่างวันที่ 4 - 8 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดนครพนม และระหว่างวันที่ 11 - 15 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียด ดังนี้

(1) ผลการติดตาม

(1.1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 85.71 เห็นว่างบประมาณมาทันเวลาต่อการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2566 และร้อยละ 14.29 เห็นว่างบประมาณ มาล่าช้าไม่ทันเวลา โดยได้รับช่วงเดือนมกราคม 2567

(1.1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 57.14 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม และร้อยละ 42.86 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับใช้สำหรับการจัดฝึกอบรมเกษตรกรเท่านั้น ซึ่งยังมีความต้องการงบประมาณ สำหรับการจัดหาปัจจัยการผลิตหรือการศึกษาดูงาน (ตารางที่ 3.2.2-10)

ตารางที่ 3.2.2-10 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ โครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรกรอินทรีย์

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลา	
1.1 ทันเวลา	85.71
1.2 ไม่ทันเวลา	14.29
2. ความเพียงพอ	
2.1 เพียงพอ	57.14
2.2 ไม่เพียงพอ	42.86

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.2) กิจกรรม

(1.2.1) การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรอินทรีย์อยู่ระหว่างดำเนินการ เพื่อเตรียมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ พัฒนาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ด้านเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสด้านการตลาดให้แก่สินค้าปุ๋ยอินทรีย์ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรระยะปรับเปลี่ยน (รายเก่า/รายใหม่) เพื่อยกระดับศักยภาพ พัฒนาศักยภาพการผลิตและการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทานเกษตรกรอินทรีย์ และพัฒนาไกด์ผู้นำเกษตรกร รวมทั้งเจ้าหน้าที่ด้านส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกรแก่กลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ มีเป้าหมายการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร 10,385 ราย ในพื้นที่ 26,880 ไร่

(1.2.2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ (DLD ORGANIC THAILAND) และการรับรองเกษตรกรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) พัฒนาเกษตรกรตามมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และนาข้าวอินทรีย์ รวมทั้งส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน

(1.3) ผลผลิต

(1.3.1) พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการผ่านการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิต เกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวอินทรีย์ รับรองมาตรฐาน สินค้าปศุสัตว์ และส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ดำเนินการแล้ว 12,856 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.83 ของเป้าหมาย 26,880 ไร่

(1.3.2) การส่งเสริมและพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกร กลุ่มเป้าหมาย อบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ สัตว์น้ำอินทรีย์ การแปรรูป สัตว์น้ำ การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ และการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการบริหารจัดการตลอดโซ่อุปทาน เกษตรอินทรีย์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ด้านส่งเสริมเกษตรอินทรีย์โดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร รวม 6,657 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.10 ของเป้าหมาย 10,385 ราย

(1.3.3) การพัฒนาตลาดสีเขียว ดำเนินการแล้ว 2 แห่ง คิดเป็น ร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย 10 แห่ง

(1.3.4) การยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์ อยู่ระหว่างดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย 3 แห่ง

(1.3.5) การพัฒนาการตลาดแหล่งจำหน่าย อยู่ระหว่างดำเนินการ กิจกรรมพัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่เป้าหมาย 15 แห่ง

(2) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(2.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 91.81 มีการนำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ อาทิ ปรับเปลี่ยนการผลิตพืชตามรูปแบบเกษตรอินทรีย์ การปรับปรุงบำรุงดิน การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก และสารชีวภัณฑ์ ฯลฯ และส่วนที่เหลือร้อยละ 8.19 ยังไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าตนเองยังมีความรู้ไม่เพียงพอ ขาดวัตถุดิบ/อุปกรณ์ในการผลิต มีขั้นตอน ที่ยุ่งยาก และยังมีเวลาดำเนินการ (ตารางที่ 3.2.2-11)

ตารางที่ 3.2.2-11 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์

รายการ	ร้อยละ
1. นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว	91.81
2. ยังไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์	8.19
ภาพรวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

(3.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการใน 6 ประเด็น ได้แก่ การชี้แจงแนวทางจากส่วนกลาง งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร แนวทางการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ เป้าหมายและหลักเกณฑ์ของโครงการ พื้นที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร และประโยชน์ที่รับจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.81 โดยมีความพึงพอใจระดับมากในประเด็นการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ การกำหนดเป้าหมายและหลักเกณฑ์ของโครงการ และประโยชน์ที่รับจากการเข้าร่วมโครงการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.14 เท่ากัน มีความพึงพอใจต่อการชี้แจงแนวทางจากส่วนกลางในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.86 มีความพึงพอใจต่องบประมาณที่ได้รับการจัดสรร และพื้นที่เหมาะสมกับการทำการเกษตรในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.29 เท่ากัน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่เห็นว่าการถ่ายทอดความรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนตรงตามความต้องการของเกษตรกร และส่วนใหญ่ทำนาปีละครั้งทำให้ไม่ค่อยมีสารเคมีเจือปนในพื้นที่ (ตารางที่ 3.2.2-12)

ตารางที่ 3.2.2-12 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรายยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรกรอินทรีย์

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์	4.14	มาก
2. การกำหนดเป้าหมายและหลักเกณฑ์ของโครงการ	4.14	มาก
3. ประโยชน์ที่รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.14	มาก
4. การชี้แจงแนวทางจากส่วนกลาง	3.86	มาก
5. งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร	3.29	ปานกลาง
6. พื้นที่เหมาะสมกับการทำการเกษตร	3.29	ปานกลาง
ภาพรวม	3.81	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร

ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการใน 6 ประเด็น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประโยชน์ที่รับจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.59 โดยมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.85 รองลงมาพึงพอใจต่อประโยชน์ที่รับจากการเข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61 พึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียด

โครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และการถ่ายทอดความรู้ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.56 เท่ากัน และพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนในระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.39 (ตารางที่ 3.2.2-13)

ตารางที่ 3.2.2-13 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรอินทรีย์

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.85	มากที่สุด
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.61	มากที่สุด
3. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.56	มากที่สุด
4. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.56	มากที่สุด
5. การถ่ายทอดความรู้	4.56	มากที่สุด
6. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.39	มากที่สุด
ภาพรวม	4.59	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ข้อค้นพบ

(3.1) เจ้าหน้าที่

(3.1.1) การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางค่อนข้างล่าช้า และไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ

(3.1.2) เกษตรกรรายเดิมบางรายไม่ต่อใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ บางรายขอยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนพื้นที่นาน จนถึงขั้นตอนการตรวจแปลงเพื่อขอรับรองมาตรฐาน และบางรายเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น อาจส่งผลให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีแนวโน้มลดลง

(3.2) เกษตรกร

(3.2.1) เกษตรกรต้องการอบรมถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการบูรณาการแลกเปลี่ยนความรู้กับสถาบันการศึกษา และศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน

(3.2.2) เอกสารในการยื่นขอใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มีค่อนข้างมาก เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จึงไม่ค่อยเข้าใจขั้นตอนและการจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ

(3.2.3) เกษตรกรบางรายยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ส่งผลให้ราคาผลผลิตเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ไม่แตกต่างจากราคาผลผลิตทั่วไป อีกทั้งเกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองได้

(4) ข้อเสนอแนะ

(4.1) เจ้าหน้าที่

(4.1.1) ควรสนับสนุนงบประมาณในช่วงต้นปีงบประมาณ และเพิ่มงบประมาณในแต่ละกิจกรรมให้เพียงพอ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน

(4.1.2) ควรเชื่อมโยงการผลิตเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจรผ่านคณะทำงานเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด หรือบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(4.1.3) การผลักดันเกษตรกรให้ทำเกษตรอินทรีย์ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนต่อเนื่องจนกว่าเกษตรกรจะได้รับการรับรองมาตรฐาน (ไม่น้อยกว่า 3 ปี)

(4.2) เกษตรกร

(4.2.1) ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และตรงตามความต้องการของเกษตรกร

(4.2.2) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในระยะต่อไป ควรมีการจำแนกให้ชัดเจน เช่น กลุ่มที่เน้นการเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์/ยกระดับการผลิต และกลุ่มที่เน้นการผลิตปลอดภัยเพื่อบริโภคในครัวเรือน

4.2) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่

4.2.1) ผลสำเร็จของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 33.85 โดยกิจกรรมที่มีการดำเนินงานครบตามเป้าหมายแล้ว ได้แก่ กิจกรรมคัดเลือกเกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง (กรมประมง) 5,000 ราย ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) 93 ราย ส่งเสริมองค์ความรู้และสนับสนุนหม่อนพันธุ์ดี/หม่อนชำสูง (กรมหม่อนไหม) 10,322 พันธุ์ ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ของกรมการข้าว กรมประมง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อยู่ระหว่างดำเนินการ (ตารางที่ 3.2.2-14)

ตารางที่ 3.2.2-14 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมเกษตรทฤษฎีใหม่

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				-
กรมการข้าว				
- กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานด้านการผลิตข้าว	ราย	10,000	-	-
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)				54.28
กรมประมง				
2.1 กิจกรรมคัดเลือกเกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านการประมง	ราย	5,000	5,000	100.00
2.2 กิจกรรมส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	5,000	3,614	72.28
ด้านประมง				
2.3 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร	ราย	5,000	2,055	41.10
ที่เข้าร่วมโครงการ				

ตารางที่ 3.2.2-14 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2.4 กิจกรรมติดตามการดำเนินงาน เข้าตรวจเยี่ยมพร้อมให้คำแนะนำ จัดเก็บข้อมูลผลผลิต และรวบรวมปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ปัญหา	ราย	5,000	187	3.74
3. โครงการพัฒนาเกษตรกรที่ยั่งยืน (เกษตรกรทฤษฎีใหม่)				60.80
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				
3.1 กิจกรรมชักชวนพัฒนาครัวบัญชี	ราย	93	93	100.00
3.2 กิจกรรมอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	3,700	3,000	81.08
3.3 กิจกรรมกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	2,590	34	1.31
4. โครงการพัฒนาเกษตรกรที่ยั่งยืน กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ กรมปศุสัตว์				45.70
4.1 กิจกรรมพัฒนาผู้นำ	ราย	1,000	-	-
4.2 กิจกรรมช่วยผู้นำสร้างเครือข่ายและผลิตภัณฑ์	รายการ	1,000	554	55.40
4.3 กิจกรรมจัดระบบนิเวศการผลิตการตลาด	แห่ง	180	53	29.44
4.4 กิจกรรมจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มสมาชิกรายได้	ชุด	1,000	517	51.70
4.5 กิจกรรมติดตามให้คำแนะนำ	ราย	25,000	22,992	91.97
5. โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่ด้านหม่อนไหม				24.49
กรมหม่อนไหม				
5.1 กิจกรรมขยายผลเกษตรกรทฤษฎีใหม่ (เกษตรกรรายใหม่)				
1) อบรมเกษตรกร (รายใหม่)	ราย	100	11	11.00
2) พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบเกษตรกรทฤษฎีใหม่	จุด	10	2	20.00
3) ร่วมจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ประชุม/ปรึกษาพิจารณา ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดและสหกรณ์จังหวัด	ครั้ง	24	2	8.33
5.2 กิจกรรมพัฒนาอาชีพและการตลาด				
1) การพัฒนาอาชีพและการตลาด (เกษตรกรรายเดิม)	จุด	59	4	6.78
2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพตามภารกิจ/ความต้องการ (สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทฤษฎีใหม่ด้านหม่อนไหม) จุดเดิม	จุด	22	2	9.09
3) กิจกรรมส่งเสริมองค์ความรู้และปัจจัยการผลิต (สนับสนุนหม่อนพันธุ์ดี/หม่อนชำถุง)	พันธุ์	10,322	10,322	100.00
5.3 กิจกรรมบริหารจัดการโครงการ/อำนวยการ/ส่งเสริม และติดตามเยี่ยมเยียน/จ้างเหมาบริการฯ	แห่ง	69	15	21.74

ตารางที่ 3.2.2-14 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม				17.80
6.1 กิจกรรมอบรมเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรทฤษฎีใหม่	ราย	500	99	19.80
6.2 กิจกรรมพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมเป็นเกษตรกรทฤษฎีใหม่	ไร่	1,500	237	15.80
ภาพรวม				33.85

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.2.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรยั่งยืน (เกษตรกรทฤษฎีใหม่) ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมุกดาหาร ระหว่างวันที่ 3 - 8 มีนาคม 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียด ดังนี้

(1) ผลการติดตาม

(1.1.) ปัจจัยนำเข้า

(1.1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 การดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์วิจัยข้าว ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด ได้รับงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,929,370 บาท มีการเบิกจ่ายแล้ว 774,980 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.17 ของงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้ ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด และสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ในพื้นที่ 4 จังหวัด ที่ร่วมบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินการโครงการแต่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ โดยหลักสูตรของหน่วยงานดังกล่าวเป็นหลักสูตรที่เกษตรกรต้องการเรียนรู้ หน่วยงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจึงได้กำหนดไว้ในแผนการอบรมของหน่วยงาน และทำหนังสือเชิญหน่วยงานที่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณไปให้ความรู้แก่เกษตรกร

(1.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการร้อยละ 88.89 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 11.11 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่มีความทันเวลา เนื่องจากได้รับงบประมาณล่าช้ากว่าแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ (ตารางที่ 3.2.2-15)

(1.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการร้อยละ 66.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน และร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณ

ไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณสนับสนุนปัจจัยให้แก่เกษตรกรยังน้อย และขาดงบประมาณในการติดตามเกษตรกร (ตารางที่ 3.2.2-15)

ตารางที่ 3.2.2-15 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	88.89
1.2 ไม่ทันเวลา	11.11
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
1.1 เพียงพอ	66.67
1.2 ไม่เพียงพอ	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.2) กิจกรรม

(1.2.1) การรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกร ดำเนินการตามจำนวนเป้าหมายของโครงการที่กำหนดโดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด โดยหน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์วิจัยข้าว สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ จะคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเดียวกันที่ผ่านคุณสมบัติ โดยจังหวัดศรีสะเกษคัดเลือกเกษตรกรได้ 126 ราย จังหวัดอำนาจเจริญคัดเลือกเกษตรกรได้ 77 ราย จังหวัดมุกดาหารคัดเลือกเกษตรกรได้ 63 ราย ซึ่งทั้ง 3 จังหวัด สามารถคัดเลือกเกษตรกรครบตามเป้าหมาย ส่วนจังหวัดอุบลราชธานีคัดเลือกเกษตรกรได้ 241 ราย คิดเป็นร้อยละ 106.64 ของเป้าหมาย 226 ราย

(1.2.2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ หน่วยงานสนับสนุนองค์ความรู้ ได้แก่ เรื่องหลักการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักสูตรอื่น ๆ ตามหน่วยงานในพื้นที่จัดสรร อาทิ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้ในครัวเรือนโดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว การเลี้ยงปลาน้ำจืดเบื้องต้นโดยสำนักงานประมงจังหวัด การจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพโดยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด การสร้างการรับรู้แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างเครือข่าย การพัฒนาผลผลิตเกษตรและผลิตภัณฑ์ การพัฒนาตลาด ด้วยการจัดทำโมเดลธุรกิจ Business Model Canvas และ VRIO (Value Rareness Imitability และ Organization) โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมโดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ มาตรฐานสินค้าเกษตรโดยกรมวิชาการเกษตร การบริหารจัดการกลุ่มและการดำเนินธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ และการแปรรูปสินค้าเกษตรและตลาดออนไลน์ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัด การรวมกลุ่มเกษตรกรและการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด มีเป้าหมายถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร 2,098 ราย ทั้งนี้ หน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด มีแผนอบรมให้เกษตรกรเป้าหมายในช่วงไตรมาสที่ 3

(1.2.3) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หน่วยงานมีแผนสนับสนุนปัจจัยการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ไม้ผล/ไม้ยืนต้น พันธุ์พืชผัก ท่อนพันธุ์หม่อน พันธุ์ปลา อาหารปลา สารปรับปรุงบำรุงดิน และสมุดบัญชีรับจ่ายในครัวเรือนและบัญชีประกอบอาชีพ โดยแผนสนับสนุนให้เกษตรกร 1,238 ราย

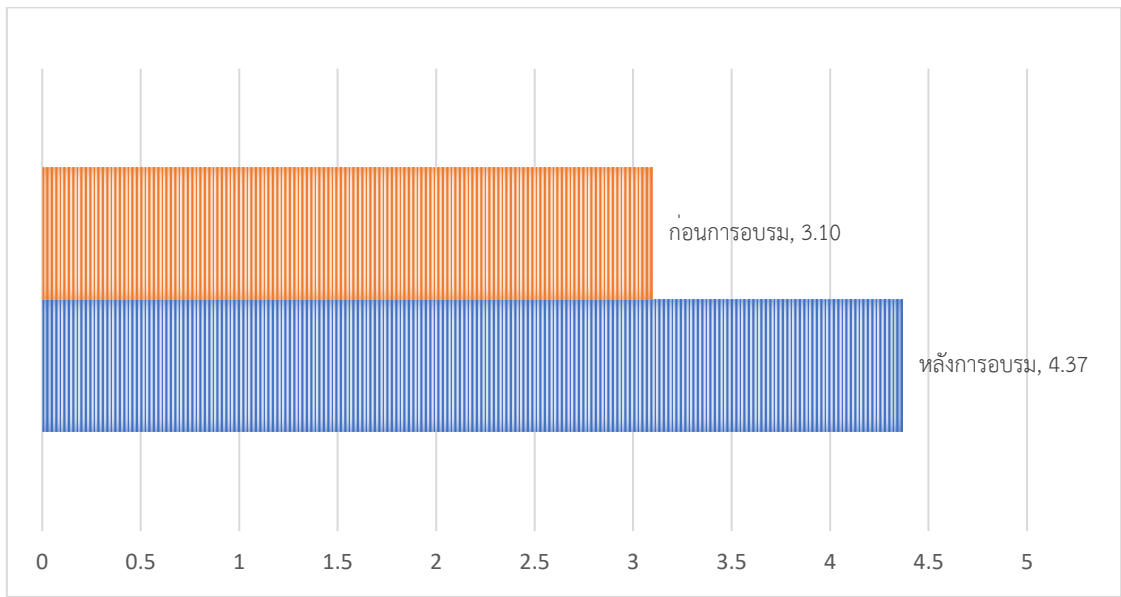
(1.3) ผลผลิต

(1.3.1) การถ่ายทอดความรู้ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด อบรมการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ และสำนักงานประมงจังหวัดอบรมการเลี้ยงปลาน้ำจืดเบื้องต้น ให้กับเกษตรกรแล้ว 1,537 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.26 ของเป้าหมาย 2,098 ราย ส่วนหน่วยงานอื่นๆ มีแผนการดำเนินงานในไตรมาสที่ 3

(1.3.2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรแล้ว 173 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.97 ของเป้าหมาย 1,238 ราย และสำนักงานประมงจังหวัดสนับสนุนพันธุ์ปลากินพืชจำนวนไม่น้อยกว่ารายละ 1,000 ตัว พร้อมอาหารสัตว์น้ำ 20 กิโลกรัม สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ มีแผนการดำเนินการในไตรมาสที่ 3

(2) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(2.1) การนำความรู้และปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรทุกรายที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ อาทิ การผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน ฯลฯ โดยก่อนเข้ารับการอบรมจากโครงการ เกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.10 และหลังเข้ารับการอบรมเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.37 สำหรับปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรได้รับและมีการนำไปใช้ประโยชน์แล้ว อาทิ เมล็ดพันธุ์พืช ต้นพันธุ์พืช พันธุ์ปลา อาหารปลา (ภาพที่ 3.2.2-1)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 3.2.2-1 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร

(2.2) การพัฒนาการผลิตเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการลักษณะการทำการเกษตรของครัวเรือน ร้อยละ 52.83 ทำการเกษตรทั่วไปที่มีการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี ร้อยละ 45.28 ทำการเกษตรปลอดภัย และร้อยละ 1.89 ทำเกษตรอินทรีย์ หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรร้อยละ 49.06 ทำการเกษตรปลอดภัย รองลงมาร้อยละ 45.28 ทำการเกษตรทั่วไป และร้อยละ 5.66 ทำการเกษตรอินทรีย์ ภาพรวมกลุ่มเป้าหมายที่ทำเกษตรทั่วไปมีการปรับเปลี่ยน พัฒนาการผลิตเป็นการทำการเกษตรปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 14.29 (ตารางที่ 3.2.2-16)

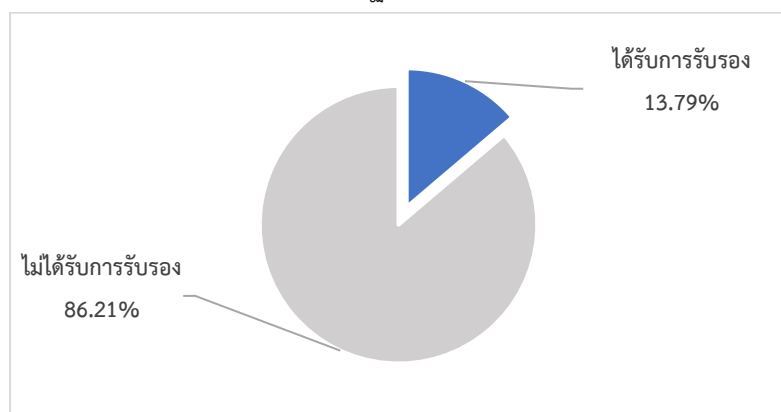
ตารางที่ 3.2.2-16 ลักษณะการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่

หน่วย : ร้อยละ

ลักษณะการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	การเปลี่ยนแปลง
1. ทำการเกษตรปลอดภัย	45.28	49.06	8.35
2. ทำการเกษตรทั่วไป	52.83	45.28	-14.29
3. ทำการเกษตรอินทรีย์	1.89	5.66	199.47
ภาพรวม	100.00	100.00	

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) การเข้าสู่/การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรกรที่ทำเกษตรแบบปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 13.79 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแล้ว และร้อยละ 86.21 ไม่ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการ และอยู่ในระยะปรับเปลี่ยนการผลิต จึงยังไม่ได้ยื่นขอการรับรองมาตรฐาน (ภาพที่ 3.2.2-2)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 3.2.2-2 การได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

(2.4) อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรกรที่ทำเกษตรปลอดภัย มีมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นปีละ 78,400 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.77 โดยก่อนเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าปีละ 292,900 บาท และหลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าปีละ 371,300 บาท

(2.5) ความพึงพอใจ

(2.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ และการได้รับประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.66 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 รองลงมา มีความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 พึงพอใจต่อการได้รับประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ และงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60 เท่ากัน และพึงพอใจต่อการชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง และการถ่ายทอดความรู้ ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 เท่ากัน (ตารางที่ 3.2.2-17)

ตารางที่ 3.2.2-17 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินการโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน: กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.00	มาก
2. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	3.75	มาก
3. การได้รับประโยชน์ของเกษตรกรจากการเข้าร่วมโครงการ	3.60	มาก
4. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.60	มาก
5. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	3.50	มาก
6. การถ่ายทอดความรู้	3.50	มาก
ภาพรวม	3.66	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ ด้านการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 โดยมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.71 รองลงมา พึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 4.53 4.49 4.45 และ 4.42 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.2-18)

ตารางที่ 3.2.2-18 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน:

กิจกรรมส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.71	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้	4.67	มากที่สุด
3. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.53	มากที่สุด
4. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.49	มากที่สุด
5. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.45	มากที่สุด
6. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.42	มากที่สุด
ภาพรวม	4.55	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ข้อค้นพบ

(3.1) เจ้าหน้าที่

(3.1.1) หน่วยงานในพื้นที่ไม่ได้มีการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้ไม่สามารถบูรณาการความร่วมมือในการจัดอบรมให้แก่เกษตรกรได้ เนื่องจากแต่ละหน่วยงานต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้

(3.1.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ทำให้มีอุปสรรคต่อการเข้าใจเนื้อหาองค์ความรู้ การเขียนหนังสือ และการจดบันทึกบัญชี

(3.1.3) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอยู่กระจ่ายกัน ทำให้ยากต่อการรวมกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ และการติดตามเกษตรกรของเจ้าหน้าที่

(3.1.4) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรายใหม่ ไม่มีความพร้อมในการดำเนินการรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย

(3.2) เกษตรกร

(3.2.1) เกษตรกรประสบปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการอย่างเต็มที่

(3.2.2) เกษตรกรต้องการให้สนับสนุนองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากโครงการสนับสนุนแค่ปีเดียว

(3.2.3) เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ขอรับรองสินค้ามาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยเนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเข้าร่วมโครงการ และอยู่ในระยะปรับเปลี่ยนการผลิต จึงยังไม่ได้ยื่นขอการรับรองมาตรฐาน

(4) ข้อเสนอแนะ

(4.1) เจ้าหน้าที่

(4.1.1) ควรมีการจัดประชุมหารือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระหว่างหน่วยงานด้วยกัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการวางแผนการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ควรมีการสำรวจและวางแผนการขอจัดสรรงบประมาณของแต่ละหน่วยงานก่อนเริ่มดำเนินการโครงการ เพื่อให้ครอบคลุมหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ และสามารถร่วมบูรณาการในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4.1.2) หน่วยงานที่จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เนื่องจากบางหลักสูตรต้องมีภาพหรือวีดิทัศน์ประกอบ จึงจะทำให้เกษตรกรเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น

(4.1.3) ควรคัดเลือกเกษตรกรให้อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้ง่ายต่อการจัดอบรมและติดตามเกษตรกร

(4.1.4) ควรมีการส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ การศึกษาดูงานจากแหล่งเครือข่ายอื่น หรือการอบรมร่วมกับปราชญ์ชาวบ้านและผู้มีประสบการณ์ในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่

(4.2) เกษตรกร

(4.2.1) ควรส่งเสริมองค์ความรู้เรื่องการจัดทำแผนการผลิต และแผนการเพาะปลูกให้กับเกษตรกรที่ประสบปัญหาในการผลิต เพื่อให้มีความพร้อมในการรับมือกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ควรมีการบูรณาการความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งมีภารกิจดังกล่าว

(4.2.2) ควรมีการส่งเสริมความรู้อย่างต่อเนื่องให้แก่เกษตรกรรายเดิม เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาไปสู่ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้าที่มีความเข้มแข็งและสามารถรวมกลุ่มกันได้

(4.2.3) ควรมีการส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยให้กับเกษตรกร โดยอาจเป็นการขอความร่วมมือจากกรมวิชาการเกษตร และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

4.3) โครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน

4.3.1) ความสำเร็จ การพัฒนาศักยภาพการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ อยู่ระหว่างการชักชวนพัฒนาครูบัญชี เพื่ออบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพให้แก่เกษตรกร และโครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อยู่ระหว่างการเตรียมการดำเนินงานโครงการ สร้างกระบวนการเรียนรู้ และจัดทำแปลงต้นแบบการทำเกษตรและองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ตารางที่ 3.2.2-19)

ตารางที่ 3.2.2-19 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรผสมผสาน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				-
1.1 กิจกรรมชักจูงพัฒนาครัวบัญชี	ราย	20	-	-
1.2 กิจกรรมอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	800	-	-
1.3 กิจกรรมกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	560	-	-
2. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)				-
2.1 กิจกรรมชุดองค์ความรู้ในการสร้างการตระหนักรู้และองค์ความรู้ในการทำการเกษตรที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ชุด	5	-	-
2.2 กิจกรรมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	ครั้ง	2	-	-
2.3 กิจกรรมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และจัดทำแปลงต้นแบบ	ครั้ง	8	-	-
2.4 กิจกรรมแปลงต้นแบบการทำการเกษตรและองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	แปลง	4	-	-
2.5 กิจกรรมเกษตรกรมีความตระหนักรู้ในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ราย	40,000	-	-
2.6 กิจกรรมการอำนวยความสะดวก ประสานงาน บริหารโครงการติดตาม และประเมินผลโครงการ	ครั้ง	12	-	-
ภาพรวม				0.00

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.3.2) ข้อค้นพบ

ปี 2567 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน ได้ปรับเปลี่ยนโครงการตามข้อสั่งการของผู้บริหาร สป.กษ. จากเดิม “โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน)” เป็น “โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”

4.3.3) ข้อเสนอแนะ

-

4.4) โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

4.4.1) ความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 82.07 มีการดำเนินกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.2-20)

(1) การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมี ป้องกันกำจัดศัตรูพืชแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 2 ครั้ง แบ่งเป็น การจัดการกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน จำนวน 6,500 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และการจัดการกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 2 การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย จำนวน 6,370 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.00 ของเป้าหมาย สนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืชแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 6,050 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.08 ของเป้าหมาย สำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้ จำนวน 16,330 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 90.72 ของเป้าหมาย สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ จำนวน 18,000 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย และจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วงแบบผสมผสาน จำนวน 8 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย

(2) การพัฒนาแปลงต้นแบบสำรวจ เฝ้าระวังศัตรูพืช ดำเนินการแล้ว 5 แปลง คิดเป็นร้อยละ 55.56 ของเป้าหมาย

(3) การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง โดยดำเนินการผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช จำนวน 15,725 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 78.63 ของเป้าหมาย ไวรัสเอ็นพีวีควบคุมศัตรูพืช 28 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 18.67 ของเป้าหมาย แมลงศัตรูธรรมชาติ 1,431,920 ตัว คิดเป็นร้อยละ 102.28 ของเป้าหมาย สารสกัดธรรมชาติ 929 ลิตร คิดเป็นร้อยละ 92.90 ของเป้าหมาย แตนเบียนแมลงดำหนามมะพร้าว 20,100 มัมมี คิดเป็นร้อยละ 134.00 ของเป้าหมาย หัวเชื้อจุลินทรีย์ขยายให้เกษตรกร 5,366 ขวด คิดเป็นร้อยละ 82.55 ของเป้าหมาย และแมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ Genetic Sexing Strain 28,463,950 ตัว คิดเป็นร้อยละ 94.88 ของเป้าหมาย

(4) การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ดำเนินการจัดหาและสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร จำนวน 454 ชุด ครอบคลุมเป้าหมาย และตรวจสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร 10,270 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 79.00 ของเป้าหมาย

ตารางที่ 3.2.2-20 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช				96.97
1.1 จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	ราย	6,500	6,500	100.00
1.2 จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 2 การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	ราย	6,500	6,370	98.00
1.3 สนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูธรรมชาติ) รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช	ไร่	6,500	6,050	93.08
1.4 สสำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	18,000	16,330	90.72
1.5 สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	18,000	18,000	100.00
1.6 จัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วงแบบผสมผสาน	แปลง	8	8	100.00
2. การพัฒนาแปลงต้นแบบสำรวจ เฝ้าระวังศัตรูพืช	แปลง	9	5	55.56
3. การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง	0			86.27
3.1 ผลิตขยายจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช	กิโลกรัม	20,000	15,725	78.63
3.2 ผลิตขยายไวรัสเอ็นพีวีควบคุมศัตรูพืช	ลิตร	150	28	18.67
3.3 ผลิตขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ	ตัว	1,400,000	1,431,920	102.28
3.4 ผลิตสารสกัดธรรมชาติ	ลิตร	1,000	929	92.90
3.5 ผลิตขยายแตนเบียนแมลงค้ำหนามมะพร้าว	มัมมี่	15,000	20,100	134.00
3.6 ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ขยายให้เกษตรกร	ขวด	6,500	5,366	82.55
3.7 ผลิตแมลงวันผลไม้เป็นหมันสายพันธุ์ Genetic Sexing Strain	ตัว	30,000,000	28,463,950	94.88
4. การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน				89.50
4.1 จัดหาและสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร	ชุด	454	454	100.00
4.2 ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร	ตัวอย่าง	13,000	10,270	79.00
ภาพรวม				82.07

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.4.2) ผลการติดตามในพื้นที่ ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท และอ่างทอง และระหว่างวันที่ 26 - 29 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และปราจีนบุรี โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัด และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียด ดังนี้

(1) ผลการติดตาม

(1.1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1.1) งบประมาณ สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยนาท อ่างทอง ชลบุรี และปราจีนบุรี และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดชัยนาท และชลบุรี ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ปี 2567 เพื่อส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช พัฒนาแปลงต้นแบบสำรวจ ฝักระวังศัตรูพืช สนับสนุนการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่มีประวัติเกิดการระบาดของรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งสิ้น 778,200 บาท ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 สามารถเบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 686,370 บาท คิดเป็นร้อยละ 88.20 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(1.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 50.00 เห็นว่าได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลา ส่วนที่เหลือร้อยละ 50.00 เห็นว่าได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่ทันเวลา เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรสามารถนำไปผลิตขยายได้ตามเป้าหมายเท่านั้น แต่เกษตรกรมีความต้องการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติมากกว่าเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.2-21)

(1.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ทุกรายเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมโครงการ (ตารางที่ 3.2.2-21)

ตารางที่ 3.2.2-21 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	50.00
1.2 ไม่ทันเวลา	50.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	100.00
2.2 ไม่เพียงพอ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.1.2) บุคลากร สำหรับบุคลากรที่ดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ อาสาสมัครเกษตรกร (อกษ.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรให้มีความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย การสำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้ และการจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการด้วงวงเจาะเมล็ดมะม่วงแบบผสมผสาน ผลการสำรวจการปฏิบัติงานโครงการ พบว่า ในแต่ละจังหวัด มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบปฏิบัติงานเฉลี่ยจังหวัดละ 3 ราย

(1.1.3) องค์ความรู้ หน่วยงานระดับพื้นที่ได้จัดทำหลักสูตรสำหรับการอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเป็นหลักสูตรการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน ประกอบด้วย การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ได้แก่ การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช้สารเคมีและการใช้ในพื้นที่ ได้แก่ สารชีวภัณฑ์ (เชื้อจุลินทรีย์ และแมลงศัตรูธรรมชาติ) และสารสกัดธรรมชาติ และการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย รวมถึงผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

(1.2) กิจกรรม

(1.2.1) การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่า หน่วยงานระดับพื้นที่ทุกหน่วยงาน มีการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการตรงตามหลักเกณฑ์ โดยคัดเลือกเกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ และ/หรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่ยังคงมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอยู่ เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับแรก หากไม่มีจึงคัดเลือกเกษตรกรจากพื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณมาก เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับถัดไป และหน่วยงานระดับพื้นที่ทุกแห่ง ดำเนินการจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน และครั้งที่ 2 เรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัยให้กับเกษตรกร

(1.2.2) การสนับสนุนให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์ รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการควบคุมศัตรูพืช หน่วยงานระดับพื้นที่ทุกหน่วยงาน มีการดำเนินการแล้ว โดยเมื่อเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ครบ 2 ครั้งแล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมเป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในการวางแผนการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมกับพืชที่ปลูกและศัตรูพืชที่เป็นปัญหาของเกษตรกร ตั้งแต่การป้องกันการระบาด การสำรวจติดตามสถานการณ์ การควบคุมโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมเป็นไปได้ และเป็นวิธีการที่ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง และจัดหาปัจจัยสำหรับควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็นให้กับเกษตรกร ซึ่งหากจำเป็นต้องใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ หรือสารสกัดธรรมชาติ สามารถให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต โดยสามารถจัดทำแผนความต้องการขอรับการสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ และพ่อแม่พันธุ์ศัตรูธรรมชาติ รวมถึงสารชีวภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้

แต่เกษตรกรยังไม่สามารถผลิตเองได้ ไปยังศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่รับผิดชอบ เพื่อขอรับการสนับสนุนต่อไป

(1.2.3) การพัฒนาต้นแบบการติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช สู่การเป็นแปลงต้นแบบสำรวจและเฝ้าระวังศัตรูพืชเพื่อการจัดการอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการศึกษา การวินิจฉัยชนิดศัตรูพืช การวิเคราะห์สถานการณ์ศัตรูพืชจากข้อมูลการสำรวจเพื่อการคาดการณ์ล่วงหน้าและการวางแผน/เลือกวิธีการจัดการศัตรูพืชได้อย่างเป็นระบบและทันท่วงที โดยเทคโนโลยีที่เลือกใช้ต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการปฏิบัติได้จริงของเกษตรกร เกิดความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจ ดำเนินการโดยศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดชัยนาท และชลบุรี ดำเนินการแล้ว จำนวน 2 แปลง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยเก็บข้อมูลแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแนวโน้มสถานการณ์ศัตรูพืช สำรวจสถานการณ์ศัตรูพืช/ศัตรูธรรมชาติ และเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นประจำตามรูปแบบและวิธีการที่หน่วยงานกำหนด นำข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์สถานการณ์การระบาด เพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ วิเคราะห์สถานการณ์ศัตรูพืช และกำหนดทางเลือกวิธีการจัดการที่เหมาะสม จัดเก็บข้อมูลแบบสอบถามการจัดการศัตรูพืช หรือแบบจัดเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกับแปลงที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการสำรวจแปลงเป็นประจำสม่ำเสมอ ออกแบบ/วางแผน การจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ต้นทุนกำไร ปัจจัยการผลิต ปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ฯลฯ สำหรับใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างแปลงต้นแบบกับแปลงที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการสำรวจแปลงเป็นประจำสม่ำเสมอ และเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินกิจกรรมจำนวนแปลงละ 1 เล่ม

(1.2.4) การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง ซึ่งดำเนินการผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ได้แก่ หัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช จุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (พร้อมใช้) เชื้อไวรัสเอ็นพีวี ไล่เดือนฝอยควบคุมแมลงแตนเบียนควบคุมศัตรูมะพร้าว แมลงศัตรูธรรมชาติ สารสกัดธรรมชาติ และแมลงวันผลไม้เป็นหมัน สนับสนุนให้พื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและ/หรือเคยมีประวัติเกิดศัตรูพืชระบาดรุนแรง ยังคงมีความจำเป็นต้องให้การดูแล ควบคุมศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรเทาความเสียหายต่อผลผลิต และไม่กลายเป็นแหล่งแพร่กระจายของศัตรูพืชไปยังพื้นที่ข้างเคียง จากการสำรวจ พบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชทุกแห่ง ดำเนินการสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดรุนแรงและพื้นที่เสี่ยงแล้ว ดังนี้

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดทำแผนความต้องการปัจจัยควบคุมศัตรูพืช และประสานศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อขอรับการสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ดำเนินการผลิตหรือจัดส่งปัจจัยควบคุมศัตรูพืชให้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หรือดำเนินการผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ตามแผนที่วางไว้

(2) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดชัยนาท และชลบุรี ดำเนินการประสานสำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำแผนความต้องการปัจจัยควบคุมศัตรูพืช และวางแผนการผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช เพื่อสนับสนุนสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ

กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรทั่วไป ในการนำไปใช้ป้องกันและควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่ ประสานขอรับการสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิ์ และพ่อ - แม่พันธุ์แตนเบียน และพ่อ - แม่พันธุ์แมลงศัตรูธรรมชาติ จากกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย และดำเนินการผลิตและจัดส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ตามแผนความต้องการของจังหวัด และแผนการสนับสนุนให้เกษตรกร

(1.2.5) การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยการประเมินผลสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร ดำเนินการโดยกองส่งเสริมการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ย จัดซื้อ/จัดหาชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตร ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อนำไปตรวจหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการทั้งก่อนและหลังการดำเนินโครงการ เพื่อเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตของเกษตรกร จากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานระดับพื้นที่ทุกหน่วยงาน ดำเนินการวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว

(1.3) ผลผลิต

(1.3.1) การจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 280 ราย ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.2-22)

ตารางที่ 3.2.2-22 การส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

รายงาน	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 1 การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	ราย	280	280	100.00
2. จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ครั้งที่ 2 การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	ราย	280	280	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.3.2) การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดของโรคและพื้นที่เสี่ยง (การผลิตขยาย) พบว่า หน่วยงานระดับพื้นที่ ร้อยละ 100.00 สนับสนุนสารชีวภัณฑ์พร้อมใช้ ร้อยละ 75.00 สนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิ์สำหรับผลิตขยาย และอุปกรณ์ดักจับแมลง ร้อยละ 50.00 สนับสนุนแมลงศัตรูธรรมชาติ ร้อยละ 25.00 สนับสนุนอุปกรณ์ผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ กับดักสไตนเนอร์ และอื่น ๆ เช่น ถังน้ำพลาสติกพร้อมฝาปิดสำหรับทำน้ำหมัก กากน้ำตาล และเชือกฟาง (ตารางที่ 3.2.2-23)

ตารางที่ 3.2.2-23 สนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดของรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง

รายการ	ร้อยละ
1. สารชีวภัณฑ์พร้อมใช้	100.00
2. หัวเชื้อจุลินทรีย์บริสุทธิ์สำหรับผลิตขยาย	75.00
3. อุปกรณ์ดักจับแมลง	75.00
4. แมลงศัตรูธรรมชาติ	50.00
5. อุปกรณ์ผลิตขยายสารชีวภัณฑ์	25.00
6. กักตักสไตนเนอร์	25.00
7. อื่น ๆ ได้แก่ ถังน้ำพลาสติกพร้อมฝาปิดสำหรับทำน้ำหมัก กากน้ำตาล และเชือกฟาง	25.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.3.3) สำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้และสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ โดยดำเนินการสำรวจ ติดตาม และประเมินสถานการณ์แมลงวันผลไม้ตามมาตรฐานสากล ดำเนินการในพื้นที่ใหม่ 5,480 ไร่ ซึ่งควบคุม 2 วิธี คือ (1) เขวนกักตักสไตนเนอร์ 1 กักตักต่อทุก 1 ตารางกิโลเมตร (พื้นที่ 625 ไร่) รวม 10 กักตัก โดยใช้เมทิลยูจีนอล (Methyl Eugenol : ME) ผสมสารฆ่าแมลง อัตราส่วน 3 : 1 สำหรับประเมินสถานการณ์แมลงวันผลไม้เพศผู้ จากนั้นเก็บและคัดแยกแมลงจากทุกกักตักทุกวันเดียวกันของทุก ๆ สัปดาห์ จำแนกชนิดแมลงวันผลไม้ และบันทึกจำนวนแมลงวันผลไม้จากกักตัก (FTD) พบจำนวนแมลงวันผลไม้จากกักตักเฉลี่ยวันละ 43 ตัวต่อกักตัก สายพันธุ์ *Bactrocera Dorsalis* (Hendel) ร้อยละ 80.00 *Bactrocera Correcta* (Bezzi) ร้อยละ 18.00 และ *Bactrocera Carambolae* ร้อยละ 2.00 และ (2) เก็บตัวอย่างผลไม้ที่เป็นพืชอาศัยของแมลงวันผลไม้ในพื้นที่โครงการเพื่อประเมินสถานการณ์ระหว่างดำเนินการควบคุมแมลงวันผลไม้ทุก 2 สัปดาห์ หรือเดือนละ 2 ครั้ง และทำการจำแนกชนิด นับปริมาณของแมลงวันผลไม้ พบความเสียหายของตัวอย่างผลไม้จากการทำลายของแมลงวันผลไม้ เฉลี่ยร้อยละ 15.00 โดยมีพื้นที่ที่ได้รับการสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ จำนวน 5,480 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย (ตารางที่ 3.2.2-24)

ตารางที่ 3.2.2-24 การสนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่มีประวัติเกิดการระบาดของรุนแรงและพื้นที่เสี่ยง

รายการ	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ
1. สำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	5,480	
1.1 แขนงกับดัก	กับดัก	10	
1.1.1 ความถี่ในการเก็บและคัดแยกแมลงวันผลไม้	ครั้งต่อสัปดาห์	1	
1.1.2 จำนวนแมลงวันผลไม้จากกับดัก	ตัวต่อกับดักต่อวัน	43	
1) สายพันธุ์ <i>Bactrocera dorsalis</i> (Hendel)	ร้อยละ		80.00
2) สายพันธุ์ <i>Bactrocera correcta</i> (Bezzi)	ร้อยละ		18.00
3) สายพันธุ์ <i>Bactrocera carambolae</i>	ร้อยละ		2.00
1.2 เก็บตัวอย่างผลไม้			
1.2.1 ความถี่ในการนับปริมาณของแมลงวันผลไม้	ครั้งต่อเดือน	2	
1.2.2 ความเสียหายของตัวอย่างผลไม้จากการทำลายของแมลงวันผลไม้	ร้อยละ		15.00
2. สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้	ไร่	18,000	

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.3.4) การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยการจัดหาและสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร พบว่า กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย จัดซื้อ/จัดหาชุดน้ำยาตรวจวิเคราะห์สารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อนำไปตรวจหาสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 21 ชุด ครบตามเป้าหมาย แบ่งเป็นชุดใหญ่ (1 ชุด : 30 ตัวอย่าง) 17 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.95 และชุดเล็ก (1 ชุด : 10 ตัวอย่าง) 4 ชุด คิดเป็นร้อยละ 19.05 โดยมีเกษตรกรที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิต จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 362 ตัวอย่าง พบว่า ปลอดภัย 331 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 91.44 พบสารตกค้าง (ระดับปลอดภัย) 31 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 8.56 (ตารางที่ 3.2.2-25)

ตารางที่ 3.2.2-25 กิจกรรมติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

รายการ	หน่วย	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดหาและสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้าง ในผลผลิตการเกษตร	ชุด	21	100.00
1.1 ชุดใหญ่ (1 ชุด : 30 ตัวอย่าง)	ชุด	17	80.95
1.2 ชุดเล็ก (1 ชุด : 10 ตัวอย่าง)	ชุด	4	19.05
2. การตรวจสารเคมีตกค้างในผลผลิต การเกษตรของเกษตรกร	ตัวอย่าง	362	100.00
2.1 ปลอดภัย	ตัวอย่าง	331	91.44
2.2 พบสารตกค้าง (ระดับปลอดภัย)	ตัวอย่าง	31	8.56

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(2.1) ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน
จำแนกตามกิจกรรมได้ ดังนี้

(2.1.1) กิจกรรมส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและ
การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (IPM) พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจใน
ระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.09 หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด
ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 โดยมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด เรื่องการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย
และผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เรื่องการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัย
อาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ การผลิตขยายปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมี
และมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากเรื่องวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (ตารางที่ 3.2.2-26)

ตารางที่ 3.2.2-26 ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม
ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
(IPM) เปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

รายการ	ก่อน		หลัง	
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย และผลกระทบ จากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	3.50	มาก	4.92	มากที่สุด
2. การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช	3.20	ปานกลาง	4.65	มากที่สุด
3. การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็น ประจำในพื้นที่	3.03	ปานกลาง	4.57	มากที่สุด
4. การผลิตขยายปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมี	3.02	ปานกลาง	4.42	มากที่สุด
5. วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	2.70	ปานกลาง	3.98	มาก
เฉลี่ย	3.09	ปานกลาง	4.51	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.1.2) กิจกรรมสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ พบว่า
ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 หลังเข้าร่วม
โครงการเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.28 โดยมีความรู้ ความเข้าใจ
ในระดับมากที่สุด เรื่องการทำน้ำหมักชีวภาพจากผลผลิตที่เสียหาย เรื่องการควบคุมแมลงวันผลไม้ด้วยวิธี
ผสมผสาน และมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมาก ในเรื่องการสำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้ และการทำ
กับดักแมลงวันผลไม้ได้ง่าย (ตารางที่ 3.2.2-27)

ตารางที่ 3.2.2-27 ระดับความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมสนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้

รายการ	ก่อน		หลัง	
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การทำน้ำหมักชีวภาพจากผลผลิตที่เสียหาย	3.67	มาก	4.89	มากที่สุด
2. การควบคุมแมลงวันผลไม้ด้วยวิธีผสมผสาน	3.22	ปานกลาง	4.67	มากที่สุด
3. การสำรวจประเมินประชากรแมลงวันผลไม้	2.67	ปานกลาง	3.89	มาก
4. การทำกับดักแมลงวันผลไม้อย่างง่าย	2.44	น้อย	3.67	มาก
เฉลี่ย	3.00	ปานกลาง	4.28	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) ด้านการนำความรู้ไปปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทุกราย นำความรู้ไปใช้ในการผลิตพืชอย่างปลอดภัย โดยร้อยละ 60.38 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด ส่วนที่เหลือร้อยละ 39.62 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้บางส่วน อาทิ การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ และการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย และผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช อย่างไรก็ตามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ยังขาดความคล่องตัวในการนำความรู้ด้านการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และน้ำหมักใช้เอง (ตารางที่ 3.2.2-28)

ตารางที่ 3.2.2-28 การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการจัดการศัตรูพืช

รายการ	ร้อยละ
1. นำไปปฏิบัติแล้ว	100.00
1.1 ทั้งหมด	60.38
1.2 บางส่วน	39.62
2. ยังไม่ได้นำไปปฏิบัติ	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) ความพึงพอใจ

(2.3.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการใน 5 ประเด็น ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินการโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.08 โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ในประเด็นหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 เท่ากัน และมีความพึงพอใจในระดับมาก ในประเด็นงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง และการถ่ายทอดความรู้ ทั้งนี้

เจ้าหน้าที่เห็นว่าเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 เนื่องจากสามารถลดความเสียหายจากการทำลายของศัตรูพืชในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้จริง (ตารางที่ 3.2.2-29)

ตารางที่ 3.2.2-29 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	-	-	25.00	25.00	50.00	4.25	มากที่สุด
2. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	-	-	25.00	25.00	50.00	4.25	มากที่สุด
3. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	-	-	0.00	75.00	25.00	4.25	มากที่สุด
4. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	-	-	25.00	50.00	25.00	4.00	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	-	-	25.00	50.00	25.00	4.00	มาก
6. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	-	-	50.00	25.00	25.00	3.75	มาก
เฉลี่ย	-	-	25.00	41.67	33.33	4.08	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3.2) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ภาพรวมของโครงการใน 6 ประเด็น ได้แก่ การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 (ตารางที่ 3.2.2-30)

ตารางที่ 3.2.2-30 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมโครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืช
ธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	-	-	-	22.97	77.03	4.77	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	-	-	1.35	14.87	83.78	4.82	มากที่สุด
3. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	-	-	12.16	10.81	77.03	4.65	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	-	-	1.35	12.16	86.49	4.85	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	-	-	0.00	6.76	93.24	4.93	มากที่สุด
6. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	-	-	1.35	20.27	78.38	4.77	มากที่สุด
เฉลี่ย	-	-	2.70	14.64	82.66	4.80	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ข้อค้นพบ

(3.1) เจ้าหน้าที่

(3.1.1) ด้านงบประมาณ หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลงเมื่อเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ทำให้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากความต้องการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติของเกษตรกรเพิ่มขึ้นทุกปี

(3.1.2) ด้านบุคลากร หน่วยงานมีจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจ จึงจำเป็นต้องจ้างพนักงานจ้างเหมาบริการเพื่อช่วยผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ เพื่อเพิ่มฐานการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการ

(3.1.3) ด้านการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ กระบวนการผลิตมีความเสี่ยง อันเนื่องมาจากสถานที่และเครื่องมืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจ ไม่สามารถจัดซื้อจัดจ้างได้โดยทันที รวมทั้งสภาพอากาศที่ร้อนจัดส่งผลต่อการเจริญเติบโตของสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ เป็นผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

(3.1.4) ด้านเกษตรกร เจ้าหน้าที่เห็นว่าเกษตรกรยังต้องการองค์ความรู้ในการนำศัตรูธรรมชาติไปใช้ ตลอดจนการเก็บรักษาสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติที่ได้รับการสนับสนุนอย่างถูกต้องและเหมาะสม

(3.2) เกษตรกร

(3.2.1) ด้านการสนับสนุนปัจจัยควบคุมศัตรูพืช เกษตรกรเห็นว่าเมื่อนำปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ในแปลงสามารถลดการทำลายของศัตรูพืชได้ หากใช้เป็นประจำสม่ำเสมอ

(3.2.2) ด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ เนื่องด้วยสภาพอากาศที่มีอุณหภูมิสูง ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ แมลงศัตรูพืชที่มีขนาดเล็กจะเข้าทำลายพืชโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงที่ส่วนเจริญใหม่ เช่น ยอดอ่อน ใบอ่อน หรืออยู่ใต้ใบพืช ตัวอย่างแมลงศัตรู ได้แก่ เพลี้ยไฟ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง เพลี้ยหอย ไรต่าง ๆ เป็นต้น

(4) ข้อเสนอแนะ

(4.1) ด้านงบประมาณ กรมส่งเสริมการเกษตรควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน โดยเฉพาะในกิจกรรมการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมีของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้นตามสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ที่ส่งผลให้เกิดการระบาดของศัตรูพืชเป็นจำนวนมาก

(4.2) ด้านบุคลากร กรมส่งเสริมการเกษตรควรสรรหาคณากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติให้เพียงพอและสอดคล้องกับภารกิจเพื่อเพิ่มฐานการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ประโยชน์ของเกษตรกร

(4.3) ด้านการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ กรมส่งเสริมการเกษตรควรสำรวจสภาพการใช้งานของสถานที่ เครื่องมือ และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานระดับพื้นที่ เช่น ห้องปฏิบัติการ กล่องผลิตขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ เครื่องวัดอุณหภูมิและความชื้น หม้อนึ่งเชื้อ และเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เสื่อมสภาพและไม่สามารถใช้งานได้ และหรือซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์ ที่ชำรุดเสียหายให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

(4.4) ด้านเกษตรกร หน่วยงานระดับพื้นที่ควรเพิ่มเติมองค์ความรู้และคำแนะนำในการนำศัตรูธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนวิธีการเก็บรักษาสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติอย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.5) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

4.5.1) ผลความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 42.60 มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรให้กับบุคลากร เกษตรกร ผู้ประกอบการ และผู้ตรวจรับรอง 19,321 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.50 ของเป้าหมาย 21,350 ราย และสถาบันเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร 50 แห่ง ดำเนินการครบตามเป้าหมาย โดยเกษตรกรได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.60 ของเป้าหมาย 2,000 ราย และสถานประกอบการได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 56,250 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.54 ของเป้าหมาย 68,982 แห่ง มีการตรวจติดตามกำกับดูแลให้กับกลุ่มเกษตรกร 7,963 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.09

ของเป้าหมาย 15,000 ราย ในส่วนของการรับรองมาตรฐานสินค้าข้าวอยู่ระหว่างดำเนินการสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้า (ตารางที่ 3.2.2-31)

ตารางที่ 3.2.2-31 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร				30.71
(สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ)				
1.1 กิจกรรมการเตรียมการบังคับใช้มาตรฐานบังคับ	ราย	1,000	-	-
1.2 กิจกรรมการเตรียมความพร้อมเกษตรกร และพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน	ราย	700	293	41.86
1.3 กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และองค์กรเพื่อรองรับระบบการตรวจสอบและรับรอง	ราย	550	239	43.45
1.4 กิจกรรมการเชื่อมโยงการผลิต - การตลาดสินค้า				37.53
1) ตรวจรับรองแหล่งจำหน่ายสินค้ามาตรฐาน	แห่ง	280	47	16.79
	จังหวัด	65	0	-
2) ขยายผลการดำเนินงานระบบตามสอปลสินค้าเกษตรและตลาดออนไลน์	ครั้ง	6	4	66.67
2. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร				76.55
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
2.1 กิจกรรมยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP				
1) อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP และศึกษาดูงาน	ราย	15,000	15,000	100.00
2) ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น	ราย	15,000	7,963	53.09
3. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร				ร้อยละ
(กรมส่งเสริมสหกรณ์)				
3.1 กิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทำเกษตรปลอดภัยสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับ	ราย	1,700	1,680	98.82
3.2 กิจกรรมการสนับสนุนการทำเกษตรปลอดภัยสำหรับสินค้าผักและผลไม้				76.29
1) อบรมหลักสูตรการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในสถาบันเกษตรกร	แห่ง	50	50	100.00
	ราย	1,200	1,200	100.00
2) แนะนำส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร) ผู้ปลูกผัก ผลไม้ และพืชเกษตรอื่น ๆ ปลูกผลผลิตที่มีคุณภาพ เพื่อยื่นขอรับใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP	แห่ง	50	23	46.00
	ราย	600	355	59.17

ตารางที่ 3.2.2-31 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3.3 กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรปลอดภัย ในสถาบันเกษตรกรในเขตพื้นที่นิคมสหกรณ์				96.00
1) อบรมหลักสูตร "การส่งเสริมและสนับสนุนสินค้า เกษตรกรปลอดภัยในพื้นที่นิคมสหกรณ์ ให้ผ่าน การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร"	แห่ง ราย	25 500	24 480	96.00 96.00
4. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (กรมการข้าว)				-
4.1 กิจกรรมตรวจสอบและรับรองระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าว GAP Seed ระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ และระบบ การผลิตข้าว GAP	ไร่	500,000	0	-
5. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				2.30
5.1 กิจกรรมตรวจรับรองสินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามมาตรฐาน GAP				
1) เกษตรกรยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า	ราย	2,000	92	4.60
2) ตรวจประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้า	ราย	2,000	-	-
6. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (กรมประมง)				44.55
6.1 กิจกรรมเตรียมความพร้อมเกษตรกร และผู้ประกอบการ เข้าสู่มาตรฐาน	ราย	2,400	2,109	87.88
6.2 กิจกรรมตรวจประเมินฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มาตรฐาน	แห่ง	14,500	6,239	43.03
6.3 กิจกรรมตรวจประเมินสถานที่ผลิต/แปรรูปและ สถานประกอบการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง/ห้องปฏิบัติการ	แห่ง	1,500	456	30.40
6.4 กิจกรรมตรวจวิเคราะห์คุณภาพวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ และแหล่งประมง	ตัวอย่าง	27,400	7,679	28.03
6.5 กิจกรรมเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากแหล่งน้ำ ธรรมชาติ	ตัวอย่าง	20,500	10,024	48.90
6.6 กิจกรรมควบคุมและตรวจสอบผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้ส่งออก	ครั้ง	110,000	45,112	41.01
6.7 กิจกรรมออกหนังสือรับรอง/ใบรับรอง/หนังสือ อนุญาต/ใบอนุญาต	ฉบับ	353,300	272,527	77.14
6.8 กิจกรรมรักษาและขยายขอบข่ายระบบมาตรฐานคุณภาพ (ISO) เพื่อรับรองคุณภาพและความปลอดภัยสินค้าประมง	รายการ	263	0	-

ตารางที่ 3.2.2-31 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
7. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (กรมปศุสัตว์)				53.73
7.1 กิจกรรมตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้าปศุสัตว์				66.49
1) สถานประกอบการสินค้าปศุสัตว์ที่ได้รับการตรวจ ประเมินมาตรฐาน	แห่ง	52,740	49,385	93.64
2) จำนวนตัวอย่างที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์คุณภาพ สินค้าปศุสัตว์	ตัวอย่าง	306,647	120,613	39.33
7.2 กิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาลด้านปศุสัตว์				57.98
1) สถานประกอบการสินค้าปศุสัตว์ที่ได้รับการตรวจ ประเมินมาตรฐาน	แห่ง	245	170	69.39
2) จำนวนตัวอย่างที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์คุณภาพ สินค้าปศุสัตว์	ตัวอย่าง	700	326	46.57
7.3 กิจกรรมอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน				36.72
1) ประชุมคณะกรรมการอาหารนมเพื่อเด็กและเยาวชน	ครั้ง	10	4	40.00
2) ประชุมคณะอนุกรรมการบริหารกลางโครงการ อาหารเสริม (นม) โรงเรียน	ครั้ง	12	4	33.33
3) ประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการอาหาร นมเพื่อเด็กและเยาวชนระดับกลุ่มพื้นที่ (5 กลุ่ม)	ครั้ง	30	4	13.33
4) การประเมินโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน	ครั้ง	4	0	-
5) ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลคุณภาพ ผลิตภัณฑ์นมโรงเรียนที่โรงเรียน	โรงเรียน	8,325	4,881	58.63
6) จัดฝึกอบรม หลักสูตร ร้านนมหน้าฟาร์มธุรกิจชุมชน บนฐานวิถีชีวิตใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ ผลิตภัณฑ์นมในชุมชน	กลุ่ม	4	3	75.00
ภาพรวม				42.60

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.5.2) ผลการติดตามในพื้นที่ ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานประมงจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกาญจนบุรี และสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ เป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียด ดังนี้

(1) ผลการติดตาม

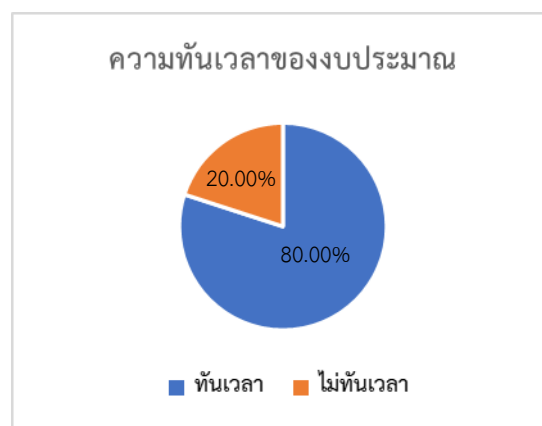
(1.1) ปัจจัยนำเข้า

หน่วยงานในพื้นที่ได้รับงบประมาณรวม 277,400 บาท มีการเบิกจ่ายแล้ว 223,035 บาท คิดเป็นร้อยละ 80.40 ของงบประมาณที่ได้รับ โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 60.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอกับแผนปฏิบัติงาน ส่วนเจ้าหน้าที่ร้อยละ 40.00 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณสำหรับการลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำเกษตรกรมีไม่เพียงพอ (ภาพที่ 3.2.2-3) ด้านความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 80.00 เห็นว่างบประมาณที่จัดสรรมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน อีกร้อยละ 20.00 ไม่ทันเวลา เนื่องจากต้องรอกการอนุมัติงบประมาณจากหน่วยงานระดับส่วนกลาง (ภาพที่ 3.2.2-4)

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 3.2.2-3 ความเพียงพอของงบประมาณโครงการ
ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 3.2.2-4 ความทันเวลาของงบประมาณโครงการ
ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

(1.2) กิจกรรม

หน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกร เช่น องค์ความรู้เรื่องรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย การป้องกันสารเคมีตกค้างในผลผลิต ส่วนการสนับสนุนปัจจัยการผลิตมีเพียงสำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรีที่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเบื้องต้นให้กับเกษตรกร โดยจะเริ่มดำเนินการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในช่วงเดือนพฤษภาคม 2567 ด้านการตรวจรับรอง พบว่า มีหน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมตรวจรับรองมาตรฐานสินค้า จำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

กาญจนบุรี สำนักงานประมงจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกาญจนบุรี และสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ โดยเป็นการให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการตรวจแปลง และตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นแก่เกษตรกร

(1.3) ผลผลิต

เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร 503 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.96 ของเป้าหมาย จำแนกเป็น เกษตรกรที่ผลิตไม้ผล 210 ราย ครบตามเป้าหมาย และเกษตรกรในพื้นที่นิคมสหกรณ์ที่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร 21 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 105.00 ของเป้าหมาย เกษตรกรและสถานประกอบการได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านปศุสัตว์ 212 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 55.06 ของเป้าหมาย และด้านประมง 60 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 71.42 ของเป้าหมาย ในส่วนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอยู่ระหว่างสำรวจความต้องการในการขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

(2) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(2.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า เกษตรกรมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่น การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP การลดการใช้สารเคมี และลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร โดยมีเกษตรกรร้อยละ 27.45 นำความรู้ไปใช้ทั้งหมด ร้อยละ 66.67 นำความรู้ไปใช้บางส่วน เนื่องจากนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับความรู้เดิม ส่วนเกษตรกรร้อยละ 5.88 ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากทำการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมี (ตารางที่ 3.2.2-32)

ตารางที่ 3.2.2-32 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ
1. นำไปใช้ทั้งหมด	27.45
2. นำไปใช้บางส่วน	66.67
3. ไม่ได้นำไปใช้	5.88

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.2) การขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

(2.2.1) การได้รับรองมาตรฐานสินค้า เกษตรกรตัวอย่างเป็นเกษตรกรที่ได้รับการต่ออายุการรับรองมาตรฐานสินค้าน้อยกว่า 47.00 รองลงมาเป็นเกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐานสินค้า (รายใหม่) ร้อยละ 38.71 และยังไม่ได้รับรองมาตรฐานร้อยละ 14.29 ซึ่งเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับรองมาตรฐานเป็นเกษตรกรที่เพิ่งเริ่มทำการผลิตสินค้าตามมาตรฐานการปฏิบัติการทางการเกษตรที่ดี (GAP) และมีพื้นที่การเกษตรค่อนข้างน้อย (ตารางที่ 3.2.2-33)

(2.2.2) การยื่นขอการรับรองมาตรฐาน เกษตรกรร้อยละ 60.78 ยื่นขอรับมาตรฐานผ่านประธานกลุ่มหรือมีเจ้าหน้าที่เข้ามารับเรื่องในพื้นที่ และอีกร้อยละ 39.22 มีการยื่นขอรับการตรวจรับรองด้วยตัวเอง โดยยื่นที่สถานที่ราชการ ทั้งนี้ เกษตรกรที่ยื่นขอตรวจรับรองผ่านการรับรองมาตรฐานแล้วทุกราย ซึ่งเกษตรกรเห็นว่าหากใบรับรองมาตรฐานหมดอายุ ร้อยละ 97.06 ยังมีความต้องการต่ออายุใบรับรองต่อไป เนื่องจากการจำหน่ายผลผลิตจำเป็นต้องใช้ใบรับรองประกอบการจำหน่ายผลผลิตเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ซื้อ/ผู้บริโภค อย่างไรก็ตามอีกร้อยละ 2.94 ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวและทุเรียน ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากใบรับรอง เนื่องจากจำหน่ายให้กับผู้รวบรวมที่รับซื้อผลผลิตตามราคาตลาดทั่วไป (ตารางที่ 3.2.2-33)

ตารางที่ 3.2.2-33 การขอรับรองมาตรฐานสินค้าของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การขอรับรองมาตรฐาน	
1.1 ได้ต่ออายุการรับรองมาตรฐาน (รายเก่า)	47.00
1.2 ได้รับการรับรองมาตรฐาน (รายใหม่)	38.71
1.3 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	14.29
2. การยื่นขอรับรองมาตรฐาน	
2.2 ยื่นผ่านเจ้าหน้าที่ ประธานกลุ่ม	60.78
2.1 ยื่นด้วยตนเอง ผ่านระบบออนไลน์ สถานที่ราชการ	39.22
3. การขอรับรองมาตรฐานในระยะต่อไป	
3.1 ต้องการต่ออายุใบรับรอง	97.06
3.2 ไม่ต้องการต่ออายุใบรับรอง	2.94

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.3) มูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ภาพรวมลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.80 เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพอากาศและปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงและแห้งแล้ง จึงส่งผลกระทบต่อการผลิตภาคการเกษตร โดยจำแนกเป็นชนิดสินค้า (ตารางที่ 3.2.2-34) ดังนี้

(2.3.1) สินค้าพืช ภาพรวมหลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านพืชลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยปีละ 5,938.31 บาท หรือลดลงร้อยละ 0.39 โดยพืชที่มีมูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ข้าว มีมูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 39,512.35 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.47 ผักใบ มีมูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 57,050.00 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.47 สำหรับพืชที่มีมูลค่าสินค้าน้อยลง ได้แก่ ทุเรียน มีมูลค่าสินค้าน้อยลงเฉลี่ยปีละ 94,600.00 บาท หรือลดลงร้อยละ 13.81 และมันสำปะหลัง มีมูลค่าสินค้าน้อยลงเฉลี่ยปีละ 7,900.66 บาท หรือลดลงร้อยละ 7.92

(2.3.2) สินค้าประมง (ปลานิล) หลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านประมงลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยปีละ 986,666.67 บาท หรือลดลงร้อยละ 5.46 เนื่องจากผลผลิตล้นตลาดทำให้ราคาปรับซึ่ตกต่ำ

(2.3.3) สินค้าปศุสัตว์ (ไก่เนื้อ) หลังเข้าร่วมโครงการมีมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยด้านปศุสัตว์เพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยปีละ 432,731.73 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.77

ตารางที่ 3.2.2-34 มูลค่าสินค้าในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีเปรียบเทียบก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

หน่วย : บาทต่อปี

สินค้า	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	ส่วนต่าง	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง	ช่องทางการจำหน่าย	
					ในประเทศ	ต่างประเทศ
1. พืช	1,537,635.92	1,531,697.61	-5,938.31	-0.39		
1.1 ข้าว	255,375.59	294,887.94	39,512.35	15.47	✓	
1.2 ผักใบ	497,407.00	554,457.00	57,050.00	11.47	✓	
1.3 ทุเรียน	685,100.00	590,500.00	-94,600.00	- 13.81	✓	✓
1.4 ส้มโอ ^{1/}	-	-	-	-	-	
1.5 มันสำปะหลัง	99,753.33	91,852.67	-7,900.66	- 7.92	✓	
2. ประมง (ปลานิล)	18,062,666.67	17,076,000.00	-986,666.67	- 5.46	✓	
3. ปศุสัตว์ (ไก่เนื้อ)	11,473,269.07	11,906,000.80	432,731.73	3.77	✓	✓
เฉลี่ย	4,410,864.41	4,243,443.54	-167,420.87	- 3.80		

หมายเหตุ: ^{1/} อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อม

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4) ความพึงพอใจ

(2.4.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 เมื่อจำแนกความพึงพอใจตามประเด็นต่าง ๆ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจเรื่องหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ และประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 เท่ากัน รองลงมา คือ การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง การถ่ายทอดความรู้ (หลักสูตร/เนื้อหา ระยะเวลา และรูปแบบ/วิธีการ) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร (อาทิ ความเพียงพอ ความทันเวลา) และปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน (ตรงตามความต้องการ และทันฤดูกาลผลิต) (ตารางที่ 3.2.2-35)

ตารางที่ 3.2.2-35 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.80	มากที่สุด
2. ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร	4.80	มากที่สุด
3. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	4.60	มากที่สุด
4. การถ่ายทอดความรู้	4.50	มากที่สุด
5. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	4.00	มาก
6. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.00	มาก
เฉลี่ย	4.45	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(2.4.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.60 เมื่อจำแนกความพึงพอใจตามประเด็นต่าง ๆ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อขั้นตอน/กระบวนการรับรองคุณภาพมาตรฐาน GAP ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ องค์กรความรู้ที่ได้รับมีความเหมาะสมกับความต้องการในพื้นที่ หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ (การติดต่อประสานงาน และการตรวจเยี่ยมให้คำปรึกษาแนะนำ) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตตรงความต้องการ และกระบวนการเชื่อมโยงตลาด ในส่วนของกระบวนการเชื่อมโยงตลาดมีเพียงสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี เพียงหน่วยงานเดียวที่มีกระบวนการดังกล่าว ทั้งนี้ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่จะมีตลาดรองรับตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 3.2.2-36)

ตารางที่ 3.2.2-36 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ขั้นตอน/กระบวนการรับรองคุณภาพมาตรฐาน GAP	4.81	มากที่สุด
2. องค์กรความรู้ที่ได้รับมีความเหมาะสมกับความต้องการในพื้นที่	4.76	มากที่สุด
3. หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ	4.70	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ	4.66	มากที่สุด
5. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตตรงความต้องการ	4.54	มากที่สุด
6. กระบวนการเชื่อมโยงตลาด	4.11	มาก
เฉลี่ย	4.60	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ข้อค้นพบ

(3.1) เจ้าหน้าที่

(3.1.1) งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการลงพื้นที่ติดตามเกษตรกร เนื่องจากพื้นที่ในความรับผิดชอบเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ จึงมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการเดินทางไปติดตาม/กำกับดูแลด้านมาตรฐานเกษตรปลอดภัยแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(3.1.2) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและมีความเคยชินกับการทำเกษตรแบบใช้สารเคมี ซึ่งไม่มีการควบคุมปริมาณสารเคมี อีกทั้งไม่ค่อยจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมี เนื่องจากเกษตรกรคิดว่าการจดบันทึกข้อมูลมีความยุ่งยาก

(3.2) เกษตรกร

(3.2.1) เกษตรกรในชุมชนพื้นที่สูงส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ซึ่งมีข้อจำกัดหลายประการในการเข้าร่วมโครงการหรือเข้าถึงสิทธิ์ต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น การขอรับรองมาตรฐานต่าง ๆ ในประเทศไทย เนื่องจากมีเงื่อนไขกำหนดว่าต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น เป็นต้น

(3.2.2) เกษตรกรบางส่วนขาดแรงจูงใจในการยื่นขอต่ออายุใบรับรองมาตรฐาน เนื่องจากราคาสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐานไม่ต่างกับราคาสินค้าเกษตรทั่วไปที่ไม่ได้รับรอง และผู้รวบรวมที่รับซื้อสินค้าไม่ได้กำหนดให้มีการรับรองมาตรฐานสินค้า

(4) ข้อเสนอแนะ

(4.1) เจ้าหน้าที่

(4.1.1) หน่วยงานระดับส่วนกลางทุกหน่วยงานควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับกิจกรรมการตรวจติดตามและกำกับดูแลฟาร์มเกษตรกรให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้า โดยจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกรที่รับผิดชอบในแต่ละภูมิภาค

(4.1.2) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรีควรเร่งสร้างความเข้าใจและสร้างความตระหนักให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการจดบันทึกการใช้สารเคมี โดยอาจแนะนำให้สมาชิกในครัวเรือนช่วยในการจดบันทึกเพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

(4.2) เกษตรกร

(4.2.1) การขอการรับรองมาตรฐานสินค้า (รายใหม่และต่ออายุ) ในระยะต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และควรพิจารณาสนับสนุนมาตรฐานกลุ่มภายใต้การรวมตัวของเกษตรกรที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์

(4.2.2) หน่วยงานในระดับภูมิภาคทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการควรสร้างความเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับหากได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองราคากับผู้รับซื้อ หรือพัฒนาเกษตรกรระดับกลุ่มให้เป็นผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถต่อรองราคาได้

3.2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

1) สารสำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

1.1.2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ มีการยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ วิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำเกษตรกรรม ยั่งยืน ซึ่งเป็นระบบผลิตที่คำนึงถึงระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตร มาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภท โภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจาก ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

1.1.4) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการค้าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภค ในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

1.2) เป้าหมาย

1.2.1) สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.2.2) วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด

1.3.1) อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ ขยายตัวร้อยละ 5

1.3.2) จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ 1 ตำบล 1 วิสาหกิจ

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริม การเกษตร กรมวิชาการเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 42.5324 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 13 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2567 เป็นการเก็บข้อมูล เพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ

ในการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ได้กำหนดประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ รายละเอียด (ตารางที่ 3.2.3-1) ดังนี้

ตารางที่ 3.2.3-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ	- ร้อยละ 100
	- ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
	- ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- ร้อยละของการจัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร	- ร้อยละ 100
3. ผลผลิต	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	- 24,540 ราย
4. ผลลัพธ์	- ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้น	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
	- ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
	- มูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพที่เพิ่มขึ้น	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15
	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงของรายได้	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
5. ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

ผลสำเร็จการดำเนินงานในแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 33.94 ทั้งนี้ การดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ จำแนกตามประเด็นตัวชี้วัด ดังนี้

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ จากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 มีผลการเบิกจ่าย 12.6235 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.68 ของงบประมาณที่ได้รับ 42.5324 ล้านบาท จำแนกเป็น โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มีผลการเบิกจ่าย 7.3265 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.67 ของงบประมาณที่ได้รับ และโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ มีผลการเบิกจ่าย 5.2970 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.50 ของงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายเงินของรัฐบาล เนื่องจากกิจกรรมบางส่วนอยู่ระหว่างการดำเนินงาน เช่น กิจกรรมต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ และกิจกรรมพัฒนาระบบการจัดการของเสียจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ภายใต้โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของกรมการข้าวและกรมวิชาการเกษตร กิจกรรมพัฒนาการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพของกรมวิชาการเกษตร เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.3-2)

ตารางที่ 3.2.3-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
	21.7598	7.3265	33.67	37.62
1. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร				
1.1 กรมการข้าว	1.6300	1.0292	63.14	16.67
1.2 กรมส่งเสริมการเกษตร	10.2544	3.2170	31.37	107.14
1.3 กรมวิชาการเกษตร	1.5225	0.2018	13.25	0.00
1.4 กรมปศุสัตว์	4.1530	1.0657	25.66	64.30
1.5 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	4.1999	1.8128	43.16	0.00
2. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ	20.7726	5.2970	25.50	30.25
2.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	6.0725	3.0184	49.71	33.33
2.2 กรมวิชาการเกษตร	5.6886	0.6810	11.97	50.00
2.3 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	9.0115	1.5976	17.73	7.42
ภาพรวม	42.5324	12.6235	29.68	33.94

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 และจากการคำนวณ

3.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในพื้นที่ทุกราช หรือร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากได้รับงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

3.1.3) ความพอเพียงงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ ซึ่งเป็นโครงการหลักในแผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ร้อยละ 58.34 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการ อีกร้อยละ 41.64 เห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนมีราคาสูงขึ้น จึงได้ปริมาณปัจจัยการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร รวมทั้งเกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมโครงการมากกว่าเป้าหมายที่วางไว้

3.2) กิจกรรม

โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพมีการดำเนินกิจกรรมแล้ว ได้แก่ การสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ในสินค้าเกษตรชีวภาพที่สำคัญ ได้แก่ พืชสมุนไพร แผลงเศรษฐกิจ การใช้ประโยชน์จากฟางข้าว เป็นต้น การทำการตลาดผ่านการค้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

3.3) ผลผลิต

3.3.1) การอบรม/ถ่ายทอดความรู้

หน่วยงานที่ดำเนินการโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป็นอาหารสัตว์ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแผลงเศรษฐกิจ พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร 18,429 ราย หรือร้อยละ 99.35 ของเป้าหมาย 18,550 ราย

3.4) ผลลัพธ์

3.4.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ได้นำความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ การเพาะเห็ดฟาง การอัดฟางก้อน การผลิตน้ำมันรำข้าว การบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแผลงเศรษฐกิจ ได้แก่ การเลี้ยงผึ้ง การล่อผึ้งเข้ารัง การเตรียมรัง การจัดการผึ้งนางพญา และการแปรรูปน้ำผึ้งเฉลี่ย ร้อยละ 88.40

3.4.2) ผลผลิตต่อหน่วย

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ มีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้น 327.48 ต่อหน่วย หรือร้อยละ 68.09 โดยส่วนมากอยู่ในช่วงเริ่มทำการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ เกษตรกรจึงทำการผลิตในปริมาณน้อย หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วเกษตรกรมีความชำนาญมากขึ้น จึงผลิตได้ในปริมาณมากขึ้น

3.4.3) ค่าใช้จ่ายต่อหน่วย

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง 4,150 บาทต่อหน่วย หรือร้อยละ 30.90 เนื่องจากหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรได้รับความรู้จากการอบรม เช่น เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลรักษาอย่างถูกวิธี การขยายพันธุ์พืชสมุนไพร การทำรังผึ้งจากวัสดุเหลือใช้ ส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายในการผลิตได้

3.4.4) มูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ

การผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ ได้แก่ สินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ มีมูลค่าเพิ่มขึ้น 36,395 บาท หรือร้อยละ 32.70 เนื่องจากหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการผลิตในปริมาณมากกว่าเดิม จึงได้รับผลผลิตมากขึ้น รวมทั้งราคาจำหน่ายสูงขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ อีกทั้งเกษตรกรมีการนำผลผลิตที่ได้ไปแปรรูปเพิ่มมูลค่าด้วย

3.4.5) การเปลี่ยนแปลงรายได้

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ ร้อยละ 72.22 มีรายได้สูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการ ซึ่งก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรปลูก และจำหน่ายพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจในปริมาณน้อย หลังจากที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการแล้ว พบว่า เกษตรกรมีการเพิ่มพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร และเพิ่มจำนวนรังผึ้ง ส่งผลให้มีผลผลิตมากขึ้น รวมทั้งมีรายได้จากการแปรรูปเพิ่มขึ้นด้วย

3.4.6) ค่าใช้จ่ายของเกษตรกร

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ มีรายจ่ายลดลง จากการยืมเครื่องอัดฟางข้าวจากหน่วยงานไปใช้อัดฟางเพื่อนำมาเป็นอาหารสัตว์ รวมทั้งเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลรักษาอย่างดีในการผลิตพืชสมุนไพร การขยายพันธุ์ การทำรังผึ้งจากวัสดุเหลือใช้ ส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตได้เฉลี่ยร้อยละ 26.56

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีความพึงพอใจต่อวิธีการดำเนินโครงการ การชี้แจงทำความเข้าใจ หลักเกณฑ์ของโครงการ ปัจจัยที่สนับสนุนในการทำเกษตรชีวภาพ รวมทั้งเห็นว่าเกษตรกรได้รับประโยชน์จากโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ มีความพึงพอใจต่อการประชาสัมพันธ์ การชี้แจงโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67

4) ผลการดำเนินงานของโครงการสำคัญภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

4.1) โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

4.1.1) ผลสำเร็จของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 37.62 มีการดำเนินกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 16,499 ราย ร้อยละ 107.14 ของเป้าหมาย 15,400 ราย จัดกิจกรรมเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืนในพื้นที่ 20 ไร่ ร้อยละ 50 ของเป้าหมาย 40 ไร่ จัดกิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ให้เกษตรกร 3,274 ราย ร้อยละ 66.28 ของเป้าหมาย 4,940 ราย และจัดกิจกรรมให้บริการยืมเครื่องจักรกลทางการเกษตรจากศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center) แก่เกษตรกร 903 ราย ร้อยละ 86.00 ของเป้าหมาย 1,050 ราย (ตารางที่ 3.2.3-3)

ตารางที่ 3.2.3-3 ผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร				16.67
(กรมการข้าว)				
1.1 กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อความยั่งยืน	ไร่	40	20	50.00
1.2 กิจกรรมต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้	ผลิตภัณฑ์	2	-	-
1.3 กิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้และผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อหรือสื่อออนไลน์	งาน	1	-	-
2. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร				107.14
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
2.1 กิจกรรมวิเคราะห์ชุมชน ถ่ายทอดองค์ความรู้การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เกษตรกร	ราย	7,700	8,552	111.06
2.2 กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาธุรกิจพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดให้เกษตรกร	ราย	7,700	7,947	103.21

ตารางที่ 3.2.3-3 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)				-
3.1 กิจกรรมพัฒนาระบบการจัดการของเสียจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ	ระบบ	1	-	-
3.2 กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	ราย	150	-	-
4. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (กรมปศุสัตว์)				64.30
4.1 กิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ให้เกษตรกร	ราย	4,940	3,274	66.28
4.2 กิจกรรมให้บริการยืมเครื่องจักรกลทางการเกษตรจากศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ (Feed Center) แก่เกษตรกร	ราย	1,050	903	86.00
4.3 การจัดกิจกรรมถ่ายทอดเทคนิคการใช้งานเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ ตรวจเช็คสภาพและบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการผลิตอาหารสัตว์	แห่ง	32	13	40.63
5. โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				-
5.1 กิจกรรมการศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	เรื่อง	3	-	-
ภาพรวม				37.62

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ระหว่างวันที่ 10 – 16 มีนาคม 2567 และ ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร อุทัยธานี ชัยนาท และสุพรรณบุรี ระหว่างวันที่ 24 -29 มีนาคม 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน

(1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 66.67 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการ ส่วนที่เหลือร้อยละ 33.33 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับในการจัดอบรมไม่เพียงพอสำหรับการจ้างวิทยากรภายนอกที่มีความรู้และความชำนาญ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังมีความต้องการให้โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดได้

(2) กิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมของโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มีการดำเนินการ ดังนี้

(2.1) กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดเวทีชุมชนเพื่อหาแนวทางการจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และถ่ายทอดความรู้การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร แก่เกษตรกรครบตามเป้าหมาย และยังดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาธุรกิจ พัฒนาศักยภาพด้านการตลาดให้เกษตรกร เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้จากต้นกล้วยเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

(2.2) กรมปศุสัตว์ สนับสนุนให้เกษตรกรอัดฟางเพื่อนำไปเป็นอาหารสัตว์ โดยให้กลุ่มเกษตรกรยืมเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ ได้แก่ เครื่องอัดฟาง และรถแทรกเตอร์

(2.3) กรมการข้าว ดำเนินการส่งเสริมความรู้ด้านการจัดการฟางในนาข้าว หลังการเก็บเกี่ยวด้วยเทคโนโลยีการหมักฟางข้าวแก่เกษตรกรแปลงต้นแบบในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี และส่งเสริมเทคโนโลยีการอัดฟางข้าวแก่เกษตรกรแปลงต้นแบบ

(3) ผลผลิต

หน่วยงานดำเนินการส่งเสริมความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และแนวทางการพัฒนาธุรกิจ พัฒนาศักยภาพด้านการตลาด มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้แล้ว 16,499 ราย นอกจากนี้เกษตรกรยังได้รับการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจัดการอาหารสัตว์ 4,177 ราย

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(4.1) การนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ

เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 76.79 มีการนำความรู้ไปปฏิบัติแล้ว โดยความรู้ที่เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การเพาะเห็ดฟาง การอัดฟางก้อน และการผลิตน้ำมันรำข้าว อีกร้อยละ 23.21 ยังไม่มีการนำไปปฏิบัติ เนื่องจากพื้นที่มีจำกัด พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมีลักษณะเป็นหล่ม เปียก และลาดชัน ทำให้ไม่สามารถนำเครื่องจักรกลเข้าไปอัดฟางในแปลงนาได้ และบางส่วนอยู่ระหว่างการจัดเวทีชุมชน เพื่อหาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

(4.2) ด้านรายจ่ายของเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 33.33 มีรายจ่ายเท่าเดิม ขณะที่กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 44.45 มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยเดือนละ 550.00 บาท เนื่องจากเกษตรกรมีค่าใช้จ่าย

ในการจ้างอัดฟาง และยืมเครื่องจักรกล การขนส่งเครื่องอัดฟางและน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องอัดฟาง และกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 22.22 มีรายจ่ายลดลงเฉลี่ยเดือนละ 300.00 บาท เนื่องจากมีการยืมเครื่องอัดฟางจากโครงการ ทำให้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อฟางอัดก้อนเพื่อนำไปเป็นอาหารสัตว์

(4.3) มูลค่าสินค้าจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

สินค้าแปรรูปจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่เกษตรกรผลิต พบว่าสินค้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นกิโลกรัมละ 167.25 บาท และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 57.14 มีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยเดือนละ 1,536.46 บาท จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น การจำหน่ายเห็ดฟาง การจำหน่ายเซิร์มจากน้ำมันรำข้าว

(4.4) ความพึงพอใจ

(4.4.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 โดยมีความพึงพอใจต่อหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ และการชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง ในระดับมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่องบประมาณที่ได้รับจัดสรรในระดับปานกลาง (ตารางที่ 3.2.3-4)

ตารางที่ 3.2.3-4 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	5.00	มากที่สุด
2. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	5.00	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้	5.00	มากที่สุด
4. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	5.00	มากที่สุด
5. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	4.40	มากที่สุด
6. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.20	ปานกลาง
ภาพรวม	4.60	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.4.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.79 โดยพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจมากที่สุด ในประเด็นปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ การประชาสัมพันธ์ชี้แจงรายละเอียดโครงการ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.3-5)

ตารางที่ 3.2.3-5 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.88	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้	4.83	มากที่สุด
3. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.80	มากที่สุด
4. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.78	มากที่สุด
5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.78	มากที่สุด
6. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.72	มากที่สุด
ภาพรวม	4.79	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ข้อค้นพบ

(5.1) เจ้าหน้าที่

(5.1.1) วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชอุตสาหกรรม เช่น กาแฟ ชา โกโก้ ทูเรียน มังคุด พบว่า ปริมาณวัสดุเหลือที่เหลืออยู่ในแปลงของเกษตรกรมีค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้รวบรวมหรือโรงงานอุตสาหกรรมที่รับซื้อเพื่อไปจำหน่ายหรือแปรรูป เช่น โรงงานคั่วบดกาแฟ (กะลา กาแฟ) ร้านกาแฟ (กากกาแฟ)

(5.1.2) การยืมเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อนำมาจัดการฟางข้าว โดยใช้ระเบียบของกรมปศุสัตว์ ว่าด้วยการยืมเครื่องจักรกลอาหารสัตว์ มีขั้นตอนการทำสัญญายืมที่ใช้ระยะเวลานาน ทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือต้องรอคิวนาน ส่งผลให้เกิดการเผาในบางพื้นที่

(5.2) เกษตรกร

(5.2.1) กลุ่มเกษตรกรที่แปรรูปผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ยังขาดองค์ความรู้ และบุคลากรยังขาดประสบการณ์ ความชำนาญ ด้านการตลาด และการขายสินค้าออนไลน์

(5.2.2) การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของกลุ่มเกษตรกร เช่น เซรามิกหัตถ์ สครับขัดผิว ยังไม่มีการรับรองมาตรฐานสินค้า เนื่องจากไม่มีสถานประกอบการ และโรงงานแปรรูปที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน

(5.2.3) การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรสำหรับการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในแปลงเกษตร (ข้าว) มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ เช่น พื้นที่ลุ่ม เปียก พื้นที่ลาดชัน เนื่องจากเครื่องอัดฟาง/เครื่องสับ มีน้ำหนักมาก

(5.2.4) กลุ่มเกษตรกรที่จะยืมเครื่องจักรกลการเกษตร ต้องมีรถแทรกเตอร์ขนาดใหญ่ เพื่อขนย้ายเครื่องจักรและต้องใช้ลากจูงในแปลงเกษตร ขณะที่กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการ

อัดฟางด้วยเครื่องจักรกลการเกษตรตามโครงการ แต่ไม่มีรถแทรกเตอร์หรือรถลากจูงในแปลง ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการยืมเครื่องจักรกลการเกษตร

(6) ข้อเสนอแนะ

(6.1) เจ้าหน้าที่

หน่วยงานควรบูรณาการความร่วมมือในการจัดทำฐานข้อมูลปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน การจัดการ และการรวบรวมวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสม และตรงตามความต้องการของแต่ละชนิดสินค้า

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) กรมการข้าว และกรมส่งเสริมการเกษตร ควรให้ความรู้และเป็นพี่เลี้ยงด้านการพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง และแนะนำช่องทางการตลาด หรือเพิ่มเติมองค์ความรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าออนไลน์

(6.2.2) กรมปศุสัตว์ ควรทบทวนขั้นตอนการทำสัญญายืมเครื่องจักรกลการเกษตรตามโครงการ เพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่สามารถดำเนินการให้กลุ่มเกษตรกรยืมเครื่องจักรได้รวดเร็ว และมีระยะเวลาการยืมนานขึ้น

4.2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

4.2.1) ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 30.25 ดำเนินการกิจกรรมหลักการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรผ่านโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน 2 โรงงาน ครบตามเป้าหมาย โดยมีการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในหลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ การผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.81 ของเป้าหมาย 270 ราย (ตารางที่ 3.2.3-6)

ตารางที่ 3.2.3-6 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ				33.33
(กรมส่งเสริมการเกษตร)				
1.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าสมุนไพรชีวภาพ สนับสนุนแปลงใหญ่สมุนไพรที่มีศักยภาพสูง ให้เป็น Model นำร่องผู้ผลิตสมุนไพรคุณภาพครบวงจร	จุด	2	-	-
- พัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร	ราย	1,110	1,110	100.00
- ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดพืชสมุนไพร	เรื่อง	5	-	-

ตารางที่ 3.2.3-6 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1.2 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร	ราย	700	700	100.00
- ยกกระดับน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	ศูนย์	2	-	-
- เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตตลาดและประชาสัมพันธ์ สินค้าแมลงเศรษฐกิจ	ครั้ง	1	-	-
2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (กรมวิชาการเกษตร)				50.00
2.1 กิจกรรมพัฒนาการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่น เพื่อการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์				-
- จำนวนแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืช สมุนไพรท้องถิ่น	แปลง	7	-	-
- เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	15	-	-
2.2 กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์สมุนไพร				100.00
- จำนวนโรงแปรรูปวัตถุดิบพืชสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน	โรงงาน	2	2	100.00
3 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)				7.42
3.1 กิจกรรมกลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนโรงอบ พลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ	แห่ง	27	-	-
3.2 กิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร หลักสูตรการดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ ต้นทุนต่ำ การผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร และการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม	ราย กลุ่ม	270 27	40 4	14.81 14.81
3.3 กิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร หลักสูตรการแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงาน แสงอาทิตย์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร	ราย กลุ่ม	1,070 107	80 8	7.48 7.48
ภาพรวม				30.25

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.2.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดชลบุรี

และระหว่างวันที่ 4 – 8 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดระนอง จังหวัดชุมพร และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รายละเอียด ดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1) ความทันเวลา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ร้อยละ 100.00 มีความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน

(1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 50.00 มีความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน

(2) กิจกรรม

(2.1) กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตแมลงเศรษฐกิจให้มีคุณภาพในพื้นที่โครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 95.00 ได้เข้าไปเยี่ยมชมจุดเรียนรู้ ผึ้งโพรงและชันโรง และนำความรู้ที่ได้จากการเยี่ยมชมไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การล่อผึ้งเข้ารัง การเตรียมรัง เทคนิคการเลี้ยง และการจัดการผึ้งนางพญา เป็นต้น

(2.2) กิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรในพื้นที่โครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร อำเภอเขาชก จังหวัดชลบุรี พบว่า เกษตรกรนำความรู้ที่อบรมไปใช้ประโยชน์แล้วทุกราย ได้แก่ การปลูกพืชสมุนไพร เช่น ข่า ตะไคร้ ฟ้าทะลายโจร ขมิ้น ชะอม ไพล พญาवानร กระชาย และกระตูดไก่ดำ รวมทั้งการดูแลรักษาพืชสมุนไพร

(2.3) กิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรมโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ ต้นทุนต่ำแก่เกษตรกรเพื่อแปรรูปสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่โครงการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรทุกรายนำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว ได้แก่ เทคนิคการเลือกและขยายพันธุ์พืชอย่างมีคุณภาพ การดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ และการแปรรูปสินค้าด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ เช่น ผลิตภัณฑ์กล้วยเล็บมือนางอบแห้ง

(3) ผลผลิต

หน่วยงานดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรแล้ว จำนวน 1,930 ราย โดยหลักสูตรที่ถ่ายทอด ได้แก่ การแปรรูปสมุนไพรด้วยโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร การดูแลรักษาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำ การผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ และการพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

(4.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทุกรายนำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยนำความรู้ด้านการปลูกพืชสมุนไพร การดูแลรักษา และการแปรรูปสมุนไพร ส่วนกิจกรรมด้านแมลง

เศรษฐกิจมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การเลี้ยงผึ้ง การล่อผึ้งเข้ารัง การเตรียมรัง เทคนิคการเลี้ยง การจัดการผึ้งนางพญา และการแปรรูปน้ำผึ้ง

(4.2) ผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วย

เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ 480.95 ต่อหน่วย เป็น 808.43 ต่อหน่วย เพิ่มขึ้น 327.48 ต่อหน่วย หรือร้อยละ 68.09 เนื่องจากก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเริ่มทำการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ และเกษตรกรปลูกผสมผสานแบบเกษตรผสมผสาน ขาดการปลูกและดูแลรักษาที่เหมาะสม ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตน้อย หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วเกษตรกรเริ่มมีความชำนาญ มีการปลูกในแปลงปลูกมาตรฐานและเพิ่มปริมาณการผลิตมากขึ้น

(4.3) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วย

เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลงจากก่อนเข้าร่วมโครงการ 13,130 บาทต่อหน่วย เป็น 8,980 บาทต่อหน่วย ลดลง 4,150 บาทต่อหน่วย หรือร้อยละ 31.61 เนื่องจากหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรได้รับความรู้จากการอบรม เช่น การดูแลรักษาอย่างถูกวิธี การขยายพันธุ์พืชผสมผสาน การทำรังผึ้งจากวัสดุเหลือใช้ ส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายในการผลิตลงได้

(4.4) มูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ

สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ 111,300 บาท เป็น 147,695 บาท เพิ่มขึ้น 36,395 บาท หรือร้อยละ 32.70 เนื่องจากหลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการผลิตในปริมาณมากขึ้นกว่าเดิม จึงได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาจำหน่ายสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ ผลผลิตที่เกษตรกรนำไปแปรรูปเป็นสินค้าจึงมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

(4.5) การเปลี่ยนแปลงของรายได้

เกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงของรายได้ร้อยละ 72.22 มีรายได้สูงขึ้นหลังจากที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีการปลูกพืชผสมผสานและแมลงเศรษฐกิจในปริมาณน้อย ส่งผลให้มีรายได้น้อย หลังจากเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแล้ว เกษตรกรมีการเพิ่มพื้นที่ปลูกผสมผสาน และเพิ่มจำนวนรังผึ้ง หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรจึงมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปริมาณการผลิตที่สูงขึ้น และได้รับราคาสูงขึ้นจากการแปรรูปผลผลิต

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่มีความพึงพอใจต่อโครงการด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ และประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06 โดยมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 (ตารางที่ 3.2.3-7)

**ตารางที่ 3.2.3-7 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ต่อการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนา
สินค้าเกษตรชีวภาพ**

ประเด็น	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การถ่ายทอดความรู้	4.33	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.17	มาก
3. ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร	4.17	มาก
4. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	4.00	มาก
5. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.00	มาก
6. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.67	มาก
เฉลี่ย	4.06	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 โดยมีความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.89 รองลงมา คือ การถ่ายทอดความรู้ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.62 การประชาสัมพันธ์และประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 เท่ากัน หลักเกณฑ์การคัดเลือกที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.49 และปัจจัยการผลิต ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.27 (ตารางที่ 3.2.3-8)

ตารางที่ 3.2.3-8 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.89	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้	4.62	มากที่สุด
3. การประชาสัมพันธ์	4.51	มากที่สุด
4. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ	4.51	มากที่สุด
5. หลักเกณฑ์การคัดเลือก	4.49	มากที่สุด
6. ปัจจัยการผลิต	4.27	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.55	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) มีการจัดทำจุดเรียนรู้/แปลงขยายพันธุ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว แต่ยังต้องการงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

(6.1.2) หน่วยงานในพื้นที่ยังต้องการงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรต้องการให้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าเพิ่มเติม และต้องการให้หน่วยงานสนับสนุนล้งไม้/กล่อง เพื่อให้ผึ้งเข้ามาทำรัง เนื่องจากใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงและดูแลรักษาน้อย นอกจากนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงชันโรงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ยังต้องการให้หน่วยงานพาไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่ โดยเน้นพื้นที่ของเกษตรกรที่มีความชำนาญในการเลี้ยงชันโรง

(6.2.2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพรของกรมส่งเสริมการเกษตร พื้นที่และแปลงเกษตรที่เข้าร่วมโครงการยังขาดความพร้อมในเรื่องของสภาพดิน เช่น ดินมีสภาพแข็ง และระบบน้ำในแปลงเกษตร เนื่องจากในพื้นที่มีแหล่งน้ำแต่ไม่มีอุปกรณ์ที่สามารถนำน้ำมาใช้ตลอดฤดูกาลผลิตได้

(6.2.3) กิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ ต้นทุนต่ำแก่เกษตรกรเพื่อแปรรูปสมุนไพรในเขตปฏิรูปที่ดิน ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่ทันในช่วงเวลาที่เกษตรกรต้องการใช้ และพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง ส่งผลให้ผลผลิตของพืชที่เพาะปลูกมีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการแปรรูปโดยใช้โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของเกษตรกร

(7.1.2) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เหมาะสมกับช่วงเวลาที่เกษตรกรต้องการใช้

(7.1.3) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและกรมวิชาการเกษตร ควรเร่งดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณในไตรมาส 3 ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) ควรมีการปรับปรุงดินในพื้นที่ที่ปลูกพืชสมุนไพร และหาแหล่งน้ำให้เกษตรกรเพื่อใช้สำหรับปลูกพืชสมุนไพร

(7.2.2) ควรส่งเสริมความรู้เพิ่มเติมด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรชีวภาพ

3.2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

1) สาระสำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

1.1.2) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

1.1.3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิต หลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่งและยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

1.1.4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

1.2) เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ ขยายตัว

ร้อยละ 4

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 5 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมประมง

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 14.1652 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 77 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วม

โครงการ

2.2) **ช่วงระยะเวลาของข้อมูล** ช่วงเดือนมีนาคม 2567 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามกระบวนการ ขั้นตอน และผลการดำเนินงานโครงการ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.2.2) ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) **ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด** การติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

ในการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูปได้กำหนดประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-1)

ตารางที่ 3.2.4-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละการสนับสนุนปัจจัยการผลิตตรงตามความต้องการ - ร้อยละความเพียงพอของปัจจัยการผลิต	- ร้อยละ 100 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- ร้อยละของการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตรที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน - ร้อยละของการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 100
3. ผลผลิต	- จำนวนเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร - จำนวนผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรที่ได้รับการพัฒนา	- 200 แห่ง/2,760 ราย - 76 ผลิตภัณฑ์
4. ผลลัพธ์	- ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่มีขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการ การผลิต และการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร - ร้อยละของมูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้น - ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่มีแผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - ระดับมากขึ้นไป - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
5. ความพึงพอใจ	- ร้อยละของเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อโครงการ - ร้อยละของเกษตรกร สมาชิกสถาบันเกษตรกรที่มีความพึงพอใจต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

ผลสำเร็จของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ในภาพรวมอยู่ที่ร้อยละ 22.78 ทั้งนี้ การดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป จำแนกตามประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ จากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567) มีผลการเบิกจ่าย 3.0776 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.73 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็น โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรของกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีผลการเบิกจ่าย 1.4189 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 61.66 ของงบประมาณที่ได้รับ กรมการข้าว มีผลการเบิกจ่าย 0.6802 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.32 ของงบประมาณที่ได้รับ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีผลการเบิกจ่าย 0.3657 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.80 ของงบประมาณที่ได้รับ กรมส่งเสริมการเกษตร มีผลการเบิกจ่าย 0.6128 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.41 ของงบประมาณที่ได้รับ และโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าประมงของกรมประมงยังไม่มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ทั้งนี้ ภาพรวมมีผลการเบิกจ่ายค่อนข้างน้อย เนื่องจากอยู่ระหว่างดำเนินการตามระเบียบ เพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิตสนับสนุนให้กับสถาบันเกษตรกรตามความต้องการ โดยคาดว่าหน่วยงานในระดับพื้นที่ส่วนใหญ่จะสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 3 (ตารางที่ 3.2.4-2)

ตารางที่ 3.2.4-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร				
1.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์	2.3012	1.4189	61.66	39.08
1.2 กรมการข้าว	1.7301	0.6802	39.32	-
1.3 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1.9453	0.3657	18.80	68.11
1.4 กรมส่งเสริมการเกษตร	7.2856	0.6128	8.41	75.00
2. โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าประมง (กรมประมง)	0.9030	-	-	-
ภาพรวม	14.1652	3.0776	21.73	22.78

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงานที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 และจากการคำนวณ

3.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ทุกราย (ร้อยละ 100.00) เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลา เนื่องจากได้รับโอนงบประมาณมาให้ก่อน กำหนดการจัดฝึกอบรมตามแผนปฏิบัติงานและความต้องการในการผลิตของเกษตรกร (ตารางที่ 3.2.4-3)

3.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เนื่องจากมีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และจำนวนเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ของการจัดฝึกอบรม และร้อยละ 50.00 เห็นว่าได้รับจัดสรร ไม่เพียงพอ เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปร่วมจัดฝึกอบรมให้กับสถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน อีกทั้งยังต้องการงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมสำหรับปรับปรุงโครงสร้างหรืออาคารผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานอาหาร และยา (อย.) และเกษตรกรที่ต้องการงบประมาณสนับสนุนมีมากกว่างบประมาณที่อนุมัติให้ (ตารางที่ 3.2.4-3)

ตารางที่ 3.2.4-3 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	50.00
2.2 ไม่เพียงพอ	50.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ร้อยละ 50.00 มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับสถาบันเกษตรกร และร้อยละ 50.00 ไม่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ให้กับสถาบันเกษตรกร เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเป็นงบประมาณสำหรับใช้เพื่อการสนับสนุน องค์ความรู้ (การจัดฝึกอบรม) เท่านั้น (ตารางที่ 3.2.4-4)

3.1.5) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในพื้นที่ที่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตทุกราย (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนตรงกับ ความต้องการของสมาชิกสถาบันเกษตรกร เนื่องจากมีการสำรวจและจัดทำแผนความต้องการของสมาชิก ในสถาบันเกษตรกรก่อนดำเนินโครงการ และให้การสนับสนุนตามที่สมาชิกในสถาบันเกษตรกรเลือกและกำหนดเอง ในแผนฯ โดยปัจจัยการผลิตที่ให้การสนับสนุน อาทิ เมล็ดถั่ว น้ำตาลอ้อย งามดำ งามขาว แบบพิมพ์ขนม ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความคงทนถาวร กระจกกระดาษพิมพ์ขยายข้าง ถุงซิปล็อค ฉลากหรือสติ๊กเกอร์แสดงตราสินค้า (แบรนด์) ชื่อสินค้า สถานที่ผลิต วันผลิตและหมดอายุ และช่องทางการติดต่อในรูปแบบออนไลน์ (ตารางที่ 3.2.4-4)

3.1.6) ความเพียงพอของปัจจัยการผลิต เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ที่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ร้อยละ 66.67 เห็นว่าปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของสถาบันเกษตรกร เนื่องจากให้การสนับสนุนตามจำนวนที่สถาบันเกษตรกรประเมินแล้วว่ายังขาดแคลนอยู่ ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย และร้อยละ 33.33 เห็นว่าสนับสนุนไม่เพียงพอ เนื่องจากสมาชิกสถาบันเกษตรกรมีความต้องการมากกว่าปริมาณที่สนับสนุน (ตารางที่ 3.2.4-4)

ตารางที่ 3.2.4-4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

รายการ	ร้อยละ
1. มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	50.00
1.1 การตรงกับความต้องการของสมาชิกสถาบันเกษตรกร	
1) ตรงกับความต้องการ	100.00
2) ไม่ตรงกับความต้องการ	-
1.2 ความเพียงพอของปัจจัยการผลิต	
1) เพียงพอ	66.67
2) ไม่เพียงพอ	33.33
2. ไม่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	50.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูปเน้นการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรตามความต้องการของสถาบันเกษตรกร โดยสนับสนุนองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องตามที่สถาบันเกษตรกรเป็นผู้เลือกและกำหนดเอง ตลอดจนยกระดับขีดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกร มีผลการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

3.2.1) การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ทุกราย (ร้อยละ 100.00) ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว โดยได้จัดฝึกอบรม ณ สถานที่ตั้งของสถาบันเกษตรกร ในวันและเวลาที่สถาบันเกษตรกรเห็นว่าเหมาะสม ซึ่งได้มีการประสานนัดหมายกันไว้ล่วงหน้าแล้ว ทั้งนี้ ก่อนและระหว่างการฝึกอบรมได้มีการดำเนินการต่าง ๆ ได้แก่ ร่วมประชุมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อให้ได้แนวทางในการขอรับรองมาตรฐานอาหารและยา (อย.) วิเคราะห์ศักยภาพและสำรวจความต้องการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะในเรื่องต่าง ๆ ของสถาบันเกษตรกร เชิญวิทยากรผู้มีความรู้และประสบการณ์จากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสินค้า ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด การพัฒนาและควบคุมคุณภาพ มาตรฐานกระบวนการผลิต การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปให้ได้มาตรฐาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มกลุ่มลูกค้า การทำผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ การตลาดยุคใหม่ และให้ผู้เข้าอบรมวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต วางแผนการผลิตและการเชื่อมโยงด้านการตลาด (ตารางที่ 3.2.4-5)

3.2.2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ร้อยละ 33.33 ได้ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว โดยทำให้สถาบันเกษตรกรมีสูตร/ส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุดแล้ว (น้ำพริก) และได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการ อาทิ ตระกรวย่าง ถาดพัก กะละมัง กระจุกน้ำพริก พริก หอม และน้ำตาล ให้กับสถาบันเกษตรกรไปแล้ว และร้อยละ 66.67 ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยอยู่ระหว่างจัดซื้อปัจจัยการผลิตตามความต้องการ อาทิ ถูพลาสติก แบบพิมพ์ขนม สติกเกอร์ น้ำตาล ธัญพืช เมล็ดถั่ว/งา และกล่องบรรจุข้าวสาร เพื่อที่จะสนับสนุนให้กับสถาบันเกษตรกรในช่วงต้นไตรมาสที่ 3 (ตารางที่ 3.2.4-5)

ตารางที่ 3.2.4-5 ความก้าวหน้าการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

รายการ	ร้อยละ
1. การจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร	
1.1 ดำเนินการแล้ว	100.00
1.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	
2.1 ดำเนินการแล้ว	33.33
2.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	66.67

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3) ผลผลิต

3.3.1) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร จากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ทำให้มีสถาบันเกษตรกร ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกผ่านการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 179 แห่ง 2,248 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.50 และ 81.45 ของเป้าหมาย ตามลำดับ โดยเรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม อาทิ การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การลดต้นทุนการผลิต การเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อให้ได้ปัจจัยการผลิตราคาถูก แลกเปลี่ยนซื้อขายผลผลิต ความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิต การตลาด การรวบรวมผลผลิต และสร้างความร่วมมือระหว่างกัน และการเช่าเครื่องจักรต่าง ๆ อาทิ รถตัด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ สูตร/ส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุด การปรับปรุง/พัฒนา/ออกแบบบรรจุภัณฑ์/สัญลักษณ์ทางการค้า (โลโก้) การจดทะเบียน OTOP การศึกษาดูงานสถาบันเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ อาทิ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านโคกสว่าง อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น ผู้ผลิตข้าวแต่นพันธุ์ การวางแผนการผลิต การตลาด การตลาดออนไลน์ การบริหารจัดการข้อมูล การทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือสำหรับการประชาสัมพันธ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ออนไลน์ กระบวนการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการกลุ่ม การทำบัญชีครัวเรือน/สหกรณ์ที่ถูกต้อง และการเตรียมดินให้ได้คุณภาพ (ตารางที่ 3.2.4-6)

3.3.2) ผลិតภักข์แปรรูปสัณค้ำเกษตรได้ร้บการพัฒนา จากการดำเนึนงานโครงการ ภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ทำให้มีผลิตภักข์แปรรูปสัณค้ำเกษตรได้ร้บการพัฒนา 23 ผลิตภักข์ คึตเป็นร้อยละ 30.26 ของเป้าหมาย ซึ่งการพัฒนามีทั้งที่เป็นผลิตภักข์ใหม่และพัฒนาผลิตภักข์เดิม ดังนี้

(1) น้ำพริกปูนา เป็นการพัฒนาผลิตภักข์ใหม่ โดยการคึตสูตร/ส่วนผสมขัันใหม่ เพื่อให้ได้ร้บสชาติที่เหมาสม

(2) ข้าวแต่น้ำแดงโม เป็นการพัฒนาบรรจุภักข์และฉลากสัณค้ำให้มีความ สวขังามมากขััน

(3) ข้าวสาร ตราวังสัม ซึ่งมีการนำข้าวหลากหลายสายพันธุ์ เช่น ข้าวไรซ์เบอร์รึ ข้าวฮาง และข้าวสารหอม 3 สี เป็นต้น มาพัฒนาฉลากและบรรจุภักข์ ในขนาดกล่องละ 1 - 2 กิโลกรัม (ตารางที่ 3.2.4-6)

ตารางที่ 3.2.4-6 ผลผลิตของการดำเนึนงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

รายการ	ผลผลิต			
	หน่วย	เป้าหมาย	ผลที่ได้ร้บ	ร้อยละ
1. จำนวนเกษตรกร สถาบัณเกษตรกร และผู้ประกอบกรที่ได้รับ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสัณค้ำเกษตร	แห่ง	200	179	89.50
	ราย	2,760	2,248	81.45
2. จำนวนผลิตภักข์แปรรูปสัณค้ำเกษตรที่ได้ร้บการพัฒนา	ผลิตภักข์	76	23	30.26

ที่มา: ระบบประเมินผลและคึตตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 และจากการค้ำนวน

3.4) ผลลัทธิ

3.4.1) การนำความรู้ที่ได้ร้บไปใช้ประโยชน์

สถาบัณเกษตรกรทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) มีการนำความรู้ที่ได้ร้บไปใช้ประโยชน์ โดยนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉล็ย 4.60 ทั้งนี้ มีการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน การทำธุรกิจ และการทำกิจกรรมลูกค้ำสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายยอดจำหน่ายจากทุกผลิตภักข์ไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท วางแผนการจำหน่ายทั้งออฟไลน์และออนไลน์ อาทิ ร้านจำหน่าย ณ ที่ตั้งของสถาบัณเกษตรกรเอง การออกงานต่าง ๆ งาน OTOP เมืองทองธานี แอปพลิเคชัน LINE Facebook มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจ่าย ค่าแรงสมาชิกจากจ่ายเป็นรายวัน วันละ 200 บาท เป็นเหมาจ่ายตามปริมาณผลผลิตที่สมาชิกรับไปทำ ส่งผลให้ ใช้ระยะเวลาในการผลิตลดลงและได้ผลผลิตมากขึ้น เปลี่ยนวิธีการผลิตจากการใช้แก๊สอบผลผลิต เป็นการนำไปตากแดดแทน ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายการผลิตลดลง การเชื่อมโยงเครือข่ายกับองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรเอกชน (โรงสีข้าวเอกชน) การผลิตข้อมูลที่น่าสนใจสำหรับลูกค้ำทั้งในและนอกพื้นที่เกี่ยวกับ สัณค้ำของสถาบัณเกษตรกร และเผยแพร่ผ่านทางช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ของสถาบัณเกษตรกร อาทิ Facebook ของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้ำ ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด Facebook ข้าวหอมมะลึเมืองข้าง Facebook ข้าวหอมมะลึ 100% สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้ำ ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด และแอปพลิเคชัน

LINE กลุ่มสหกรณ์สาขาของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด และการคิดค้นรสชาติ และสูตร/ส่วนผสมของวัตถุดิบที่เหมาะสมที่สุดสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ (ตารางที่ 3.2.4-7-8)

3.4.2) การนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

สถาบันเกษตรกรร้อยละ 33.33 มีการนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 ทั้งนี้ มีการนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตและบรรจุผลิตภัณฑ์ใหม่ลงไป และร้อยละ 66.67 ยังไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในช่วงไตรมาสที่ 3 (ตารางที่ 3.2.4-7-8)

ตารางที่ 3.2.4-7 การนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูปไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. ความรู้ที่ได้รับ	
1.1 นำไปใช้ประโยชน์	100.00
1.2 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	-
2. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	
2.1 นำไปใช้ประโยชน์	33.33
2.2 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	66.67

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.2.4-8 ระดับการนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูปไปใช้ประโยชน์

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความรู้ที่ได้รับ	4.60	มากที่สุด
2. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	4.00	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.3) ขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

ในภาพรวม สถาบันเกษตรกรมีขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-9)

(1) ขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 เนื่องจากสามารถปิดบัญชีได้ทุกไตรมาส ทำให้ทราบว่าธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร แผนและเป้าหมายสามารถดำเนินการได้หรือไม่ สมาชิกให้ความร่วมมือในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถาบันเกษตรกรเป็นอย่างดี สมาชิกสามารถดำเนินงานแทนประธานได้ ประธานและสมาชิกมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีการวางตำแหน่งสินค้าให้สอดคล้องกับลูกค้ากลุ่มต่าง ๆ

ซึ่งแบ่งตามความต้องการ รูปแบบการใช้ชีวิต และระดับรายได้ อย่างไรก็ตาม สถาบันเกษตรกรบางแห่ง ยังไม่มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบที่ถูกต้องได้มาตรฐาน และสมาชิกขาดทักษะการทำบัญชี (ตารางที่ 3.2.4-9)

(2) ชีตความสามารถด้านการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 เนื่องจากมีการบริหารจัดการในกระบวนการผลิตเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ อาทิ การสีข้าวในช่วงเวลากลางคืนหรือวันเสาร์และวันอาทิตย์ และจำหน่ายฝุ่นที่เกิดจากการสีข้าวสำหรับนำไปผสมแกลบ เพื่อใช้ผลิตไฟฟ้าหรือทำปุ๋ย อย่างไรก็ตาม แม้วายังมีกำลังการผลิตค่อนข้างจำกัด แต่ยังสามารถผลิตได้ตามคำสั่งซื้อ โดยพิจารณารับคำสั่งซื้อให้สอดคล้องกับกำลังการผลิตที่มีอยู่ นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย. ทุกผลิตภัณฑ์ ทำให้ไม่สามารถจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ขนาดใหญ่ได้ (Shopee Lazada และ TikTok) อีกทั้งวัตถุดิบยังไม่เพียงพอ (ตารางที่ 3.2.4-9)

(3) ชีตความสามารถด้านการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 เนื่องจากสามารถนำผลิตภัณฑ์ไปประกวดและออกบูธเพื่อประชาสัมพันธ์ และจำหน่ายตามงานต่าง ๆ ทั้งในและนอกพื้นที่ อาทิ งานจังหวัดเคลื่อนที่ งานกาชาด งานจิว และงาน OTOP เมืองทองธานี นอกจากนี้ พบว่า สินค้าที่ส่งไปจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ ยังไม่เคยถูกส่งกลับ รวมทั้งมีตราสินค้าเป็นของตนเองแล้ว อย่างไรก็ตาม ยังขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการตลาดโดยตรง ยังไม่สามารถเข้าถึงแพลตฟอร์มจำหน่ายสินค้าออนไลน์ขนาดใหญ่ (Shopee Lazada และ TikTok) และขาดงบประมาณในการจ้างผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือด้านการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ อาทิ สาธารณรัฐประชาชนจีน (ตารางที่ 3.2.4-9)

ตารางที่ 3.2.4-9 ชีตความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1) การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์แปรรูป สินค้าเกษตร	4.40	มากที่สุด
2) การผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	4.20	มาก
3) การตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	4.40	มากที่สุด
ภาพรวม	4.33	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.4) มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

ในภาพรวมสถาบันเกษตรกรมีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 100.01 สำหรับสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2566 และ 2567 สถาบันเกษตรกรมีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 44.82 และ 127.61 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.4-10)

ตารางที่ 3.2.4-10 มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

สถาบันเกษตรกร	มูลค่าก่อนโครงการ (บาทต่อเดือน)	มูลค่าหลังโครงการ (บาทต่อเดือน)	ผลต่าง	
			มูลค่า (บาทต่อเดือน)	ร้อยละ
1. สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 ^{1/}	345,025	499,665	154,640	44.82
2. สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567 ^{2/}	965,612	2,197,858	1,232,246	127.61
ภาพรวม	603,603	1,207,245	603,642	100.01

หมายเหตุ: ^{1/} ก่อนโครงการ คือ ปี 2565 และหลังโครงการ คือ ปี 2566

^{2/} ก่อนโครงการ คือ ปี 2566 และหลังโครงการ คือ ปี 2567

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.5) แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

สถาบันเกษตรกรร้อยละ 80.00 มีแผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร มีเพียงสถาบันเกษตรกรร้อยละ 20.00 ที่ยังไม่มีแผนการผลิต โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-11)

(1) ธุรกิจแปรรูปนม สถาบันเกษตรกรมีการวางแผนก่อสร้างจุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หน้าสถาบันเกษตรกร มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับสถาบันเกษตรกรอื่นเพื่อจัดหาวัตถุดิบ อาทิ เม็ดมะม่วงหิมพานต์ และลูกเกด การปรับปรุงกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้มาตรฐาน อาทิ GMP (Good Manufacturing Practice) และ อย. และการหาลูกค้ากลุ่มใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น อาทิ ลูกค้าออนไลน์ ลูกค้าจากการออกบูธ ลูกค้าร้านกาแฟ และตัวแทนจำหน่าย

(2) ธุรกิจแปรรูปขนม สถาบันเกษตรกรมีการวางแผนปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ โดยบรรจุกระป๋องวงกลมแล้วทำสติ๊กเกอร์ใหม่ และการปรับปรุงกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้มาตรฐาน อาทิ GMP และ อย.

(3) ธุรกิจข้าวสาร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่จะดำเนินการในระยะต่อไปจะมีการทำผงข้าวฮางซงตี้ม การขยายโรงสีเพิ่มศักยภาพการผลิต จากเดิมวันละ 300 กิโลกรัม เป็นวันละ 2,000 กิโลกรัม และการทำโซลาร์โดมสำหรับตากข้าวฮาง เพื่อให้สามารถทำการผลิตได้ตลอดทั้งปี และจะมีการทำข้าวสารบรรจุถุงขนาด 250 กรัม เพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และตามเมืองใหญ่ที่ไม่ได้หุงข้าวกินเองเป็นหม้อใหญ่ ๆ และจะผลิตข้าวหุงสุกพร้อมรับประทาน ซึ่งสามารถเก็บได้เป็นสัปดาห์เมื่อเปิดถุงแล้วสามารถรับประทานได้ทันที โดยไม่ต้องนำไปอุ่นซ้ำ

ตารางที่ 3.2.4-11 แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. มีแผน	80.00
2. ไม่มีแผน	20.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินโครงการในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.16 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ รองลงมา คือ การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร งบประมาณที่ได้รับจัดสรร ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง และหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.4-12)

ตารางที่ 3.2.4-12 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การถ่ายทอดความรู้	4.80	มากที่สุด
2. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร	4.60	มากที่สุด
3. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	4.00	มาก
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.00	มาก
5. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	3.83	มาก
6. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	3.83	มาก
ภาพรวม	4.16	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร

ในภาพรวมประชาชน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ รองลงมา คือ การถ่ายทอดความรู้ การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.4-13)

ตารางที่ 3.2.4-13 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.83	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้	4.61	มากที่สุด
3. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร	4.48	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.43	มากที่สุด
5. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.30	มากที่สุด
6. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.22	มากที่สุด
ภาพรวม	4.48	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ผลการดำเนินงานของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

4.1) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

4.1.1) ผลสำเร็จของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 39.08 โดยมีการจัดเวทีทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาดระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อแล้ว 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 3 ครั้ง สามารถเชื่อมโยงตลาดระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อโดยทำแผนการรับซื้อผลผลิตร่วมกันได้แล้ว 6 คู่ค้า คิดเป็นร้อยละ 7.50 ของเป้าหมาย 80 คู่ค้า จัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาดให้กับสถาบันเกษตรกรแล้ว 81 แห่ง 81 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 81.00 ของเป้าหมาย 100 แห่ง 100 ผลิตภัณฑ์ จัดอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดให้กับสถาบันเกษตรกรแล้ว 88 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.00 ของเป้าหมาย 100 แห่ง จัดอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดให้กับสมาชิกและเจ้าหน้าที่สถาบันเกษตรกรแล้ว 1,818 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.90 ของเป้าหมาย 2,000 ราย ส่งเสริมให้สถาบันเกษตรกรมีแผนการบริหารจัดการสินค้าตามกลุ่มชนิดสินค้าโดยใช้การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตร่วมกันแล้ว 84 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 84.00 ของเป้าหมาย 100 แห่ง และส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรให้กับสถาบันเกษตรกรแล้ว 88 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 88.00 ของเป้าหมาย 100 แห่ง (ตารางที่ 3.2.4-14)

ตารางที่ 3.2.4-14 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. จัดเวทีทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาดระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ	ครั้ง	3	1	33.33
2. เชื่อมโยงตลาดระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ	คู่ค้า	80	6	7.50
3. มูลค่าสินค้าในการเชื่อมโยงตลาดระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิตและผู้ซื้อ ที่จัดทำแผนการรับซื้อผลผลิตร่วมกันเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	5	-	-
4. ประชาสัมพันธ์ส่งเสริม ผลักดัน สินค้าแปรรูปให้เข้าสู่ตลาดออนไลน์	แห่ง	20	-	-
	ผลิตภัณฑ์	20	-	-
5. จัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาด	แห่ง	100	81	81.00
	ผลิตภัณฑ์	100	81	81.00
6. จำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เข้ารับการอบรม	แห่ง	100	88	88.00
	ราย	2,000	1,818	90.90
7. จำนวนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีแผนการบริหารจัดการสินค้า ตามกลุ่มชนิดสินค้าโดยใช้การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตร่วมกัน	ราย	100	84	84.00
8. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	แห่ง	100	88	88.00
9. จำนวนเครือข่ายการตลาดสินค้าเกษตรแปรรูป	แห่ง	80	6	7.50
10. สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	5	-	-
ภาพรวม				39.08

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด และสุรินทร์ ระหว่างวันที่ 18 - 20 มีนาคม 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด และสุรินทร์ ได้รับจัดสรรงบประมาณ พ.ศ. 2566 พ่วงก่อน รวมทั้งสิ้น 147,000 บาท มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 จำนวน 134,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 91.56 ของงบประมาณที่ได้รับ

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ทุกราย (ร้อยละ 100.00) เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา เนื่องจากได้รับงบประมาณก่อนกำหนดการจัดฝึกอบรมตามแผนปฏิบัติงาน (ตารางที่ 3.2.4-15)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ร้อยละ 66.67 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เนื่องจากมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และจำนวนเป้าหมายที่กำหนดตามแผนการจัดฝึกอบรม และร้อยละ 33.33 เห็นว่าได้รับไม่เพียงพอ เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่ไม่ได้รับงบประมาณสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปร่วมจัดฝึกอบรมให้กับสถาบันเกษตรกร (ตารางที่ 3.2.4-15)

ตารางที่ 3.2.4-15 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	66.67
2.2 ไม่เพียงพอ	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) การจัดฝึกอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ทุกราย (ร้อยละ 100.00) ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว โดยก่อนและระหว่างการฝึกอบรมได้มีการดำเนินการต่าง ๆ ได้แก่ สำรวจความต้องการฝึกอบรมในเรื่องต่าง ๆ ของสถาบันเกษตรกร เชิญวิทยากรผู้มีความรู้และประสบการณ์จากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการเชื่อมโยงสินค้าทั้งในด้านการผลิตและการตลาด และให้ผู้เข้าอบรมวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต วางแผนการผลิต และการเชื่อมโยงด้านการตลาด (ตารางที่ 3.2.4-16)

(2.2) การจัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ร้อยละ 66.67 ได้จัดทำฐานข้อมูลการผลิต และการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว โดยมีการจัดทำข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสหกรณ์เป้าหมายให้เป็นปัจจุบัน และรายงานข้อมูลดังกล่าวผ่านระบบงานบริหาร และจัดการโครงการ (E-Project) เป็นประจำทุกเดือน และร้อยละ 33.33 อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยดำเนินงานร่วมกับสหกรณ์เพื่อสำรวจข้อมูล

การผลิต ผลิตภัณฑ์ และสินค้าของสหกรณ์ เพื่อเตรียมข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการจัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรต่อไป (ตารางที่ 3.2.4-16)

ตารางที่ 3.2.4-16 ความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรมของโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

รายการ	ร้อยละ
1. การจัดฝึกอบรม	
1.1 ดำเนินการแล้ว	100.00
1.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
2. การจัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาด	
2.1 ดำเนินการแล้ว	66.67
2.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ผลผลิต

(3.1) การอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร จากการดำเนินงานโครงการ ทำให้สหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมโคกก่อ จำกัด สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด และสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร โดยเรื่องที่ฝึกอบรม ได้แก่ การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การลดต้นทุนการผลิต การเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อหาปัจจัยการผลิตราคาถูก การแลกเปลี่ยนซื้อขายผลผลิต ความรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิต การตลาด การรวบรวมผลผลิต สร้างความร่วมมือระหว่างกัน และการเช่าเครื่องจักร อาทิ รถตัด การตลาดออนไลน์ การบริหารจัดการข้อมูล การทำให้ข้อมูลมีความน่าสนใจสำหรับการประชาสัมพันธ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ออนไลน์ และการเตรียมดินให้ได้คุณภาพ

(3.2) ผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรได้รับการจัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาด จากการดำเนินงานโครงการทำให้ผลิตภัณฑ์นูกัส (ขนมตั้งแม่ได้หัววัน) ของสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมโคกก่อ จำกัด ถูกนำเข้าสู่ฐานข้อมูล (แคตตาล็อก) สินค้าสหกรณ์บนเว็บไซต์ของกองพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และผลิตภัณฑ์ข้าวสารของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด ตรา A-rice ซึ่งเป็นข้าวสารขาวปกติ และตราบายศรี ซึ่งเป็นข้าวปลอดภัยเพื่อสุขภาพ ถูกนำเข้าสู่ฐานข้อมูล (แคตตาล็อก) สินค้าสหกรณ์บนเว็บไซต์ของกองพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และฐานข้อมูลสินค้าบนเว็บไซต์ Thailand Postmart บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และเว็บไซต์ SurinBest (ตลาดของดีเมืองสุรินทร์) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสุรินทร์

(4) ผลลัพธ์

(4.1) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

สถาบันเกษตรกรทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 ทั้งนี้ มีการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการทำธุรกิจและการทำกิจกรรมลูกค้าสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายยอดขายจากทุกผลิตภัณฑ์ไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท การเชื่อมโยงเครือข่ายกับองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะองค์กรเอกชน (โรงสีข้าวเอกชน) และการผลิตข้อมูลที่น่าสนใจสำหรับลูกค้าทั้งในและนอกพื้นที่เกี่ยวกับสินค้าของสถาบันเกษตรกร เผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ของสถาบันเกษตรกร อาทิ Facebook ข้าวหอมมะลิเมืองช้าง ข้าวหอมมะลิ 100% ของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. สุรินทร์ จำกัด และแอปพลิเคชัน LINE กลุ่มสหกรณ์สาขา (ตารางที่ 3.2.4-17)

ตารางที่ 3.2.4-17 การนำความรู้ที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์) ไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	
1.1 นำไปใช้ประโยชน์	100.00
1.2 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	-
2. ระดับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (คะแนนเฉลี่ย)	5.00
	(มากที่สุด)

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) ชีตความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

ในภาพรวม สถาบันเกษตรกรมีชีตความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-18)

(4.2.1) ชีตความสามารถด้านการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 เนื่องจากสามารถปฏิบัติตามและเป้าหมายหรือไม่ และมีการวางแผนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างไร สามารถดำเนินการได้ตามแผนและเป้าหมายหรือไม่ และมีการวางแผนสินค้าให้สอดคล้องกับลูกค้ากลุ่มต่าง ๆ ซึ่งแบ่งตามความต้องการของลูกค้า รูปแบบการใช้ชีวิต และระดับรายได้

(4.2.2) ชีตความสามารถด้านการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 เนื่องจากมีการบริหารจัดการในกระบวนการผลิตเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ อาทิ การสีข้าวในช่วงเวลากลางวันหรือวันเสาร์และวันอาทิตย์ และจำหน่ายฝุ่นที่เกิดจากการสีข้าวสำหรับนำไปผสมแกลบเพื่อใช้ผลิตไฟฟ้าหรือทำปุ๋ย เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย. ทุกผลิตภัณฑ์ จึงไม่สามารถจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ขนาดใหญ่ได้ อาทิ Shopee Lazada และ TikTok

(4.2.3) ขีดความสามารถด้านการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร อยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 3.50 เนื่องจากมีการออกบูธเพื่อจำหน่ายสินค้าตามงานต่าง ๆ ในพื้นที่ อาทิจังหวัดเคลื่อนที่ งานกาชาด และงานจิว แต่ยังคงขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการตลาดโดยตรง จึงไม่สามารถเข้าถึงแพลตฟอร์มจำหน่ายสินค้าออนไลน์ขนาดใหญ่ อาทิ Shopee Lazada และ TikTok และขาดงบประมาณในการจ้างผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือด้านการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ อาทิ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ตารางที่ 3.2.4-18 ขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1) การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	5.00	มากที่สุด
2) การผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	4.00	มาก
3) การตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	3.50	มาก
ภาพรวม	4.17	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.3) มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

ในภาพรวมสถาบันเกษตรกรมีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 103.71 โดยสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2566 และ 2567 มีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 45.43 และ 133.14 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.4-19)

ตารางที่ 3.2.4-19 มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

รายการ	มูลค่าก่อนโครงการ (บาทต่อเดือน)	มูลค่าหลังโครงการ (บาทต่อเดือน)	ผลต่าง	
			มูลค่า (บาทต่อเดือน)	ร้อยละ
1. สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 ^{1/}	587,492	854,405	266,913	45.43
2. สถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567 ^{2/}	2,327,573	5,426,395	3,098,822	133.14
ภาพรวม	1,167,519	2,378,402	1,210,883	103.71

หมายเหตุ: ^{1/} ก่อนโครงการ คือ ปี 2565 และหลังโครงการ คือ ปี 2566

^{2/} ก่อนโครงการ คือ ปี 2566 และหลังโครงการ คือ ปี 2567

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.4) แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

สถาบันเกษตรกรทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) มีแผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-20)

(4.4.1) ธุรกิจแปรรูปนม สถาบันเกษตรกรมีการวางแผนก่อสร้างจุดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หน้าสถาบันเกษตรกร การเชื่อมโยงเครือข่ายกับสถาบันเกษตรกรอื่นเพื่อจัดหาวัตถุดิบ อาทิ เม็ดมะม่วงหิมพานต์ และลูกเกด การปรับปรุงกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้มาตรฐาน อาทิ GMP และ ออย. และการหาลูกค้ากลุ่มใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น (อาทิ ลูกค้าออนไลน์ ลูกค้าจากการออกบูธ ลูกค้าร้านกาแฟ และตัวแทนจำหน่าย)

(4.4.2) ธุรกิจข้าวสาร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่สถาบันเกษตรกรจะดำเนินการในระยะต่อไป คือ การทำข้าวสารบรรจุขนาด 250 กรัม เพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในกรุงเทพฯ และปริมณฑล และตามเมืองใหญ่ ที่ไม่ได้หุงข้าวรับประทานเป็นหม้อใหญ่ ๆ และจะผลิตข้าวหุงสุกพร้อมรับประทาน ซึ่งสามารถเก็บได้นานเป็นสัปดาห์ เมื่อเปิดถุงแล้วสามารถรับประทานได้ทันที โดยไม่ต้องนำไปอุ่นก่อน

ตารางที่ 3.2.4-20 แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

รายการ	ร้อยละ
1. มีแผน	100.00
2. ไม่มีแผน	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ รองลงมา คือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรร การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ และการชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.4-21)

ตารางที่ 3.2.4-21 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การถ่ายทอดความรู้	4.50	มากที่สุด
2. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	4.00	มาก
3. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร	4.00	มาก
4. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	3.67	มาก
5. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	3.33	ปานกลาง
ภาพรวม	3.85	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร

ในภาพรวมประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ และการประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.4-22)

ตารางที่ 3.2.4-22 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การถ่ายทอดความรู้	4.75	มากที่สุด
2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.63	มากที่สุด
3. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.50	มากที่สุด
4. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.38	มากที่สุด
5. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.13	มาก
ภาพรวม	4.48	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) หน่วยงานในพื้นที่ยังประสบปัญหาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปจัดฝึกอบรม อาทิ ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าน้ำมัน ให้กับสถาบันเกษตรกร เนื่องจากงบประมาณสำหรับการจัดฝึกอบรมในพื้นที่ครอบคลุมเฉพาะเจ้าหน้าที่และสมาชิกสถาบันเกษตรกรเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ของ

หน่วยงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบการดำเนินโครงการและหน่วยงานที่เข้ามาร่วมส่งเสริมให้ความรู้และคำแนะนำกับสถาบันเกษตรกร

(6.1.2) การจัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรในบางพื้นที่ อาทิ จังหวัดสุรินทร์ ยังอยู่ระหว่างการดำเนินงาน

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) การดำเนินโครงการทำให้สถาบันเกษตรกรมีมูลค่าการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น

(6.2.2) การจัดฝึกอบรมทำให้เกิดแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูล การเจรจา และการเชื่อมโยงการทำธุรกิจมากขึ้นระหว่างสถาบันเกษตรกรด้วยกันเอง และระหว่างสถาบันเกษตรกรและองค์กรอื่น ๆ หรือองค์กรเอกชน ทั้งในและนอกพื้นที่ อาทิ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดอื่น สหกรณ์ออมทรัพย์ ร้านค้าสหกรณ์ โรงสีข้าวเอกชน เป็นต้น

(6.2.3) สถาบันเกษตรกรบางแห่งมีข้อจำกัดด้านบุคลากร คือ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญที่จะมาทำหน้าที่ด้านการตลาด

(6.2.4) ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอาหารของสถาบันเกษตรกรบางแห่ง ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย. ส่งผลให้ไม่สามารถจำหน่ายบนแพลตฟอร์มออนไลน์ได้ เช่น Shopee และ Lazada เป็นต้น จึงจำหน่ายได้เพียงภายในชุมชน

(6.2.5) สถาบันเกษตรกรมีระเบียบด้านการเงินที่กำหนดให้ต้องใช้ชื่อของสถาบันเกษตรกร ซึ่งเป็นนิติบุคคล เป็นชื่อเจ้าของบัญชีเงินฝากเท่านั้น และการฝากถอนเงินต้องใช้ชื่อกรรมการและผู้จัดการสถาบันเกษตรกรอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป ขณะที่ธนาคารมีระเบียบกำหนดให้ต้องใช้ชื่อบุคคลธรรมดาสำหรับสมัครใช้งานแอปพลิเคชันการเงินของธนาคาร และแพลตฟอร์มจำหน่ายสินค้าออนไลน์ มีระเบียบกำหนดให้การโอนเงินชำระค่าสินค้าต้องทำผ่านแอปพลิเคชันการเงินของธนาคารเท่านั้น จึงส่งผลให้สถาบันเกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงแอปพลิเคชันการเงินของธนาคารและแพลตฟอร์มจำหน่ายสินค้าออนไลน์

(7) ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากเป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อทั้งสถาบันเกษตรกรและสมาชิก จึงควรมีการขยายผลการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องในอนาคต อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินงานโครงการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น ควรดำเนินการ ดังนี้

(7.1) เจ้าหน้าที่

กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถาบันเกษตรกร

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านการตลาด เพื่อทำหน้าที่ให้ความรู้และคำปรึกษาแก่สถาบันเกษตรกร

อาทิ การประชาสัมพันธ์สินค้า การตลาดและการขนส่งกระจายสินค้าทั้งภายในและการส่งออกไปต่างประเทศ เป็นต้น

(7.2.2) กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับสถาบันเกษตรกรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงกระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์ให้ผ่านการรับรองมาตรฐาน และสามารถจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น

(7.2.3) ภาครัฐควรมีการจัดซื้อผลผลิตจากสถาบันเกษตรกรเพื่อนำไปช่วยเหลือประชาชนที่ประสบกับภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น จัดซื้อข้าวจากสถาบันเกษตรกรเพื่อนำไปช่วยเหลือประชาชนที่ประสบอุทกภัย เป็นต้น

4.2) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมการข้าว)

4.2.1) ผลสำเร็จของโครงการ โครงการยังอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมีเป้าหมายพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว 2 ผลิตภัณฑ์ และจัดอบรมให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว 1 ครั้ง (ตารางที่ 3.2.4-23)

ตารางที่ 3.2.4-23 การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมการข้าว)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย
1. พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว	ผลิตภัณฑ์	2
2. อบรมให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว	ครั้ง	1

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.3) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

4.3.1) ผลสำเร็จของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 68.11 โดยมีการศึกษาธุรกิจและประเมินความพร้อมของวิสาหกิจชุมชนแล้ว 91 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.00 ของเป้าหมาย 100 แห่ง วางรูปแบบบัญชีและระบบการควบคุมภายในให้กับวิสาหกิจชุมชนแล้ว 83 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 83.00 ของเป้าหมาย 100 แห่ง ให้คำแนะนำและติดตามการจัดทำบัญชีกับวิสาหกิจชุมชนแล้ว 47 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.67 ของเป้าหมาย 300 ครั้ง และให้คำแนะนำและติดตามการจัดทำบัญชีกับวิสาหกิจชุมชนแล้ว 45 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.00 ของเป้าหมาย 100 แห่ง (ตารางที่ 3.2.4-24)

ตารางที่ 3.2.4-24 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ศึกษาธุรกิจและประเมินความพร้อม	แห่ง	100	91	91.00
2. วางรูปแบบบัญชีและวางระบบการควบคุมภายใน	แห่ง	100	83	83.00
3. ให้คำแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชี	แห่ง	100	45	45.00
	ครั้ง	300	47	15.67
ภาพรวม				68.11

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.4) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)

4.4.1) ผลสำเร็จของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 75.00 โดยมีการจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแล้ว 430 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.73 ของเป้าหมาย 440 ราย และดำเนินการพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชนแล้ว 23 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 52.27 ของเป้าหมาย 44 แห่ง (ตารางที่ 3.2.4-25)

ตารางที่ 3.2.4-25 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. พัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป	ราย	440	430	97.73
2. พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน	แห่ง	44	23	52.27
ภาพรวม				75.00

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.4.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร) ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด และสุรินทร์ ระหว่างวันที่ 18 - 20 มีนาคม 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ ประธาน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกสถาบันเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับสถาบันเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ 2567 รายละเอียด ดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด และสุรินทร์ ได้รับจัดสรรงบประมาณ พ.ศ. 2566 พ่วงก่อน รวมทั้งสิ้น 96,000 บาท มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 จำนวน 42,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.75 ของงบประมาณที่ได้รับ

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ทุกราย (ร้อยละ 100.00) เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา เนื่องจากได้รับงบประมาณก่อนกำหนดการจัดฝึกอบรมตามแผนปฏิบัติงานและความต้องการในการผลิตของเกษตรกร (ตารางที่ 3.2.4-26)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ ร้อยละ 33.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 66.67 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนยังต้องการงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมสำหรับปรับปรุงโครงสร้างหรืออาคารผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานอาหารและยา (อย.) วิสาหกิจชุมชนที่ต้องการงบประมาณสนับสนุนมีมากกว่างบประมาณที่อนุมัติให้ และหน่วยงานในพื้นที่ต้องการงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับเชิญวิทยากรจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เพื่อมาร่วมถ่ายทอดความรู้และพัฒนาสถาบันเกษตรกร (ตารางที่ 3.2.4-26)

ตารางที่ 3.2.4-26 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	33.33
2.2 ไม่เพียงพอ	66.67

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ทุกราช (ร้อยละ 100.00) มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับสถาบันเกษตรกร อาทิ เมล็ดถั่ว น้ำตาลอ้อย งาดำ งาขาว กล่องบรรจุข้าวสารขนาด 1 – 2 กิโลกรัม สติกเกอร์ตราสินค้า และอุปกรณ์เครื่องครัว ได้แก่ ตะแกรงย่าง ถาดวางอาหาร และกะละมัง (ตารางที่ 3.2.4-27)

(1.5) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ทุกราช (ร้อยละ 100.00) เห็นว่าปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนให้กับวิสาหกิจชุมชนตรงกับความต้องการของสมาชิก เนื่องจากก่อนดำเนินการมีการสำรวจและจัดทำแผนความต้องการของวิสาหกิจชุมชน และให้การสนับสนุนตามที่วิสาหกิจชุมชนเลือกและกำหนดไว้ในแผน โดยปัจจัยการผลิตที่จะให้การสนับสนุน อาทิ เมล็ดถั่ว น้ำตาลอ้อย งาดำ งาขาว แบบพิมพ์ขนมในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความคงทนถาวร ฤกษ์กระดาษกราฟขยายข้าง ชิปล็อค ฉลากหรือสติ๊กเกอร์แสดงตราสินค้า (แบรนด) ชื่อสินค้า สถานที่ผลิต วันผลิต และหมดอายุ และช่องทางการติดต่อในรูปแบบออนไลน์ (ตารางที่ 3.2.4-27)

(1.6) ความเพียงพอของปัจจัยการผลิต เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ร้อยละ 66.67 เห็นว่าปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนให้กับวิสาหกิจชุมชนเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากให้การสนับสนุนตามจำนวนที่สถาบันเกษตรกรประเมินแล้วว่ายังขาดแคลนอยู่ ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย และร้อยละ 33.33 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการมากกว่างบประมาณที่มีการสนับสนุน (ตารางที่ 3.2.4-27)

ตารางที่ 3.2.4-27 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)

รายการ	ร้อยละ
1. มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	100.00
1.1 การตรงกับความต้องการของสถาบันเกษตรกร	
1.1.1 ตรงกับความต้องการ	100.00
1.1.2 ไม่ตรงกับความต้องการ	-
1.2. ความเพียงพอของปัจจัยการผลิต	
1.2.1 เพียงพอ	66.67
1.2.2 ไม่เพียงพอ	33.33
2. ไม่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	-

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) การจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการและการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ทุกราบ (ร้อยละ 100.00) ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการและการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว โดยจัดฝึกอบรม ณ สถานที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชน ในวันและเวลาที่วิสาหกิจชุมชนเห็นว่าเหมาะสม ซึ่งได้มีการประสานนัดหมายกันไว้ล่วงหน้าแล้ว ทั้งนี้ ก่อนและระหว่างการฝึกอบรมได้มีการดำเนินการต่าง ๆ ได้แก่ ร่วมประชุมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อให้ได้แนวทางในการขอรับรองมาตรฐานอาหารและยา (อย.) วิเคราะห์ศักยภาพและสำรวจองค์ความรู้ที่สถาบันเกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ที่วิสาหกิจชุมชนยังขาดอยู่ และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาและควบคุมคุณภาพมาตรฐานกระบวนการผลิต การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปให้ได้มาตรฐาน การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มกลุ่มลูกค้า การทำผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และการตลาดยุคใหม่ (ตารางที่ 3.2.4-28)

(2.2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ร้อยละ 33.33 ได้ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว ทำให้วิสาหกิจชุมชนมีสูตร/ส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุดแล้ว (น้ำพริก) และได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการ อาทิ ตะแกรงย่าง ถาดพัก กะละมัง กระบุงน้ำพริก พริก หอม และน้ำตาล ให้กับวิสาหกิจชุมชนแล้ว และร้อยละ 66.67 อยู่ระหว่างดำเนินการจัดซื้อปัจจัยการผลิตตามความต้องการ อาทิ ถุงพลาสติก แบบพิมพ์ขนมสติ๊กเกอร์ น้ำตาล ธัญพืช เมล็ดถั่ว/งา และกล่องบรรจุข้าวสาร เพื่อที่จะสนับสนุนให้กับวิสาหกิจชุมชนในช่วงต้นไตรมาสที่ 3 (ตารางที่ 3.2.4-28)

ตารางที่ 3.2.4-28 ความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรมของโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)

รายการ	ร้อยละ
1. การจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการและการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	
1.1 ดำเนินการแล้ว	100.00
1.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	
2.1 ดำเนินการแล้ว	33.33
2.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	66.67

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ผลผลิต

(3.1) การฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการและการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร จากการดำเนินงานโครงการ ทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโคบ้านหนองหล่มน้อย จังหวัดมหาสารคาม วิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์เพื่อสุขภาพบ้านโนนค้อ จังหวัดร้อยเอ็ด และวิสาหกิจชุมชนธนาคารปูนาตำบลเมืองสิงห์ จังหวัดสุรินทร์ ได้รับการฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการและการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร โดยเรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม อาทิ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ สูตร/ส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่สุด การปรับปรุง/พัฒนา/ออกแบบบรรจุภัณฑ์/สัญลักษณ์ทางการค้า (โลโก้) การจดทะเบียน OTOP การศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ อาทิ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านโคกสว่าง อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น ผู้ผลิตข้าวแต่น้ำพันหน้า การวางแผนการผลิต การตลาด กระบวนการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และการทำบัญชีครัวเรือน/สหกรณ์ที่ถูกต้อง

(3.2) ผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรได้รับการพัฒนา จากการดำเนินงานโครงการ ทำให้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกปูนาของวิสาหกิจชุมชนธนาคารปูนาตำบลเมืองสิงห์ ได้รับการพัฒนาแล้วในเรื่องของกระบวนการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ รูปลักษณ์และรสชาติของผลิตภัณฑ์ใหม่ บรรจุภัณฑ์ และฉลากสินค้า และผลิตภัณฑ์ข้าวแต่น้ำแดงโมตราแม่บัวบาน ของวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโคบ้านหนองหล่มน้อย และข้าวสารตราวังสิม เช่น ข้าวสารไรซ์เบอร์รี่ ข้าวฮาง และข้าวสารหอม 3 สี เป็นต้น ขนาดบรรจุกล่อง 1 - 2 กิโลกรัม ของวิสาหกิจชุมชนข้าวอินทรีย์เพื่อสุขภาพบ้านโนนค้อ อยู่ระหว่างการพัฒนากระบวนการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ รูปลักษณ์และรสชาติของผลิตภัณฑ์ใหม่ บรรจุภัณฑ์ และฉลากสินค้า

(4) ผลลัพธ์

(4.1) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

วิสาหกิจชุมชนทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 ทั้งนี้ มีการนำไปใช้ในการวางแผนการจำหน่ายทั้งออฟไลน์

และออนไลน์ อาทิ ร้านจำหน่าย ณ ที่ตั้งของสถาบันเกษตรกรเอง การออกงานต่าง ๆ งาน OTOP เมืองทองธานี แอปพลิเคชัน LINE และ Facebook มีการปรับเปลี่ยนวิธีการจ่ายค่าแรงสมาชิกจากจ่ายเป็นรายวัน วันละ 200 บาท เป็นเหมาจ่ายตามปริมาณผลผลิตที่สมาชิกรับไปทำ ส่งผลให้ใช้ระยะเวลาในการผลิตลดลงและได้ผลผลิตมากขึ้น ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากการใช้แก๊สออบผลผลิตเป็นการนำไปตากแดดแทน ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง และการคิดค้นหารสชาติ สูตร/ส่วนผสมของวัตถุดิบที่เหมาะสมที่ดีที่สุดสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ (ตารางที่ 3.2.4-29-30)

(4.2) การนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

วิสาหกิจชุมชนร้อยละ 33.33 มีการนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 ทั้งนี้ มีการนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตและบรรจุผลิตภัณฑ์ใหม่ลงไป และร้อยละ 66.67 ยังไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากจะได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในช่วงไตรมาสที่ 3 (ตารางที่ 3.2.4-29-30)

ตารางที่ 3.2.4-29 การนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร) ไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. ความรู้ที่ได้รับ	
1.1 นำไปใช้ประโยชน์	100.00
1.2 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	-
2. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	
2.1 นำไปใช้ประโยชน์	33.33
2.2 ยังไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	66.67

ที่มา: จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.2.4-30 ระดับการนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร) ไปใช้ประโยชน์

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ความรู้ที่ได้รับ	4.33	มากที่สุด
2. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	4.00	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.3) ขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

ในภาพรวมวิสาหกิจชุมชนมีขีดความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-31)

(4.3.1) ชีตความสามารถด้านการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 เนื่องจากสมาชิกให้ความร่วมมือในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถาบันเกษตรกรเป็นอย่างดี สมาชิกสามารถดำเนินงานแทนประธานได้ ประธานและสมาชิกมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม บางวิสาหกิจชุมชนยังไม่มีการทำบัญชีอย่างเป็นระบบที่ถูกต้อง สมาชิกขาดทักษะการทำบัญชี

(4.3.2) ชีตความสามารถด้านการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 แม้วามีกำลังการผลิตค่อนข้างจำกัด แต่ยังสามารถผลิตได้ตามคำสั่งซื้อ โดยพิจารณารับคำสั่งซื้อให้สอดคล้องกับกำลังการผลิตที่มีอยู่ อย่างไรก็ตามวัตถุดิบยังไม่เพียงพอ

(4.3.3) ชีตความสามารถด้านการตลาดผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 เนื่องจากมีการนำผลิตภัณฑ์ไปประกวดและออกบูธเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้า และจำหน่ายสินค้าตามงานต่าง ๆ ทั้งในและนอกพื้นที่ อาทิ งาน OTOP เมืองทองธานี นอกจากนี้ พบว่า สินค้าที่ส่งไปจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ ยังไม่เคยถูกตีกลับ รวมทั้งมีตราสินค้าเป็นของตนเองแล้ว อย่างไรก็ตาม ยังไม่สามารถเข้าถึงแพลตฟอร์มจำหน่ายสินค้าออนไลน์ขนาดใหญ่ ได้แก่ Shopee Lazada และ TikTok

ตารางที่ 3.2.4-31 ชีตความสามารถด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การบริหารจัดการผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร	4.00	มาก
2. การผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป	4.33	มากที่สุด
3. การตลาดผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรแปรรูป	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	4.44	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.4) มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

ในภาพรวมวิสาหกิจชุมชนมีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรลดลงเล็กน้อยเฉลี่ย ร้อยละ 9.07 สำหรับวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการปี 2566 มีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 22.74 และวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567 มีมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรลดลงเฉลี่ย ร้อยละ 21.06 เนื่องจากอยู่ระหว่างการรอจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่ (ตารางที่ 3.2.4-32)

ตารางที่ 3.2.4-32 มูลค่าผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)

รายการ	มูลค่าก่อนโครงการ (บาทต่อเดือน)	มูลค่าหลังโครงการ (บาทต่อเดือน)	ผลต่าง	
			มูลค่า (บาทต่อเดือน)	ร้อยละ
1. วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 ^{1/}	21,736	26,678	4,942	22.74
2. วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567 ^{2/}	57,639	45,500	-12,139	-21.06
ภาพรวม	39,688	36,089	-3,599	-9.07

หมายเหตุ: ^{1/} ก่อนโครงการ คือ ปี 2565 และหลังโครงการ คือ ปี 2566

^{2/} ก่อนโครงการ คือ ปี 2566 และหลังโครงการ คือ ปี 2567

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.5) แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

วิสาหกิจชุมชนร้อยละ 66.67 มีแผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร ส่วนร้อยละ 33.33 ยังไม่มีแผนการผลิต โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.4-33)

(4.5.1) ธุรกิจแปรรูปขนม วิสาหกิจชุมชนมีการวางแผนปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ จากเดิมที่ใช้ถุงพลาสติกใสแบบไม่ขยายข้างเป็นใช้กระป๋องพลาสติก ออกแบบสติ๊กเกอร์ใหม่ และมีการปรับปรุงกระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์เพื่อให้ได้มาตรฐาน อาทิ GMP และ อย.

(4.5.2) ธุรกิจข้าวสาร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่จะดำเนินการในระยะต่อไป จะมีการทำผงข้าวฮางขงพร้อมดื่ม การขยายโรงสีเพิ่มศักยภาพการผลิต จากเดิมวันละ 300 กิโลกรัม เป็น วันละ 2,000 กิโลกรัม และการทำโซล่าโดมสำหรับตากข้าวฮาง เพื่อให้สามารถทำการผลิตได้ตลอดทั้งปี

ตารางที่ 3.2.4-33 แผนบริหารจัดการและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)

รายการ	ร้อยละ
1. มีแผน	66.67
2. ไม่มีแผน	33.33

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.39 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ และการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร รองลงมา คือ การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง (ตารางที่ 3.2.4-34)

ตารางที่ 3.2.4-34 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
(กรมส่งเสริมการเกษตร)

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การถ่ายทอดความรู้	5.00	มากที่สุด
2. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร	5.00	มากที่สุด
3. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการจากส่วนกลาง	4.33	มากที่สุด
4. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	4.00	มาก
5. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.00	มาก
6. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.00	มาก
ภาพรวม	4.39	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร

ในภาพรวมประชาชน เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ รองลงมา คือ การถ่ายทอดความรู้ การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ และหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.4-35)

ตารางที่ 3.2.4-35 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
(กรมส่งเสริมการเกษตร)

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.93	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้	4.53	มากที่สุด
3. การได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร	4.47	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.40	มากที่สุด
5. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.27	มากที่สุด
6. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.27	มากที่สุด
ภาพรวม	4.48	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

งบประมาณดำเนินงานโครงการค่อนข้างน้อยกว่าความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ทำให้เป็นข้อจำกัดในการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานมาร่วมลงพื้นที่พร้อมกันเพื่อถ่ายทอดความรู้และให้คำปรึกษาแนะนำกับสถาบันเกษตรกร

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) โครงการยังไม่สามารถสนับสนุนปัจจัยการผลิตได้พร้อมกับการจัดฝึกอบรม ทำให้วิสาหกิจชุมชนได้รับปัจจัยการผลิตไม่ทันกับความต้องการใช้ประโยชน์ เนื่องจากตามหลักเกณฑ์วิธีการดำเนินงานโครงการกำหนดให้ดำเนินงานเป็นลำดับขั้นตอน โดยให้จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ พร้อมรับทราบความต้องการด้านปัจจัยการผลิตของวิสาหกิจชุมชนก่อน จากนั้นจึงสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับวิสาหกิจชุมชน

(6.2.2) สถาบันเกษตรกรบางแห่งไม่มีสถานที่ผลิตที่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานอาหารและยา (อย.) และไม่มีอาคารที่สามารถผลิตได้อย่างต่อเนื่องทุกฤดูกาลและลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน อาทิ โซล่าโดม หรือโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เกษตรกร

(7.1.1) กรมส่งเสริมการเกษตรควรปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีการดำเนินงานโครงการให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ และปัจจัยการผลิตให้กับสถาบันเกษตรกรได้พร้อมกัน

(7.1.2) กรมส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนสถาบันเกษตรกรให้สามารถต่อยอดการผลิตหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) กรมส่งเสริมการเกษตรควรพิจารณาเพิ่มเติมงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการ เพื่อให้สามารถสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนได้มากขึ้น ดำเนินงานได้ครอบคลุมวิสาหกิจชุมชนจำนวนมากขึ้น ในทุกพื้นที่/ทุกอำเภอ ทั้งนี้ อย่างน้อยอำเภอละ 1 แห่ง และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่สามารถติดตามผลการดำเนินงานโครงการได้มากขึ้น

4.5) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าประมง (กรมประมง)

4.5.1) ผลสำเร็จของโครงการ โครงการยังอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมีเป้าหมายถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมสัตว์น้ำให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ชาวประมง และผู้ประกอบการด้านประมง 200 ราย พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าและความหลากหลาย รวมถึงด้านความปลอดภัยให้กับผู้ประกอบการ 30 ผลิตภัณฑ์ ตรวจสอบประเมินผลิตภัณฑ์ประมงเพื่อให้การรับรองมาตรฐานตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียว 100 ผลิตภัณฑ์ ติดตามและตรวจสอบคุณภาพสินค้าประมงที่

ได้รับตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียว 100 ผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการห่วงโซ่ความเย็นในสินค้าสัตว์น้ำ (ปลา กะพงขาว) 5 แห่ง และการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการตลาดแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการ ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ 60 ราย (ตารางที่ 3.2.4-36)

ตารางที่ 3.2.4-36 การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าประมง (กรมประมง)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย
1. ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมสัตว์น้ำให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ชาวประมง และผู้ประกอบการด้านประมง	ราย	200
2. พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าและความหลากหลาย รวมถึงด้านความปลอดภัยให้กับผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	30
3. ตรวจสอบประเมินผลิตภัณฑ์ประมงเพื่อให้การรับรองมาตรฐานตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียว	ผลิตภัณฑ์	100
4. ติดตามและตรวจสอบคุณภาพสินค้าประมงที่ได้รับตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียว	ผลิตภัณฑ์	100
5. การบริหารจัดการห่วงโซ่ความเย็นในสินค้าสัตว์น้ำ (ปลา กะพงขาว)	แห่ง	5
6. การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการตลาดแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการ ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ	ราย	60

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

3.2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

1) สาระสำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำเกษตรในร่มและเกษตรแนวตั้งเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

1.1.2) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัลฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

1.1.3) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารเข้าถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับ

ความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม

1.2) เป้าหมาย

1.2.1) สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.2.2) ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด

1.3.1) มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ เพิ่มขึ้นร้อยละ 4

1.3.2) ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ

เพิ่มขึ้นร้อยละ 15

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 3 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว

และกรมวิชาการเกษตร

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 29.2882 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 7 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2567 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

ในการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะได้กำหนดประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ รายละเอียด (ตารางที่ 3.2.5-1) ดังนี้

ตารางที่ 3.2.5-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อย
เกษตรอัจฉริยะ

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า	- การเบิกจ่ายงบประมาณ - ความทันเวลาของงบประมาณ - ความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- จำนวนครั้งในการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ - จำนวนแปลง/พื้นที่/เกษตรกร/เครือข่ายที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ - จำนวนครั้งในการพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย - จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมสร้างการรับรู้/การขยายผลให้กับเกษตรกรหรือผู้สนใจรายอื่น - จำนวนครั้งในการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย	- 1 ครั้งต่อปี - 11 แปลง/150 ไร่ 3,785 ราย/ 8 เครือข่าย - 9 ครั้งต่อปี - 1 ครั้งต่อปี - 1 ครั้งต่อปี
3. ผลผลิต	- จำนวนแปลงที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ - จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ - จำนวนระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะที่ได้รับการพัฒนา - จำนวนระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง - จำนวนแปลงเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะที่ได้รับการพัฒนา - จำนวนแรงงานเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตรกร - จำนวนเครือข่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกับชุมชน	- 5 แปลง - 150 ไร่ - 1 ระบบ - 1 งาน - 6 แปลง - 3,785 ราย ทางการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตรกร - 8 เครือข่าย
4. ผลลัพธ์	- ร้อยละของแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่ายมีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง - ร้อยละของแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่ายมีการขยายผลเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง/เพื่อนบ้าน/แปลงข้างเคียง - แปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย มีมูลค่าสินค้าเกษตรที่ได้จากการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรมาปรับใช้เพิ่มขึ้น - แปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย ได้รับผลผลิตต่อหน่วยที่ได้จากการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรมาปรับใช้เพิ่มขึ้น	- ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 4 - ร้อยละ 15
5. ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

ผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ ภาพรวมมีผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 44.45 จำแนกตามประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ จากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567) มีผลเบิกจ่าย 9.7998 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.46 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็น

(1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ มีผลการเบิกจ่าย 4.8963 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.20 ของงบประมาณที่ได้รับ

(2) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ มีผลการเบิกจ่าย 1.3295 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.91 ของงบประมาณที่ได้รับ

(3) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร มีผลการเบิกจ่าย 2.8282 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.79 ของงบประมาณที่ได้รับ

(4) โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน มีผลการเบิกจ่าย 0.7458 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.42 ของงบประมาณที่ได้รับ

จะเห็นว่าผลการเบิกจ่ายงบประมาณของทุกหน่วยงานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายของรัฐบาล เนื่องจากหลายโครงการมีแผนการดำเนินงานส่งเสริมตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกไปจนถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยวที่ดำเนินการในแปลงของเกษตรกรต้นแบบ แต่ขณะนี้ยังไม่ถึงช่วงเวลาในการเพาะปลูก หน่วยงานในพื้นที่จึงยังไม่ได้ดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการส่งเสริมในช่วงไตรมาสที่ 3 เป็นต้นไป (ตารางที่ 3.2.5-2)

ตารางที่ 3.2.5-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	13.5255	4.8963	36.20	8.33
1.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	6.6255	1.6226	24.49	
1.2 กรมการข้าว	6.9000	3.2737	47.44	
2. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	8.3577	1.3295	15.91	-
- กรมวิชาการเกษตร	8.3577	1.3295	15.91	
3. โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	5.3570	2.8282	52.79	94.45
- กรมส่งเสริมการเกษตร	5.3570	2.8282	52.79	
4. โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน	2.0480	0.7458	36.42	75.00
- กรมส่งเสริมการเกษตร	2.0480	0.7458	36.42	
ภาพรวม	29.2882	9.7998	33.46	44.45

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงานที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 และจากการคำนวณ

3.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ร้อยละ 80.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลา ส่วนที่เหลือร้อยละ 20.00 เห็นว่าไม่ทันเวลา โครงการควรมีการจัดสรรงบประมาณมาในช่วงเดือนธันวาคม 2566 – มกราคม 2567 เพื่อให้ทันต่อการเริ่มฤดูกาลเพาะปลูกพืชของเกษตรกรในพื้นที่ (ตารางที่ 3.2.5-3)

3.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ร้อยละ 70.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอกับการดำเนินงานโครงการ ส่วนที่เหลือร้อยละ 30.00 เห็นว่าได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ เนื่องจากในบางเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูง บางแห่งไม่มีเทคโนโลยีหรือเครื่องจักรในพื้นที่ส่งผลให้ต้องมีการเคลื่อนย้ายจากพื้นที่อื่น และมีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายสูงเช่นเดียวกัน (ตารางที่ 3.2.5-3)

ตารางที่ 3.2.5-3 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	80.00
1.2 ไม่ทันเวลา	20.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	70.00
2.2 ไม่เพียงพอ	30.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม

การดำเนินกิจกรรมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะมุ่งเน้นในการสร้างเกษตรกรต้นแบบ แปลงต้นแบบ แปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการแปลงเกษตรด้วยเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม การเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินกิจกรรมในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานในพื้นที่ โดยมีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-4)

3.2.1) การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจร่วมกันให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่า หน่วยงานส่วนกลางทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว จำนวน 1 ครั้ง ในช่วงไตรมาสที่ 1 (เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2566) โดยเป็นการประชุมผ่านทางระบบ Zoom Cloud Meeting ซึ่งเป็นการชี้แจงรายละเอียด/ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงาน ตลอดจนผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานของโครงการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.2.2) การคัดเลือกแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย ในการส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตร มุ่งเน้นการสร้างแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย จึงจำเป็นต้องคัดเลือกแปลง/พื้นที่/เกษตรกร/เครือข่ายที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกพื้นที่ได้ดำเนินการคัดเลือกครบตามเป้าหมายแล้ว แบ่งเป็น แปลงต้นแบบการผลิตพืชอัจฉริยะ 11 แปลง (กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมวิชาการเกษตร) พื้นที่ต้นแบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 150 ไร่ (กรมการข้าว) เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมการใช้เครื่องจักรกลทดแทนแรงงานเกษตร 3,785 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร) และเครือข่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตร 8 เครือข่าย (กรมส่งเสริมการเกษตร) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก เช่น พื้นที่ของเกษตรกรมีความเหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช ที่ตั้งแปลงเป็นจุดที่เกษตรกรรายอื่นพบเห็นได้ง่าย และเกษตรกรมีความสนใจและมีความพร้อมในการเรียนรู้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตร รวมทั้งการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่

หรือเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ เป็นต้น และเมื่อทำการคัดเลือกเสร็จแล้วจะมีการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ในระยะถัดไป

3.2.3) การพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย ในการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร มุ่งเน้นการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรให้กับแปลงต้นแบบหรือพื้นที่ต้นแบบที่ดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกรและพื้นที่ของหน่วยงาน พบว่า ได้มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรเข้ามาดำเนินการติดตั้งหรือดำเนินการในพื้นที่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งในการส่งเสริมจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของพืช มีเป้าหมายดำเนินการอย่างน้อยปีละ 9 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 การเก็บตัวอย่างดินในแปลงปลูก และวิเคราะห์ความอุดมสมบูรณ์ และข้อมูลชนิดพันธุ์พืช

ครั้งที่ 2 การประเมินสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนในแปลงต้นแบบ

ครั้งที่ 3 การปรับพื้นที่/การเตรียมดิน ขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่และชนิดพืชที่ปลูก

ครั้งที่ 4 การปลูกโดยเครื่องปลูกเพื่อลดต้นทุนแรงงาน

ครั้งที่ 5 การติดตั้งระบบให้น้ำอัจฉริยะ หรือระบบการให้น้ำอัตโนมัติให้สอดคล้องกับความต้องการน้ำของชนิดพืช

ครั้งที่ 6 การดูแลบำรุงรักษา ด้วยการใช้โดรนพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช วัชพืช และโรคพืช รวมทั้งใส่ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนแรงงาน

ครั้งที่ 7 การประเมินการเจริญเติบโตของพืชในแต่ละช่วง พัฒนาการของพืชในแปลงต้นแบบเพื่อเปรียบเทียบกับแปลงเกษตรกรทั่วไป

ครั้งที่ 8 การเก็บเกี่ยว ใช้เครื่องจักรกลในการเก็บเกี่ยวผลผลิตทดแทนแรงงาน เช่น รถตัดอ้อย รถเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง เป็นต้น

ครั้งที่ 9 การประเมินผล โดยการเปรียบเทียบผลผลิต และต้นทุนการใช้แรงงานระหว่างแปลงต้นแบบเกษตรกรอัจฉริยะกับแปลงเกษตรกรทั่วไป

ส่วนที่เหลือร้อยละ 50.00 อยู่ระหว่างดำเนินการ เนื่องจากยังไม่ถึงฤดูกาลเพาะปลูกพืชของเกษตรกร จึงต้องรอให้มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในแปลงเดิมก่อน จึงจะสามารถเข้ามาดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมในแปลงนั้นได้

3.2.4) การสร้างการรับรู้หรือการขยายผล เพื่อให้เกิดการขยายพื้นที่ในการดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร จึงจำเป็นต้องมีการสร้างการรับรู้หรือการขยายผลสำเร็จการดำเนินงาน มีเป้าหมายปีละ 1 ครั้ง พบว่า ยังไม่มีการดำเนินการในกิจกรรมนี้ เนื่องจากต้องมีการพัฒนาแปลงต้นแบบหรือพื้นที่ต้นแบบให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะสามารถดำเนินการสร้างการรับรู้ การประชาสัมพันธ์โครงการให้กับเกษตรกรรายอื่น ซึ่งหน่วยงานในพื้นที่จะดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ผ่านการจัดกิจกรรม “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)” เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และกระตุ้นเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในฤดูกาลผลิตใหม่ โดยมีแผนที่จะดำเนินการในระยะถัดไป

3.2.5) การติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อติดตามความก้าวหน้าจากการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งมีการติดตามผลจากการพัฒนาแปลงต้นแบบหรือพื้นที่ต้นแบบเปรียบเทียบกับกรรมวิธีการเพาะปลูกแบบดั้งเดิมของเกษตรกร มีเป้าหมายปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนมาทำการเพาะปลูกพืชที่มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรเพิ่มมากขึ้น พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทุกราย อยู่ระหว่างการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาในพื้นที่ จึงยังไม่ได้มีการติดตามผลการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งทุกพื้นที่มีแผนที่จะติดตามการดำเนินงานในระยะถัดไปหลังจากที่มีการพัฒนาและส่งเสริมแล้วเสร็จ

ตารางที่ 3.2.5-4 กิจกรรมการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	ร้อยละ
1. การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ	
1.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	100.00
1.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
2. การคัดเลือกแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย	
2.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	100.00
2.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
3. การพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย	
3.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	50.00
3.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	50.00
4. การสร้างการรับรู้หรือการขยายผล	
4.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-
4.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00
5. การติดตามผลการดำเนินงาน	
5.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-
5.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3) ผลผลิต

โครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัล และระบบข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ ในส่วนนี้เป็นผลการดำเนินงานที่ได้จากการรายงานในระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภาพรวมมีผลสำเร็จจากการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 44.45 จำแนกเป็นรายโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-5)

3.3.1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ หน่วยงานรับผิดชอบ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าว จำแนกตามกิจกรรม ดังนี้

(1) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรกรอัจฉริยะ โดยสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ในการพัฒนาแปลงต้นแบบเกษตรกรอัจฉริยะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 5 แปลง ดำเนินการแล้ว 1 แปลง คิดเป็นร้อยละ 20.00 คือ แปลงต้นแบบมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนที่เหลืออยู่ระหว่างการดำเนินการ เนื่องจากยังไม่ถึงฤดูกาลเพาะปลูกพืชของเกษตรกร ต้องรอให้มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในแปลงเดิมก่อน จึงจะสามารถเข้ามาดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมในแปลงนั้นได้

(2) กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะ ดำเนินการในพื้นที่นำร่องกลุ่มเกษตรกร/ศูนย์ข้าวชุมชนในเขตพื้นที่ปลูกข้าวด้วยระบบน้ำชลประทาน และในเขตพื้นที่นาข้าวฝน จำนวน 150 ไร่ ดำเนินการแล้ว 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.33 ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี และปทุมธานี ส่วนที่เหลือยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากเป็นการส่งเสริมการทำนาปี ซึ่งจะเพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป

(3) กิจกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ โดยการพัฒนาฐานข้อมูลการแสดงผลจาก IOT Platform สามารถนำมาวางแผนการผลิต สถานการณ์ สภาพอากาศในแปลง การคาดการณ์ผลผลิต การเฝ้าระวังเตือนภัย และด้านการตลาด จำนวน 1 ระบบ เนื่องจากเป็นการดำเนินงานภายใต้งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2566 พลังก่อน จึงยังไม่สามารถพัฒนาระบบได้ ต้องรอการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2567

(4) กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง โดยการพัฒนาระบบภูมิศาสตร์พื้นที่นา จำนวน 1 งาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการต่อเนื่องมาจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เนื่องจากในปีที่แล้วงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จึงมีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการต่อเนื่องในปีนี้ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาระบบดังกล่าว

3.3.2) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะ กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรอัจฉริยะ หน่วยงานรับผิดชอบ คือ กรมวิชาการเกษตร มีการจัดทำแปลงเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น Smart Sensors, IOTs, หุ่นยนต์ เป็นต้น จำนวน 6 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการทั้ง 6 แปลง ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่จะต้องดำเนินการครบทุกขั้นตอนตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตจึงจะนับเป็นผลสำเร็จ 1 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างการเก็บเกี่ยวผลผลิตในแปลงเรียนรู้

3.3.3) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร กิจกรรมส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงานเกษตรกร หน่วยงานรับผิดชอบ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร มีการจัดการความรู้และการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 3,785 ราย ดำเนินการแล้ว 3,575 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.45 ของเป้าหมาย แบ่งเป็น (1) การสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน จำนวน 3,550 ราย และ (2) การสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรเน้นหนัก จำนวน 25 ราย ส่วนที่เหลือจะจัดอบรมในช่วงไตรมาสที่ 3

3.3.4) โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน กิจกรรมสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกับชุมชน หน่วยงานรับผิดชอบ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร โดยต้องมีโครงสร้างคณะกรรมการ

บริหารจัดการด้านเครื่องจักรกลการเกษตรหรือใช้โครงสร้างการบริหารงานของระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ อย่างน้อยประกอบด้วย ประธาน ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการเงิน และฝ่ายบริการและบำรุงรักษา การบริหารจัดการเครื่องจักร การบริหารความเสี่ยง เทคนิคการใช้และการซ่อมบำรุงดูแลเครื่องจักรกลให้มีประสิทธิภาพ อบรมการใช้ Application Farm Gear ลงทะเบียนผู้ให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตร ในรูปแบบ Application Farm Gear เป็นต้น จำนวน 8 เครื่องข่าย ดำเนินการแล้ว 6 เครื่องข่าย ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี กำแพงเพชร นครสวรรค์ และสุพรรณบุรี จำนวนจังหวัดละ 1 เครื่องข่าย จังหวัดลพบุรี 2 เครื่องข่าย คิดเป็นร้อยละ 75.00 ของเป้าหมาย ส่วนที่เหลืออีก 2 เครื่องข่าย คาดว่าจะจัดตั้งแล้วเสร็จในช่วงไตรมาสที่ 3

ตารางที่ 3.2.5-5 ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

โครงการ/หน่วยงาน	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ				8.33
1.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	แปลง	5	1	20.00
1.2 กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ (กรมการข้าว)	ไร่	150	20	13.33
1.3 กิจกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ (กรมการข้าว)	ระบบ	1	-	-
1.4 กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง (กรมการข้าว)	งาน	1	-	-
2. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ				-
- กิจกรรมพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ (กรมวิชาการเกษตร)	แปลง	6	-	-
3. โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร				94.45
- กิจกรรมส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ทดแทนแรงงานเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	ราย	3,785	3,575	94.45
4. โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน				75.00
- กิจกรรมสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร่วมกับชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร)	เครื่องข่าย	8	6	75.00
ภาพรวม				44.45

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

3.4) ผลลัพธ์

ในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ และโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ แบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ (1) ระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ – 1 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี ปราจีนบุรี จันทบุรี และระยอง และ (2) ระหว่างวันที่ 25 – 30 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และกำแพงเพชร โดยเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-6)

3.4.1) การนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรมาปรับใช้อย่างต่อเนื่อง และการขยายผล ภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรมาปรับใช้อย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 67.50 และมีการขยายผลแล้ว คิดเป็นร้อยละ 62.14 รายละเอียด ดังนี้

(1) การเตรียมดิน แปลงต้นแบบข้าวมีการส่งเสริมให้มีการเตรียมดินและปรับระดับหน้าดินด้วยเครื่องปรับหน้าดินด้วยระบบเลเซอร์ และแปลงต้นแบบมันสำปะหลังมีการส่งเสริมให้มีการไถระเบิดดินดาน พบว่า ไม่มีเกษตรกรรายใดนำไปปรับใช้และไม่มีการขยายผลไปยังแปลงอื่น เนื่องจากเทคโนโลยีดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง รวมทั้งไม่มีผู้ให้บริการในพื้นที่ จำเป็นต้องมีการประสานพื้นที่อื่น ส่งผลทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายเพิ่มขึ้น ส่วนแปลงต้นแบบทุเรียน/ถั่วเหลือง/พืชผักไม่มีการส่งเสริมขั้นตอนการเตรียมดิน

(2) การเพาะปลูก แปลงต้นแบบข้าวมีการส่งเสริมให้มีการหว่านด้วยโดรนและการปักดำด้วยเครื่อง และแปลงต้นแบบมันสำปะหลัง/ถั่วเหลือง มีการส่งเสริมการปลูกด้วยเครื่องปลูก พบว่า เกษตรกรทุกรายมีการนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ในแปลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่มีให้บริการในพื้นที่เป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีแปลงต้นแบบการขยายผลไปยังแปลงอื่นแล้ว คิดเป็นร้อยละ 85.71 มีเกษตรกรรายอื่นนำไปปรับใช้แล้ว 2 ราย โดยใช้โดรนในการหว่านข้าวแทนเครื่องพ่นเมล็ดพันธุ์ข้าว ในส่วนของแปลงต้นแบบทุเรียนไม่มีการส่งเสริมขั้นตอนการเพาะปลูก

(3) การตรวจวิเคราะห์ดิน แปลงต้นแบบข้าว/มันสำปะหลัง/ทุเรียน/ถั่วเหลือง ได้ดำเนินการสุ่มเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินก่อนการใส่ปุ๋ยเคมี ทำให้ทราบปริมาณความต้องการธาตุอาหารในดิน พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 75.00 มีการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากทำให้ทราบถึงธาตุอาหารที่พืชต้องการ ส่งผลทำให้ลดปริมาณการใส่ปุ๋ยเคมีลงได้ ยกเว้นแปลงต้นแบบถั่วเหลือง เนื่องจากได้รับผลการตรวจค่าวิเคราะห์ดินหลังจากที่ดำเนินการปลูกไปแล้ว รวมทั้งแปลงต้นแบบมีการขยายผลไปยังแปลงอื่นแล้ว คิดเป็นร้อยละ 75.00 มีเกษตรกรรายอื่นนำไปปรับใช้แล้ว 82 ราย มีการนำดินไปตรวจวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเห็นประโยชน์ของการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินว่า สามารถลดปริมาณการใส่ปุ๋ยเคมี ส่งผลทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีลงได้

(4) การให้น้ำ แปลงต้นแบบข้าวมีการใช้เทคโนโลยีเปียกสลับแห้ง ด้วยการใช้ท่อวัดระดับในแปลงนา เพื่อช่วยในเรื่องการบริหารจัดการน้ำในแปลงนา แปลงต้นแบบมันสำปะหลัง/ทุเรียน/ถั่วเหลือง มีการส่งเสริมการใช้ระบบน้ำหยดอัจฉริยะเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำอย่างสิ้นเปลือง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 75.00 มีการบริหารจัดการน้ำในแปลง โดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรที่หน่วยงานเข้ามาส่งเสริม เนื่องจากสามารถช่วยลดปริมาณการใช้น้ำที่มากเกินไปเกินความต้องการของพืช ส่วนที่เหลือไม่ได้ใช้ประโยชน์ต่อเนื่อง เนื่องจากระบบไม่มีความเสถียร ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถใช้งานได้ รวมทั้งแปลงต้นแบบมีการขยายผลไปยังแปลงอื่นแล้ว คิดเป็นร้อยละ 75.00 มีเกษตรกรรายอื่นนำไปปรับใช้แล้ว 20 ราย ในพื้นที่ 50 ไร่

(5) การดูแลแปลง แปลงต้นแบบข้าวมีการส่งเสริมให้ใส่ปุ๋ยและฉีดยาโดยใช้โดรน และแปลงต้นแบบมันสำปะหลัง/ทุเรียน/ถั่วเหลือง มีการใส่ปุ๋ยพร้อมระบบน้ำหยด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 87.50

มีการใช้โดรนพ่นยาและใส่ปุ๋ยพร้อมระบบน้ำหยด เนื่องจากช่วยให้เกษตรกรลดการสัมผัสสารเคมีในแปลง ลดระยะเวลาในการทำการเกษตรลง รวมทั้งเป็นเทคโนโลยีที่มีผู้ให้บริการในพื้นที่ ส่วนที่เหลือไม่มีการใช้งานต่อเนื่อง เนื่องจากเข้าร่วมโครงการแล้วผลผลิตในแปลงลดลง ตลอดจนแปลงต้นแบบมีการขยายผลไปยังแปลงอื่นแล้ว คิดเป็นร้อยละ 75.00 โดยมีเกษตรกรรายอื่นนำไปปรับใช้แล้ว 122 ราย ในพื้นที่ 200 ไร่

ตารางที่ 3.2.5-6 ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ: การใช้อย่างต่อเนื่อง และการขยายผล

กิจกรรม	การนำมาปรับใช้ในแปลง		การขยายผลไปยังพื้นที่อื่น	
	ใช้ต่อเนื่อง	ไม่ได้ใช้	ขยายผล	ไม่ได้ขยายผล
1. การเตรียมดิน ด้วยเครื่องปรับหน้าดิน ด้วยระบบเลเซอร์/การไถระเบิดดินดาน	-	100.00 ^{1/}	-	100.00 ^{1/}
2. การเพาะปลูก โดยใช้โดรนหว่านเมล็ดพันธุ์/รถปักดำนา รถปลูกมันสำปะหลัง)	100.00 ^{1/}	-	85.71 ^{1/} (2 ราย) ^{2/}	14.29
3. การตรวจวิเคราะห์ดิน และการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	75.00	25.00	75.00 (82 ราย) ^{2/}	25.00
4. การให้น้ำ ด้วยท่อวัดระดับน้ำในแปลง/ระบบน้ำหยด/ระบบให้น้ำอัจฉริยะ	75.00	25.00	75.00 (20 ราย) ^{2/} (50 ไร่) ^{3/}	25.00
5. การดูแลแปลง โดยใช้โดรนใส่ปุ๋ย,พ่นยา/ใส่ปุ๋ยผ่านระบบน้ำอัจฉริยะ	87.50	12.50	75.00 (122 ราย) ^{2/} (200 ไร่) ^{3/}	25.00
ภาพรวม	67.50	32.50	62.14	37.86

หมายเหตุ: ^{1/} ไม่นับรวมแปลงที่ไม่มีการส่งเสริมในขั้นตอนดังกล่าว

^{2/} จำนวนเกษตรกรรายอื่นที่นำความรู้ไปปรับใช้

^{3/} จำนวนพื้นที่ของเกษตรกรรายอื่นที่นำความรู้ไปปรับใช้

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.2) มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยที่ได้จากการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาปรับใช้ โดยมูลค่าสินค้าเกษตรมีเป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 และผลผลิตต่อหน่วยมีเป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างแปลงต้นแบบกับแปลงเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมมูลค่าของสินค้าแปลงต้นแบบเพิ่มขึ้นมากกว่ามูลค่าของสินค้าในแปลงเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 34.27 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 4 แบ่งเป็น ข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.06 มันสำปะหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.62 และถั่วเหลืองเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.13 รวมทั้งในภาพรวมของผลผลิตต่อหน่วยได้รับจากแปลงต้นแบบเพิ่มมากกว่าแปลงเกษตรกรด้วยเช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 34.51 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 15 แบ่งเป็น ข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.80 มันสำปะหลังเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.62 และถั่วเหลืองเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.13 เนื่องจากมีการปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิตในแปลงของเกษตรกร รวมทั้ง

มีการดูแลแปลงตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ ในส่วนของแปลงต้นแบบทุเรียน ยังไม่ให้ผลผลิต (ตารางที่ 3.2.5-7)

ตารางที่ 3.2.5-7 มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรกรอัจฉริยะ

ชนิดพืช	หน่วย	แปลงต้นแบบ	แปลงเกษตรกร	ความแตกต่าง	ร้อยละ
1. มูลค่าสินค้าเกษตร					
1.1 ข้าว	บาท/ไร่	8,751	8,574	177	2.06
1.2 มันสำปะหลัง	บาท/ไร่	13,125	9,750	3,375	34.62
1.3 ถั่วเหลือง	บาท/ไร่	12,566	7,564	5,002	66.13
ภาพรวม					34.27
2. ผลผลิตต่อหน่วย					
2.1 ข้าว	กก./ไร่	809	787	22	2.80
2.2 มันสำปะหลัง	กก./ไร่	5,250	3,900	1,350	34.62
2.3 ถั่วเหลือง	กก./ไร่	515	310	205	66.13
ภาพรวม					34.51

หมายเหตุ: มูลค่าของสินค้าเกษตร คือ รายได้ของสินค้าที่เกษตรกรได้รับ (ปริมาณผลผลิต x ราคาที่เกษตรกรได้รับ)
แปลงต้นแบบทุเรียนยังไม่ให้ผลผลิต

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06 โดยประเด็นที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่พึงพอใจมากที่สุด คือ ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 เนื่องจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการมาปรับใช้ในแปลงของตนเองได้ และสามารถขยายพื้นที่หรือถ่ายทอดไปให้เกษตรกรแปลงข้างเคียงได้ รวมทั้งช่วยเพิ่มผลผลิตในแปลงให้กับเกษตรกรได้อีกด้วย รองลงมา คือ ปัจจัยการผลิตที่ดำเนินการสนับสนุน การถ่ายทอดความรู้ และหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ โดยมีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 เท่ากัน การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินงานจากส่วนกลาง มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 เนื่องจากการชี้แจงบางประเด็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ยังไม่มี ความเข้าใจ จึงต้องการประสานงานเพิ่มเติมในภายหลัง ในส่วนของประเด็นด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.60 เนื่องจากข้อจำกัดของการใช้งบประมาณที่ไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อครุภัณฑ์ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์บางชนิดได้ รวมทั้งงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานในพื้นที่ เนื่องจากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรบางชนิดมีราคาค่อนข้างสูง (ตารางที่ 3.2.5-8)

ตารางที่ 3.2.5-8 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.40	มากที่สุด
2. ปัจจัยการผลิตที่ดำเนินการสนับสนุน	4.20	มาก
3. การถ่ายทอดความรู้	4.20	มาก
4. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.20	มาก
5. เทคโนโลยี/นวัตกรรมการเกษตรที่ดำเนินการสนับสนุน	4.00	มาก
6. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินงานจากส่วนกลาง	3.80	มาก
7. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.60	มาก
ภาพรวม	4.06	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.77 โดยประเด็นที่เกษตรกรพึงพอใจมากที่สุด คือ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน เนื่องจากตรงตามความต้องการของเกษตรกร รองลงมา คือ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ (การดำเนินการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม) และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.88 เท่ากัน (ตารางที่ 3.2.5-9)

ตารางที่ 3.2.5-9 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	5.00	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.88	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้/การส่งเสริมเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมการเกษตร	4.88	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.88	มากที่สุด
5. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.75	มากที่สุด
6. ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.75	มากที่สุด
ภาพรวม	4.77	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

การดำเนินงานของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ จำแนกเป็นรายโครงการ ดังนี้

4.1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

4.1.1) ผลสำเร็จของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 32.39 โดยมีการจัดทำแปลงต้นแบบเกษตรอัจฉริยะแล้ว 1 แปลง คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย 5 แปลง คือ แปลงต้นแบบมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด พัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้แล้ว 33 จุด คิดเป็นร้อยละ 91.67 ของเป้าหมาย 36 จุด ถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่แล้ว 324 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.60 ของเป้าหมาย 1,500 ราย พัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบแล้ว 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 112.50 ของเป้าหมาย 40 ราย รวมทั้งมีการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่นำร่องกลุ่มเกษตรกร/ศูนย์ข้าวชุมชนแล้ว 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.33 ของเป้าหมาย 150 ไร่ ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรีและปทุมธานี ส่วนกิจกรรมที่เหลืออยู่ระหว่างการดำเนินการ (ตารางที่ 3.2.5-10)

ตารางที่ 3.2.5-10 ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	แปลง	5	1	20.00
2. กิจกรรมส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ด้านการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	แปลง	80	-	-
3. กิจกรรมพัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี (กรมส่งเสริมการเกษตร)	จุด	36	33	91.67
4. กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการเกษตรให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	ราย	1,500	324	21.60
5. กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบ (กรมส่งเสริมการเกษตร)	ราย	40	45	112.50
6. กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ (กรมการข้าว)	ไร่	150	20	13.33
7. กิจกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ (กรมการข้าว)	ระบบ	1	-	-
8. กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง (กรมการข้าว)	งาน	1	-	-
ภาพรวม				32.39

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ แบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ (1) ระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์ – 1 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี ปราจีนบุรี จันทบุรี และระยอง และ (2) ระหว่างวันที่ 25 – 30 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และกำแพงเพชร โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียดดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นการดำเนินงานโดยใช้งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน ได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 455,900 บาท มีผลการเบิกจ่าย ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 จำนวน 257,188 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.41 ของเป้าหมายงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 3.2.5-11)

ตารางที่ 3.2.5-11 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ 1 อำเภอ 1แปลงเกษตรอัจฉริยะ

หน่วยงาน	งบประมาณ (บาท)		
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	245,900	212,388	86.37
2. กรมการข้าว	200,000	44,800	22.40
ภาพรวม	455,900	257,188	56.41

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ร้อยละ 75.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลาต่อการดำเนินงานในพื้นที่ ส่วนที่เหลือร้อยละ 25.00 เห็นว่างบประมาณที่หน่วยงานส่วนกลางจัดสรรให้กับหน่วยงานในพื้นที่ไม่ทันเวลาต่อกิจกรรมการเพาะปลูกพืชของเกษตรกรในพื้นที่ (ตารางที่ 3.2.5-12)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ร้อยละ 75.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอ ส่วนที่เหลือร้อยละ 25.00 เห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากในขั้นตอนของการส่งเสริมมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ได้แก่ ค่าจ้างเครื่องปรับหน้าดินด้วยระบบเลเซอร์ หน่วยงานในพื้นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนเครื่องจักรดังกล่าว รวมทั้งไม่มีผู้รับบริการในพื้นที่จึงต้องขอยืมจากหน่วยงานอื่นและมีค่าใช้จ่ายในการขนย้ายค่อนข้างสูง (ตารางที่ 3.2.5-12)

ตารางที่ 3.2.5-12 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	75.00
1.2 ไม่ทันเวลา	25.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	75.00
2.2 ไม่เพียงพอ	25.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม ประกอบด้วย

(2.1) การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมการข้าวได้มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว โดยเป็นการประชุมผ่านทางระบบ Zoom Cloud Meeting เพื่อชี้แจงการแนวทาง กรอบระยะเวลา วางแผน ค้นหา กลั่นกรอง คัดเลือก และส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีความจำเป็นต่อการยกระดับการพัฒนาด้านการเกษตร รวมทั้งติดตามผลการส่งเสริมในพื้นที่ (ตารางที่ 3.2.5-13)

(2.2) การคัดเลือกแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย สำนักงานเกษตรจังหวัด (สนง.กษ.) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักพืช (ศทอ.) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตร (ศทว.) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร (ศสพ.) และศูนย์วิจัยข้าว (ศวช.) ได้ดำเนินการคัดเลือกแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยเกณฑ์การคัดเลือกจะมีความแตกต่างตามลักษณะของพืชที่ส่งเสริม เช่น ที่ตั้งแปลงอยู่ในพื้นที่ที่เกษตรกรรายอื่น สัญจรผ่านไปมา สามารถมองเห็นขั้นตอน การเจริญเติบโต และผลผลิตได้ง่าย รวมทั้งเป็นผู้นำกลุ่มหรือ ผู้นำชุมชนเพราะจะมีศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการมากกว่าเกษตรกรรายอื่น เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.5-13)

(2.3) การพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย สำนักงานเกษตรจังหวัด (สนง.กษ.) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักพืช (ศทอ.) ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านวิศวกรรมเกษตร (ศทว.) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร (ศสพ.) และศูนย์วิจัยข้าว (ศวช.) ดำเนินการการพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่ายแล้ว คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนที่เหลือร้อยละ 37.50 อยู่ระหว่างดำเนินการส่งเสริมในพื้นที่ ได้แก่ การดูแลแปลงโดยการใช้โดรน พ่นสารเคมีและใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ยพร้อมระบบน้ำหยด รวมทั้งบางแปลงต้องรอให้มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในแปลงเดิมก่อนจึงจะเข้ามาส่งเสริมในแปลงต่อไป (ตารางที่ 3.2.5-13)

(2.4) การสร้างการรับรู้หรือการขยายผล และการติดตามผล ยังไม่มีการดำเนินการในกิจกรรมนี้ เนื่องจากต้องมีการดำเนินการพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย ให้แล้วเสร็จก่อนจึงมีการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการในช่วงไตรมาสที่ 3 เป็นต้นไป หรือเมื่อมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในแปลงเสร็จเรียบร้อยแล้ว (ตารางที่ 3.2.5-13)

ตารางที่ 3.2.5-13 กิจกรรมการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	ร้อยละ
1. การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ	
1.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	100.00
1.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
2. การคัดเลือกแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย	
2.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	100.00
2.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
3. การพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย	
3.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	62.50
3.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	37.50
4. การสร้างการรับรู้หรือการขยายผล	
4.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-
4.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00
5. การติดตามผลการดำเนินงาน	
5.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-
5.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ผลผลิต ในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 แปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบที่ผ่านการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ มีผลการดำเนินงานในพื้นที่ ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.5-14)

(3.1) แปลงต้นแบบข้าว อยู่ระหว่างเตรียมการดำเนินงานในพื้นที่ เนื่องจากเกษตรกรจะเริ่มเพาะปลูกข้าวในช่วงฤดูนาปี (เดือนพฤษภาคม เป็นต้นไป)

(3.2) แปลงต้นแบบพืชผัก เกษตรกรอยู่ระหว่างเก็บเกี่ยวผลผลิตในแปลง ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ดำเนินการติดตั้งระบบให้น้ำอัจฉริยะในแปลงเสร็จเรียบร้อยแล้ว

(3.3) แปลงต้นแบบทุเรียน หน่วยงานในพื้นที่อยู่ระหว่างการจัดทำแผนดำเนินการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรในพื้นที่ เช่น การนำดินไปตรวจวิเคราะห์ความต้องการธาตุอาหารก่อนการใส่ปุ๋ย การตรวจสอบข้อมูลการระบาดของศัตรูพืชในแปลง เป็นต้น

(3.4) แปลงต้นแบบมันสำปะหลัง หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรแปลงต้นแบบเสร็จเรียบร้อยแล้ว รวมทั้งได้เข้ามาดำเนินการปรับพื้นที่/เตรียมดิน (ไถระเบิด ดินดาน) การปลูกมันสำปะหลังด้วยเครื่องปลูกมันสำปะหลัง และติดตั้งระบบการให้น้ำอัจฉริยะเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ตารางที่ 3.2.5-14 ผลผลิตหรือผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

ผลการดำเนินงาน	ข้าว	พืชผัก ^{1/}	ทุเรียน ^{2/}	มันสำปะหลัง	ภาพรวม
1. การเตรียมดิน					
1.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-			100.00	50.00
1.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00			-	50.00
2. การเพาะปลูก					
2.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	-	100.00	100.00	50.00
2.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	100.00	-	-	50.00
3. การตรวจวิเคราะห์ดิน					
3.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-		100.00	-	33.33
3.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00		-	100.00	66.67
4. การให้น้ำ					
4.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	100.00	100.00	100.00	75.00
4.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	-	-	-	25.00
5. การดูแลแปลง					
5.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	-	-	-	-
5.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
6. การเก็บเกี่ยว					
6.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	-	-	-	-
6.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ภาพรวม					40.17

หมายเหตุ: ^{1/} แปลงต้นแบบพืชผัก เป็นการปลูกผักสลัด จึงไม่มีการนำดินไปตรวจวิเคราะห์

^{2/} แปลงต้นแบบทุเรียนดำเนินการเตรียมดินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 จึงไม่นับรวมเป็นผลการดำเนินงาน

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย

(4.1) การนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรมาปรับใช้อย่างต่อเนื่อง และการขยายผล พบว่า (ตารางที่ 3.2.5-15)

(4.1.1) แปลงต้นแบบข้าว มีการใช้โดรนในการหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว/ใส่ปุ๋ย/พ่นสารเคมี และใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับความนิยมในพื้นที่ รวมทั้งมีผู้ให้บริการในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ในส่วนของการใช้เครื่องปรับหน้าดินด้วยระบบเลเซอร์ในแปลง ต้นแบบข้าวไม่ได้รับความนิยม เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และไม่มีผู้ให้บริการในพื้นที่

(4.1.2) แปลงต้นแบบพืชผัก/ทุเรียน มีการให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด และการให้ปุ๋ยผ่านระบบน้ำหยดอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานใส่ปุ๋ยได้

(4.1.3) แปลงต้นแบบมันสำปะหลัง มีการให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด ใ้ปุ๋ยผ่านระบบน้ำหยด และการใ้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่สามารถหาได้ในพื้นที่ รวมทั้งช่วยลดเวลาในการดูแลแปลงลงได้อีกด้วย และการไถระเบิดดินดานในแปลงต้นแบบมันสำปะหลัง ไม่ได้รับความนิยม เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และการขยายผลเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตร พบว่า ทุกแปลงต้นแบบได้มีการจัดกิจกรรม “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)” เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และกระตุ้นเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในฤดูกาลผลิตใหม่ครบทุกพื้นที่แล้ว

ตารางที่ 3.2.5-15 ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	การนำมาปรับใช้ในแปลง		การขยายผลไปยังพื้นที่อื่น	
	ใช้ต่อเนื่อง	ไม่ได้ใช้	ขยายผล	ไม่ได้ขยายผล
1. การเตรียมดิน ด้วยเครื่องปรับหน้าดิน ด้วยระบบเลเซอร์/การไถระเบิดดินดาน	-	100.00 ^{1/}	-	100.00 ^{1/}
2. การเพาะปลูก โดยใช้โดรนหว่านเมล็ดพันธุ์/รถปักดำนา/รถปลูกมันสำปะหลัง	100.00 ^{1/}	-	100.00	-
3. การตรวจวิเคราะห์ดิน และการใ้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	85.71	14.29	85.71	14.29
4. การให้น้ำ ด้วยท่อวัดระดับน้ำในแปลง/ระบบน้ำหยด/ระบบให้น้ำอัจฉริยะ	85.71	14.29	85.71	14.29
5. การดูแลแปลง โดยใช้โดรนใ้ปุ๋ย,พ่นยา/ใ้ปุ๋ยผ่านระบบน้ำอัจฉริยะ)	85.71	14.29	85.71	14.29
ภาพรวม	71.43	28.57	71.43	28.57

หมายเหตุ: ^{1/} ไม่นับรวมแปลงที่ไม่มีการส่งเสริมในขั้นตอนดังกล่าว

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) มูลค่าสินค้าเกษตรมีเป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 พบว่า ในภาพรวมมูลค่าของสินค้าข้าวและมันสำปะหลังในแปลงต้นแบบมีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.34 เมื่อเทียบกับแปลงเกษตรกรทั่วไป รวมทั้งผลผลิตต่อหน่วยมีเป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 15 พบว่า ในภาพรวมแปลงต้นแบบได้รับผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.71 เมื่อเทียบกับแปลงเกษตรกรทั่วไปเช่นเดียวกัน เนื่องจากปริมาณผลผลิตแปลงต้นแบบมากกว่าปริมาณผลผลิตแปลงเกษตรกรทั่วไป (ตารางที่ 3.2.5-16)

ตารางที่ 3.2.5-16 มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

ชนิดพืช	หน่วย	แปลงต้นแบบ	แปลงเกษตรกร	ความแตกต่าง	ร้อยละ
1. มูลค่าสินค้าเกษตร					
1.1 ข้าว	บาท/ไร่	8,751	8,574	177	2.06
1.2 มันสำปะหลัง	บาท/ไร่	13,125	9,750	3,375	34.62
ภาพรวม					18.34
2. ผลผลิตต่อหน่วย					
2.1 ข้าว	กก./ไร่	809	787	22	2.80
2.2 มันสำปะหลัง	กก./ไร่	5,250	3,900	1,350	34.62
ภาพรวม					18.71

หมายเหตุ: มูลค่าของสินค้าเกษตร คือ รายได้ของสินค้าที่เกษตรกรได้รับ (ปริมาณผลผลิต x ราคาที่เกษตรกรได้รับ)

แปลงต้นแบบทุเรียนยังไม่ให้ผลผลิต

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ พบว่า

(5.1) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 โดยประเด็นที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่พึงพอใจมากที่สุด คือ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ส่วนที่เหลือมีความพึงพอใจในระดับมาก เช่น งบประมาณควรสนับสนุนการดำเนินงานในฤดูนาปรังมากกว่าฤดูนาปี เนื่องจากสามารถควบคุมปริมาณน้ำในแปลงได้ง่ายกว่า รวมทั้งเทคโนโลยีบางชนิดที่กำหนดให้มีการส่งเสริม เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ยังไม่มี ความชำนาญเมื่อเกิดปัญหาจึงไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ทันที เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.5-17)

ตารางที่ 3.2.5-17 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.25	มากที่สุด
2. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.25	มากที่สุด
3. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินงานจากส่วนกลาง	4.00	มาก
4. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.00	มาก
5. เทคโนโลยี/นวัตกรรมการเกษตรที่ดำเนินการสนับสนุน	4.00	มาก
6. การถ่ายทอดความรู้	4.00	มาก
7. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	3.50	มาก
ภาพรวม	4.00	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.83 โดยประเด็นที่เกษตรกรพึงพอใจมากที่สุด คือ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน เนื่องจากตรงตามความต้องการของเกษตรกร รองลงมา คือ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ (การดำเนินการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.86 เท่ากัน เนื่องจากเกษตรกรได้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ เช่น ต้นทุนการผลิตที่ลดลง ผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งลดแรงงานในการทำเกษตรลงได้อีกด้วย (ตารางที่ 3.2.5-18)

ตารางที่ 3.2.5-18 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	5.00	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.86	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้/การส่งเสริมเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตรกร	4.86	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.86	มากที่สุด
5. ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.86	มากที่สุด
6. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงรายละเอียดโครงการ	4.71	มากที่สุด
ภาพรวม	4.83	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

4.2.1) ผลสำเร็จของโครงการ โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ยังไม่มีผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมผลการดำเนินงานทั้ง 6 แปลง อยู่ระหว่างดำเนินการ เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่จะต้องดำเนินการครบทุกขั้นตอนตั้งแต่การเพาะปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตจึงจะนับเป็นผลสำเร็จ 1 แปลง ในส่วนของแปลงเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะสามารถลดปัจจัยการผลิตหรือมีผลผลิตเพิ่มขึ้น ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวัดผลในช่วงสิ้นปีงบประมาณ (ตารางที่ 3.2.5-19)

ตารางที่ 3.2.5-19 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม/หน่วยงาน	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	แปลง	6	-	-
2. แปลงเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะสามารถลดปัจจัยการผลิตหรือมีผลผลิตเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	12	-	-
ภาพรวม				-

หมายเหตุ: ยังไม่มีผลการดำเนินงาน เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่จะต้องดำเนินการครบทุกขั้นตอนจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.2.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ระหว่างวันที่ 25 – 30 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และกำแพงเพชร โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และผลลัพธ์เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียด ดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

(1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นการดำเนินงานโดยใช้งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน ได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 709,700 บาท มีผลการเบิกจ่าย ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567 จำนวน 505,393 บาท คิดเป็นร้อยละ 71.21 ของงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 3.2.5-20)

ตารางที่ 3.2.5-20 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

หน่วยงาน	งบประมาณ (บาท)		
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ
กรมวิชาการเกษตร	709,700	505,393	71.21

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทุกรายเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลาต่อการดำเนินงานในพื้นที่ (ตารางที่ 3.2.5-20)

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ ร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอกับการดำเนินงานโครงการ ส่วนที่เหลือร้อยละ 50.00 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากเครื่องจักรที่ดำเนินการส่งเสริมมีราคาค่อนข้างสูง (ตารางที่ 3.2.5-21)

ตารางที่ 3.2.5-21 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	50.00
2.2 ไม่เพียงพอ	50.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม (ตารางที่ 3.2.5-22) มีดังนี้

(2.1) การจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการ กรมวิชาการเกษตร ได้มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว โดยเป็นการประชุมผ่านทางระบบ Zoom Cloud Meeting เพื่อชี้แจงคู่มือในการส่งเสริม การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร และแผนการส่งเสริม รวมทั้งผลที่คาดว่าจะได้รับการส่งเสริมในแปลงต้นแบบหรือแปลงเกษตรกร

(2.2) การคัดเลือกแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย ศูนย์วิจัยพืชไร่ ได้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรแปลงต้นแบบเสร็จเรียบร้อยแล้ว และแปลงต้นแบบอีก 1 แปลง ที่ดำเนินการในพื้นที่ของหน่วยงาน

(2.3) การพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย ศูนย์วิจัยพืชไร่ ได้ดำเนินการพัฒนาแปลงเรียนรู้ในทุกขั้นตอนแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างรอเก็บเกี่ยวผลผลิตในแปลง

(2.4) การสร้างการรับรู้หรือการขยายผล และการติดตามผลในพื้นที่ ยังไม่มีการดำเนินการเนื่องจากต้องมีการดำเนินการส่งเสริมแปลงต้นแบบให้ครบทุกขั้นตอน รวมทั้งมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะมีการดำเนินการกิจกรรมดังกล่าว

ตารางที่ 3.2.5-22 กิจกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	ร้อยละ
1. การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการ	
1.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	100.00
1.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
2. การคัดเลือกแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย	
2.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	100.00
2.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
3. การพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย	
3.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	
3.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00
4. การสร้างการรับรู้หรือการขยายผล	
4.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-
4.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00
5. การติดตามผลการดำเนินงาน	
5.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-
5.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(3) ผลผลิต พบว่า หน่วยงานในพื้นที่อยู่ระหว่างดำเนินการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรในพื้นที่ เนื่องจากเกษตรกรต้องทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตในแปลงเดิมก่อน เมื่อทำการเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว จึงจะเข้ามาดำเนินการส่งเสริมพัฒนาในแปลงต่อไป (ตารางที่ 3.2.5-23)

ตารางที่ 3.2.5-23 ผลผลิตหรือผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

ผลการดำเนินงาน	ต้นทุน	ภาพรวม
1. การเตรียมดิน		
1.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	-
1.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	100.00
2. การเพาะปลูก		
2.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	-
2.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	100.00
3. การตรวจวิเคราะห์ดิน		
3.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	-
3.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	100.00
4. การให้น้ำ		
4.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	-
4.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	100.00
5. การดูแลแปลง		
5.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	-
5.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	100.00
6. การเก็บเกี่ยว		
6.1 ดำเนินการเสร็จแล้ว	-	-
6.2 อยู่ระหว่างดำเนินการ	100.00	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย

(4.1) การนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตรมาปรับใช้อย่างต่อเนื่อง และการขยายผล พบว่า แปลงต้นแบบต้นทุนต่ำมีการส่งเสริมเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการเพาะปลูกและการดูแลแปลง โดยมีการใช้เครื่องหยอดเมล็ด 2 แถว ดึงรถไถเดินตามและการใส่ปุ๋ยผ่านระบบน้ำอัจฉริยะอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับความนิยมในพื้นที่ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ ในส่วนของการขยายผลเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตร พบว่า ได้มีการจัดกิจกรรม “วันถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)” เพื่อเป็นการสร้างการรับรู้และกระตุ้นเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในฤดูกาลผลิตใหม่แล้ว แต่ยังไม่มีการขยายผลไปปรับใช้หรือขยายผลในพื้นที่อื่น (ตารางที่ 3.2.5-24)

ตารางที่ 3.2.5-24 ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	การนำมาปรับใช้ในแปลง		การขยายผลไปยังพื้นที่อื่น	
	ใช้ต่อเนื่อง	ไม่ได้ใช้	ขยายผล	ไม่ได้ขยายผล
1. การเตรียมดิน	-	100.00	-	100.00
2. การเพาะปลูก (เครื่องหยอดเมล็ด 2 แถวและรถไถเดินตาม)	100.00	-	-	100.00
3. การตรวจวิเคราะห์ดิน (การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน)	-	100.00	-	100.00
4. การให้น้ำ (ระบบน้ำหยด/ระบบให้น้ำอัจฉริยะ)	-	100.00	-	100.00
5. การดูแลแปลง (ใส่ปุ๋ยผ่านระบบน้ำอัจฉริยะ)	100.00	-	-	100.00
ภาพรวม	40.00	60.00	-	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(4.2) มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตร พบว่า มูลค่าสินค้าแปลงต้นแบบเมื่อเทียบกับแปลงเกษตรกร แปลงต้นแบบจะมีมูลค่าและผลผลิตมากกว่าแปลงเกษตรกรทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 66.13 เนื่องจากต้นถั่วเหลืองได้รับน้ำในปริมาณที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต ส่งผลให้แปลงต้นแบบได้รับผลผลิตมากกว่าแปลงเกษตรกรทั่วไป (ตารางที่ 3.2.5-25)

ตารางที่ 3.2.5-25 มูลค่าสินค้าเกษตรและผลผลิตต่อหน่วยโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

ชนิดพืช	หน่วย	แปลงต้นแบบ	แปลงเกษตรกร	ความแตกต่าง	ร้อยละ
1. มูลค่าสินค้าเกษตร					
ถั่วเหลือง	บาท/ไร่	12,566	7,564	5,002	66.13
ภาพรวม					66.13
2. ผลผลิตต่อหน่วย					
ถั่วเหลือง	กก./ไร่	515	310	205	66.13
ภาพรวม					66.13

หมายเหตุ: มูลค่าของสินค้าเกษตร คือ รายได้ของสินค้าที่เกษตรกรได้รับ (ปริมาณผลผลิต x ราคาที่เกษตรกรได้รับ)

ที่มา: จากการสำรวจ

(5) ความพึงพอใจ พบว่า

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.29 โดยประเด็นที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่พึงพอใจมากที่สุด คือ หลักเกณฑ์/เงื่อนไขการดำเนินงานโครงการ การถ่ายทอดความรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ส่วนที่เหลือมีความพึงพอใจในระดับมาก ยกเว้นประเด็นการชี้แจงทำความเข้าใจ/วิธีการดำเนินงานจากส่วนกลาง เนื่องจากการชี้แจงบางประเด็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ยังไม่มี ความเข้าใจ จึงต้องการประสานงานเพิ่มเติมในภายหลัง (ตารางที่ 3.2.5-26)

ตารางที่ 3.2.5-26 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	5.00	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้	5.00	มากที่สุด
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	5.00	มากที่สุด
4. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	4.00	มาก
5. เทคโนโลยี/นวัตกรรมการเกษตรที่ดำเนินการสนับสนุน	4.00	มาก
6. ปัจจัยการผลิตที่ดำเนินการสนับสนุน	4.00	มาก
7. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินงานจากส่วนกลาง	3.00	ปานกลาง
ภาพรวม	4.29	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.86 ประเด็นที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุนที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 เนื่องจากตรงตามความต้องการ รวมทั้งเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการเป็นอย่างมาก และสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูกพืชได้ (ตารางที่ 3.2.5-27)

ตารางที่ 3.2.5-27 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	5.00	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	4.88	มากที่สุด
3. การถ่ายทอดความรู้/การส่งเสริมเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมการเกษตร	4.88	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.88	มากที่สุด
5. ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.75	มากที่สุด
ภาพรวม	4.86	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานในพื้นที่ เนื่องจากการดำเนินงานจะต้องมีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์หรือครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบางอย่างไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อได้ เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม และในกรณีที่วัสดุอุปกรณ์ชำรุดเสียหาย เกษตรกรจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเอง เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่ไม่มีงบประมาณในการซ่อมแซมวัสดุหรืออุปกรณ์ดังกล่าว รวมทั้งการดำเนินงานของโครงการมีความล่าช้าเนื่องจากงบประมาณที่ได้จัดสรรให้กับ

หน่วยงานในพื้นที่ไม่สอดคล้องกับฤดูกาลการเพาะปลูกของเกษตรกร ส่งผลทำให้การดำเนินงานในพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

(6.1.2) องค์กรความรู้หรือความพร้อมของเจ้าหน้าที่ พบว่าเจ้าหน้าที่บางรายยังไม่มีความรู้หรือความเข้าใจในเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรที่ดำเนินการส่งเสริม เนื่องจากเป็นรูปแบบการดำเนินการส่งเสริมที่กำหนดจากหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งเจ้าหน้าที่บางรายยังไม่มีความรู้หรือความชำนาญในการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดังกล่าวมาปรับใช้ในพื้นที่

(6.1.3) ข้อจำกัดของเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตร ความไม่เสถียรของเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตร ส่งผลทำให้เกษตรกรไม่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมทั้งข้อจำกัดและความไม่เหมาะสมของการใช้เทคโนโลยีกับชนิดพืชโดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นแปลงไม่ผลขนาดใหญ่ อีกทั้งเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมบางชนิดยังไม่มีในพื้นที่ เช่น เครื่องปรับหน้าดินด้วยระบบเลเซอร์ (Land Laser Leveling: LLL) ส่งผลทำให้ต้องการมีเคลื่อนย้ายจากพื้นที่อื่น และมีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายค่อนข้างสูงส่งผลทำให้เทคโนโลยีดังกล่าวยังไม่เป็นที่ยอมรับของเกษตรกรในพื้นที่

(6.2) เกษตรกร

(6.2.1) ความรู้และความสนใจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความสนใจในเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรที่เข้ามาดำเนินการส่งเสริมในพื้นที่ แต่มีข้อจำกัดของเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ไม่สามารถหาได้ในพื้นที่ ส่งผลทำให้ต้องมีการเคลื่อนย้ายจากพื้นที่อื่น ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายค่อนข้างสูง

(6.2.2) การตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุดวิเคราะห์ดินอย่างง่าย (Soil Test Kit) เป็นเทคโนโลยีที่ได้รับความสนใจจากเกษตรกรเป็นอย่างมาก เนื่องจากเกษตรกรสามารถตรวจวิเคราะห์ดินในแปลงของตนเองได้ รวมทั้งมีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยาก

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว และกรมวิชาการเกษตร ควรมีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณและมีการจัดทำแผนพัฒนาแปลงต้นแบบ/พื้นที่ต้นแบบ/เกษตรกร/เครือข่าย อย่างน้อย 2 ปี เนื่องจากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเกษตรบางชนิดไม่สามารถเห็นผลประโยชน์ได้ในระยะเวลา 1 ปี

(7.1.2) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว และกรมวิชาการเกษตร ควรมีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ การใช้งาน การบำรุงดูแลรักษา และการซ่อมแซมระบบเบื้องต้นให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ทันเวลาที่

(7.1.3) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว และกรมวิชาการเกษตร ควรมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงร่วมกับบริษัทหรือหน่วยงานผู้เป็นเจ้าของระบบ อย่างน้อย 3 ปี ในกรณีเกิดปัญหาจากความไม่เสถียรของระบบ รวมทั้งควรมีการต่อยอดการใช้เทคโนโลยีอื่น ๆ เพื่อทดแทนเทคโนโลยีที่มีราคาสูง โดยประสานขอความร่วมมือหรือขอรับการสนับสนุนเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมจากหน่วยงานอื่นในพื้นที่ เช่น

ประสานขอยืมรถเกรดเตอร์เคลื่อนที่ (Motor Grader) จากกรมทางหลวงชนบท มาทดแทนเครื่องปรับหน้าดิน ด้วยระบบเลเซอร์เพื่อดำเนินการปรับระดับพื้นที่ในแปลงให้กับเกษตรกร เป็นต้น

(7.2) เกษตรกร

(7.2.1) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว และกรมวิชาการเกษตร ควรมีการสร้างการรับรู้และการต่อยอดการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทั่วไปได้เห็นถึงประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรมาปรับใช้ในแปลง และมีการพาเกษตรกรไปศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบหรือแปลงสาธิตที่ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

(7.2.2) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว และกรมวิชาการเกษตร ควรประสานกรมพัฒนาที่ดินจัดอบรมถ่ายทอดความรู้การใช้งานชุดวิเคราะห์ดินอย่างง่าย (Soil Test Kit) ให้กับเกษตรกรที่สนใจ เนื่องจากจะช่วยให้เกษตรกรทราบผลการตรวจวิเคราะห์ดินในแปลงตนเองเบื้องต้น และสามารถคาดการณ์ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีในแปลงของตนเองได้

3.2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

1) สำคัญ

1.1) แนวทางการพัฒนา

1.1.1) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงอาหาร อาทิ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองที่ดินทางการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร และชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำมาวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร และนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

1.1.2) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสร้างความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ สนับสนุนให้ชุมชนทำการเกษตรของท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยั่งยืน สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่าง ๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งการมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

1.1.3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์ และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม และข้อมูลมูลค่า

สินค้าเกษตรรวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย และกลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า ภาวะเปรียบเทียบการค้าระหว่างประเทศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนดมาตรการรองรับ มาตรการเตือนภัย มาตรการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤต และการประกันความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

1.1.4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ และสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง ตลอดจนให้มีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

1.1.5) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างความมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

1.1.6) พัฒนาคูณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งจัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสมรวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

1.1.7) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้า การรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

1.1.8) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็ว และไม่เป็นการค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า รวมทั้งการพัฒนาด้านโลจิสติกส์การเกษตร เพื่อลดการสูญเสียระหว่างการขนส่งลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้า ตลอดจนเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

1.2) เป้าหมาย

1.2.1) ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

1.2.2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

1.3) ตัวชี้วัด

1.3.1) มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 15

1.3.2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานที่ ร้อยละ 30

1.4) หน่วยงานดำเนินการ จำนวน 14 หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการค้าระหว่างกรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.5) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 721.1854 ล้านบาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.2) พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินการ 76 จังหวัด

2.1.3) กลุ่มเป้าหมาย

(1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

(2) กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.2) ช่วงระยะเวลาของข้อมูล ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2567 เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ กิจกรรม ความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ จากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

2.2.1) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากการสำรวจข้อมูลโดยการลงพื้นที่และผ่านช่องทางออนไลน์

2.2.2) สถาบันเกษตรกร/เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2.3) ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

ในการติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรได้กำหนดประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ รายละเอียด (ตารางที่ 3.2.6-1) ดังนี้

ตารางที่ 3.2.6-1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัดการติดตามผลการดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด
1. ปัจจัยนำเข้า	- ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ	- ร้อยละ 100 - ร้อยละ 80 - ร้อยละ 80
2. กิจกรรม	- การอบรม/ถ่ายทอดความรู้ (ราย/แปลง/แห่ง) - การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม - การส่งเสริมแปลงใหญ่ - การจัดทำ โครงการ (Project Idea)/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า	- 20,997 ราย - 2,930 แปลง - 200 แห่ง - 41,615 ไร่ - 405,000 ไร่ - 878 แผน
3. ผลผลิต	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ - จำนวนแปลงที่ได้รับการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ - จำนวนสหกรณ์ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการ - จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม - จำนวนนาที่ได้รับการส่งเสริมแปลงใหญ่ - จำนวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านหรือ Project Idea	- 20,997 ราย - 2,930 แปลง - 200 แห่ง - 41,615 ไร่ - 405,000 ไร่ - 878 แผน
4. ผลลัพธ์	- ร้อยละของเกษตรกรหรือสหกรณ์ที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ - ร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากปรับเปลี่ยนการผลิต - ร้อยละของเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีค่าใช้จ่ายด้านการผลิตต่อหน่วยที่ลดลง - ร้อยละของเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น - มูลค่าของสินค้าที่เพิ่มขึ้นต่อไร่/หน่วย	- ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 - ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15
5. ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อโครงการ - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ	- ระดับมากขึ้นไป - ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา

3) ผลการดำเนินงานในภาพรวมของแผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

การดำเนินงานของแผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ในภาพรวมมีผลสำเร็จร้อยละ 80.00 โดยจำแนกตามประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การวัด แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ ดังนี้

3.1) ปัจจัยนำเข้า

3.1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

จากการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567) มีผลการเบิกจ่าย 190.1229 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.36 ของงบประมาณที่ได้รับ จำแนกเป็น โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map) มีผลการเบิกจ่าย 7.1903 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.11 ของงบประมาณที่ได้รับ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีผลการเบิกจ่าย 180.8381 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.40 ของงบประมาณที่ได้รับ โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร มีผลการเบิกจ่าย 0.5925 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.54 ของงบประมาณที่ได้รับ และโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง มีผลการเบิกจ่าย 1.5020 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.06 ของงบประมาณที่ได้รับ ทั้งนี้ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ต่ำกว่าเป้าหมายค่อนข้างมาก เนื่องจากข้อจำกัดของการจัดสรรงบประมาณในช่วงการใช้จ่ายงบประมาณ ปี 2566 พ่วงก่อน เป็นผลให้มีการจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่เมื่อเดือนธันวาคม 2566 ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างเร่งรัดการดำเนินงาน และบางกิจกรรมมีแผนดำเนินการหลังจากไตรมาสที่ 2 (ตารางที่ 3.2.6-2)

ตารางที่ 3.2.6-2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
1. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)	174.9216	7.1903	4.11	37.39
1.1 กรมพัฒนาที่ดิน	147.8312	2.0299	1.37	0.50
1.2 กรมส่งเสริมการเกษตร	13.5600	2.0811	15.35	67.73
1.3 กรมหม่อนไหม	2.4888	0.0624	2.51	14.82
1.4 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1.0620	0.2705	25.47	63.96
1.5 กรมวิชาการเกษตร	4.1701	1.1385	27.30	44.08
1.6 กรมปศุสัตว์	2.4762	0.3272	13.21	18.75
1.7 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	3.3333	1.2807	38.42	51.92

ตารางที่ 3.2.6-2 (ต่อ)

โครงการ/หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)			ผลสำเร็จ ^{1/} (ร้อยละ)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ร้อยละ	
2. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	541.3522	180.8381	33.40	37.21
2.1 กรมส่งเสริมการเกษตร	194.6677	114.8598	59.00	33.33
2.2 กรมการข้าว	65.5666	34.9738	53.34	60.83
2.3 กรมปศุสัตว์	5.7218	1.5945	27.87	28.64
2.4 กรมประมง	6.8545	5.9918	87.41	32.18
2.5 กรมหม่อนไหม	3.1439	0.7281	23.16	15.14
2.6 กรมวิชาการเกษตร	2.8538	0.6170	21.62	40.00
2.7 กรมส่งเสริมสหกรณ์	1.3317	1.0520	79.00	77.75
2.8 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	10.9014	3.0388	27.88	51.00
2.9 กรมพัฒนาที่ดิน	36.0880	3.3524	9.29	27.06
2.10 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	35.0562	5.2155	14.88	7.73
2.11 สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	8.5000	2.2723	26.73	39.28
2.12 การยางแห่งประเทศไทย	170.0000	6.5374	3.85	20.83
2.13 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	0.6666	0.6047	90.72	50.00
3. โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็น ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	1.5783	0.5925	37.54	185.33
3.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์	1.5783	0.5925	37.54	185.33
4. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่ การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	3.3333	1.5020	45.06	60.06
4.1 สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	3.3333	1.5020	45.06	60.06
ภาพรวม	721.1854	190.1229	26.36	80.00

หมายเหตุ: ^{1/} ผลสำเร็จ หมายถึง ความก้าวหน้าในการดำเนินงานในภาพรวมของกิจกรรมทั้งหมดที่หน่วยงานได้ดำเนินงาน
ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567
และจากการคำนวณ

3.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการร้อยละ 93.33 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลา และร้อยละ 6.67 เห็นว่าไม่ทันเวลา ส่งผลให้ไม่สอดคล้องกับ
ฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งเป็น
ช่วงที่จะสามารถพัฒนาศักยภาพของกลุ่มได้เต็มประสิทธิภาพ (ตารางที่ 3.2.6-3)

3.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการร้อยละ 60.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และร้อยละ 40.00 เห็นว่าได้รับ
จัดสรรไม่เพียงพอ เช่น โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการ
เชิงรุก (Agri-Map) ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ไม่เพียงพอต่อจำนวนเกษตรกรที่มีความประสงค์เข้าร่วม

โครงการ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ บางพื้นที่ได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการอบรมและซื้อปัจจัยการผลิตให้ตรงตามความต้องการของกลุ่ม เป็นต้น (ตารางที่ 3.2.6-3)

ตารางที่ 3.2.6-3 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนา ระบบนิเวศการเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	93.33
1.2 ไม่ทันเวลา	6.67
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	60.00
2.2 ไม่เพียงพอ	40.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2) กิจกรรม

แผนแม่บทย่อยการพัฒนา ระบบนิเวศการเกษตร เน้นการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกร และชุมชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ เชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา ด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและ ผลิตภัณฑ์ ยกกระตือรือร้นการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาด หรือกลุ่มผู้บริโภค จำแนกตามกิจกรรม ดังนี้

3.2.1) อบรม/ถ่ายทอดความรู้

การดำเนินโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนา ระบบนิเวศการเกษตร มีการสนับสนุนองค์ความรู้ด้วยการอบรมหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เช่น เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดทำแผนปรับเปลี่ยนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการลดต้นทุนการผลิต สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิต สินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) พัฒนาองค์ความรู้ด้านการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต มาตรฐานสินค้าประมง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมระบบแปลงใหญ่ การชักชวน พัฒนาครอบครัว สำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวมทั้งการพัฒนา ศักยภาพเพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร สำหรับสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการยกระดับ สถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เป็นต้น

3.2.2) การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม

ดำเนินการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรทำการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับพื้นที่ตาม Agri-Map แล้ว เช่น การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปัจจัยการผลิตสำหรับปลูกพืชทางเลือกใหม่ ระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์ เป็นต้น

3.2.3) การส่งเสริมแปลงใหญ่ เป้าหมาย 405,000 ไร่

3.2.4) การจัดทำโครงการ (Project Idea) /กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า สนับสนุนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านสู่หมู่บ้านเกษตรมูลค่าสูง โดยการสนับสนุนให้ทบทวนแผนพัฒนาระดับหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 แผน และจัดทำโครงการ (Project Idea) โครงการหรือกิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านหรือแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า เพื่อเสนอของบประมาณหรือสินเชื่อเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน

3.3) ผลผลิต

3.3.1) การอบรม/ถ่ายทอดความรู้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว 20,694 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.56 จากเป้าหมาย 20,997 ราย มีแปลงเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จำนวน 2,381 แปลง คิดเป็นร้อยละ 81.26 จากเป้าหมาย 2,930 แปลง และสหกรณ์การเกษตรจำนวน 206 แห่ง ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้วยการอบรม จากเป้าหมาย 200 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 103.00 ของเป้าหมาย

3.3.2) การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม

พื้นที่เข้าร่วมโครงการเพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมได้รับการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนแล้ว 1,190 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.86 ของเป้าหมาย 41,615 ไร่

3.3.3) การส่งเสริมแปลงใหญ่ เป้าหมาย 405,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว 313,564 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.42

3.3.4) การจัดทำโครงการ (Project Idea)/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า 287 แผน คิดเป็นร้อยละ 32.69 ของเป้าหมาย 878 แผน โดยมีหมู่บ้านที่ทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านแล้ว 551 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 62.76 ของเป้าหมาย 878 หมู่บ้าน

3.4) ผลลัพธ์

3.4.1) เกษตรกรหรือสหกรณ์ที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2566 ร้อยละ 81.25 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ โดยความรู้ที่เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การทำเกษตรผสมผสาน การผลิตปุ๋ยน้ำหมัก การปรับปรุงสภาพดิน หลังจากปรับพื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้ เกษตรกรที่ยังไม่ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์เนื่องจากเกษตรกรติดภารกิจ และเพิ่งเริ่มปรับเปลี่ยนการผลิต

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ร้อยละ 92.06 ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งเกษตรกรได้นำองค์ความรู้ในการบำรุงดูแลรักษาที่ถูกต้องไปปฏิบัติ ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเป็นปีแรก จึงอยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษา และเตรียมปฏิบัติในแปลงของตนเอง

3.4.2) เกษตรกรที่มีรายได้เพิ่มขึ้น

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2566 ที่ได้รับผลผลิตแล้ว โดยร้อยละ 83.33 มีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เกษตรกรที่ยังไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากเกษตรกรเพิ่งได้รับผลผลิต หรือได้รับผลผลิตเพียงบางส่วน โดยเป็นผลผลิตในส่วนของพืชที่ให้ผลตอบแทนระยะสั้น เช่น พืชผักสวนครัว กล้วย เป็นต้น

3.4.3) เกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีค่าใช้จ่ายด้านการผลิตต่อหน่วยลดลง

เกษตรกรร้อยละ 45.03 มีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ลดลง จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ จึงเกิดการใช้จ่ายการผลิตที่เหมาะสม โดยมีการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี การใช้เมล็ดพันธุ์/พันธุ์สัตว์น้ำในอัตราที่เหมาะสม รวมทั้งการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 54.97 ค่าใช้จ่ายการผลิตยังไม่ลดลง เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง ประกอบกับการปรับตัวสูงขึ้นของราคาปัจจัยการผลิต เช่น ค่าปุ๋ยเคมี สารเคมี อาหารสัตว์ ยารักษาโรค น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าจ้างแรงงาน เพิ่มขึ้น เกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ผลผลิตเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ได้รับความเสียหายในช่วงการเพาะปลูก ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายจากการปลูกซ่อม การดูแลและบำรุงรักษาที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรบางรายต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในด้านการบำรุงรักษาที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องการเพิ่มปริมาณน้ำหนักรวมและคุณภาพผลผลิตให้เพิ่มสูงขึ้นด้วย

3.4.4) เกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น

เกษตรกรร้อยละ 47.82 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการใช้พันธุ์ดี และบำรุงรักษาที่ถูกต้องขึ้น ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 52.18 ผลผลิตต่อหน่วยไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง ประกอบกับเกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่

3.4.5) มูลค่าของสินค้าที่เพิ่มขึ้น

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2566 ที่ได้รับผลผลิตแล้ว มีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกรเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการไร่ละ 3,901.89 บาท หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเป็นไร่ละ 4,805.45 บาท เพิ่มขึ้นไร่ละ 903.56 บาท หรือร้อยละ 23.16

3.5) ความพึงพอใจ

3.5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการ ได้แก่ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ และโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73 เนื่องจากเห็นว่าหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ของโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ตรงความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรมีความเข้าใจและนำความรู้ไปปฏิบัติได้ และพื้นที่การเกษตรได้รับการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ส่วนโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่มีประโยชน์ต่อกลุ่มเกษตรกร โดยเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพภายใต้ค่าใช้จ่ายด้านการผลิตที่ลดลงจากการนำความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติในแปลง

3.5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร

ภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.37 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด เนื่องจากเห็นว่า การนำความรู้ที่ได้รับจากโครงการไปใช้ประโยชน์ สามารถลดต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตจากการสนับสนุนพันธุ์ไม้ และหลังปรับเปลี่ยนการผลิตแล้วสามารถนำผลผลิตมาบริโภค ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และมีรายได้เพิ่มขึ้น และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด

4) ผลการดำเนินงานของโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

4.1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

4.1.1) ผลสำเร็จของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 37.39 มีการส่งเสริมปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมจำนวน 1,190 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.86 ของเป้าหมาย 41,615 ไร่ ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 1,532 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.49 ของเป้าหมาย 1,835 ราย และถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมจำนวน 119 แปลง คิดเป็นร้อยละ 88.15 ของเป้าหมาย 135 แปลง (ตารางที่ 3.2.6-4)

ตารางที่ 3.2.6-4 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) (กรมพัฒนาที่ดิน)				0.50
1.1 กิจกรรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม	ไร่	38,790	195	0.50
2. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) (กรมส่งเสริมการเกษตร)				67.73
2.1 กิจกรรมอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่	ราย	1,000	926	92.60
2.2 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่	ไร่	1,680	720	42.86
3. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) (กรมหม่อนไหม)				14.82
3.1 กิจกรรมถ่ายทอด ส่งเสริม และสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร - หลักสูตรการปรับเปลี่ยนพืชอื่นเป็นการปลูกหม่อน	ราย	135	40	29.63
3.2 กิจกรรมสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร (หลังการฝึกอบรม) - สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อน เลี้ยงไหมและการแปรรูป	ไร่	145	-	-
4. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์)				63.96
4.1 กิจกรรมชักชวนพัฒนาครัวบัญชี	ราย	18	18	100.00
4.2 กิจกรรมอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	700	566	80.86
4.3 กิจกรรมกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	490	54	11.02
5. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) (กรมวิชาการเกษตร)				44.08
- กิจกรรมบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)				
5.1 ถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตร	แปลง	135	119	88.15
5.2 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	10	-	-

ตารางที่ 3.2.6-4 (ต่อ)

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร				18.75
เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)				
(กรมปศุสัตว์)				
- กิจกรรมบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)				
6.1 พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์	ไร่	1,000	275	27.50
6.2 เกษตรกรฟาร์มโคเนื้อ-กระบือที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตระบบการให้น้ำในแปลงพืชอาหารสัตว์	ราย	200	20	10.00
7. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร				51.92
เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)				
(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)				
7.1 กิจกรรมจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด	เรื่อง	1	-	-
- ร้อยละความก้าวหน้า	ร้อยละ	100		52.50
7.2 กิจกรรมการศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	เรื่อง	2	-	-
- ร้อยละความก้าวหน้า	ร้อยละ	100		51.33
ภาพรวม				37.39

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.1.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม นครราชสีมา ศรีสะเกษ กาฬสินธุ์ ยโสธร และสุรินทร์ โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียด ดังนี้

(1) ผลการติดตาม

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2567 โดยสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการของกรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมวิชาการเกษตร ในพื้นที่จังหวัด มหาสารคาม นครราชสีมา ศรีสะเกษ กาฬสินธุ์ ยโสธร และสุรินทร์ สรุปผลการติดตามโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 3.2.6-5)

(1.1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรทันเวลากับแผนปฏิบัติงาน

(1.1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 50.00 เห็นว่าไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อจำนวนเกษตรกรที่มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ 3.2.6-5 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	100.00
1.2 ไม่ทันเวลา	-
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	50.00
2.2 ไม่เพียงพอ	50.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(1.2) กิจกรรม

(1.2.1) การอบรม/ถ่ายทอดความรู้ มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ 3 หน่วยงาน โดยมีเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 200 ราย ประกอบด้วย สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม 150 ราย สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ 40 ราย และสำนักงานเกษตรจังหวัดยโสธร 10 ราย โดยองค์ความรู้/หลักสูตรที่ถ่ายทอด ได้แก่ เทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดทำแผนการปรับเปลี่ยนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุนการผลิต เกษตรผสมผสาน และเศรษฐกิจพอเพียง

(1.2.2) การสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม มีหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ 6 หน่วยงาน โดยมีเป้าหมายรวมทั้งสิ้น 3,556 ไร่ ประกอบด้วย การปรับเปลี่ยนพื้นที่นาข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรผสมผสานโดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม 1,900 ไร่ สถานีพัฒนาที่ดินนครราชสีมา 181 ไร่ และสถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ 1,300 ไร่ การปรับเปลี่ยนพื้นที่นาข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรผสมผสานหรือมันสำปะหลัง ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ 120 ไร่ สำนักงานเกษตรจังหวัดยโสธร 30 ไร่ และการปรับเปลี่ยนพื้นที่นาข้าวไม่เหมาะสมเป็นการผลิตแบบผสมผสานให้ได้มาตรฐาน GAP/อินทรีย์ ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุรินทร์ 25 ไร่

(1.3) ผลผลิต

(1.3.1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ หน่วยงานในพื้นที่ที่สำรวจ ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรรวมทั้งสิ้นจำนวน 212 ราย คิดเป็นร้อยละ 106.00 ของเป้าหมาย 200 ราย ดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมายเนื่องจาก สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม มีเกษตรกรประสงค์เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้มากกว่าเป้าหมาย โดยมีเกษตรกรเข้าร่วม 162 ราย คิดเป็นร้อยละ 108.00 ของเป้าหมาย 150 ราย ในส่วนของสำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ และสำนักงานเกษตรจังหวัดยโสธร ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้จำนวน 40 ราย และ 10 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ตามลำดับ

(1.3.2) การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม หน่วยงานในพื้นที่ที่สำรวจ ดำเนินการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมรวมทั้งสิ้นจำนวน 3,375 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 94.91 ของเป้าหมาย 3,556 ไร่ ประกอบด้วย สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม 1,900 ไร่ สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ 1,300 ไร่ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ 120 ไร่ สำนักงานเกษตรจังหวัดยโสธร 30 ไร่ และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุรินทร์ 25 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย ในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดินนครราชสีมา อยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน 181 ไร่

(2) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ปี 2566 โดยสำรวจข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 ของกรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมเกษตรผสมผสาน พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา และยโสธร สรุปผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

(2.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ 26 ราย หรือร้อยละ 81.25 ของเกษตรกรที่สำรวจ 32 ราย โดยความรู้ที่เกษตรกรที่นำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ การทำเกษตรผสมผสาน การผลิตปุ๋ยน้ำหมัก ปรับปรุงสภาพดินหลังจากปรับพื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้ เกษตรกรที่ยังไม่ได้้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์เนื่องจาก เกษตรกรติดภารกิจ และเพิ่งเริ่มปรับเปลี่ยนการผลิต

(2.2) ผลผลิตที่ได้รับจากการปรับเปลี่ยนการผลิต เกษตรกรได้รับผลผลิตแล้วจำนวน 18 ราย หรือร้อยละ 69.23 ของจำนวนเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้วตามข้อ (2.1) โดยผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ ได้แก่ ปลา กุ้ง และพืชผักสวนครัว เป็นต้น ทั้งนี้ เกษตรกรที่ยังไม่ได้รับผลผลิตเนื่องจากเกษตรกรเพิ่งเริ่มปรับเปลี่ยนการผลิต พืชที่ปรับเปลี่ยนเสียหายเนื่องจากขาดแคลนน้ำเพื่อทำการเกษตร เป็นต้น

(2.3) ผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจำนวน 15 ราย หรือร้อยละ 83.33 ของจำนวนเกษตรกรที่ได้รับผลผลิตแล้วตามข้อ (2.2) ทั้งนี้ เกษตรกรที่ยังไม่มีรายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากเกษตรกรเพิ่งได้รับผลผลิต หรือได้รับผลผลิตเพียงบางส่วน โดยเป็นผลผลิตในส่วนของพืชที่ให้ผลตอบแทนระยะสั้น เช่น พืชผักสวนครัว กุ้ง เป็นต้น

(2.4) มูลค่าผลผลิตต่อหน่วยของเกษตรกร เกษตรกรที่ได้รับผลผลิตแล้วตามข้อ (2.2) มูลค่าผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกรเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการไร่ละ 3,901.89 บาทต่อไร่ หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเป็นไร่ละ 4,805.45 บาท เพิ่มขึ้นไร่ละ 903.56 บาท หรือร้อยละ 23.16

(3) ความพึงพอใจ

(3.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเห็นว่าหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ตรงความต้องการของเกษตรกร เกษตรกรมีความเข้าใจและนำความรู้ไปปฏิบัติได้ และพื้นที่การเกษตรได้รับการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แต่มีจำนวนเกษตรกรที่มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการมากกว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรร ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปี เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนได้อย่างยั่งยืน และเกิดรายได้จนสามารถพึ่งพาตนเองได้ (ตารางที่ 3.2.6-6)

ตารางที่ 3.2.6-6 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. งบประมาณ	3.17	ปานกลาง
2. การชี้แจงโครงการ	4.00	มาก
3. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	3.50	มาก
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	3.67	มาก
5. การถ่ายทอดความรู้	3.83	มาก
6. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ	4.00	มาก
ภาพรวม	3.70	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(3.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61 โดยเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและมาก เห็นว่าโครงการช่วยลดต้นทุนค่าปัจจัยการผลิตจากการสนับสนุนพันธุ์ไม้ และหลังปรับเปลี่ยนการผลิตแล้วสามารถนำผลผลิตมาบริโภค ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และมีรายได้เพิ่มขึ้นในส่วน of เกษตรกรที่มีความพึงพอใจระดับปานกลางและน้อย เห็นว่าการเข้าร่วมโครงการมีกระบวนการหลายขั้นตอน เกษตรกรยังขาดความเข้าใจวิธีการคัดเลือกเกษตรกร การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ส่งผลให้มีเกษตรกรบางรายไม่ได้เข้าร่วมโครงการ และการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ของเกษตรกรบางรายหลังดำเนินการปรับพื้นที่แล้วพื้นที่ยังคงปรับไม่เสมอกัน นอกจากนี้เกษตรกรยังมีความเห็นว่าโครงการควรมีกิจกรรมศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ และนำมาประยุกต์ใช้ (ตารางที่ 3.2.6-7)

ตารางที่ 3.2.6-7 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจงโครงการ	4.69	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้	4.67	มากที่สุด
3. หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกร	4.66	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	4.66	มากที่สุด
5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	4.66	มากที่สุด
6. ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	4.53	มากที่สุด
ภาพรวม	4.61	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

(4) ข้อค้นพบ

(4.1) เจ้าหน้าที่

(4.1.1) เกษตรกรมีความประสงค์เข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก

เนื่องจากการปรับเปลี่ยนพื้นที่นาข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรผสมผสานโดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ส่งผลให้พื้นที่กักเก็บน้ำได้ดีขึ้น มีความเหมาะสมในการปลูกข้าวมากขึ้น มีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรกรมีผลผลิตบริโภคในครัวเรือนหรือจำหน่าย เป็นการลดค่าใช้จ่ายและสร้างรายได้เพิ่มขึ้นแก่ครัวเรือน

(4.1.2) โครงการมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่มีการเปลี่ยน

กลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จึงขาดการส่งเสริมและพัฒนาการปรับเปลี่ยนการผลิตอย่างต่อเนื่อง และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการเห็นว่าควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปี เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตได้อย่างยั่งยืน และเกิดรายได้จนสามารถพึ่งพาตนเองได้

(4.2) เกษตรกร

(4.2.1) เกษตรกรบางรายเห็นว่า โครงการยังขาดการประชาสัมพันธ์

อย่างทั่วถึง ด้านการรับสมัครเกษตรกร คุณสมบัติของเกษตรกร และพื้นที่ที่สามารถเข้าร่วมโครงการ

(4.2.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในบางพื้นที่มีการปรับ

ระดับพื้นที่ปลูกข้าวไม่เสมอกันเท่าที่ควร

(4.2.3) เกษตรกรมีความต้องการให้โครงการจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน

ในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเพิ่มองค์ความรู้และนำมาประยุกต์ใช้

(5) ข้อเสนอแนะ

(5.1) เจ้าหน้าที่

(5.1.1) กรมพัฒนาที่ดิน ควรพิจารณาเพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการและสำรวจความต้องการเข้าร่วมโครงการให้ทั่วถึง และเพิ่มพื้นที่เป้าหมายโครงการให้สอดคล้องกับจำนวนเกษตรกรและพื้นที่ที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ

(5.1.2) กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมวิชาการเกษตร ควรมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตได้อย่างยั่งยืน เกิดรายได้จนสามารถพึ่งพาตนเองได้

(5.1.3) กรมพัฒนาที่ดิน ควรพิจารณาเพิ่มการติดตาม/กำกับ/ตรวจสอบการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงการปรับระดับพื้นที่ปลูกข้าวให้เสมอกัน

(5.1.4) กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมวิชาการเกษตร ควรพิจารณาจัดกิจกรรมศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนการผลิต เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและสามารถนำไปประยุกต์ใช้

4.2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

4.2.1) ภาพรวมผลการดำเนินงาน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีหน่วยงานเข้าไปดำเนินการตามกิจกรรมและงบประมาณของแต่ละหน่วยงานภายใต้แนวทางการส่งเสริมแปลงใหญ่ 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การเชื่อมโยงตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 37.21 โดยมีการรวมกลุ่มแปลงใหญ่ จำนวน 2,795 แปลง วิเคราะห์จัดทำแผนปรับปรุงข้อมูล ดำเนินการแล้ว 2,306 แปลง คิดเป็นร้อยละ 82.50 ของเป้าหมาย 2,795 แปลง ถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการแล้ว 2,306 แปลง คิดเป็นร้อยละ 82.50 ของเป้าหมาย 2,795 แปลง เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ดำเนินการแล้ว 12,788 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.83 ของเป้าหมาย 18,852 ราย ชักซ้อมครุบัญชี ดำเนินการแล้ว 246 รายคิดเป็นร้อยละ 79.35 ของเป้าหมาย 310 ราย แปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ ดำเนินการแล้ว 16 จุด คิดเป็นร้อยละ 2.90 ของเป้าหมาย 551 จุด พัฒนาคุณภาพดิน ดำเนินการแล้ว 12,770 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.06 ของเป้าหมาย 47,183 ไร่ และส่งเสริมนาแปลงใหญ่ ดำเนินการแล้ว 313,564 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.42 ของเป้าหมาย 405,000 ไร่ (ตารางที่ 3.2.6-8)

(1) กรมส่งเสริมการเกษตร

(1.1) การบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้ การส่งเสริมการดำเนินงานแบบแปลงใหญ่เป้าหมาย จำนวน 1,800 แปลง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

(1.2) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร เป้าหมาย 1,290 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างรอการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2567

(1.3) ส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป้าหมาย 510 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างรอการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2567

(1.4) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 194.6677 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 114.8598 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.00

(2) กรมการข้าว

(2.1) กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 405,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว 313,564 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.42

(2.2) กิจกรรมเฝ้าระวังเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว เป้าหมาย 52 ครั้ง ดำเนินการแล้ว จำนวน 23 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.23

(2.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 65.5666 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 34.9738 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.34

(3) กรมปศุสัตว์ กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่

(3.1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแปลงใหญ่รายชนิดสัตว์เล็ก เป้าหมาย 35 แปลง ดำเนินการแล้ว 24 แปลง คิดเป็นร้อยละ 68.57

(3.2) แปลงที่ได้รับการส่งเสริม Good Farming Management (GFM) เป้าหมาย 25 แปลง ดำเนินการแล้ว 9 แปลง คิดเป็นร้อยละ 36.00

(3.3) ฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เป้าหมาย 10 กลุ่ม ดำเนินการแล้ว 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.00

(3.4) สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์ เป้าหมาย 4 กลุ่ม ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(3.5) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 5.7218 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 1.5945 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.87

(4) กรมประมง

(4.1) กิจกรรมระบบส่งเสริมเกษตรกรแบบแปลงใหญ่ แบ่งเป็น 7 กิจกรรม ดังนี้

(4.1.1) กิจกรรมเตรียมการ

[1] จัดทำข้อมูลการเลี้ยงสัตว์น้ำรายบุคคลและรายแปลง เป้าหมาย 15 แปลง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

[2] สสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (ก่อน) เป้าหมาย 15 แปลง ดำเนินการแล้ว 13 แปลง คิดเป็นร้อยละ 86.67

[3] สสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (หลัง) เป้าหมาย 44 แปลง โดยจะมีการประมวลผลเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

(4.2) กิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้

(4.2.1) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร

[1] ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร (อบรม 1 หลักสูตร) เป้าหมาย 1,588 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

[2] ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ด้านการลดต้นทุน/การเพิ่มผลผลิต/มาตรฐาน เป้าหมาย 1,352 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

[3] แนะนำ ส่งเสริมให้ความรู้ด้านจุลินทรีย์ ปม. 1 เป้าหมาย 697 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

(4.2.2) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร

[1] จัดทำแปลงต้นแบบอาหารและการจัดการอาหารที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิต เป้าหมาย 15 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(4.3) กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต

(4.3.1) สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดี เป้าหมาย 507 ราย ดำเนินการแล้ว 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.97

(4.3.2) สนับสนุนจุลินทรีย์ ปม.1 เป้าหมาย 1,545 ราย ดำเนินการแล้ว 356 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.04

(4.4) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด โดยมีการส่งเสริมการวางแผนการตลาด/เชื่อมโยงตลาด และกระจายสินค้า เป้าหมาย 44 แปลง ดำเนินการแล้ว 7 แปลง คิดเป็นร้อยละ 15.91

(4.5) กิจกรรมยกระดับมาตรฐานสินค้าและสร้างมูลค่าเพิ่ม

(4.5.1) ส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้า เป้าหมาย 643 ราย ดำเนินการแล้ว 341 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.03

(4.5.2) ตรวจสอบรองมาตรฐานฟาร์ม เป้าหมาย 643 ราย ดำเนินการแล้ว 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.80

(4.5.3) ให้การรับรองมาตรฐานฟาร์ม เป้าหมาย 643 ราย ดำเนินการแล้ว 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.33

(4.6) กิจกรรมจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียน มีการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ เป้าหมาย 44 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(4.7) กิจกรรมติดตามและประเมินผล โดยติดตามและประเมินผล (ภูมิภาค) เป้าหมาย 1,056 ครั้ง ดำเนินการแล้ว จำนวน 440 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.67

(4.8) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 6.8545 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 5.9918 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 87.41

(5) กรมหม่อนไหม

(1) กิจกรรมการวางแผนการดำเนินงาน (ต้นทาง) หลักสูตรวางแผนและทบทวนการดำเนินงานเกษตรแปลงใหญ่ เป้าหมาย จำนวน 425 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 161 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.88

(2) กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ (กลางทาง) ประกอบด้วย 3 หลักสูตร ดังนี้

(2.1) หลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน เป้าหมาย จำนวน 135 ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2567

(2.2) หลักสูตร การเขียนแผนธุรกิจ เป้าหมาย จำนวน 135 ราย ดำเนินการแล้วจำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.44

(2.3) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหม เป้าหมาย จำนวน 140 ราย ดำเนินการแล้ว จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.57

(3) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด (ปลายทาง) หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด เป้าหมาย จำนวน 80 ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณปี พ.ศ. 2567

(4) กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตต้นแบบ เพื่อเพิ่มผลผลิตการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมการแปรรูป และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ปลายทาง) เป้าหมาย จำนวน 6 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดสรรงบประมาณ ปี พ.ศ. 2567

(5) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย จำนวน 3.1439 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว จำนวน 0.7281 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.16

(6) กรมวิชาการเกษตร

(6.1) กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่แปลงใหญ่

(6.1.1) จำนวนกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ เป้าหมาย 20 กลุ่ม ดำเนินการแล้ว จำนวน 16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 80.00

(6.1.2) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้มีผลผลิตหรือรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการและเก็บข้อมูล โดยจะมีการประมวลผลเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

(6.1.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 2.8538 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 0.6170 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.62

(7) กรมส่งเสริมสหกรณ์

(7.1) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกันตลอดห่วงโซ่ เป้าหมาย 490 แปลง ดำเนินการแล้ว 425 แปลง คิดเป็นร้อยละ 86.73

(7.2) ส่งเสริมให้แปลงใหญ่ทั่วไปที่จัดตั้งในปี 2565 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแต่ละจังหวัดมีการจับคู่ค้า ไม่น้อยกว่าจังหวัดละ 1 คู่ค้า โดยมีเป้าหมาย 77 คู่ค้า ดำเนินการแล้ว 53 คู่ค้า คิดเป็นร้อยละ 68.83

(7.3) จัดประชุมชี้แจงหน่วยงานฯ และจัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้า เป้าหมาย 1 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

(7.4) จัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้าอุตสาหกรรมแปลงใหญ่สหกรณ์ (ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน) ผ่านระบบ Zoom Cloud Meeting เป้าหมาย 1 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

(7.5) จัดประชุมถ่ายทอดความรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าประกวดแปลงใหญ่ดีเด่นในการบริหารจัดการกลุ่มการเชื่อมโยงการตลาด เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน ให้กับแปลงใหญ่สหกรณ์เป้าหมาย 670 ราย ดำเนินการแล้ว 630 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.03

(7.6) ประชุมเชิงปฏิบัติการ สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงตลาด/เครือข่ายระหว่างผู้ผลิตแปลงใหญ่และผู้ซื้อ โดยมีเป้าหมายเกษตรกร 1,155 ราย ดำเนินการแล้ว 1,093 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.63

(7.7) แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตลดลงเฉลี่ยไม่น้อยกว่าไร่ละ 1,200 บาท ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยจะมีการประมวลผลเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

(7.8) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 1.3317 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 1.0520 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 79.00

(8) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(8.1) ชักซ้อมพัฒนาครูบัญชี เป้าหมาย 310 ราย ดำเนินการแล้ว 246 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.35

(8.2) อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ เป้าหมาย 12,400 ราย ดำเนินการแล้ว 8,752 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.58

(8.3) กำกับแนะนำและติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพแก่เกษตรกรเป้าหมาย 8,680 ราย ดำเนินการแล้ว 265 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.05

(8.4) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 10.9014 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 3.0388 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.88

(9) กรมพัฒนาที่ดิน

(9.1) กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 47,183 ไร่ ดำเนินการแล้ว จำนวน 12,770 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.06

(9.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 36.0880 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 3.3524 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.29

(10) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(10.1) อบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ 2567 โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

(10.1.1) แปลงปี 2565 เป้าหมาย 13 แปลง เกษตรกร 581 ราย ดำเนินการแล้ว 3 แปลง เกษตรกร 99 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.08 และ 17.04 ตามลำดับ

(10.1.2) แปลงปี 2566 เป้าหมาย 12 แปลง เกษตรกร 480 ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(10.1.3) แปลงปี 2567 เป้าหมาย 17 แปลง เกษตรกร 783 ราย ดำเนินการแล้ว 1 แปลง เกษตรกร 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.88 และ 3.83 ตามลำดับ

(10.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เป้าหมาย 42 แปลง ดำเนินการแล้ว 3 แปลง คิดเป็นร้อยละ 7.14

(10.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 35.0562 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 5.2155 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.88

(11) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

(11.1) กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานในการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ โดยปรับเข้าสู่ระบบการผลิตตามมาตรฐาน เป้าหมาย 5 แห่ง เกษตรกร 550 ราย ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมีเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานแล้ว 432 ราย คิดเป็นร้อยละ 78.55

(11.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 8.5000 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 2.2723 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.73

(12) การยางแห่งประเทศไทย

(12.1) กิจกรรมบริหารโครงการ

(12.1.1) กำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนการดำเนินงานโดยบูรณาการร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร เป้าหมาย 1 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

(12.1.2) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 1 ฉบับ ดำเนินการแล้วเสร็จครบตามเป้าหมาย

(12.1.3) ประชุมคณะทำงานบริหารโครงการส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 2 ครั้ง ดำเนินการแล้ว 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.00

(12.2) กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่

(12.2.1) กิจกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนแปลงใหญ่ แปลงปีที่ 1 เป้าหมาย 101 แปลง พื้นที่เข้าร่วมโครงการ 30,000 ไร่ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(12.2.2) กิจกรรมดูแลส่งเสริมและสนับสนุนแปลงใหญ่อย่างพาราเดิม แปลงปีที่ 2 และแปลงปีที่ 3 เป้าหมาย 252 แปลง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(12.3) กิจกรรมประกวดต้นแบบแปลงใหญ่ เป้าหมาย 1 ครั้ง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(12.4) กิจกรรมติดตามโดยเก็บข้อมูลต้นทุน ผลผลิต และรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในแปลง ปีที่ 2 และ 3 เป้าหมาย 1 ครั้ง ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

(12.5) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 170.0000 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 6.5374 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.85

(13) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(13.1) ประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 1 เรื่อง โดยจัดทำเค้าโครงการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว มีแผนเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมกราคม - มีนาคม 2567 ขณะนี้อยู่ระหว่างการประมวลผลข้อมูล ผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 50.00

(13.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เป้าหมาย 0.6666 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 0.6047 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.72

ตารางที่ 3.2.6-8 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร				33.33
1.1 กิจกรรมการบริหารจัดการถ่ายทอดความรู้	แปลง	1,800	1,800	100.00
1.2 กิจกรรมส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร	แปลง	1,290	-	-
1.3 กิจกรรมส่งเสริมการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	แปลง	510	-	-
2. กรมการข้าว				60.83
2.1 กิจกรรมส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	ไร่	405,000	313,564	77.42
2.2 กิจกรรมเฝ้าระวังเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว	ครั้ง	52	23	44.23
3. กรมปศุสัตว์				28.64
3.1 กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่				
3.1.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแปลงใหญ่รายชนิดสัตว์เล็ก	แปลง	35	24	68.57
3.1.2 แปลงที่ได้รับการส่งเสริม GFM	แปลง	25	9	36.00
3.1.3 ฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	กลุ่ม	10	1	10.00
3.1.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์	กลุ่ม	4	-	-
4. กรมประมง				32.18
4.1 กิจกรรมการเตรียมการ				81.11
4.1.1 ทำข้อมูลรายบุคคล/รายแปลง	แปลง	15	15	100.00
4.1.2 สสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร				
1) สสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (ก่อน) ดำเนินการ	แปลง	15	13	86.67
2) สสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกร (หลัง) ดำเนินการ	แปลง	44	-	-
4.1.3 จัดทำแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มมูลค่า และจำหน่ายผลผลิต	แปลง	44	44	100.00

ตารางที่ 3.2.6-8 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4.2 กิจกรรมพัฒนาองค์ความรู้				50.00
4.2.1 ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร				
1) อบรม 1 หลักสูตร	ราย	1,588	1,588	100.00
2) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร การลดต้นทุน/ การเพิ่มผลผลิต/มาตรฐานสินค้าเกษตร	ราย	1,352	1,352	100.00
3) แนะนำ ส่งเสริมให้ความรู้ ด้านจุลินทรีย์ ปม.1	ราย	697	697	100.00
4.2.2 จัดทำแปลงต้นแบบอาหารและการจัดการอาหาร ที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิต	แปลง	15	-	-
4.3 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต				12.51
4.3.1 สนับสนุนสัตว์น้ำพันธุ์ดี	ราย	507	10	1.97
4.3.2 สนับสนุนจุลินทรีย์ ปม.1	ราย	1,545	356	23.04
4.4 กิจกรรมส่งเสริมการตลาด (ส่งเสริมการวางแผนการตลาด/ เชื่อมโยงตลาด/กระจายสินค้า)	แปลง	44	7	15.91
4.5 กิจกรรมยกระดับมาตรฐานสินค้าและสร้างมูลค่าเพิ่ม				24.05
4.5.1 ส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้า	ราย	643	341	53.03
4.5.2 ตรวจสอบรับรองมาตรฐานฟาร์ม	ราย	643	63	9.80
4.5.3 ให้การรับรองมาตรฐานฟาร์ม	ราย	643	60	9.33
4.6 กิจกรรมจัดขึ้นคุณภาพและถอดบทเรียน	แปลง	44	-	-
4.7 กิจกรรมติดตามและประเมินผล	ครั้ง	1,056	440	41.67
5. กรมหม่อนไหม				15.14
5.1 กิจกรรมการวางแผนการดำเนินงาน (ต้นทาง) หลักสูตรวางแผนและทบทวนการดำเนินงาน เกษตรแปลงใหญ่	ราย	425	161	37.88
5.2 กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดองค์ความรู้ (กลางทาง)				
5.2.1 หลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาสินค้าสู่มาตรฐาน	ราย	135	-	-
5.2.2 หลักสูตรการเขียนแผนธุรกิจ	ราย	135	60	44.44
5.2.3 หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหม ระบบแปลงใหญ่	ราย	140	33	23.57
5.3 กิจกรรมส่งเสริมการตลาด หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตและการตลาด	ราย	80	-	-
5.4 กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตต้นแบบเพื่อการเพิ่มผลผลิต การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การแปรรูปและการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต	แปลง	6	-	-

ตารางที่ 3.2.6-8 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6. กรมวิชาการเกษตร				40.00
6.1 กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่แปลงใหญ่ สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ	แปลง	20	16	80.00
6.2 กิจกรรมเกษตรกรต้นแบบพื้นที่แปลงใหญ่ที่ได้รับ การถ่ายทอดความรู้มีผลผลิต	ร้อยละ	10	-	-
7. กรมส่งเสริมสหกรณ์				77.74
7.1 กิจกรรมแปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกันตลอดห่วงโซ่	แปลง	490	425	86.73
7.2 กิจกรรมส่งเสริมให้แปลงใหญ่ทั่วไปที่จัดตั้งในปี 2565 แปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่ม เกษตรกรแต่ละจังหวัด มีการจับคู่ค้าไม่น้อยกว่าจังหวัดละ 1 คู่ค้า	คู่ค้า	77	53	68.83
7.3 กิจกรรมจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานฯ และ จัดประชุม เชื่อมโยงเครือข่ายสินค้า	ครั้ง	1	1	100.00
7.4 กิจกรรมจัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้าอุตสาหกรรม แปลงใหญ่สหกรณ์ (ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน)	ครั้ง	1	1	100.00
7.5 กิจกรรมจัดประชุมถ่ายทอดความรู้ เพื่อเตรียมความพร้อม เข้าประกวดแปลงใหญ่ดีเด่นในการบริหารจัดการกลุ่ม การเชื่อมโยงการตลาด เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 5 ด้าน	ราย	670	630	94.03
7.6 กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยง ตลาด/เครือข่ายระหว่างผู้ผลิตแปลงใหญ่	ราย	1,155	1,093	94.63
7.7 กิจกรรมแปลงใหญ่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีต้นทุนการผลิต ลดลงเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 1,200 บาทต่อไร่	บาท/ไร่	1,200	-	-
8. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				51.00
8.1 กิจกรรมชักจูงพัฒนาครูบัญชี	ราย	310	246	79.35
8.2 กิจกรรมอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	12,400	8,752	70.58
8.3 กิจกรรมกำกับแนะนำ/ติดตามการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	8,680	265	3.05
9. กรมพัฒนาที่ดิน				27.06
- กิจกรรมพัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	ไร่	47,183	12,770	27.06

ตารางที่ 3.2.6-8 (ต่อ)

หน่วยงาน/กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
10. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม				7.73
10.1 กิจกรรมอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ				
10.1.1 แปลงใหญ่ปีที่ 1 (2567)	แปลง	17	1	5.88
	ราย	783	30	3.83
10.1.2 แปลงใหญ่ปีที่ 2 (2566)	แปลง	12	-	-
	ราย	480	-	-
10.1.3 แปลงใหญ่ปีที่ 3 (2565)	แปลง	13	3	23.08
	ราย	581	99	17.04
10.2 กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต	แปลง	42	3	7.14
11. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ				39.28
- กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาด้านมาตรฐานในการผลิต	แห่ง	5	-	-
ในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่โดยปรับเข้าสู่ระบบการผลิต	ราย	550	432	78.55
ตามมาตรฐาน				
12. การยางแห่งประเทศไทย				20.83
12.1 กิจกรรมบริหารโครงการ				
12.1.1 กำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนการดำเนินงาน	ครั้ง	1	1	100.00
โดยบูรณาการร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร				
ประจำปี 2567				
12.1.2 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานโครงการส่งเสริม	ฉบับ	1	1	100.00
การทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่				
12.1.3 ประชุมคณะทำงานบริหารโครงการส่งเสริม	ครั้ง	2	1	50.00
การทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่				
12.2 กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบแปลงใหญ่				
12.2.1 กิจกรรมส่งเสริมการทำสวนยางในรูปแบบ	แปลง	101	-	-
แปลงใหญ่ (แปลงใหญ่ปีที่ 1)	ไร่	30,000	-	-
12.2.2 ดูแลส่งเสริมและสนับสนุนแปลงใหญ่	แปลง	252	-	-
ยางพาราเดิม (แปลงปีที่ 2 - 3)				
12.3 กิจกรรมประกวดต้นแบบแปลงใหญ่	ครั้ง	1	-	-
12.4 กิจกรรมเก็บข้อมูลต้นทุน ผลผลิต และรายได้ของ	ครั้ง	1	-	-
เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในแปลงปีที่ 2 และ 3				
13. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร				50.00
- กิจกรรมประเมินผลโครงการ	เรื่อง	1	0.50	50.00
รวม				37.21

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.2.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ ผ่านช่องทางออนไลน์ ในจังหวัด สุโขทัย พิษณุโลก เชียงใหม่ เชียงราย ขอนแก่น ชัยภูมิ ตราด จันทบุรี สงขลา และนครศรีธรรมราช รายละเอียด ดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการร้อยละ 80.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรทันเวลากับแผนปฏิบัติงาน และร้อยละ 20.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่ทันเวลากับแผนปฏิบัติงาน เนื่องจาก เจ้าหน้าที่เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้ตรงกับช่วงฤดูกาลผลิตสินค้าจะสามารถพัฒนาได้เต็มประสิทธิภาพ

(1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบร้อยละ 70.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากเกษตรกรในกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวนมากไม่เพียงพอต่อการจัดอบรม และซื้อปัจจัยการผลิตให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกร้อยละ 30.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 3.2.6-9)

ตารางที่ 3.2.6-9 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	80.00
1.2 ไม่ทันเวลา	20.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	30.00
2.2 ไม่เพียงพอ	70.00

ที่มา: จากการสำรวจ

(2) กิจกรรม

(2.1) กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้/การส่งเสริมองค์ความรู้ให้กลุ่มเกษตรกร มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ 8 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด การยางแห่งประเทศไทยจังหวัด ศูนย์วิจัยข้าว/ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด โดยองค์ความรู้/หลักสูตรที่ถ่ายทอดครอบคลุมทั้ง 5 ด้านตามวัตถุประสงค์โครงการ ได้แก่ ด้านการลดค่าใช้จ่ายการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต ด้านการพัฒนาด้านการตลาด และด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ทั้งนี้ หลักสูตรการส่งเสริมในแต่ละกลุ่ม

ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้และความต้องการของเกษตรกรในกลุ่มนั้น ๆ โดยมีการวิเคราะห์ร่วมกันผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์/ทบทวนจัดทำแผนรายแปลงในทุกปีก่อนมีการส่งเสริม

(2.2) กิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยการผลิต หน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับพื้นที่ทั้ง 8 หน่วยงาน มีแผนการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาการคุณภาพ/เพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การเชื่อมโยงด้านการตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม โดยเป็นการสนับสนุนตามความต้องการของเกษตรกร

(2.3) กิจกรรมการจัดตั้งแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ มีแผนการจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อเป็นการทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบหรือเทคโนโลยีที่เกษตรกรต้องการเรียนรู้

(3) ผลผลิต

(3.1) กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้/การส่งเสริมองค์ความรู้ให้กลุ่มเกษตรกร ขณะนี้อยู่ระหว่างการส่งเสริมถ่ายทอดความรู้ตามวัตถุประสงค์โครงการ โดยองค์ความรู้/หลักสูตรที่ถ่ายทอด เช่น การจัดการธาตุอาหารในดิน การผสมปุ๋ยใช้เอง การผลิตจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง/น้ำหมักชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสม การใช้พันธุ์ดีเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การจัดการแหล่งน้ำ/ระบบน้ำ และการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า การจัดการสวนอย่างถูกวิธี การใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง และเหมาะสม การจัดเวทีเชื่อมโยงตลาดระหว่างกลุ่มแปลงใหญ่กับผู้ประกอบการ การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต สินค้าเกษตร บัญชีครัวเรือน และบัญชีกลุ่ม เป็นต้น

(3.2) สำหรับกิจกรรมการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการจัดตั้งแปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ ขณะนี้อยู่ระหว่างรอการจัดสรรงบประมาณปี 2567

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

จากการติดตามผลการดำเนินงานเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2566 ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ตาก สกลนคร กาฬสินธุ์ พิษณุโลก กระบี่ และพังงา สรุปผลได้ ดังนี้

(4.1) การได้รับการถ่ายทอดความรู้/การส่งเสริมองค์ความรู้ของเกษตรกร

(4.1.1) การถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต เกษตรกรร้อยละ 96.03 ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิต/การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเกษตรกรร้อยละ 92.06 ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งเกษตรกรได้นำองค์ความรู้ในการบำรุงดูแลรักษาที่ถูกต้องไปปฏิบัติ ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง เนื่องจากเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2566 ซึ่งเริ่มดำเนินโครงการเป็นปีแรก จึงอยู่ระหว่างขั้นตอนการศึกษา และเตรียมปฏิบัติในแปลงของตนเอง

(4.1.2) การถ่ายทอดความรู้ด้านการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 97.62 ได้รับการส่งเสริมการวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน ร้อยละ 70.63 ได้รับการส่งเสริมการซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 72.22 ได้รับการส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต และร้อยละ 68.25 ได้รับการส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.38 ยังไม่ได้รับการส่งเสริม เนื่องจาก

เกษตรกรติดภารกิจในแปลงของตนเอง จึงไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ จะมีการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มต่อไป

(4.1.3) การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เกษตรกรร้อยละ 70.63 ได้รับการส่งเสริมในการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ส่วนที่เหลือร้อยละ 29.37 ยังไม่ได้รับการส่งเสริมเนื่องจากเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2566 ซึ่งเริ่มดำเนินโครงการเป็นปีแรก โดยเกษตรกรร้อยละ 52.38 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 3.18 อยู่ระหว่างขอการรับรองมาตรฐาน และร้อยละ 44.44 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เนื่องจากอยู่ระหว่างการส่งเสริมความรู้จากหน่วยงานให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

(4.2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/แหล่งน้ำในแปลงใหญ่ เกษตรกรร้อยละ 89.68 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยร้อยละ 13.27 ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ ร้อยละ 81.42 ได้รับการสนับสนุนวัสดุทางการเกษตร และร้อยละ 22.12 ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ เกษตรกรร้อยละ 9.52 ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนแหล่งน้ำ โดยลักษณะการดำเนินงานในปีแรกจะเป็นการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในแปลงใหญ่เกี่ยวกับแหล่งน้ำที่ต้องการเป็นส่วนใหญ่

(4.3) การเชื่อมโยงตลาด กลุ่มแปลงใหญ่ร้อยละ 23.00 ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) กับภาคเอกชน เช่น โรงสี โรงงาน และตลาด Modern Trade ส่วนร้อยละ 77.00 ยังไม่มีการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน เนื่องจากเกษตรกรยังไม่สามารถควบคุมปริมาณ และคุณภาพของผลผลิตได้ตามมาตรฐานที่ผู้ประกอบการต้องการ (ตารางที่ 3.2.6-10)

ตารางที่ 3.2.6-10 การส่งเสริมการดำเนินงานในแปลงใหญ่ปีงบประมาณ 2566

รายการ	หน่วย : ร้อยละ	
	ได้รับ	ไม่ได้รับ
1.การได้รับการถ่ายทอดความรู้		
1.1 การถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต	96.03	3.97
1.2 การบริหารจัดการกลุ่ม ^{1/}	100.00	-
1.3 การส่งเสริมการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	70.63	29.37
2. การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/แหล่งน้ำในแปลงใหญ่		
2.1 การได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	89.68	10.32
2.2 แหล่งน้ำในแปลงใหญ่	9.52	90.48
3. การเชื่อมโยงตลาด (MOU)	23.00	77.00

หมายเหตุ: ^{1/} การบริหารจัดการกลุ่ม เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้มากกว่า 1 เรื่อง

ที่มา : จากการสำรวจ

(4.4) การลดค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกร

เกษตรกรร้อยละ 45.03 มีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ลดลง จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ จึงเกิดการใช้จ่ายการผลิตที่เหมาะสม โดยมีการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี การใช้เมล็ดพันธุ์/พันธุ์สัตว์น้ำในอัตราที่เหมาะสม รวมทั้งการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 54.97 ค่าใช้จ่ายการผลิตยังไม่ลดลง เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง ประกอบกับการปรับตัวสูงขึ้นของราคาปัจจัยการผลิต เช่น ค่าปุ๋ยเคมี สารเคมี อาหารสัตว์ ยารักษาโรค น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น เกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ผลผลิตเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ได้รับเสียหายในช่วงการเพาะปลูก ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายจากการปลูกซ่อม การดูแลและบำรุงรักษาที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรบางรายต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในด้านการบำรุงรักษาที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องการเพิ่มปริมาณน้ำหนักรวมและคุณภาพผลผลิตให้เพิ่มสูงขึ้นด้วย

(4.5) การเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 47.82 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการใช้พันธุ์ดี และบำรุงรักษาที่ถูกวิธีขึ้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 52.18 ผลผลิตต่อหน่วยไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงของตนเอง ประกอบกับเกษตรกรในบางพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ทำให้ผลผลิตเจริญเติบโตไม่เต็มที่

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.95 เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ และหลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 และ 4.30 ตามลำดับ สำหรับประเด็นการชี้แจงรายละเอียดโครงการ การถ่ายทอดความรู้ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน และงบประมาณ เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 3.80 3.70 และ 3.50 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.6-11)

ตารางที่ 3.2.6-11 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.50	มากที่สุด
2. หลักเกณฑ์/เงื่อนไขของโครงการ	4.30	มากที่สุด
3. การชี้แจงรายละเอียดโครงการ	3.90	มาก
4. การถ่ายทอดความรู้	3.80	มาก
5. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	3.70	มาก
6. งบประมาณ	3.50	มาก
ภาพรวม	3.95	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ด้านการทำงานของผู้จัดการแปลง และการบริหารจัดการกลุ่ม เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 และ 4.26 ตามลำดับ สำหรับด้านการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การลดค่าใช้จ่ายการผลิต และการเชื่อมโยงตลาด พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07 4.07 4.06 และ 3.64 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.2.6-12)

ตารางที่ 3.2.6-12 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1. การทำงานของผู้จัดการแปลง	4.33	มากที่สุด
2. การบริหารจัดการกลุ่ม	4.26	มากที่สุด
3. การเพิ่มผลผลิต	4.07	มาก
4. การพัฒนาคุณภาพผลผลิต	4.07	มาก
5. การลดค่าใช้จ่ายการผลิต	4.06	มาก
6. การเชื่อมโยงตลาด	3.64	มาก
ภาพรวม	4.07	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

(6.1.1) ด้านงบประมาณดำเนินการ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในการดำเนินการโครงการมีจำนวนจำกัด ส่งผลให้ไม่สามารถจัดซื้ออุปกรณ์บางชนิดที่ทางกลุ่มต้องการ เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มได้ ในส่วนของการจัดอบรมหรือประชุมลดน้อยลงเมื่อเทียบกับการส่งเสริมในช่วงปีแรกของโครงการ ส่งผลให้ประสิทธิภาพการพัฒนากลุ่มลดลง

(6.1.2) ด้านการดำเนินงานโครงการ การดำเนินงานโครงการโดยการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทำได้อย่างจำกัด เนื่องจากติดปัญหาด้านภารกิจของแต่ละหน่วยงาน เกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่มีแนวโน้มของอายุเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ จึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้ระยะเวลาและงบประมาณที่มากขึ้นในการส่งเสริม เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

(6.2) เกษตรกร

เกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีหน่วยงานรับรองการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถพัฒนากลุ่มได้ เช่น การขอมาตรฐานโรงคัดบรรจุ GMP การขอการสนับสนุนงบประมาณอาคารสิ่งปลูกสร้างจาก

หน่วยงานรัฐ เป็นต้น ทั้งในด้านสภาพอากาศที่แปรปรวนส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร ตลอดจนการเกิดปัญหาด้านโรคแมลงที่เกิดจากสภาพอากาศที่แปรปรวนตามมา

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

(7.1.1) ด้านงบประมาณดำเนินการ ควรสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอต่อกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่กลุ่มเกษตรกรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น การใช้งบประมาณเพื่อศึกษาดูงานที่เป็นการสร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา 5 ด้าน ของโครงการ

(7.1.2) ด้านการดำเนินงานโครงการ ควรปรับกิจกรรมการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกัน โดยการจัดทำแผนการปฏิบัติงาน/โครงสร้างการบริหารจัดการระดับจังหวัดนำไปสู่การวางแผนการบูรณาการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติสามารถทราบว่าแต่ละหน่วยงานมีกิจกรรมดำเนินการในกลุ่มเกษตรกรอย่างไร และควรมีการจัดทำโครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ร่วมขับเคลื่อนบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อพัฒนากลุ่มได้อย่างยั่งยืน

(7.2) เกษตรกร

ควรมีมาตรการรองรับหรือมีหน่วยงานที่มีอำนาจรับรองพื้นที่ให้สามารถดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่ขับเคลื่อนในระดับภูมิภาคสามารถนำองค์ความรู้หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยสู่เกษตรกรได้อย่างเหมาะสมถูกต้องและทั่วถึง ควรมีการจัดทำแผนการผลิตให้มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่เพื่อสามารถดำเนินการด้านการผลิตได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.3) โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

ในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร สามารถสรุปผลการดำเนินงานจากระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ ดังนี้

4.3.1) ผลการดำเนินงาน โครงการผลการดำเนินงานยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 185.33 เนื่องจากเป็นการอบรมผ่านระบบ Zoom Cloud Meeting จึงมีเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการสหกรณ์ ให้ความสนใจเข้ารับการอบรมมากกว่าเป้าหมาย เช่น หลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะทักษะผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ 150 แห่ง 230 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 153.33 จากเป้าหมาย 150 แห่ง 150 ราย การส่งเสริมธุรกิจเกษตรสร้างอาชีพ 154 แห่ง 232 ราย คิดเป็นร้อยละ 616.00 และ 928.00 จากเป้าหมาย 25 แห่ง 25 ราย การเสริมสร้างการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร 17 แห่ง 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.00 และ 216.00 ราย จากเป้าหมาย 25 แห่ง 25 ราย การพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมและแปรรูป 112 แห่ง 172 ราย คิดเป็นร้อยละ 448.00 และ 688.00 จากเป้าหมาย 25 แห่ง 25 ราย และการเสริมสร้างความรู้

ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรเพื่อการส่งออก 111 แห่ง 168 ราย คิดเป็นร้อยละ 222.00 และ 336.00 จากเป้าหมาย 50 แห่ง 50 ราย (ตารางที่ 3.2.6-13)

ตารางที่ 3.2.6-13 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. สหกรณ์ภาคการเกษตรได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อ ยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	แห่ง ^{1/}	200	206	103.00
2. การเสริมสร้างสมรรถนะทักษะผู้ประกอบการ ด้านการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ	แห่ง ^{1/} ราย ^{2/}	150	150 230	100.00 153.33
3. การประยุกต์ใช้ข้อมูลเทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัล ขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรและการตลาด	ราย ^{3/}	70	70	100.00
4. การส่งเสริมธุรกิจเกษตรสร้างอาชีพ	แห่ง ^{1/} ราย ^{2/}	25	154 232	616.00 928.00
5. การเสริมสร้างการตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้น ด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร	แห่ง ^{1/} ราย ^{2/}	25	17 54	68.00 216.00
6. การพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ผ่านการมีส่วนร่วมของสหกรณ์ (On the job training)	แห่ง ^{1/} ราย ^{3/}	3	1 20	33.33 33.33
7. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์เพื่อยกระดับเป็น ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (On the job training)	แห่ง ^{1/} ราย ^{3/}	3	3 60	100.00 100.00
8. การพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมและแปรรูป	แห่ง ^{1/} ราย ^{2/}	25	112 172	448.00 688.00
9. การเสริมสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของ สถาบันเกษตรกรเพื่อการส่งออก	แห่ง ^{1/} ราย ^{2/}	50	111 168	222.00 336.00
10. ศึกษารูปแบบสหกรณ์ต้นแบบเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร สมัยใหม่สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	เรื่อง	1	-	-
11. เพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ราย ^{3/}	50	-	-
12. สหกรณ์ภาคการเกษตรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการ บริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชนได้	ร้อยละ	80	-	-
ภาพรวม				185.33

หมายเหตุ: ^{1/} แห่ง หมายถึง จำนวนสหกรณ์ที่เข้าร่วม

^{2/} ราย หมายถึง จำนวนเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง (กสส.) และวิทยากร

^{3/} ราย หมายถึง จำนวนเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง (กสส.) วิทยากร เจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด และคณะกรรมการสหกรณ์
จากส่วนภูมิภาค

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.3.2) ข้อค้นพบ

การจัดอบรม/ประชุมเชิงปฏิบัติการบางหลักสูตรอยู่ในช่วงเวลาที่ยังหน่วยงานในพื้นที่มีงานเร่งด่วน ทำให้เจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

4.3.3) ข้อเสนอแนะ

การจัดอบรม/ประชุมเชิงปฏิบัติการ ควรมีการประสานงานในการจัดทำแผนการอบรมร่วมกันก่อน เพื่อให้การจัดอบรมอยู่ในช่วงที่เจ้าหน้าที่สามารถเข้ารับการอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4) โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

4.4.1) ผลการดำเนินงาน โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 60.06 โดยมีผลการดำเนินงาน ได้แก่ การชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 1 ครั้ง แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ 878 อำเภอ และประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 76 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD)) 720 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 82.00 ของเป้าหมาย 878 ครั้ง คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) ดำเนินการทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 551 แผน คิดเป็นร้อยละ 62.76 ของเป้าหมาย 878 แผน จัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า 287 แผน คิดเป็นร้อยละ 32.69 ของเป้าหมาย 878 แผน จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหมู่บ้าน 134 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 15.26 ของเป้าหมาย 878 หมู่บ้าน และคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) 756 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 86.10 ของเป้าหมาย 878 หมู่บ้าน (ตารางที่ 3.2.6-14)

ตารางที่ 3.2.6-14 ผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการฯ ให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	ครั้ง	1	1	100.00
2. แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ	อำเภอ	878	878	100.00
3. ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	76	76	100.00
4. ประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ	ครั้ง	878	720	82.00

ตารางที่ 3.2.6-14 (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
5. คณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) ดำเนินการ ดังนี้				38.44
5.1 ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	แผน	878	551	62.76
5.2 จัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า	แผน	878	287	32.69
5.3 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหมู่บ้าน	หมู่บ้าน	878	134	15.26
5.4 คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)	หมู่บ้าน	878	756	86.10
	ราย	2,634	-	-
6. จัดส่งแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า และสื่อประชาสัมพันธ์หมู่บ้านให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สป.กษ.	แผน	878	-	-
7. การติดตามและประเมินผล	ครั้ง	76	-	-
ภาพรวม				60.06

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

4.4.2) ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผลได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระหว่างวันที่ 25 – 29 มีนาคม 2567 ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบโครงการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 รายละเอียด ดังนี้

(1) ปัจจัยนำเข้า

(1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ มีผลการเบิกจ่ายแล้วรวม 26,556 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.15 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรรวมทั้ง 4 จังหวัด 97,800 บาท

(1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกรายมีความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีความทันเวลา

(1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกรายมีความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับมีเพียงพอ

(2) กิจกรรม

(2.1) แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้าน
สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ 22 อำเภอ ครบตามเป้าหมาย

(2.2) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับ
จังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของเป้าหมาย 10 ครั้ง

(2.3) ประชุมคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้าน
สู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ
(SCD)) 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.63 ของเป้าหมาย 22 ครั้ง

(2.4) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 5 แผน คิดเป็น
ร้อยละ 26.32 ของเป้าหมาย 19 แผน

(2.5) จัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนพัฒนา
การเกษตรระดับหมู่บ้าน 11 โครงการ

(2.6) คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) 18 หมู่บ้าน
คิดเป็นร้อยละ 81.81 ของเป้าหมาย 22 หมู่บ้าน

(2.7) ผลักดันโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับ
หมู่บ้านเข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
(พ.ศ. 2566 - 2570) รวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด 4 โครงการ

(3) ผลผลิต

(3.1) แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านที่มีการบรรจุแผนงาน/
โครงการด้านการเกษตรเชื่อมโยงกับแผนชุมชน ซึ่งมาจากปัญหาและความต้องการของประชาชนที่ผ่าน
กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรระดับหมู่บ้าน
ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น 11 โครงการ

(3.2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน
ภาคการเกษตรระดับหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ 18 หมู่บ้าน

(4) ผลลัพธ์เบื้องต้น

มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านช่วยพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับประชาชน
ในหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน 20 หมู่บ้าน

(5) ความพึงพอใจ

(5.1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ พบว่า เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจ
ต่อภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55

(5.2) ความพึงพอใจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจ
ต่อภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43

(6) ข้อค้นพบ

(6.1) เจ้าหน้าที่

การดำเนินการโดยเฉพาะกิจกรรมทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และจัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน มีผลการดำเนินงานค่อนข้างน้อย สำหรับการจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้ากลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรมีความเห็นว่าไม่มีความประสงค์ในการขอกู้สินเชื่อ ไม่อยากเป็นหนี้และเป็นภาระในการผ่อนชำระคืนให้กับแหล่งเงินกู้

(7) ข้อเสนอแนะ

(7.1) เจ้าหน้าที่

สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งรัดผลการดำเนินงานโดยเฉพาะกิจกรรมทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และจัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 4
อินโฟกราฟิกส์ (Infographics)

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: รวบรวม อนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและมูลค่าของสินค้าอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น พัฒนาฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านการเกษตรให้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนช่องทางการตลาด และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ 4 ราย (คสม.เลย /ศวช.ชุมแพ/กษ.เพชรบูรณ์/กษ.กำแพงเพชร) และเกษตรกร 31 ราย จังหวัดเลย เพชรบูรณ์ และกำแพงเพชร

กลุ่มเป้าหมาย: การส่งเสริมทางด้านองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ใน 5 ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ไม้ผล ผ้าไหม ปศุสัตว์ และประมง และตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน)

หน่วยงานรับผิดชอบ: กข. กวก. กสก. กสส. กป. ปศ. และ มม.
งบประมาณ: 245.3425 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

- 37.12%
- ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร จำนวน 3,438 ราย
 - พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ จำนวน 16 ราย
 - ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในสถาบันเกษตรกร จำนวน 52 แห่ง
 - ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย (ตรานกยูงพระราชทาน) จำนวน 121,989 เมตร คิดเป็นมูลค่า 265.0821 ล้านบาท
 - ส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 3 ครั้ง
 - รายได้จากการจำหน่ายสินค้าหม่อนไหมคิดเป็นมูลค่า 0.5522 ล้านบาท

ผลการติดตามในพื้นที่

เกษตรกร 67.74%
นำความรู้ไปใช้ประโยชน์
(มากที่สุด 4.71 คะแนน)

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

หม่อนไหม

ราคาสินค้า

ผ้าไหม 1,050 บาท/เมตร

ผ้าฝ้าย 141 บาท/เมตร

ปริมาณการผลิต
25 เมตร/ราย/ปี

ข้าว

ราคาสินค้า

45.83 % ↑

ปริมาณการผลิต

20.93 % ↓

รายได้

6.57 % ↓

กล้วยไข่

ราคาสินค้า

26.69 % ↑

ปริมาณการผลิต

9.33 % ↓

รายได้

14.86 % ↑

มะขามหวาน

ราคาสินค้า

24.11 % ↑

ปริมาณการผลิต

11.18 % ↓

รายได้

10.24 % ↑

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- การโอนงบประมาณให้หน่วยงานในบางพื้นที่ล่าช้า ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผน
- เกษตรกรผู้ผลิตผ้าไหม/ผ้าฝ้าย ทอผ้า เมื่อว่างจากการทำเกษตร จึงไม่มีเกษตรกรยื่นขอรับรองมาตรฐาน มีเพียงประธานกลุ่มซึ่งได้รับการรับรองเมื่อปลายปี 2566 ดังนั้น จึงควรเร่งสร้างความเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากใบรับรองมาตรฐาน
- เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเหนียวชีวเกลี้ยงที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GI มีแผนจะกำหนดราคาสินค้าที่ได้รับในอนาคตให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกร

ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่ 3.92 คะแนน
(มาก)

เกษตรกร 4.77 คะแนน
(มากที่สุด)

ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

สาระสำคัญของโครงการ

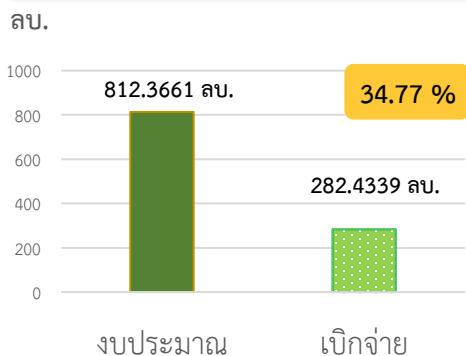
วัตถุประสงค์ของโครงการ : บริหารจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พัฒนาระบบและตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร สนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน

เป้าหมาย: สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น **หน่วยงานรับผิดชอบ:** พต. กข. กสก. ปศ. กป. มม. มกอช. ตส. สศก. ส.ป.ก.

งบประมาณ: 812.3661 ล้านบาท

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ และเกษตรกร ในพื้นที่ 11 จังหวัด 46 หน่วยงาน

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน : ผลความสำเร็จ 41.12%

- ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ การใช้สารชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทน และด้านระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร 37,348 ราย
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านปุ๋ยสัตว์ 554 รายการ และสนับสนุนปัจจัยสำหรับการป้องกันศัตรูพืช เช่น จุลินทรีย์ แมลงศัตรูพืช
- ตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 92 ราย 56,250 แห่ง และตรวจติดตามกำกับดูแล 7,963 ราย
- เกษตรผสมผสานอยู่ระหว่างเตรียมการดำเนินงานโครงการ

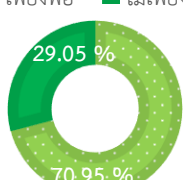
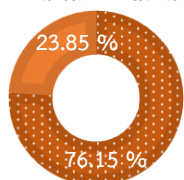
ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

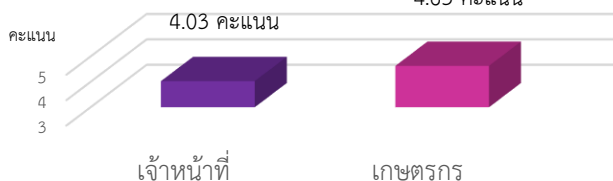
ความทันเวลาของงบประมาณ ความเพียงพอของงบประมาณ

■ ทันเวลา ■ ไม่ทันเวลา

■ เพียงพอ ■ ไม่เพียงพอ

ความพึงพอใจ

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

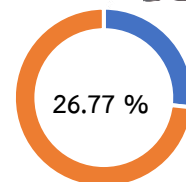

- ควรมีการส่งเสริมทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปี และควรมีการจำแนกกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมให้ชัดเจน
- เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีอุปสรรคเข้าใจเนื้อหาองค์ความรู้ และไม่ค่อยจดบันทึกข้อมูล ดังนั้นควรแนะนำถึงความสำคัญในการจดบันทึก ตลอดจนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

อัตราการขยายตัวมูลค่าสินค้า :
เกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่

292,900 ล้านบาท >> 371,300 ล้านบาท

อัตราการขยายตัวมูลค่าสินค้าเกษตร : เกษตรกรที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP

หน่วย : ล้านบาท

สินค้า	ก่อน	หลัง	ร้อยละ
1. พืช	1.538	1.532	- 0.390
2. ประมง	18.063	17.076	- 5.460
3. ปศุสัตว์	11.473	11.906	3.770
เฉลี่ย	4.411	4.243	- 3.800

แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย โครงการพัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน : กิจกรรมเกษตรอินทรีย์

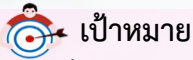
วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ รักษาความสมดุลให้กับระบบนิเวศมีความปลอดภัยนำไปสู่ความเป็นอยู่ และสุขภาพที่ดีของผู้ผลิตและผู้บริโภค ยกย่องการผลิตให้ได้มาตรฐานในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับสากล และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร

หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก พด.

หน่วยงานสนับสนุน : กข. มม. ปศ. กป. กสก.
ตส. มกอช. สศก. และ ส.ป.ก.

เป้าหมาย

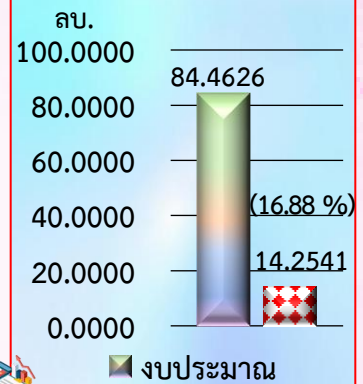

พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นเป็น 2.0 ล้านไร่ ภายในปี 2570 เกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 250,000 ราย ในปี 2570 และอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี

การติดตาม : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ และเกษตรกร ในพื้นที่ 2 จังหวัด ได้แก่ จ.นครพนม และ เชียงใหม่ รวม 6 หน่วยงาน (กสก. กข. กป. ปศ. มม. และ ส.ป.ก.)

ผลการเบิกจ่าย
(16.88 %)

ระยะเวลาดำเนินการ
ปีงบประมาณปี 2567
(1 ต.ค. 2566 - 30 ก.ย. 2567)

ผลการดำเนินงาน ปี 2567 (48.03 %)

- พื้นที่เข้าร่วมโครงการผ่านกิจกรรมส่งเสริมต่าง ๆ รวม 12,856 ไร่ (47.83 %)
- การส่งเสริมและพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์แก่กลุ่มเป้าหมายรวม 6,657 ราย (64.10 %)
- ดำเนินการพัฒนาตลาดสีเขียวแล้ว 2 แห่ง (20.00 %)
- อยู่ระหว่างดำเนินการยกระดับมาตรฐานและระบบการตรวจรับรองเกษตรอินทรีย์แหล่งผลิต 3 แห่ง
- อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาการตลาดแหล่งจำหน่าย 15 แห่ง

ผลการติดตามในพื้นที่

- ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
 - การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 91.81 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว เช่น ปรับเปลี่ยนการผลิตพืชตามรูปแบบเกษตรอินทรีย์ การปรับปรุงบำรุงดิน การทำปุ๋ยหมัก และสารชีวภัณฑ์ ฯลฯ และส่วนที่เหลือร้อยละ 8.19 ยังไม่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากยังไม่มีเวลา ความรู้ไม่เพียงพอ ขาดวัตถุดิบ/อุปกรณ์ และเห็นว่ามิใช่ขั้นตอนยุ่งยาก

ความพึงพอใจ

- เจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก ที่ค่าคะแนน 3.81
- เกษตรกร มีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.59

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- ควรมีการส่งเสริมเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปี เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนอย่างเป็นรูปธรรม
- ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ และตรงตามความต้องการของเกษตรกร
- ควรมีการจำแนกกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมให้ชัดเจน เช่น กลุ่มที่เน้นการเข้าสู่มาตรฐาน/ยกระดับการผลิต และกลุ่มที่เน้นการผลิตปลอดภัย เพื่อบริโภคในครัวเรือน

ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

โครงการพัฒนาเกษตรกรกรมยั่งยืน : กิจกรรมส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการพัฒนาพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่ระบบผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย

กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกร 5,000 ราย

งบประมาณ : 38.1644 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ : กข. กป. ปศ. มม. ตส. สปก.

การติดตาม : สอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ กข. กป. ปศ. มม. ตส. สปก.

ในพื้นที่ 4 จังหวัด ศรีสะเกษ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุกดาหาร

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

ล้านบาท

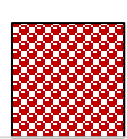
40.98 %

33.85 %

38.1644 ลบ.

15.6404 ลบ.

■ งบที่ได้รับ

■ เบิกจ่าย

ถ่ายทอดความรู้ด้านการประมง 5,000 ราย

5,000 ราย

อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุน 3,000 ราย

3,000 ราย

ช่วยผู้นำสร้างเครือข่ายและผลิตภัณฑ์ 554 รายการ

554 รายการ

พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบหม่อนไหม 2 จุด

2 จุด

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการส่งเสริมเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ 237 ไร่

ผลการติดตามในพื้นที่

งบประมาณ

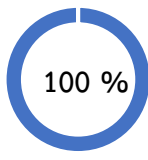
88.89 %

■ ทันเวลา ■ ไม่ทันเวลา

ผลผลิต

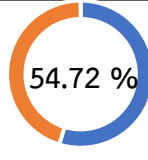
ถ่ายทอดความรู้
- การเลี้ยงสัตว์น้ำ
- การทำบัญชี
สนับสนุนปัจจัยการผลิต
- สนับสนุนพันธุ์ปลากินพืช
1,000 ตัว/ราย

การนำความรู้และ ปัจจัยการผลิตไปใช้

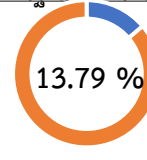
100 %

การพัฒนาการผลิตเป็น สินค้าเกษตรปลอดภัย

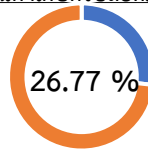
54.72 %

การได้รับรอง มาตรฐานสินค้าเกษตร

13.79 %

อัตราการขยายตัวมูลค่า สินค้าเกษตรปลอดภัย

26.77 %

292,900 น/ปี >> 371,300 น/ปี

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่

3.66

เกษตรกร

4.55

1) งบประมาณของหน่วยงานในพื้นที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่พร้อมกัน ทำให้บูรณาการระหว่างหน่วยงานในการอบรมให้แก่เกษตรกรค่อนข้างยาก เนื่องจากบางหน่วยงานจำเป็นต้องดำเนินการก่อนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด จึงควรจัดประชุมหารือระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โดยร่วมบูรณาการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน ควรมีการสำรวจและวางแผนการของงบประมาณของแต่ละหน่วยงานก่อนเริ่มดำเนินการโครงการฯ

2) เกษตรกรส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการเป็นผู้สูงอายุ ทำให้มีอุปสรรคต่อการเข้าใจเนื้อหาองค์ความรู้ การเขียนหนังสือ การจดบันทึกบัญชี การพัฒนาต่าง ๆ จึงควรประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: พัฒนาศักยภาพการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และมีแปลงต้นแบบการทำเกษตรและองค์ความรู้ที่สามารถปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลุ่มเป้าหมาย: เกษตรกรเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) จำนวน 800 ราย และแปลงต้นแบบการทำเกษตร 4 แปลง

งบประมาณ: 8.4900 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: สป.กษ. ตส.

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

- อยู่ระหว่างการเตรียมการดำเนินงานโครงการ

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

-

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการใน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

-

ความพึงพอใจ

-

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- ปี 2567 สป.กษ. ได้ปรับเปลี่ยนโครงการจากเดิม โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรผสมผสาน) เป็นโครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

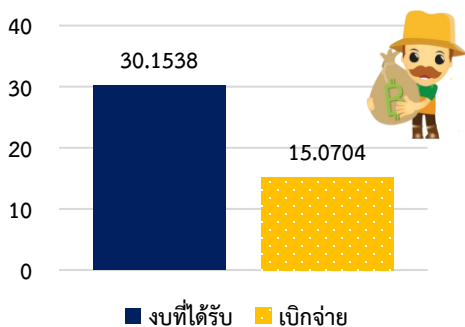
วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรดำเนินการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน รวมทั้งการใช้ชีวภัณฑ์ และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- ผลักดันให้เกษตรกร ลด ละ เลิก การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

เป้าหมาย เกษตรกร 6,500 ราย **งบประมาณ** 30.1538 ล้านบาท **หน่วยงานรับผิดชอบ** กรมส่งเสริมการเกษตร

การติดตาม สอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท อ่างทอง ชลบุรี และปราจีนบุรี

ลบ. ผลการเบิกจ่าย ร้อยละ 49.98

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลงเมื่อเทียบกับก่อน ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเพื่อใช้ในกิจกรรมการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น
- หน่วยงานมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจ ควรสรรหานักวิชาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญให้เพียงพอเพื่อเพิ่มฐานการผลิต
- กระบวนการผลิตชีวภัณฑ์และแมลงฯ มีความเสี่ยงเนื่องจากสถานที่และเครื่องมืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์เสื่อมสภาพและชำรุด ควรตรวจสอบสภาพการใช้งานของสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และหรือซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
- ควรเพิ่มองค์ความรู้ในการนำศัตรูธรรมชาติไปใช้ตลอดจนการเก็บรักษาอย่างถูกต้องและเหมาะสมแก่เกษตรกร

ผลการดำเนินงาน

- ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

- จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร
 - ครั้งที่ 1 IPM 6,500 ราย (100.00%) - ครั้งที่ 2 การใช้สารเคมีฯ 6,370 ราย (98.00%)
- สนับสนุนให้เกษตรกรใช้ชีวภัณฑ์ 6,050 ไร่ (93.08%)
- สำรวจประชากรแมลงวันผลไม้ 16,330 ไร่ (90.72%)
- สนับสนุนการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ 18,000 ไร่ (100.00%)

- พัฒนาแปลงต้นแบบสำรวจ เฝ้าระวังศัตรูพืช 5 แปลง (55.56%)

- สนับสนุนการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน

- จุลินทรีย์พร้อมใช้ 15,725 กิโลกรัม (78.63%)
- ไวรัส NPV 28 ลิตร (18.67%)
- แมลงศัตรูธรรมชาติ 1,431,920 ตัว (102.28%)
- สารสกัดธรรมชาติ 929 ลิตร (92.90%)
- แตนเบียน 20,100 มัมมี่ (134.00%)
- หัวเชื้อจุลินทรีย์ 5,366 ขวด (82.55%)
- แมลงวันผลไม้เป็นหมัน 28,463,950 ตัว (94.88%)

- ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

- จัดหาและสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์สารตกค้างในผลผลิตการเกษตร 454 ชุด (100.00%)
- ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิต 10,270 ตัวอย่าง (79.00%)

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานปี 2567

- ด้านความรู้ ความเข้าใจ**
 - กิจกรรม IPM ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ระดับปานกลาง (3.09 คะแนน) และหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ระดับมากที่สุด (4.51 คะแนน)
 - กิจกรรมการควบคุมประชากรแมลงวันผลไม้ ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ระดับปานกลาง (3.00 คะแนน) และหลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ระดับมากที่สุด (4.28 คะแนน)
- ด้านการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง**

เกษตรกรได้รับการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิต ทั้งหมด 362 ตัวอย่าง พบว่า ปลอดภัย 331 ตัวอย่าง (ร้อยละ 91.44) พบสารตกค้าง (ระดับปลอดภัย) 31 ตัวอย่าง (ร้อยละ 8.56)

ผลลัพธ์ของเกษตรกร ปี 2566

- ด้านการนำความรู้ไปปฏิบัติ**

เกษตรกรร้อยละ 100.00 นำความรู้ไปใช้ในการผลิตพืชอย่างปลอดภัย โดยร้อยละ 60.38 นำไปปฏิบัติทั้งหมด และร้อยละ 39.62 นำไปปฏิบัติบางส่วน
- ด้านความพึงพอใจ**
 - เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจระดับมาก (4.08 คะแนน)
 - เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด (4.80 คะแนน)

โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อพัฒนาด้านการมาตรฐานและการรับรองระบบงานสินค้าเกษตร ส่งเสริมองค์ความรู้การผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ตรวจสอบและรับรองสินค้าเกษตรให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

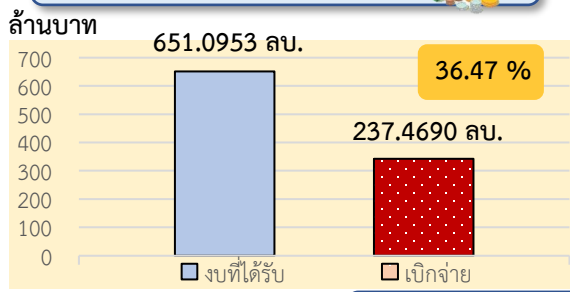
กลุ่มเป้าหมาย: ผู้ตรวจรับรอง เกษตรกร ผู้ประกอบการ และสถานประกอบการ 3 กลุ่มชนิดสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง)

งบประมาณ: 651.0953 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: กช. กวก. กสส. กป. ปศ. มกอช. สปก.

การติดตาม: สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรในพื้นที่ 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี รวม 6 หน่วยงาน (กป. ปศ. กษ. สปก. กสส. และสถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ)

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

- ผลความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 42.60 มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร 19,321 ราย สถาบันเกษตรกร 50 แห่ง มีเกษตรกรสถานประกอบการได้รับการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร 92 ราย 56,250 แห่ง มีการตรวจติดตามกำกับดูแลให้กับกลุ่มเกษตรกร 7,963 ราย ในส่วนของการรับรองมาตรฐานสินค้าข้าวอยู่ระหว่างดำเนินการสำรวจกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้า

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

- มีการเบิกจ่ายแล้ว 223,035 บาท คิดเป็นร้อยละ 80.40 โดยงบประมาณที่ได้รับมีความเพียงพอกับแผนปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 60.00 เนื่องจากระยะเวลาในการลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอ

- หน่วยงานในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมองค์ความรู้ตามระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกร โดยเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ จำนวน 231 ราย

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

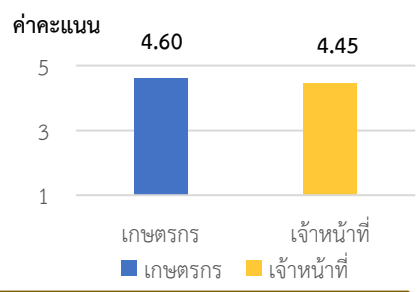

การยื่นขอรับรองมาตรฐานของเกษตรกร

เกษตรกรทุกรายได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

รายการ	ร้อยละ
1. ยื่นขอรับรองมาตรฐานด้วยตนเอง	39.22
2. ยื่นขอรับรองมาตรฐานผ่านเจ้าหน้าที่/ประธานกลุ่ม	60.78

ความพึงพอใจต่อโครงการ

มูลค่าสินค้า

สินค้า	ก่อนเข้าร่วมโครงการ	หลังเข้าร่วมโครงการ	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
1. พืช	1,537,635.92	1,531,697.61	- 0.39
2. ประมง	18,062,666.67	17,076,000.00	- 5.46
3. ปศุสัตว์	11,473,269.07	11,906,000.80	3.77
เฉลี่ย	4,410,864.41	4,243,443.54	- 3.80

หน่วย : บาทต่อปี

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและไม่ค่อยจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมี ควรแนะนำถึงความสำคัญในการจดบันทึกเกี่ยวกับการใช้สารเคมีให้เกษตรกร และแนะนำให้สมาชิกในครัวเรือนช่วยเหลือในการจดบันทึกเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. เกษตรกรบางส่วนขาดแรงจูงใจในการยื่นขอต่ออายุ เนื่องจากราคาสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานไม่ต่างกับราคาสินค้าเกษตรทั่วไปที่ไม่ได้รับการรับรอง หน่วยงานจึงควรสร้างความเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับหากได้รับการรับรอง และส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองราคากับผู้รับซื้อ หรือพัฒนาให้ยกระดับกลุ่มให้เป็นผู้ประกอบการเพื่อให้สามารถต่อรองราคาได้

แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ : ใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพิ่มมูลค่า สนับสนุนการผลิต แปรรูปสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ ส่งเสริมการปลูกสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปสู่ตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

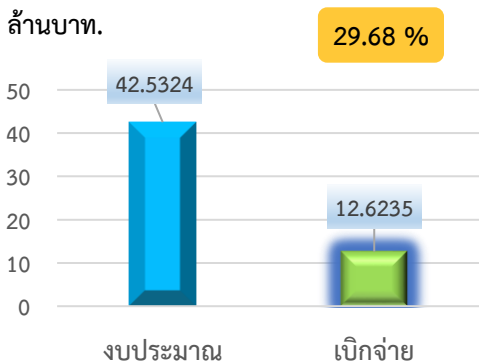
เป้าหมาย: สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ: กข. ปศ. กสก. กวก. ส.ป.ก. สศก.

งบประมาณ: 42.5324 ล้านบาท

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ และเกษตรกร ในพื้นที่ 13 จังหวัด 5 หน่วยงาน

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน : ความสำเร็จ 33.94%

- ถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร 16,449 ราย เพิ่มศักยภาพการจัดการฟางข้าวหลังการเก็บเกี่ยว 20 ไร่ พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ให้เกษตรกร 3,274 ราย และให้บริการยืมเครื่องจักรกลทางการเกษตรจากศูนย์บริการอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ แก่เกษตรกร 903 ราย
- พัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตสมุนไพร 1,100 ราย เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ 700 ราย และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรผ่านโรงงานแปรรูป 2 โรงงาน ครอบคลุมเป้าหมาย และผลิตตามมาตรฐานสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม 40 ราย

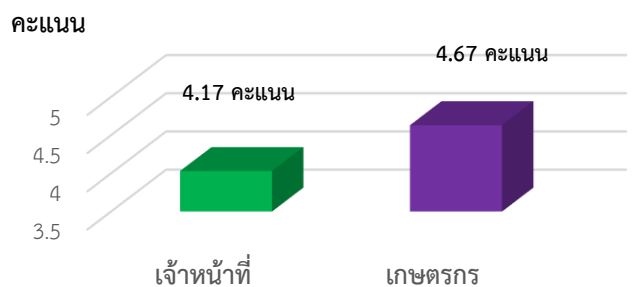
ผลการติดตามในพื้นที่

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

- เกษตรกรนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 88.40

- รายจ่ายเกษตรกรลดลง ร้อยละ 26.56

ความพึงพอใจ

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร หน่วยงานที่ดำเนินโครงการควรทำแผนร่วมกันในการจัดการรวบรวมวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของแต่ละสินค้า
- ในภาพรวม โครงการสำคัญในแผนต้องการสนับสนุนงบประมาณในขยายจุดเรียนรู้ให้ครอบคลุมชนิดสินค้า สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เพียงพอเพื่อที่จะเกิดผลเป็นรูปธรรม

โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

สาระสำคัญของโครงการ

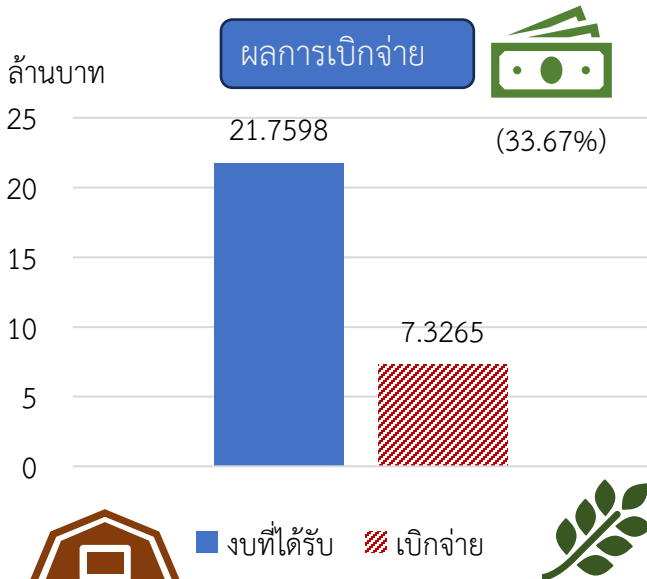
วัตถุประสงค์ของโครงการ : เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเรื่องการนำเศษวัสดุการเกษตรมาใช้ประโยชน์ สามารถลดต้นทุน และสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่ 77 จังหวัด

งบประมาณ: 21.7598 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การติดตาม: รวบรวมข้อมูลจากระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบาย และติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง กำแพงเพชร อุทัยธานี ชัยนาท และสุพรรณบุรี

ผลการติดตามในพื้นที่

- เกษตรนำความรู้ไปปฏิบัติแล้ว 76.79%
- กลุ่มเกษตรกร 22.22% มีรายจ่ายลดลงเฉลี่ย 300.00 บาทต่อเดือน
- สินค้าแปรรูปจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 167.25 บาทต่อกิโลกรัม
- กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 57.14% มีรายได้เพิ่มขึ้นเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1,536.46 บาทต่อเดือน

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ ระดับมากที่สุด (4.60 ค่าคะแนน)
ความพึงพอใจของเกษตรกร ระดับมากที่สุด (4.79 คะแนน)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- 1) กข. กสก. ควรให้ความรู้ และติดตามให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ในด้านช่องทางการตลาด และการจำหน่ายสินค้าออนไลน์
- 2) ปศ. ควรพิจารณาขั้นตอนการทำสัญญายืมเครื่องจักรที่ดำเนินการให้รวดเร็วขึ้น และ/หรือยืมเครื่องจักรได้นานขึ้น

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อสนับสนุนเกษตรกรให้มีการรวมกลุ่มการผลิต
สินค้าสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ รวมทั้งพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์

กลุ่มเป้าหมาย: เกษตรกร จำนวน 3,150 ราย

งบประมาณ: 20.7726 ล้านบาท

การติดตาม: สอบถามเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ ในพื้นที่ 5 จังหวัด

หน่วยงาน กสท. และ ส.ป.ก. ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จันทบุรี ระนอง ชุมพร และประจวบคีรีขันธ์

หน่วยงานรับผิดชอบ

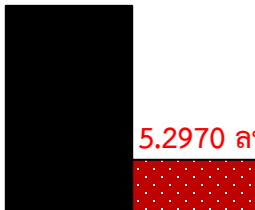

ผลการเบิกจ่าย

ล้านบาท

25.50%

20.7726 ลบ.

■ งบที่ได้รับ ■ เบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

กสท. - พัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร

1,110 ราย และแมลงเศรษฐกิจ 700 ราย ครบตามเป้าหมาย

กวก. - (1) อยู่ระหว่างการจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพร 7 แปลง

(2) พัฒนาโรงแปรรูปวัตถุดิบ 2 แห่ง ครบตามเป้าหมาย

ส.ป.ก. - (1) สนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ 27 แห่ง (อยู่ระหว่างการพิจารณาอนุมัติงบประมาณของ คปก.)

(2) ถ่ายทอดความรู้การการผลิตสินค้าและดูแลโรงอบแล้ว 40 ราย (14.81%)

(3) ถ่ายทอดความรู้การแปรรูปด้วยโรงอบ 80 ราย (7.48%)

ภาพรวม

สำเร็จ 30.25%

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

กสท. - จังหวัดชลบุรี จันทบุรี ระนอง ชุมพร และประจวบคีรีขันธ์
เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ศึกษาดูงาน และได้รับการ
การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแล้ว

ส.ป.ก. - จังหวัดชุมพร กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุน
โรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ ได้ใช้ประโยชน์จากโรงอบฯ
ในการผลิตกล้วยเล็บมือนางอบแห้ง

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

- (1) ผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 68.09 ↑
- (2) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 31.61 ↓
- (3) มูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.70 ↑
- (4) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 72.22 ↑

ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่ - พึงพอใจต่อโครงการระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.06 😊

เกษตรกร - พึงพอใจต่อโครงการระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 😄

ข้อค้นพบ

- (1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของ ส.ป.ก. ขาดแคลนน้ำ ส่งผลให้ปริมาณ
ผลผลิตน้อย ไม่เพียงพอต่อการใช้โรงอบฯ
- (2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของ กสท. ขาดแคลนทุนในการซื้อปัจจัยการผลิต
มีปัญหาสภาพดิน และขาดอุปกรณ์ในการบริหารจัดการน้ำ
- (3) หน่วยงานในพื้นที่ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

- (1) ภาพรวมโครงการ ขอรับการจัดสรร
งบประมาณให้เพียงพอและเหมาะสมต่อ
ความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่
- (2) ส.ป.ก. ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิต
ให้เหมาะสมกับช่วงเวลาที่เกษตรกร
ต้องการใช้
- (3) ส.ป.ก. และ กวก. ควรเร่งดำเนินการ
เบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผน
ของแต่ละไตรมาสที่วางไว้

ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

สาระสำคัญของแผนแม่บทย่อย

แนวทางการพัฒนาของแผนแม่บทย่อย: ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่ มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลุ่มเป้าหมาย: สถาบันเกษตรกรที่ทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร 359 แห่ง

งบประมาณ: 14.1652 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด ประธาน เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และสุรินทร์

ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงาน

ได้รับ/เป้าหมาย

14.1652 ล้านบาท

200 แห่ง/เกษตรกร 2,760 ราย

76 ผลิตภัณ์ท์

เบิกจ่าย/ผลการดำเนินงาน

3.0776 ล้านบาท

179 แห่ง/เกษตรกร 2,248 ราย

23 ผลิตภัณ์ท์

งบประมาณ

จัดอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตรแก่สถาบันเกษตรกร

พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตร

ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

- จัดอบรมเพื่อพัฒนาการทำธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว 6 สถาบันเกษตรกร
- พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปสินค้าเกษตรแล้ว 1 ผลิตภัณ์ท์

ผลการติดตามในพื้นที่

- มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 44.82%

ผลลัพธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ความพึงพอใจ

- ประธาน เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสถาบันเกษตรกรพึงพอใจต่อโครงการ ระดับ “มากที่สุด” (4.48 คะแนน)

ข้อค้นพบ

และ

ข้อเสนอแนะ

- สถาบันเกษตรกรยังขาดบุคลากรด้านการตลาด ยังเข้าไม่ถึงแพลตฟอร์มออนไลน์ขนาดใหญ่ ยังไม่มีสถานที่ผลิตที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย. โครงการยังให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตได้ไม่ทันกับความต้องการของสถาบันเกษตรกร
- ควรสนับสนุนงบประมาณให้สถาบันเกษตรกรสำหรับลงทุนเพื่อให้ได้มาตรฐาน อย. ปรับปรุงระเบียบให้สามารถรับ-จ่ายเงินออนไลน์ได้ จัดให้มีที่ปรึกษาด้านการตลาดแก่สหกรณ์ ปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีการดำเนินงานโครงการให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับสนับสนุนองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตได้พร้อมกัน

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ผลิตให้มีองค์ความรู้การจัดการธุรกิจ จัดทำฐานข้อมูล และตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายตามชนิดสินค้า เพื่อส่งเสริมและยกระดับสถาบันเกษตรกรจากการเป็นผู้ผลิตให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรแปรรูปเพิ่มมูลค่า และเพื่อสร้างเครือข่ายตลาดแปรรูปสินค้าเกษตรให้กับสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง

กลุ่มเป้าหมาย: สหกรณ์ที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าข้าว ประมง นม โคเนื้อ ปศุสัตว์ กาแฟ และผลไม้ 100 แห่ง
งบประมาณ: 2.3012 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมส่งเสริมสหกรณ์

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ประธาน เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสหกรณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และสุรินทร์

ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงาน

➤ งบประมาณ

➤ จัดเวทีทางการค้าเพื่อเชื่อมโยงตลาด

➤ เชื่อมโยงตลาดสหกรณ์ผู้ผลิตกับผู้ซื้อ

➤ จัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาด

➤ จัดอบรมการจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด

➤ ส่งเสริมให้มีแผนการบริหารจัดการสินค้าตามกลุ่มชนิดสินค้า

➤ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

ได้รับ/เป้าหมาย

2.3012 ล้านบาท

3 ครั้ง

80 คู่ค้า

100 แห่ง/100 ผลิตภัณฑ์

100 แห่ง/2,000 ราย

100 แห่ง

100 แห่ง

เบิกจ่าย/ผลการดำเนินงาน

1.4189 ล้านบาท

1 ครั้ง

6 คู่ค้า

81 แห่ง/81 ผลิตภัณฑ์

88 แห่ง/1,818 ราย

84 แห่ง

88 แห่ง

ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

- จัดอบรมจัดทำแผนการเชื่อมโยงการผลิตการตลาดแล้ว 3 สหกรณ์
- จัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการตลาดแล้ว 2 สหกรณ์

ผลการติดตามในพื้นที่

- มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 45.43%

ผลลัพธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ความพึงพอใจ

- ประธาน เจ้าหน้าที่ และสมาชิกสหกรณ์พึงพอใจต่อโครงการ ระดับ “มากที่สุด” (4.48 คะแนน)

ข้อค้นพบ

และ
ข้อเสนอแนะ

- สหกรณ์มีการเชื่อมโยงการทำธุรกิจกับองค์กรอื่นมากขึ้น แต่ยังคงขาดบุคลากรด้านการตลาด และยังไม่ถึงแพลตฟอร์มออนไลน์ขนาดใหญ่
- ควรสนับสนุนงบประมาณให้สหกรณ์สำหรับลงทุนเพื่อให้ได้มาตรฐาน ออ. และปรับปรุงระเบียบให้สามารถรับ-จ่ายเงินออนไลน์เพื่อเข้าถึงแพลตฟอร์มออนไลน์ขนาดใหญ่ รวมทั้งจัดให้มีที่ปรึกษาด้านการตลาดแก่สหกรณ์

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อพัฒนาทักษะด้านการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน และเพื่อพัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ หรือคุณภาพมาตรฐาน สินค้าเกษตรแปรรูปให้กับวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย: วิสาหกิจชุมชน 154 แห่ง

งบประมาณ: 7.2856 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมส่งเสริมการเกษตร

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด ประธาน เจ้าหน้าที่ และสมาชิก วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และสุรินทร์

ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงาน

ได้รับ/เป้าหมาย

เบิกจ่าย/ผลการดำเนินงาน

➤ งบประมาณ

7.2856 ล้านบาท

0.6128 ล้านบาท

➤ พัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป

440 ราย

430 ราย

➤ พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชน

44 แห่ง

23 แห่ง

ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลลัพธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

- จัดอบรมพัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนแล้ว 3 แห่ง
- พัฒนาสินค้าเกษตรแปรรูปของวิสาหกิจชุมชนแล้ว 1 แห่ง

- มูลค่าการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 22.74%

ความพึงพอใจ

- ประธาน เจ้าหน้าที่ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนพึงพอใจต่อโครงการ ระดับ “มากที่สุด” (4.48 คะแนน)

ข้อค้นพบ

และ ข้อเสนอแนะ

- โครงการยังให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตได้ไม่ทันกับความต้องการของวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจชุมชนยังไม่มีสถานที่ผลิตที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย.
- ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีการดำเนินงานโครงการให้สามารถเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับสนับสนุนองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตได้พร้อมกัน

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้พื้นฐานในด้านบริหารจัดการทางการเงิน การบัญชีแก่ผู้ประกอบการย่อยที่ดำเนินธุรกิจในการแปรรูปสินค้าเกษตร

กลุ่มเป้าหมาย: วิชาทกิจชุมชนที่ร่วมบูรณาการกับกรมส่งเสริมการเกษตร 100 แห่ง

งบประมาณ: 1.9453 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงาน

ได้รับ/เป้าหมาย

- งบประมาณ 1.9453 ล้านบาท
- ศึกษารูทกิจและประเมินความพร้อม 100 แห่ง
- วางรูปแบบบัญชีและการวางระบบการควบคุมภายใน 100 แห่ง
- สอนแนะ/ติดตามการจัดทำบัญชี 100 แห่ง/300 ครั้ง

เบิกจ่าย/ผลการดำเนินงาน

- 0.3657 ล้านบาท
- 91 แห่ง
- 83 แห่ง
- 45 แห่ง/47 ครั้ง

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่มีศักยภาพทางการตลาดและเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวให้กับวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรต้นแบบกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวและเป็นแหล่งเรียนรู้ในการสืบสานและเผยแพร่ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และตราสินค้า (Branding) ให้ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวสามารถต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์และขยายตลาด เพื่อพัฒนาธุรกิจขนาดย่อมต้นแบบในการผลิตน้ำมันรำข้าวและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมันรำข้าว และเพื่อศึกษาการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมแปรรูปข้าว

กลุ่มเป้าหมาย: ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว 2 ผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร 5 กลุ่ม เกษตรกรไม่น้อยกว่า 60 ราย

งบประมาณ: 1.7301 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมการข้าว

ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงาน

ได้รับ/เป้าหมาย

1.7301 ล้านบาท

2 ผลิตภัณฑ์

1 ครั้ง

เบิกจ่าย/ผลการดำเนินงาน

0.6802 ล้านบาท

อยู่ระหว่างดำเนินการ

อยู่ระหว่างดำเนินการ

➤ งบประมาณ

➤ พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว

➤ อบรมให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสัตว์น้ำ ถ่ายทอดความรู้และแนวทางด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ ตั้งแต่หลังการจับ การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ การตลาด พร้อมรับรองตราสัญลักษณ์ประมงธงเขียวให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค และเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร

กลุ่มเป้าหมาย: ผลิตภัณฑ์ประมง 100 ผลิตภัณฑ์

งบประมาณ: 0.9030 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: กรมประมง

ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงาน

ได้รับ/เป้าหมาย

0.9030 ล้านบาท
200 ราย

30 ผลิตภัณฑ์

100 ผลิตภัณฑ์

100 ผลิตภัณฑ์

5 แห่ง

60 ราย

เบิกจ่าย/ผลการดำเนินงาน

อยู่ระหว่างดำเนินการ
อยู่ระหว่างดำเนินการ

อยู่ระหว่างดำเนินการ
อยู่ระหว่างดำเนินการ
อยู่ระหว่างดำเนินการ
อยู่ระหว่างดำเนินการ

อยู่ระหว่างดำเนินการ

- งบประมาณ
- ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ
- พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์
- ตรวจสอบประเมินผลิตภัณฑ์ประมง
- ติดตามและตรวจสอบคุณภาพสินค้าประมง
- การบริหารจัดการห่วงโซ่ความเย็นในสินค้าปลากะพงขาว
- การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการตลาด

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อพัฒนาเกษตรกรต้นแบบหรือแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้ที่มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเกษตรมาปรับใช้ สร้างการรับรู้แก่เกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการแปลงด้วยเกษตรอัจฉริยะ และสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่ รวมทั้งสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร

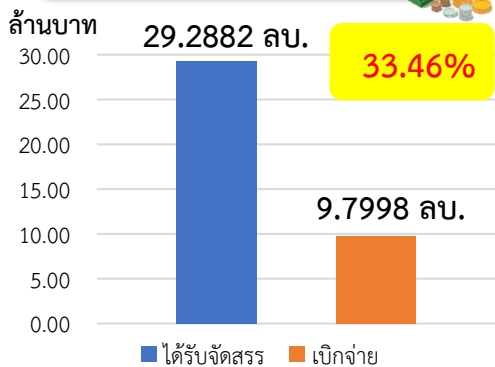
กลุ่มเป้าหมาย: แปลงต้นแบบ 11 แปลง/อัจฉริยะข้าว 150 ไร่/ระบบข้อมูลข้าว 1 ระบบ/ระบบผลิตข้าว 1 งาน/สร้างช่างเกษตร 3,785 ราย/สร้างเครือข่ายเครื่องจักรกล 8 เครือข่าย

หน่วยงานรับผิดชอบ: กสก. กข. และ กวก.

งบประมาณ: 29.2882 ล้านบาท

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ 10 ราย และเกษตรกรต้นแบบ 8 ราย (สระบุรี/ปราจีนบุรี/จันทบุรี/ระยอง/เชียงใหม่/กำแพงเพชร)

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

44.45%

พัฒนาแปลงต้นแบบแล้ว **1** แปลง
(มันสำปะหลัง ร้อยเอ็ด)

เพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวอัจฉริยะแล้ว **20** ไร่
(สุพรรณบุรีและปทุมธานี)

สร้างช่างเกษตรแล้ว **3,575** ราย

สร้างเครือข่ายเครื่องจักรกลแล้ว **6** เครือข่าย
(เพชรบุรี/กำแพงเพชร/นครสวรรค์/สุพรรณบุรี 1 เครือข่าย ลพบุรี 2 เครือข่าย)

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลลัพธ์ของเกษตรกรต้นแบบที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรอย่างต่อเนื่อง **67.50%** และมีการขยายผลในพื้นที่อื่นแล้ว **62.14%**

เพาะปลูก ใช้งานต่อเนื่อง **100.00%** ขยายผล **85.71%** **ตรวจวิเคราะห์ดิน** ใช้งานต่อเนื่อง **75.00%** ขยายผล **75.00%**

ระบบให้น้ำ ใช้งานต่อเนื่อง **75.00%** ขยายผล **75.00%** **ดูแลแปลง** ใช้งานต่อเนื่อง **87.50%** ขยายผล **75.00%**

มูลค่าสินค้า **+34.27%** **ผลผลิตต่อหน่วย** **+34.51%**

ข้าว มูลค่าสินค้า **+2.06%** ผลผลิต **+2.80%** **มันสำปะหลัง** มูลค่าสินค้า **+34.62%** ผลผลิต **+34.62%**

ถั่วเหลือง มูลค่าสินค้า **+66.13%** ผลผลิต **+66.13%**

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. งบประมาณไม่เพียงพอ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง หน่วยงานควรมีการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่อง (อย่างน้อย 2 ปี) รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นในการนำเทคโนโลยีมาส่งเสริมให้กับเกษตรกร 2. ระบบเทคโนโลยีไม่เสถียร หน่วยงานควรมีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้การดูแลบำรุงรักษาเทคโนโลยีให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ 3. การสร้างการรับรู้ ควรมีการดำเนินการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง (มากกว่า 1 ครั้ง/ปี) รวมทั้งในขั้นตอนของการส่งเสริมในแปลงต้นแบบ ควรมีการพาเกษตรกรมาศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอ

ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่ 4.06 คะแนน

เกษตรกร 4.77 คะแนน

ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

สาระสำคัญของโครงการ

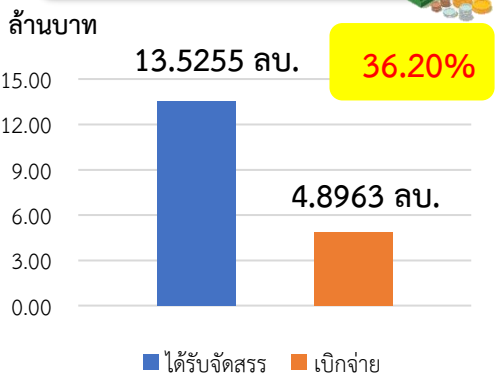
วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อพัฒนาเกษตรกรกรต้นแบบหรือแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้ที่มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาปรับใช้ สร้างการรับรู้แก่เกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการแปลงด้วยเกษตรอัจฉริยะ รวมทั้งเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลระบบอัจฉริยะสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารจัดการแปลง

กลุ่มเป้าหมาย: แปลงต้นแบบ 5 แปลง / อัจฉริยะข้าว 150 ไร่ / ระบบข้อมูลข้าว 1 ระบบ / ระบบผลิตข้าว 1 งาน

หน่วยงานรับผิดชอบ: กสก. และ กข.
งบประมาณ: 13.5255 ล้านบาท

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ 8 ราย และเกษตรกรต้นแบบ 7 ราย (สระบุรี/ปราจีนบุรี/จันทบุรี/ระยอง/เชียงราย/เชียงใหม่/กำแพงเพชร)

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

- พัฒนาแปลงต้นแบบแล้ว **1** แปลง (มันสำปะหลัง ร้อยเอ็ด)
- เพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวอัจฉริยะแล้ว **20** ไร่ (สุพรรณบุรีและปทุมธานี)
- พัฒนาแปลงต้นแบบให้เป็นจุดเรียนรู้แล้ว **33** จุด
- อบรมเกษตรกรและเจ้าหน้าที่แล้ว **324** ราย
- สร้างเกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบแล้ว **45** ราย

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลลัพธ์ของเกษตรกรต้นแบบที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรอย่างต่อเนื่อง **71.43%** และมีการขยายผลในพื้นที่อื่นแล้ว **71.43%**

เพาะปลูก ใช้งานต่อเนื่อง 100.00% ขยายผล 100.00% **ตรวจวิเคราะห์ดิน** ใช้งานต่อเนื่อง 85.71% ขยายผล 85.71%

ระบบให้น้ำ ใช้งานต่อเนื่อง 85.71% ขยายผล 85.71% **ดูแลแปลง** ใช้งานต่อเนื่อง 85.71% ขยายผล 85.71%

มูลค่าสินค้า +18.34% **ผลผลิตต่อหน่วย +18.71%**

ข้าว มูลค่าสินค้า +2.06% ผลผลิต +2.80% **มันสำปะหลัง** มูลค่าสินค้า +34.62% ผลผลิต +34.62%

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

ระบบเทคโนโลยีไม่เสถียร ส่งผลให้ไม่สามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ หน่วยงานควรมีการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้การดูแลบำรุงรักษาเทคโนโลยีให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ และควรมีการดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างการรับรู้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกษตรกรรายอื่นที่สนใจได้เข้ามาเรียนรู้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินการส่งเสริม รวมทั้งมีการพาเกษตรกรไปดูงานในแปลงที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรแบบสมัยใหม่เพิ่มมากขึ้น

ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่ 4.00 คะแนน

เกษตรกร 4.83 คะแนน

ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพื่อนำเทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะให้เหมาะสมกับระบบการผลิตพืชในประเทศ

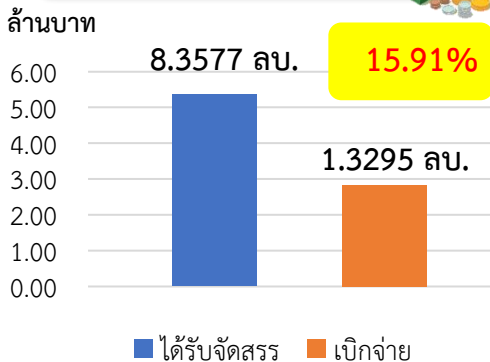
กลุ่มเป้าหมาย: แปลงต้นแบบ 6 แปลง

หน่วยงานรับผิดชอบ: กวก.

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ 2 ราย และเกษตรกรต้นแบบ 1 ราย (เชียงใหม่)

งบประมาณ: 8.3577 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานโดยภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 40 ดำเนินการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแล้ว อยู่ระหว่างรอเก็บเกี่ยวผลผลิตในแปลงเรียนรู้ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แปลงเรียนรู้ที่มีการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ สามารถลดปัจจัยการผลิตและมีผลผลิตเพิ่มขึ้น

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลลัพธ์ของเกษตรกรต้นแบบที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรอย่างต่อเนื่อง 40% ยังไม่มีการขยายผลในพื้นที่อื่น

เพาะปลูก ใช้งานต่อเนื่อง 100%

ดูแลแปลง ใช้งานต่อเนื่อง 100%

มูลค่าสินค้า +66.13%

ผลผลิตต่อหน่วย +66.13%

ถั่วเหลือง

มูลค่าสินค้า +66.13%

ผลผลิต +66.13%

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

ค่าใช้จ่ายในการนำเทคโนโลยีมาดำเนินการ มีราคาค่อนข้างสูง และไม่มีผู้ให้บริการในพื้นที่ เกษตรกรจึงไม่มีการนำมาปรับใช้ในแปลง รวมทั้งระบบเทคโนโลยีไม่เสถียร ไม่สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น หน่วยงานในพื้นที่ควรมีการดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และมีการลงพื้นที่เพื่อติดตามการใช้งานระบบเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรมีการดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรการดูแล/รักษาเทคโนโลยีที่ใช้ในแปลงอัจฉริยะให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที

ความพึงพอใจ

เจ้าหน้าที่ 4.29 คะแนน

เกษตรกร 4.86 คะแนน

ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร

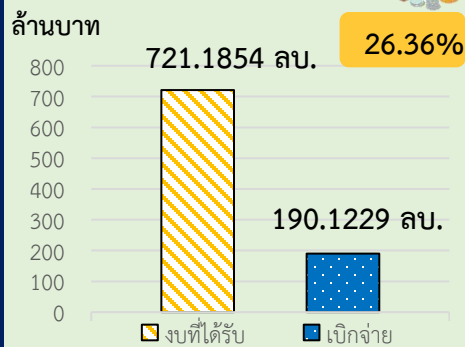
เป้าหมาย: 1. ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น 2. สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ: กสท. กช. ปศ. กป. มม. กวก. กสส. ตส. พต. ส.ป.ก. มกอช. กยท. สป.กษ. และ สศก.

งบประมาณ: 721.1854 ล้านบาท

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด 20 จังหวัด

ผลการเบิกจ่าย

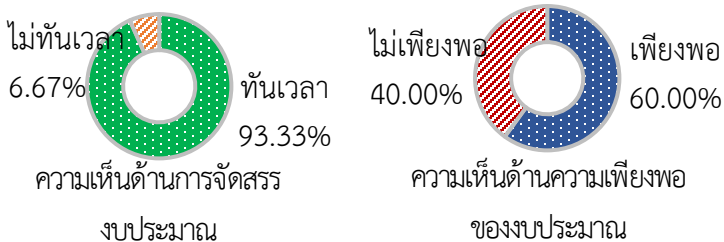
ภาพรวมความก้าวหน้า 80.00%

ผลการดำเนินงาน

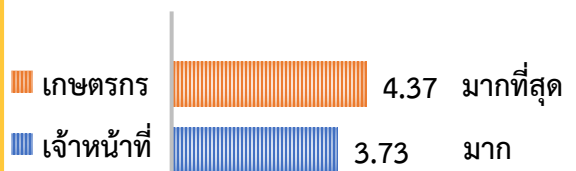
- อบรมหรือถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกษตรกร
- เกษตรกร 20,694 ราย (98.56%)
- แปลงใหญ่ 2,381 แปลง (81.26%)
- สหกรณ์ 206 แห่ง (103.00%)
- สนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม 1,190 ไร่ (2.86%)
- ส่งเสริมแปลงใหญ่ 313,564 ไร่ (77.42%)
- จัดทำโครงการ (Project Idea)/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรกรรายสินค้า 287 แผน (32.69%)

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ความพึงพอใจ (เต็ม 5 คะแนน)

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

- การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์
- การผลิตสินค้าเกษตรตาม Agri-Map 81.25%
- ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 92.06%

- เกษตรกร 83.33% มีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากปรับเปลี่ยนการผลิต
- เกษตรกร 45.03% มีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ลดลง
- เกษตรกร 47.82% มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น
- มูลค่าของสินค้าต่อไร่เพิ่มขึ้น 23.16%

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่มีการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จึงขาดการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ควรมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตได้อย่างยั่งยืน เกิดรายได้จนสามารถพึ่งพาตนเองได้

2. ควรมีการส่งเสริมงบประมาณโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่เพียงพอต่อกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่กลุ่มเกษตรกรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

3. การจัดอบรม/ประชุมเชิงปฏิบัติการของสถาบันเกษตรกร บางหลักสูตรอยู่ในช่วงเวลาที่หน่วยงานในพื้นที่มีงานเร่งด่วน ทำให้เจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ควรมีการจัดทำแผนการอบรมร่วมกันก่อน

แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ: สนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน ด้านการผลิตและตลาด รวมทั้งเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น สินค้ามีคุณภาพมาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของภาครัฐและเอกชน

งบประมาณ: 541.3522 ล้านบาท

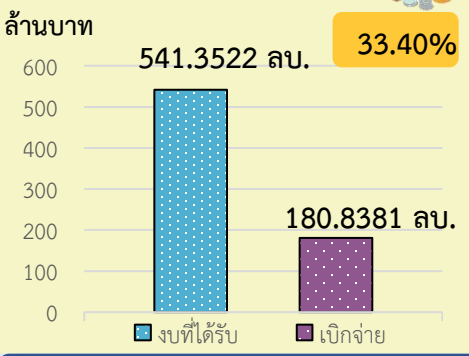

กลุ่มเป้าหมาย: จำนวน 2,795 แปลง (กสก. 1,800 ปศ. 60 กป. 44 มม. 6 สปก. 42 กสส. 490 และ กยท. 353) และพื้นที่นาแปลงใหญ่ 405,000 ไร่

หน่วยงานรับผิดชอบ: กสก. ร่วมกับ กข. ปศ. กป. มม. กวก. กสส. ตส. พต. ส.ป.ก. มกอช. กยท. และ สศก.

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการระดับจังหวัด (สำนักงานเกษตรจังหวัด) จำนวน 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก เชียงใหม่ เชียงราย ขอนแก่น ชัยภูมิ ตราด จันทบุรี สงขลา และนครศรีธรรมราช

ผลการเบิกจ่าย

ภาพรวมความก้าวหน้า 37.21%

ผลการดำเนินงาน

- จัดทำแผน เป้าหมาย 2,795 แปลง ดำเนินการแล้ว 2,306 แปลง (82.50%)
- ถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย 2,795 แปลง ดำเนินการแล้ว 2,306 แปลง (82.50%)
- เกษตรกรได้รับถ่ายทอดความรู้ เป้าหมาย 18,852 ราย ดำเนินการแล้ว 12,788 ราย (67.83%)
- ชักซ้อมครูบัญชี เป้าหมาย 310 ราย ดำเนินการแล้ว 246 ราย (79.35%)
- แปลงต้นแบบ เป้าหมาย 551 จุด ดำเนินการแล้ว 16 จุด (2.90%)
- พัฒนาคุณภาพดิน เป้าหมาย 47,183 ไร่ ดำเนินการแล้ว 12,770 ไร่ (27.06%)
- ส่งเสริมนาแปลงใหญ่ เป้าหมาย 405,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว 313,564 ไร่ (77.42%)

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ขณะนี้อยู่ระหว่างการส่งเสริมองค์ความรู้ให้กลุ่มเกษตรกร โดยมีการส่งเสริมครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การเชื่อมโยงตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม ทั้งนี้ หลักสูตรการส่งเสริมในแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้และความต้องการของเกษตรกรในกลุ่มนั้น ๆ โดยวิเคราะห์ร่วมกันผ่านกิจกรรมวิเคราะห์/ทบทวนจัดทำแผนรายแปลงทุกปีก่อนการส่งเสริม

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

- ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย **3.95**
- 1 งบประมาณ 3.50
 - 2 การชี้แจงจากส่วนกลาง 3.90
 - 3 หลักเกณฑ์/เงื่อนไข 4.30
 - 4 ปัจจัยการผลิต 3.70
 - 5 การถ่ายทอดความรู้ 3.80
 - 6 ประโยชน์จากโครงการ 4.50

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

- ได้รับความรู้ 96.03%
- ได้รับปัจจัยการผลิต 89.68%
- รับรองมาตรฐานสินค้า 52.38%
- เชื่อมโยงตลาด (MOU) 23.00%
- ความพึงพอใจของเกษตรกร ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07
- เกษตรกร 45.03%
- ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

การบริหารจัดการกลุ่ม

- ร่วมวางแผน 97.62%
- ร่วมผลิต 72.22%
- ร่วมซื้อปัจจัย 70.63%
- ร่วมจำหน่าย 68.25%

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบ 1. แนวโน้มของเกษตรกรมีอายุเพิ่มขึ้น มีผลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ 2. การบูรณาการระหว่างหน่วยงานทำได้อย่างจำกัด เนื่องจากติดปัญหาด้านภารกิจของแต่ละหน่วยงาน 3. งบประมาณที่จำกัด ทำให้การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มไม่เต็มประสิทธิภาพ 4. ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการและพัฒนากลุ่มได้ 5. สภาพอากาศแปรปรวนเกิดความเสียหายต่อผลผลิตของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

1. จัดทำแผนการปฏิบัติงาน/โครงสร้างการบริหารจัดการระดับจังหวัด นำไปสู่การวางแผนการบูรณาการร่วมกันได้ง่ายขึ้น
2. ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ ร่วมขับเคลื่อนบริหารจัดการกลุ่ม
3. ควรมีมาตรการรองรับหรือมีหน่วยงานที่มีอำนาจรับรองพื้นที่ให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกกฎหมาย
4. ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อส่งเสริมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น การใช้งบประมาณเพื่อศึกษาดูงาน
5. จัดทำแผนการผลิตให้มีความเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ เพื่อสามารถพัฒนาผลผลิตให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่

แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร โครงการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ : เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตสินค้าเกษตรชนิดใหม่ที่เหมาะสม และเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพเกษตรกร

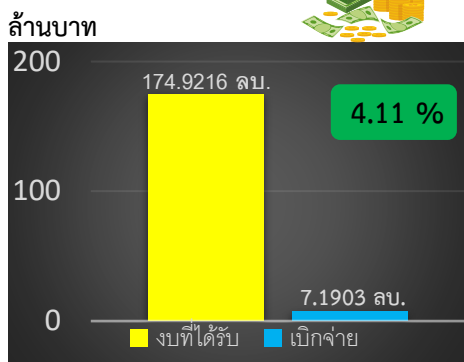
เป้าหมาย : ปรับเปลี่ยนการผลิต 41,615 ไร่

งบประมาณ : 174.9216 ล้านบาท **หน่วยงานรับผิดชอบ :** พต. กสก. ตส. มม. กวก. ปศ. และ สศก.

การติดตาม : สอบถามเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม นครราชสีมา ศรีสะเกษ กาฬสินธุ์ ยโสธร และสุรินทร์ **หน่วยงาน :** พต. กสก. และ วก.

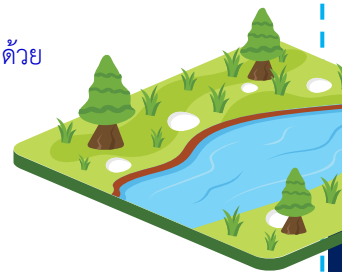
ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

ภาพรวมผลสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 37.39 ประกอบด้วย

1. การปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน 1,190 ไร่ (2.86%) และ 119 แปลง (88.15%)
2. การถ่ายทอดความรู้ จำนวน 1,532 ราย (83.49%)
3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การปลูกพืชทางเลือกใหม่ จำนวน 720 ไร่ (42.86%)
4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ
 - เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด จำนวน 1 เรื่อง (ความก้าวหน้า 52.50%)
 - ศึกษาแนวทางการจัดทำเขตส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ จำนวน 2 เรื่อง (ความก้าวหน้า 51.33%)

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ พต. กสก. และ กวก. จังหวัดมหาสารคาม นครราชสีมา ศรีสะเกษ กาฬสินธุ์ ยโสธร และสุรินทร์ รวม 6 ราย พบว่า

- เจ้าหน้าที่ทุกราย เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรทันเวลา
- อบรมถ่ายทอดความรู้ 212 ราย (106.00%)
- ปรับเปลี่ยนการผลิต 3,375 ไร่ (94.91%)

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สำรวจข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของ พต. จังหวัดนครราชสีมา และยโสธร รวม 32 ราย พบว่า

- เกษตรกร 81.25% นำความรู้ไปใช้ประโยชน์แล้ว (เกณฑ์การวัด $\geq 80\%$)
- เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ 69.23% ได้รับผลผลิตแล้ว เช่น พืชผักสวนครัว กัญชง เป็นต้น โดยมีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ย เพิ่มขึ้นจาก 3,901.89 บาทต่อไร่ เป็น 4,805.45 บาทต่อไร่ เพิ่มขึ้น 903.56 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้น 23.16% (เกณฑ์การวัด $\geq 15\%$)
- เกษตรกรที่ได้รับผลผลิตแล้ว 83.33% มีรายได้เพิ่มขึ้น (เกณฑ์การวัด $\geq 60\%$)

ความพึงพอใจ

1. เจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจต่อโครงการระดับ “มาก” ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 (เกณฑ์การวัด - ระดับมากขึ้นไป)
2. เกษตรกร มีความพึงพอใจต่อโครงการระดับ “มากที่สุด” ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61 (เกณฑ์การวัด - ระดับมากขึ้นไป)

ข้อค้นพบ

- เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ เห็นว่า
- เกษตรกรมีความประสงค์เข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก
 - โครงการมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เห็นว่า

- การประชาสัมพันธ์โครงการด้านการรับสมัคร คุณสมบัติของผู้เข้าร่วม และพื้นที่ ยังขาดความทั่วถึง
- การจัดทำระบบบอรรุรักษ์ดินและน้ำ ในบางพื้นที่มีการปรับระดับพื้นที่ปลูกข้าวไม่เสมอกันเท่าที่ควร
- โครงการควรมีกิจกรรมศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. พต. กสก. และ กวก. ควรพิจารณาจัดกิจกรรมศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ และมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตได้อย่างยั่งยืน
2. พต. ควรพิจารณาเพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการและสำรวจความต้องการเข้าร่วมโครงการให้ทั่วถึง เพิ่มพื้นที่เป้าหมายโครงการ และเพิ่มการติดตาม/กำกับ/ตรวจสอบ การจัดทำระบบบอรรุรักษ์ดิน และน้ำ ให้มีการปรับระดับพื้นที่ปลูกข้าวให้เสมอกัน

โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อพัฒนาสมรรถนะสหกรณ์และยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการและการแข่งขันของสหกรณ์ให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

หน่วยงานรับผิดชอบ: กสส.

ผลการดำเนินงาน

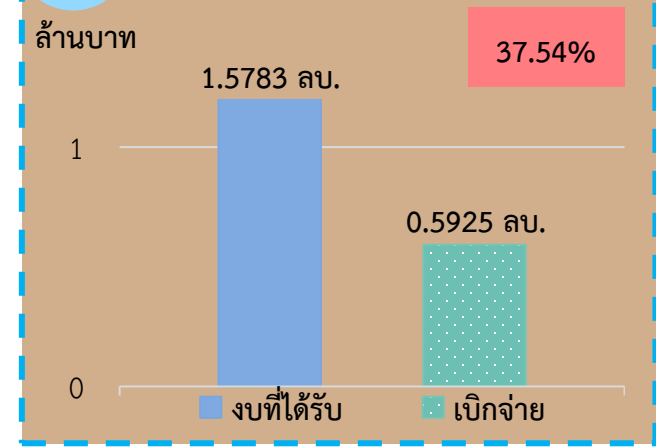
- สหกรณ์ภาคการเกษตรได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 206 แห่ง (103%)
- สร้างสมรรถนะทักษะผู้ประกอบการด้านการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ 150 แห่ง (100%) 230 ราย (155.33%)
- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลขับเคลื่อนการบริหารจัดการองค์กรและการตลาด 70 ราย (100%)
- การส่งเสริมธุรกิจเกษตรสร้างอาชีพ 154 แห่ง (616%) 232 ราย (928%)
- การตรวจมาตรฐานการผลิตเบื้องต้นด้วยบุคลากรของสถาบันเกษตรกร 17 แห่ง (68%) 54 ราย (216%)
- พัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ผ่านการมีส่วนร่วม On the job training 1 แห่ง (33.33%) 20 ราย (33.33%)
- พัฒนาผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์เพื่อยกระดับเป็น On the job training 3 แห่ง (100%) 60 ราย (100%)
- พัฒนาศักยภาพสหกรณ์ด้านธุรกิจรวบรวมและแปรรูป 112 แห่ง (448%) 172 ราย (688%)
- การบริหารจัดการสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรเพื่อการส่งออก 111 แห่ง (222%) 168 ราย (336%)

กลุ่มเป้าหมาย

สหกรณ์ภาคการเกษตรที่มีชั้นความเข้มแข็ง ชั้น 1 - 3 จำนวน 200 แห่ง

งบประมาณ: 1.5783 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่าย

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การอบรมบางหลักสูตรตรงกับการทำงานในพื้นที่ที่เร่งด่วน ทำให้มีงานที่เข้าซ้อนกัน กสส. ควรประสานในการจัดทำแผนการอบรมก่อน

แผนแม่บทย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ:

1. เพื่อทบทวนและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งจัดทำแผนงาน/โครงการ ด้านการเกษตรที่มีความเชื่อมโยงกับแผนชุมชน
2. เพื่อสร้างเสริมให้อาสาสมัครเกษตรระดับหมู่บ้านสามารถเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อบูรณาการการทำงานด้านการเกษตรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมในระดับหมู่บ้าน

กลุ่มเป้าหมาย :

76 จังหวัด

เกษตรกรในหมู่บ้าน

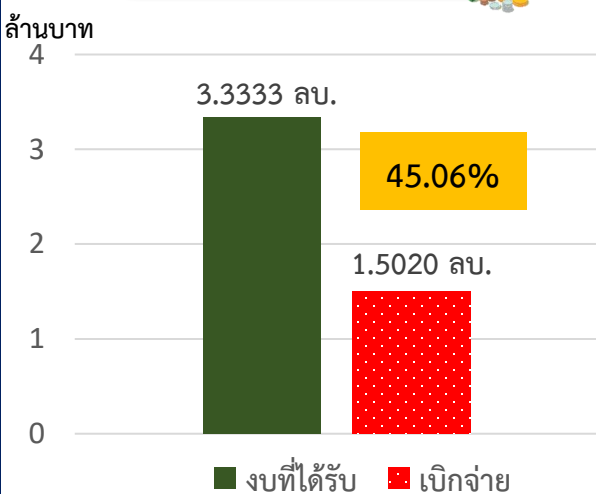
จำนวน 878 หมู่บ้าน

งบประมาณ: 3.3333 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ: สป.กษ. สผง. กษ.จังหวัด มท. พณ. ธ.ก.ส.

การติดตาม: สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ (สป.กษ.) และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

ผลการเบิกจ่าย

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1. ได้รับจัดสรรงบประมาณทันเวลาและเพียงพอ
2. แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ฯ ระดับอำเภอ 22 อำเภอ (100.00%)
3. ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) 9 ครั้ง (90.00%)
4. ประชุมคณะทำงานโครงการฯ ระดับอำเภอ 14 ครั้ง (63.63%)
5. ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 5 แผน (26.32%)
6. คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 18 หมู่บ้าน (81.81%)

ผลการดำเนินงาน

1. การแต่งตั้งคณะทำงานโครงการฯ ระดับอำเภอ 878 อำเภอ (100.00%)
2. ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 76 ครั้ง (100.00%)
3. ประชุมคณะทำงานโครงการฯ ระดับอำเภอ 720 ครั้ง (82.00%)
4. ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 551 แผน (62.76%)
5. จัดทำ (Project Idea) โครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/แผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า 287 แผน (32.69%)
6. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหมู่บ้าน 134 หมู่บ้าน (15.26%)
7. คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 756 หมู่บ้าน (86.10%)

ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านช่วยพัฒนาหมู่บ้านร่วมกับประชาชนในหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ 20 หมู่บ้าน

ความพึงพอใจ (ปี 2567)

- ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก (คะแนน 3.55)
- ความพึงพอใจของเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด (คะแนน 4.43)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ (ปี 2567)

การดำเนินการกิจกรรมทบทวนแผนฯ และจัดทำ (Project Idea) มีผลการดำเนินงานค่อนข้างน้อย ดังนั้น เห็นควรให้ สป.กษ. เร่งรัดผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน

ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2567

ส่วนที่ 5

หน่วยงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่รับผิดชอบในการติดตาม

**หน่วยงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ที่รับผิดชอบในการติดตาม**

1. หน่วยงานที่รวบรวมแผนแม่บทย่อย
 - 1.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
 - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670
 - 1.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย
 - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670
 - 1.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ
 - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช โทรศัพท์ 0 2579 0614
 - 1.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป
 - ส่วนวิชาการและนวัตกรรมกรรมการประเมินผล โทรศัพท์ 0 2579 8616
 - 1.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ
 - ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555
 - 1.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร
 - ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โทรศัพท์ 0 2579 8232
2. หน่วยงานที่ติดตามโครงการภายใต้แผนแม่บทด้านการเกษตร
 - 2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
 - 2.1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
 - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670
 - 2.1.2 โครงการส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ตลาดยุคใหม่ด้านหม่อนไหม
 - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670
 - 2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย
 - 2.2.1 โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
 - ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0507
 - ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โทรศัพท์ 0 2579 8267
 - 2.2.2 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูพืชธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร
 - ส่วนประเมินผลแผนพัฒนาการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0507
 - 2.2.3 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
 - ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง โทรศัพท์ 0 2579 2670

2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

2.3.1 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

- ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล โทรศัพท์ 0 2579 8616

2.3.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ

- ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช โทรศัพท์ 0 2579 0614

2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

- โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

- ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล โทรศัพท์ 0 2579 8616

2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

2.5.1 โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555

2.5.2 โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555

2.5.3 โครงการสร้างเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกันของชุมชน

- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555

2.5.4 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555

2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2.6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri – Map)

- ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช โทรศัพท์ 0 2579 0614

2.6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

- ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรทางการเกษตร โทรศัพท์ 0 2579 0555

2.6.3 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

- ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โทรศัพท์ 0 2579 8232

2.6.4 โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

- ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โทรศัพท์ 0 2579 8232

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกลาง บางเขน
ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 0 2579 2670
www.eva.oae.go.th